

ଅଣାଦିନରେ ପୃଥ୍ବୀ ଗଢ଼ିଲାମଣ



ବିଶ୍ୱସାହିତ୍ୟ ଗ୍ରନ୍ଥମାଳା : ସଂଖ୍ୟା-୧୭

ଅଣାଦିନରେ ପୃଥିବୀ ଗଢ଼ିଦ୍ରମଣ

ମୂଳଲେଖା :

Round the World in Eighty Days
by Jules Verne

ଅନୁବାଦ :

ଅଧ୍ୟାପକ ଶ୍ରୀଧର ଦାସ ଏମ୍. ଏ.

ଶକ୍ତି ମନ୍ଦିର

କଟକ-୨ : ବ୍ରହ୍ମପୁର

ପ୍ରକାଶକ :

ଶ୍ରୀ ଅଭିରାମ ମହାପାତ୍ର

ବ୍ରହ୍ମମନ୍ଦିର

କଟକ ୨ : ବ୍ରହ୍ମପୁର

ମୁଦ୍ରକ :

ଶ୍ରୀ ପୂର୍ଣ୍ଣଚନ୍ଦ୍ର ଦାଶ

ଅନ୍ନଦାପ୍ରେସ

ଭୁବନେଶ୍ୱର : କଟକ-୮

ପ୍ରଥମ ମୁଦ୍ରଣ : ମେ, ୧୯୬୦

ଦ୍ୱିତୀୟ ମୁଦ୍ରଣ : ଡିସେମ୍ବର, ୧୯୭୨

ମୂଲ୍ୟ :

ଟ ୨-୭୫

ଆଜିକାଲି ବିଜ୍ଞାନର ଏତେ ଉନ୍ନତି ହେଲାଣି ଯେ ମନୁଷ୍ୟ
 ପକ୍ଷରେ କିଛି ଅସମ୍ଭବ ବୋଲି ବୋଧ ହେଉନାହିଁ । ପୃଥିବୀର
 ମନୁଷ୍ୟ ଯଦି ଚନ୍ଦ୍ରକୁ ବିପ୍ଳବରେ ଦୂରରୁ କେବଳ ଚାହିଁରହୁଥିଲା,
 ଆଜି ସେ ତା ଉପରେ ପାଦ ରଖି ତାର ରହସ୍ୟ ପଦ୍ମରେ
 ପକାଇଦେଇଛି । ପୃଥିବୀରୁ ଗ୍ରହାନ୍ତରକୁ ଯିବାର କଳ୍ପନା ଚାଲିଛି ।
 କିନ୍ତୁ ମାତ୍ର ପରାବର୍ତ୍ତକ ପଟ୍ଟେ ଆମର ଏହି ପୃଥିବୀ ବିଷୟରେ
 ମନୁଷ୍ୟର ଜ୍ଞାନ କେତେ ସୀମାବଦ୍ଧ ଥିଲା ! Jules Verne କର
 Round the World in Eighty Days ଗୋଟିଏ
 ବୈଜ୍ଞାନିକ ଉପନ୍ୟାସ । ପୃଥିବୀ ପରିକ୍ରମା କଲବେଳେ ପଶ୍ଚିମରୁ
 ପୂର୍ବକୁ ଗଲେ ଆମେ ଦିନେ ଅଧିକା ପାଞ୍ଚ ଓ ପୂର୍ବରୁ ପଶ୍ଚିମକୁ
 ପରିକ୍ରମା କଲେ ଦିନେ ହରାଇ ଥାଉଁ, ଏହି ସାମାନ୍ୟ ସତ୍ୟକୁ
 ଆଧାର କରି ଉପନ୍ୟାସଟି ଲିଖିତ । ଆଜି ଏ ସତ୍ୟଟି ସାଧାରଣ
 ସ୍କୁଲ ଛାତ୍ର ପକ୍ଷରେ ମଧ୍ୟ ଅଜ୍ଞାତ ନୁହେଁ । କିନ୍ତୁ ଉପନ୍ୟାସ ମଧ୍ୟରେ
 ଏହି ତଥ୍ୟଟିକୁ ବିନ୍ୟସ୍ତ କରି ଲେଖକ ପାଠକ ଆଗରେ ଆନନ୍ଦର
 ଏକ ଉତ୍ସ ଖୋଲିଦେଇ ଅଛନ୍ତି । ତେଣୁ ଏହା ସବୁ ଶ୍ରେଣୀର
 ପାଠକଙ୍କଦ୍ୱାରା ଆଦୃତ ହେବାର ଆଶା ରଖି ଏହାର ସଫଳ
 ଓଡ଼ିଆ ଅନୁବାଦ ପ୍ରକାଶକଲୁ ।

ପ୍ରକାଶକ

ପ୍ରଥମ ପରିଚ୍ଛେଦ

ମି. ଫର୍ ଓ ତାଙ୍କର ନୂଆ ଚାକର

୧୮୭୨ ମସିହାର କଥା । ଲଣ୍ଡନ ସହରର ସେଭଲ୍ ରୋ
ଗଲର ୭ ନମ୍ବର ଘରେ ଫିଲିଅସ ଫର୍ ନାମରେ ଜଣେ ଉତ୍ତମଲୋକ
ବାସ କରୁଥିଲେ । ଏହି ଘରଟିର ବିଶେଷ ଖ୍ୟାତି ଥିଲା । ଇଂଲଣ୍ଡର
ପ୍ରସିଦ୍ଧ ହାସ୍ୟରସିକ, ନାଟ୍ୟକାର ଓ ଲେଖକ ଶେରିଡନ୍ ଏହି ଘରେ
ରହି ତାଙ୍କର ଅଧିକାଂଶ ପୁସ୍ତକ ଲେଖିଥିଲେ ଏବଂ ୧୮୧୭
ଖ୍ରୀଷ୍ଟାବ୍ଦରେ ସେ ଏହି ଘରେ ଶେଷ ନିଃଶ୍ୱାସ ତ୍ୟାଗ କରିଥିଲେ ।
ତେଣୁ ସାହିତ୍ୟପ୍ରେମିକମାନେ ଘରଟିକୁ ଭକ୍ତିପୂର୍ଣ୍ଣ ଦୃଷ୍ଟିରେ
ଦେଖୁଥିଲେ । ମାତ୍ର ଏପରି ସ୍ମୃତି ବହନ କରିଥିବା ଗୃହରେ
ପରବର୍ତ୍ତୀ କାଳରେ ଯେଉଁ ଫିଲିଅସ ଫର୍ ବାସ କଲେ ତାଙ୍କ
ସମ୍ବନ୍ଧରେ ସ୍ଥାନୀୟ ଲୋକେ ଏତିକି ମାତ୍ର ଜାଣିଥିଲେ ଯେ ସେ ଜଣେ
ଅତ୍ୟନ୍ତ ଉତ୍ତମଲୋକ । ଏହାଛଡ଼ା ତାଙ୍କ ବିଷୟରେ କାହାରିକୁ ଆଉ
କିଛି ଜଣା ନଥିଲା । ସେ ଅତି ଅଳ୍ପ କଥା କହୁଥିଲେ । ନିତାନ୍ତ
ଦରକାର ନ ପଡ଼ିଲେ କାହାରି ସହିତ କଥାବାର୍ତ୍ତା କରିବା ତାଙ୍କର
ମାନ୍ଦିରୁଦ୍ଧ ଥିଲା । ସେ ଅଞ୍ଚଳର ଲୋକେ ତାଙ୍କୁ ରହସ୍ୟମୟ ମନେ
କରିବାର ଯଥେଷ୍ଟ କାରଣ ଥିଲା ।

ଫିଲିଅସ ଫର୍ କେବେ କୌଣସି ବ୍ୟବସାୟ ସ୍ଥଳକୁ କନ୍ୟା କୋର୍ଟ କରେଇକୁ କନ୍ୟା କୌଣସି ଅଫିସକୁ ଯାଇଥିବାର କେହି ଦେଖିନାହିଁ । ତାଙ୍କର ଯଦି ବାହାର ଦୁନିଆର କାହାରି ସହିତ କିଛି ସମ୍ବନ୍ଧ ଥିଲା, ତେବେ ତାହା ହେଉଛି ରୈଫର୍ମ୍ ଜୁବ ସହିତ । ସେ ଏହି ଜୁବର ଜଣେ ସଭ୍ୟ ଥିଲେ । ସେ ଯେ ବେଶ୍ ଧନୀ ଥିଲେ, ତାହା ସ୍ପଷ୍ଟ ଜଣାଯାଉଥିଲା; କିନ୍ତୁ ତାଙ୍କର ଅର୍ଥାଗମର ପଛା କଅଣ କେହି ଜାଣିପାରିନଥିଲେ । ଏ ବିଷୟରେ ସେ କେବେ କାହାରିକୁ କିଛି କହିନଥିଲେ । ତାଙ୍କର ଗମ୍ଭୀର ପ୍ରକୃତି ହେତୁ କେହି ତାଙ୍କୁ ଏ ବିଷୟରେ କେବେହେଲେ ପ୍ରଶ୍ନ କରିନଥିଲେ ।

ଅନେକଙ୍କର ଧାରଣା ହୋଇଥିଲା ଯେ ସେ ନିଶ୍ଚୟ ପୃଥିବୀର ନାନା ଦେଶ ପରିକ୍ରମଣ କରିଥିବେ । ପୃଥିବୀର ବିଭିନ୍ନ ସ୍ଥାନ ବିଷୟରେ ତାଙ୍କର ଗଭୀର ଜ୍ଞାନର ପରିଚୟ ପାଇ ସେମାନେ ଏପରି ଧାରଣା ପୋଷଣ କରିଥିଲେ । ଯଦି ପ୍ରକୃତ ପକ୍ଷରେ ସେ ପୃଥିବୀର ନାନା ସ୍ଥାନ ପରିକ୍ରମଣ କରି ନଥିବେ ତେବେ ଅନୁତ୍ୟ କଳ୍ପନା ବଳରେ ସେ ପୃଥିବୀର ସର୍ବତ୍ର ଭ୍ରମଣ କରିଛନ୍ତି ବୋଲି ସମସ୍ତେ ସ୍ୱୀକାର କରୁଥିଲେ ।

ଫିଲିଅସ ଫର୍ ଅନେକ ବର୍ଷ ହେଲା ଲଣ୍ଡନ ବ୍ରିଡ୍ଜ ଅନ୍ୟ କୌଣସି ସ୍ଥାନକୁ କେବେ ଯାଇଥିବାର କେହି ଦେଖି ନାହିଁ । ପ୍ରତ୍ୟକ୍ତ ସେ ରୈଫର୍ମ୍ ଜୁବକୁ ଯାଇ ସେଠାରେ ଖବରକାଗଜ ପଢୁଥିଲେ ଓ ତାହା ଖେଳୁଥିଲେ । ତାଙ୍କୁ ଭଲ ତାହା ଖେଳି ଆସୁଥିଲା ଓ ଅଧିକାଂଶ ଦିନ ସେ ଏହି ଖେଳରେ ଜିଣୁଥିଲେ । ଖେଳରେ ବାଜି ରଖାଯାଉଥିଲା ଓ ସେ ଯେଉଁ ଟଙ୍କା ଖେଳରେ ଜିଣି ପାଉଥିଲେ ତାକୁ ଦରିଦ୍ରମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ବଣ୍ଟିଦେଉଥିଲେ । ଏଥିରୁ ଜଣାଯାଉଥିଲା

ସେ ଅର୍ଥ ପ୍ରତି ତାଙ୍କର ଆସକ୍ତ ନଥିଲା । ଖେଳିବାରେ ହିଁ ତାଙ୍କର ଆନନ୍ଦ ।

ସେହିଲେ ରୋ'ର ୭ନମ୍ବର ଘରଟିରେ ସେ ଏକାକୀ ରହୁଥିଲେ । ବୋଧହୁଏ ତାଙ୍କର ନିଜର କେନ୍ଦ୍ର ନଥିଲେ । ତାଙ୍କର ଶିଆପିଆ କୁବରେ ହେଉଥିଲା । କୁବର ଗୋଟିଏ ଗ୍ରେଟ ବଟରରେ ଖଣ୍ଡିଏ ଟେବୁଲ ଓ ଖଣ୍ଡିଏ ଚଉକ ପଡ଼ିଥିଲା । ସେ ପ୍ରତିଦିନ ଠିକ୍ ଏକ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ସମୟରେ ଏହି ଟେବୁଲରେ ଖାଉଥିଲେ । ଖାଇବା'ର ସମୟର ଓ ସ୍ଥାନର କେବେହେଲେ ବ୍ୟତିକ୍ରମ ହେବାର ଦେଖାଯାଉନଥିଲା । ତାଙ୍କର ପ୍ରତ୍ୟେକ କାର୍ଯ୍ୟ ପାଇଁ ସମୟ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଥିଲା ଓ ସେ ସେହି କାର୍ଯ୍ୟନିର୍ଦ୍ଦେଶକୁ ଅକ୍ଷରେ ଅକ୍ଷରେ ପାଳନ କରୁଥିଲେ । ଦିନରାତି ୨୪ ଘଣ୍ଟା ମଧ୍ୟରୁ ସେ ଠିକ୍ ବାରଘଣ୍ଟା କୁବରେ ଓ ଅବଶିଷ୍ଟ ବାରଘଣ୍ଟା ଘରର କଟାଉଥିଲେ । ରାତି ଏତାରଟା ଡିରିଜିମିନଟ ବାଜିଲା ବେଳକୁ ସେ ପ୍ରତ୍ୟହ କୁବରୁ ଘରକୁ ଯାଉଥିଲେ ।

ଘରର କାର୍ଯ୍ୟ କରିବା ପାଇଁ ଓ ତାଙ୍କର ସୁବିଧା ଅସୁବିଧା ଦେଖିବା ପାଇଁ ସେ ଗୋଟିଏ ଚାକର ରଖିଥିଲେ । ସେ ନିଜେ ଯେପରି ପ୍ରତ୍ୟେକ କାର୍ଯ୍ୟ ନିୟମିତ ସମୟରେ କରୁଥିଲେ; ଚାକରଟିକୁ ମଧ୍ୟ ସେହିପରି ସମୟାନୁବର୍ତ୍ତୀ ହେବାକୁ ପଡ଼ୁଥିଲା । ସେଦିନ ୧୮୭୨ ମସିହା ଅକ୍ଟୋବର ମାସ ୨ ତାରିଖ । ସକାଳେ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ସମୟରେ ଚାକର ତାଙ୍କର କ୍ଷିଅର ହେବାପାଇଁ ଉଷ୍ମ ପାଣି ରଖିଦେଇ ଚଲା । ମାତ୍ର ଦେଖାଗଲା ଯେ ପାଣିର ଉତ୍ତପ ୮୦ ଡିଗ୍ରୀ ଅଛି । ତାଙ୍କର କ୍ଷିଅର ପାଇଁ ପାଣିର ଉଷ୍ମତା ୮୨ ଡିଗ୍ରୀ ହେବା କଥା । ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ଏହି ଦୋଷ ପାଇଁ ସେ ଚାକରଟିକୁ କାମରୁ ବାହାର କରିଦେଲେ ଓ ଆଉ ଜଣେ ଚାକର ନିଯୋଗ କରିବାକୁ ତାକୁ କହିଲେ ।

ଫର୍ ଦିନ ୧୧ଦଶା ୩୦ ମିନଟରେ ପ୍ରତ୍ୟହ କୁବକୁ ବାହାରନ୍ତି । ଏହା ପୂର୍ବରୁ ନୂଆ ଚାକରଟି ଆସି ତାଙ୍କୁ ଦେଖା କରିବାର ଥାଏ । ସେ ଗୋଟିଏ ଆରମ୍ଭ ଚଉକ ଉପରେ ବସି ଏହି ଚାକରକୁ ଅପେକ୍ଷା କରିଥାନ୍ତି । ତାଙ୍କ ଆଗରେ କାନୁ ଉପରେ ଗୋଟିଏ ବଡ଼ ଦଣ୍ଡ । ଏ ଦଣ୍ଡଟିର କେତେକ ବିଶେଷତ୍ତ୍ୱ ଥିଲା । ସାଧାରଣତଃ ଦଣ୍ଡରେ ଦଣ୍ଡାକଣ୍ଡା ଓ ମିନଟକଣ୍ଡା ଥାଏ । କିନ୍ତୁ ଏ ଦଣ୍ଡରେ, ଦଣ୍ଡାକଣ୍ଡା ମିନଟକଣ୍ଡା ଓ ସେକଣ୍ଡକଣ୍ଡା ଛଡ଼ା ବାର, ତାରଣ, ମାସ ଓ ବର୍ଷ ଜାଣିବାର ବ୍ୟବସ୍ଥା ମଧ୍ୟ ଥିଲା ।

ବିଚାଡ଼ିତ ହୋଇଥିବା ଚାକର ଜେମସ୍ ପଣ୍ଡର ଗୃହ ମଧ୍ୟରେ ପ୍ରବେଶ କରି ମିଷ୍ଟର ଫର୍ଙ୍କୁ ସମ୍ମାଦ ଦେଲା ଯେ ନୂଆ ଚାକରଟି ଆସି ପହଞ୍ଚିଛି । ପୂର୍ବରୁ ମିଷ୍ଟର ଫର୍ ଏହି ଲେକଟି ବିଧିପଦ୍ଧତିରେ ପଣ୍ଡର ସହିତ କଥାବାର୍ତ୍ତା କରିଥିଲେ । ସେ ଗୃହରେ ପ୍ରବେଶ କରି ମିଷ୍ଟର ଫର୍ଙ୍କୁ ପ୍ରଣାମ କଲା ।

ମିଷ୍ଟର ଫର୍ କହିଲେ, “ତୁମେ ଜଣେ ଫରସୀ ନା ? ତୁମର ନାମ ଜନ୍ ?”

ଆନ୍ତ୍ରିକ ଲେକଟି ଉତ୍ତର କଲେ, “ମୁଁ ଫରସୀ, ମାତ୍ର ମୋର ନାମ ଜନ୍ ନୁହେଁ, ଜାନ୍ । ମୋର ପୂର୍ବ ନାମ ହେଉଛି ଜାନ୍ ପାସେପାଭୁର୍ତ୍ତ । ପାସେପାଭୁର୍ତ୍ତ ଫରସୀ ଘର ଅର୍ଥ ହେଉଛି ‘ସବୁଠାରେ ରକ୍ଷା ପାଇଯିବା’ । ଯେ କୌଣସି ପରିସ୍ଥିତିରୁ କୌଣସି ମତେ ନିଜକୁ ରକ୍ଷାକରି ନେବାର ଶକ୍ତି ମୋର ଯଥେଷ୍ଟ । ତେଣୁ ମୋର ନାମଟି ସାର୍ଥକ ବୋଲି ମନେକରୁଁ । ଜୀବନଯାତ୍ରା ନିବାହ କରିବା ପାଇଁ ମୁଁ ଜୀବନରେ ଅନେକ ଜୀବଜୀବୀର ଆଶ୍ରୟ ନେଇଅଛି । କିନ୍ତୁ ମୁଁ ଦୃଢ଼ ଭାବରେ କହିପାରେ ଯେ ମୁଁ କେବେ ଅସତ୍ ବା ଅନ୍ୟାୟ

ପଥରେ ପାଦ ଦେଇନାହିଁ । ଉଦରପୋଷଣ ପାଇଁ ମୁଁ ଦାଣ୍ଡରେ ଗୀତଗାଇ ବୁଲିଛି, କୁସ୍ତି କସରତ୍ ଦେଖାଇଛି, ସର୍କସରେ ଦଉଡ଼ି ଉପରେ ଚାଲିଛି । ତା ପରେ ମୁଁ ବ୍ୟାୟାମ-ଶିକ୍ଷକ ଭାବରେ କାର୍ଯ୍ୟ କଲି । ସେହି କାର୍ଯ୍ୟ ଗୁଡ଼ିକାପରେ କିଛିଦିନପାଇଁ ପାରିସର ଦମକଲ ବିଭାଗରେ ଥିଲି । ସେତେବେଳେ ମୁଁ ଅନେକ ବିପଦନକ ପରିସ୍ଥିତିରେ ନିଆଁ ଲାଗାଇ ପାରିଥିଲି । ବର୍ତ୍ତମାନ ମୁଁ ବେକାର । ଶୁଣିବାକୁ ପାଇଲି ଯେ ଆପଣ ଏ ଦେଶରେ ଜଣେ ପ୍ରଧାନ ଶାନ୍ତ୍ରୀପ୍ରିୟ ଭଦ୍ରବ୍ୟକ୍ତି । ଧୀର ଶାନ୍ତ ଭାବରେ ରହି ଆମଣଙ୍କର ସେବା କରିବା ଆଗରେ ମୁଁ ଆପଣଙ୍କ ନିକଟରେ ଉପସ୍ଥିତ ହୋଇଅଛି ।”

ମିଷ୍ଟର ଫର୍ କହିଲେ, “ତୁମକୁ ଅନେକେ ସୁପାରିସ କରିଅଛନ୍ତି । ମୋର ଧାରଣା ଜନ୍ମିଛି ଯେ କୌଣସି ଭଦ୍ରଲୋକଙ୍କ ପାଖରେ ଚାକିରି କରିବା ପାଇଁ ତୁମର ଅଭିଜ୍ଞତା ଅଛି । ତୁମେ ଚାକିରିର ସର୍ତ୍ତ ସବୁ ଜାଣ ତ ?”

ଜାନ୍—ହଁ, ମହାଶୟ !

ମି: ଫର୍—ଆଜ୍ଞା, ତୁମକୁ ନିୟୁକ୍ତ କରାଗଲା । ବର୍ତ୍ତମାନ ସମୟ କେତେ ?

ପାପେପାତୁଁ ତ ନିଜ ପକେଟରୁ ରୁପାର ଗୋଟିଏ ବଡ଼ ଦଣ୍ଡା ବାହାର କରି ତାକୁ ଚାହିଁ କହିଲା, “ଏଗାରଟା ବାଜି ପଚାଶ ମିନିଟ ।”

ମି: ଫର୍—ତୁମ ଦଣ୍ଡାର ସମୟ ଠିକ୍ ନାହିଁ ।

ଜାନ୍—କ୍ଷମା କରିବେ ମହାଶୟ ! ମୋର ଦଣ୍ଡା ଭୁଲ ହେବା ଅସମ୍ଭବ ।

ମି: ଫର୍—ତୁମ ଦଣ୍ଡାର ସମୟ ଚାରି ମିନିଟ ପଛରେ ଅଛି । ଯାହାହେଉ, ତୁମକୁ ଆଜି ୧୮୭୨ ମସିହା ଅକ୍ଟୋବର ୨ ତାରିଖ

ବୁଧବାର ଦିବା ୧୧ ଘଣ୍ଟା ୧୯ ମିନିଟଠାରୁ ନିଯୁକ୍ତ କରାଗଲା ।
ଏବେ ତୁମେ ନିଜର କାର୍ଯ୍ୟ କର ।

ଏତିକି କହି ମି: ଫର୍ ମୁଣ୍ଡରେ ଟୋପି ଲଗାଇ ବାହାର-
ଗଲେ । ଜାନ୍ ବାହାର ଦରଜା ବନ୍ଦ ହେବାର ଖବର ଶୁଣି
ପାରିଲା । ସେ ଜାଣିଲା ଯେ ତାର ପ୍ରଭୁ ବାହାରକୁ ଗଲେ । ହିକଏ
ପରେ ସେ ଦରଜା ଆଉ ଥରେ ବନ୍ଦ ହେବାର ଖବର ଶୁଣାଗଲା ।
ଜାନ୍ ସେଥିରୁ ବୁଝିଲା ଯେ ଫର୍ସ୍ଟର ତାଙ୍କ ପଛେ ପଛେ ବାହାରକୁ
ଗଲା ।

ଜାନ୍ ସେଭଲ ରୋ'ର ୭ ନମ୍ବର ଘରଟିରେ ଏକୃଷ୍ଟିଆ
ଘେନିଲା ।

ଦ୍ଵିତୀୟ ପରିଚ୍ଛେଦ

ଉପଯୁକ୍ତ ପ୍ରଶ୍ନଙ୍କର ଉପଯୁକ୍ତ ଉତ୍ତର

ନିଯୁକ୍ତ ପାଇବା ପୂର୍ବରୁ ଜାନ୍ ମି: ଫର୍ଙ୍କ ସହିତ ଯେଉଁ
ପାକ୍ଷାତ ହୋଇଥିଲା, ତାହା ଶୁଭ୍ ଅଳ୍ପ ସମୟ ପାଇଁ । କିନ୍ତୁ ସେହି
କେତୋଟି ମିନିଟ ସମୟ ମଧ୍ୟରେ ସେ ମି: ଫର୍ଙ୍କର ସ୍ଵଭାବ
ବିଷୟରେ ଗୋଟାଏ ବେଶ୍ ଧାରଣା କରିନେଇଥିଲା ।

ମି: ଫର୍ଙ୍କର ବୟସ ପ୍ରାୟ ୪୦ ବର୍ଷ । ଶରୀର ଉନ୍ନତ,
ମୁଖଟି ସୁନ୍ଦର, ଭାଷା ବ୍ୟଞ୍ଜକ କେଶ ଚିକ୍କଣ; ଦନ୍ତପତ୍ତି ଶୁଭ୍ର ।

ମୁଖରେ ବାର୍ଦ୍ଧକ୍ୟର ସଙ୍କେତ ସୁଦ୍ଧା ନାହିଁ । ସ୍ଥୁଳତଃ, ମି: ଫର୍ଗୁସନ ଅଳ୍ପକ୍ଷମ କରିଥିଲେହଁ ଯୌବନଯୁଲ୍ଲଭ ଗୁଣଗୁଡ଼ିକ ଯେପରି ତାଙ୍କୁ ତ୍ୟାଗ କରି ନଥିଲା । ସେ ଧୀର, ଶାନ୍ତ ଓ ସମୟାନୁ-ବର୍ତ୍ତୀ ଥିଲେ । ସେ କାର୍ଯ୍ୟ କରିବାରେ ସୁଦକ୍ଷ କିନ୍ତୁ ସେଥିପାଇଁ ଉତ୍ତେଜନା ନଥାଏ । ଅପଥା ଗୋଲମାଲ ତାଙ୍କ ପକ୍ଷରେ ଅସହ୍ୟ । ଅନାବଶ୍ୟକ କାର୍ଯ୍ୟ କରିବା ମଧ୍ୟ ତାଙ୍କର ପ୍ରକୃତ ବିରୁଦ୍ଧ । ସେ କେବେହେଲେ କୌଣସି କାର୍ଯ୍ୟରେ ଅତିରିକ୍ତ ବ୍ୟଗ୍ରତା ପ୍ରକାଶ କରୁ ନ ଥିଲେ ଅଥଚ ଠିକ ସମୟରେ କାର୍ଯ୍ୟଟି ଶେଷ କରୁଥିଲେ । ବୋଧହୁଏ ସେ ଜାଣିଥିଲେ ଯେ ସମାଜରେ ବହୁଲୋକଙ୍କ ସହିତ ସମ୍ବନ୍ଧ ରଖିଲେ କେତେକଙ୍କ ସହିତ କେତେବେଳେ ନା କେତେବେଳେ କୌଣସି କାରଣରୁ ସଫର୍ଷ ଘଟିଥାଏ । ତେଣୁ ସେ ସମାଜ-ଠାରୁ ଦୂରରେ ଏକାକୀ ରହୁଥିଲେ ।

ଜାନୁ ଅନେକ ଦିନ ହେଲା ଶୁକରଟିଏ ଖୋଜୁଥିଲା; କିନ୍ତୁ ଉଦରପୋଷଣ ପାଇଁ ଯେ କୌଣସି ଲୋକ ନିକଟରେ ସେ ନିଜକୁ ବିକି ଦେବା ପାଇଁ ପ୍ରସ୍ତୁତ ନଥିଲା । ସେ ଚାହୁଁଥିଲା ଜଣେ ଆଦର୍ଶ ମୁନବ, ଯାହାଙ୍କୁ ସେ ଶ୍ରଦ୍ଧା ଓ ଭକ୍ତି କରିବାକୁ ସ୍ବତଃ ଇଚ୍ଛା କରିବ । ଜାନୁର ଆଗର ବ୍ୟବହାର ଖୁବ୍ ଭଦ୍ରୋଚିତ ଥିଲା । ସାଧୁତା ଥିଲା ତା'ର ଜୀବନର ମାତ । ତା'ର ମୁହଁ ସବଦା ପ୍ରସନ୍ନ ଦେଖାଯାଉଥିଲା । ଯୌବନ କାଳରେ ସେ ବ୍ୟାୟାମ, କୁର୍ଯ୍ୟ, କସରତ କରିଥିବାରୁ ତାର ଶରୀର ଦୃଢ଼ ଓ କର୍ମଠ ହୋଇଥିଲା; ପୁଷ୍ଟ ମାଂସ-ପେଶୀଗୁଡ଼ିକ ତାର ସ୍ବାସ୍ଥ୍ୟ ଓ ଶକ୍ତିର ପରିଚୟ ଦେଉଥିଲା । ତାର ମନକୁ ଯେଉଁ ଭାବ ଆସୁଥିଲା, ତାହା ସେ ଟିକ୍ଷା ଭାବରେ ପ୍ରକାଶ କରିବାକୁ ଟିକିଏ ହେଲେ କୁଣ୍ଠିତ ନ ଥିଲା । ସେ ବିଚାରିଲା ଯେ ମି: ଫର୍ଗୁସନ ପ୍ରକୃତ ଯେପରି, ସେଥିରେ ସେ ସୁନ୍ଦର ଭାବରେ ଚଳି

ପାରିବ, ଦୁଃଖ ଅଶାନ୍ତର କାଗଣ ରହିବ ନାହିଁ । ସେ ତ ଏହିଭଳି ଜଣେ ମୁନିବଙ୍କ ପାଖରେ ଚାଲି ଖୋଜୁଥିଲା !

ଏଗାର ଦଣ୍ଡା ତିରିଶ ମିନିଟ୍ ବାଜିଗଲା । ଜନ୍ ଦରପାଳ ବୁଲି ଦେଖିଗଲା । ବର୍ଷାବେଳେ ଖୁବ୍ ପରିଷ୍କାର । ପ୍ରତ୍ୟେକ ଜିନିଷ ଯଥା ସ୍ଥାନରେ ରହିଛି । ଦରଜି ତିନି ମହଲ । ସବା ଉପର ମହଲର ଗୋଟିଏ ବର୍ଷାରେ ତାର ରହିବା ସ୍ଥାନ । ଏଥିରେ ବଜୁଲି ଦଣ୍ଡି ରହିଛି । ମି: ଫର୍ ଯେଉଁ ବର୍ଷାରେ ଚେନ୍ନି, ସେ ବର୍ଷା ଓ ତାହା ରହିବା କୋଠରୀର ଭିତରେ କଥା କହିବା ନଳର (Speaking tube) ସମୋଗ ଅଛି । ବେଷେଇ ଘରେ ଗୋଟିଏ ପ୍ରକାଶ୍ଟ ଦଣ୍ଡା । ମି: ଫର୍ଙ୍କ ଶୋଇବା ଘରେ ଯେଉଁ ଦଣ୍ଡା ଅଛି ତା ସହିତ ଏ ଦଣ୍ଡାର ସମ୍ପର୍କ ଠିକ୍ ମେଲ ଥାଏ । ଏପରିକି ଏକ ସେକେଣ୍ଡ ମଧ୍ୟ ବ୍ୟବଧାନ ନ ଥାଏ ।

ଜନ୍ ଏସବୁ ଦେଖି ବଡ଼ ଆନନ୍ଦିତ ହୋଇ ଭାବିଲା ଯେ ସେ ମି: ଫର୍ଙ୍କ ପାଖରେ ଶୁଣି ସୁଖରେ ଚଳିପାରିବ । ତା ବର୍ଷାରେ ଦଣ୍ଡା ଯାଗରେ ତାର ଦୈନନ୍ଦିନ କାର୍ଯ୍ୟର ତାଲିକା ରହିଥିବାର ସେ ଦେଖିପାରିଲା । ସକାଳ ଆଠଦଣ୍ଡା ଠାରୁ ଦିନ ୧୧ ଦଣ୍ଡା ୩୦ ମିନିଟ୍ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ସବୁ କାର୍ଯ୍ୟର ତାଲିକା ରହିଥିଲା । ମି: ଫର୍ ସକାଳ ୮ ଟାରେ ଶୁଣିଗାରୁ ଉଠନ୍ତି ଓ ସାତେ ଏଗାରଟା ବେଳେ ଚିଫମିନିବକୁ ଯାନ୍ତି । ସେଠାରୁ ବଡ଼ ସାତେ ଏଗାରଟା ବେଳେ ଆସି ଶୁଅନ୍ତି । ତେଣୁ ଏ ପ୍ରକାର ବ୍ୟବସ୍ଥା ।

ତାଲିକାରେ ଏହିପରି ଲେଖାଥିଲା—

୮ ଦଣ୍ଡା ୨୩ ମିନିଟ୍ ବେଳେ ଚାନ୍ଦା ଓ ଜଳଖିଆ

୯ ଦଣ୍ଡା ୩୨ ମିନିଟ୍ ବେଳେ କ୍ଷିଅର ହେବାପାଇଁ ଉତ୍ତମ ପାଣି

୯ ଦଣ୍ଡା ୪୦ ମିନିଟ୍ ବେଳେ କେଶପ୍ରସାଧନ ଇତ୍ୟାଦି ।

ଜାନ୍ ଏହି କାର୍ଯ୍ୟନିର୍ଦ୍ଦେଶି ଯେତକ ଥର ପଡ଼ିଲା, ତାର ମନ ସେତକ ଆନନ୍ଦର ପୁରୁଷଲ୍ଲ । ସେ ଏଥିରୁ ବୁଝିଗଲା ଯେ ମି: ଫର୍ ରକ୍ତର ୧୧ ଘଣ୍ଟା ଭରିଣ ମିନିଟରେ କ୍ଳବରୁ ଚାଲି ଚାଲି ଆସନ୍ତି ଓ ଠିକ୍ ବାରଟା ବେଳେ ଘରେ ପହଞ୍ଚି ଶୋଇବାକୁ ଯାଆନ୍ତି ।

ଅନ୍ୟ ଏକ ବର୍ଗର ମି: ଫର୍ଙ୍କର ପୋଷାକପତ୍ର ଥିଲା । ଜାନ୍ ଦେଖିଲା ଯେ ଏଗୁଡ଼ିକ ମଧ୍ୟ ସୁନ୍ଦର ଭାବରେ ପଜାଯାଇ ରଖା ହୋଇଛି । ପୁଣି କେଉଁଦିନ କେଉଁ ପୋଷାକ ପିନ୍ଧାଯିବ ତାହାର ତାଲିକା ରହିଛି । ପ୍ରତ୍ୟେକ ପ୍ୟାଣ୍ଟ, ଜୋଟ ଓ ଡ୍ରେସ୍‌ସ୍‌ଟାକଟରେ ଗୋଟିଏ ଲେଖାଏଁ ନମ୍ବର ଦିଆଯାଇଥିଲା । କେଉଁଦିନ କେଉଁ ନମ୍ବର ପୋଷାକ ପିନ୍ଧାଯିବ ତାହାର ତାଲିକା ରହିଥିଲା । ଜେ'କାର ମଧ୍ୟ ସେହିପରି ନମ୍ବର ଦିଆଯାଇଥିଲା । କେଉଁଦିନ କେଉଁ ଯୋଗା ପିନ୍ଧାଯିବ ତାହା ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଥିଲା ।

ଶେରିଡନ ଯେତେବେଳେ ଏହି ଘରେ ରହୁଥିଲେ ସେତେବେଳେ ଏହା ଅଗ୍ରସ୍ଥ ଥିଲା; କୌଣସିଥିରେ ଶୁଖିଲା ନ ଥିଲା । କିନ୍ତୁ ମି: ଫର୍ ସେହି ଘରକୁ ସୁସଜ୍ଜିତ କରି ପରସ୍ପର ରଖିଥିଲେ । ବର୍ଗୁଜ୍‌ଜା ପରିବର୍ତ୍ତେ ଶୁଖିଲା ପ୍ରତିଷ୍ଠିତ ହୋଇଥିଲା । ମି: ଫର୍ଙ୍କ ଶୋଇବା ଘରେ ଗୋଟିଏ ଲୁହା ଆଲମାରୀ ଥିଲା; ସେଥିରେ ମୂଲ୍ୟବାନ ଜିନିଷ ସବୁ ରଖାଯାଉଥିଲା । ଘରେ କୌଣସିଠାରେ ବନ୍ଧୁକ ପ୍ରଭୃତି ଅସ୍ତ୍ରଶସ୍ତ୍ର ନ ଥିଲା । ଏଥିରୁ ଜଣାଯାଏ ଯେ ଶିକାର ପ୍ରତି ତାଙ୍କର ଆଗ୍ରହୀ ଗୁଡ଼ା ନ ଥିଲା କି ସେ କେବେ ସୈନ୍ୟ ହୋଇ ନ ଥିଲେ । ଘରଟିକୁ ଦେଖିଲା ମାତ୍ର ଜଣାଯାଉ-

ଥିଲା ଯେ ମି: ଫର୍ ଜଣେ ଏକାନ୍ତ ଶାନ୍ତପ୍ରିୟ ଓ ଧୀରସ୍ଥିର ପ୍ରକୃତର ଲୋକ ।

ଜନ୍ ଏସବୁ ଦେଖି ଆନନ୍ଦରେ ବିହ୍ୱଳ ହୋଇଗଲା ।

ତୃତୀୟ ପରିଚ୍ଛେଦ

ବହୁମୂଲ୍ୟ ବାଜି

ସେଦିନ ମି: ଫର୍ ଠିକ୍ ସାଢ଼େ ଏଗାରଟା ବେଳେ ଘରୁ ବାହାରିଥିଲେ । ରଥମିଁ ଜୁବରେ ପହଞ୍ଚିବା ପାଇଁ ତାଙ୍କ ଡାହାଣ ପାଦକୁ ୫୫୫୧ର ଓ ବାମ ପାଦକୁ ୫୭୭୧ର ଭୁମି ଟ୍ରାକ୍ କରିବାକୁ ହୋଇଥିଲା । ରଥମିଁ ଜୁବ ଘରଟି ଚୁବ୍ ବଡ଼ । ଲଣ୍ଡନ ସହରର ପେଲ୍‌ମେଲ୍ ଷ୍ଟ୍ରୀଟରେ ଏହା ଅବସ୍ଥିତ । ଘରଟିକୁ ଦେଖିଲେ ଅନୁମାନ ହୁଏ ଯେ ଏହାକୁ ତିଆରି କରିବାରେ ଅନ୍ତତଃ ଏକଲକ୍ଷ କୋଡ଼ିଏ ହଜାର ପାଉଣ୍ଡ ଖରଚ ହୋଇଥିବ ।

ମି: ଫର୍ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଦିନ ପରି ସଞ୍ଜ ସଙ୍ଗେ ଖାଇବା ଘରକୁ ପଶିଯାଇ ତାଙ୍କ ଟେବୁଲ୍ ପାଖରେ ବସିଲେ । ପାଚଳ ତାଙ୍କର ଖାଦ୍ୟ ଦେଇଗଲା । ସେ ଅଭ୍ୟସ୍ତ ଶୁଦ୍ଧରେ ଭୋଜନ ଶେଷ କଲପରେ କେତେକ କପ୍ ରୁହା ପାନ କରି ଉଠିଲେ ।

ବାରଟା ସତରଫଳିଶ ମିନଟରେ ସେ ବୈଠକଖାନା ଘରକୁ ଗଲେ । ଏହି ଘରଟି ସୁସଜ୍ଜିତ । କାନ୍ଥରେ ଅନେକ ସୁନ୍ଦର ଚିତ୍ର

ଝୁଲୁଥିଲା । ମି: ଫର୍ ଏହିଠାରେ ବସି ଭିତଟା ପଲ୍ଲୀରୁ ମିନଟ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ, ତତ୍ପରେ ଖାଇବା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଟାକମସ୍ ଖୁଣ୍ଟାଉଁ ସମ୍ଭାବନା ପଡ଼ିବାରେ ଲାଗିଲେ । ଯଥାସମୟରେ ଭୋଜନ ଶେଷକରି ମେ ପୁନରାୟ ପାଞ୍ଚଟା ରୁଳିଶ ମିନଟ ସମୟରେ ବୈଠକଖାନାକୁ ଆସି ଫିନିଶ୍ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ପଡ଼ିବାକୁ ଲାଗିଲେ ।

ଏହାର ଅଧଂଶା ପରେ କୁବର ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ସଭ୍ୟମାନେ ଆସି ଉପସ୍ଥିତ ହେଲେ । ଏମାନେ ସମସ୍ତେ ମି: ଫର୍କର ତାପ ଖେଳର ସାଥୀ । ମି: ଫର୍କର ତାପ ଖେଳିବା ହିଁ ଏକମାତ୍ର ଆମୋଦପ୍ରମୋଦ ଥିଲା । ତାଙ୍କର ସାଥୀମାନେ ମଧ୍ୟ ଏହି ଖେଳରେ ଆନନ୍ଦରେ ଯୋଗ ଦେଉଥିଲେ । ଏମାନେ ଖୁବ୍ ଧନୀ ଲୋକ ଓ ସମାଜରେ ସମ୍ମାନଜନକ ସ୍ଥାନ ଅଧିକାର କରିଥିଲେ । ଆଣ୍ଟି, ସ୍ପ୍ଲୁଆର୍ଟ ଥିଲେ ଜଣେ ଇଞ୍ଜିନିଅର; ଜନ୍ ସଲିଭାନ ଓ ସାମୁଏଲ ଫାଲେଣ୍ଡିନ ଥିଲେ ବଣିଷ୍ଟ ବ୍ୟାଙ୍କ ବ୍ୟବସାୟୀ, ଟମାସ୍ ଫ୍ଲାନାଗନ୍ ଥିଲେ ଜଣେ ମଦ୍ୟବ୍ୟବସାୟୀ ଏବଂ ଗଟିଏର ରଲ୍ଫ ଥିଲେ ଲଣ୍ଡନ ବ୍ୟାଙ୍କର ଜଣେ ଗଭର୍ଣ୍ଣର ।

ଏମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରୁ ଜଣେ ମରୁରିଲ, “ଆଜ୍ଞା ରଲ୍ଫ, ବ୍ୟାଙ୍କରୁ ଯେ ଟଙ୍କା ରେବି ହୋଇଯାଇଥିଲା, ସେ ବିଷୟ କ’ଣ ହେଲା ?”

ଭିତ୍ତିଦିନ ପୂର୍ବରୁ ସେପ୍ଟେମ୍ବର ୨୯ ତାରିଖ ଦିନ ଲଣ୍ଡନ ବ୍ୟାଙ୍କରୁ ୫୫୦୦୦ ପାଉଣ୍ଡ ମୂଲ୍ୟର ନୋଟ କ୍ୟାସିଅରର ଟେବୁଲ ଉପରୁ ଅଭୂତଭାବରେ ରେବି ହୋଇଥିଲା । ଏ ବିଷୟ ନେଇ ଦେଶଯାକ ଗୋଟିଏ ଚଢ଼ଳ ପଡ଼ିଯାଇଥିଲା । କୁବର ସଭ୍ୟମାନେ ଏହି ରେବି ବିଷୟ ନେଇ କେତେକ ସମୟ କଥାବାର୍ତ୍ତା ହେଲେ । ରେବି ଧରା ପଡ଼ିବାର ସମ୍ଭାବନା ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଯୁକ୍ତିତର୍କ ମଧ୍ୟ ଚାଲିଲା । ଏଥିମଧ୍ୟରେ ତାପ ଖେଳ ଆରମ୍ଭ ହେଲା ।

ଆଣ୍ଟ୍ ସ୍ଟୁଆର୍ଟ କହିଲେ, “ମୋର ଅନୁମାନ, ଚୋର ଖସି ଚାଲିଯିବ; ଧରାପଡ଼ିବ ନାହିଁ । ଯେଉଁ ଲୋକ ଏପରି କୌଶଳରେ କ୍ୟାସିଅରର ଟେବୁଲରୁ ଏଡେଗୁଡ଼ାଏ ଟଙ୍କାର ନୋଟ ନେଇ ପାରିଲ, ସେ କଅଣ ଏଡ଼େ ନିବୋଧ ଯେ ପୁଲିସ ଡାକରେ ଧରାପଡ଼ିବ ।”

ରାଲ୍ଫ ଉତ୍ତର କଲେ, “ଚୋର ଇଂଲଣ୍ଡ ଛାଡ଼ି କାଲେ ଫଳାଫାରିବ, ସେଥିପାଇଁ ଗୁରୁତ୍ଵା ପୁଲିସ ସବୁ ବନ୍ଦରରେ ଜଗି ରହିଛନ୍ତି । ଚୋରକୁ ଯିଏ ଧରିବ, ତାକୁ ଦୁଇହଜାର ପାଉଣ୍ଡ ପୁରସ୍କାର ଦିଆଯିବ ବୋଲି ଘୋଷଣା କରାଯାଇଅଛି । ପୃଥିବୀରେ ଏପରି କୌଶଳି ସ୍ଥାନ ନାହିଁ, ଯେଉଁଠାରେ କି ଚୋର ଲୁଚି ରହିପାରିବ ।”

ସ୍ଟୁଆର୍ଟ ମନ୍ତ୍ରଣ୍ୟ କଲେ, “ପୃଥିବୀ ଏଡ଼େ ବିଶାଳ ଯେ ସେଥିରେ ଜଣେ ଲୋକ ଲୁଚି ରହିବା କଅଣ ଅସମ୍ଭବ !”

ଏହି ସମୟରେ ମି: ଫର୍ ଧୀର ସ୍ଵରରେ କହିଲେ, “ଦିନେ ପୃଥିବୀ ବିଶାଳ ଥିଲା ।”

ସ୍ଟୁଆର୍ଟ ଉକ୍ତ ସ୍ଵରରେ କହିଲେ, “ଥିଲା ବୋଲି କଅଣ କହୁଛନ୍ତି ? ଏବେ କଅଣ ପୃଥିବୀ ଛୋଟ ହୋଇଯାଇଛି ?”

ବେଙ୍ଗ୍ ଏହି ବାତାନ୍ତବାଦରେ ଯୋଗ ଦେଇ କହିଲେ, “ନିଶ୍ଚୟ, ମି: ଫର୍ଙ୍କ ସହିତ ମୁଁ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ଏକମତ । ଶହେବର୍ଷ ତଳେ ପୃଥିବୀ ଶୁଣିପାଶେ ବୁଲି ଆସିବାକୁ ଯେତେ ସମୟ ଲାଗୁଥିଲା, ଏବେ ତାର ଦଶଭାଗରୁ ଭାଗେ ସମୟ ଲାଗିବ । ତେଣୁ ଚୋରକୁ ଧରିବା ବଡ଼ ସୁବିଧା ।”

ଅନ୍ୟ ଜଣେ ମତ ପ୍ରକାଶ କଲେ, “ଠିକ୍ ମେହ୍ନ କାରଣରୁ ଚୋର ମଧ୍ୟ ପଳାଇ ଯିବାପାଇଁ ଅଧିକ ସୁବିଧା ପାଇବ ।”

ମି: ଫର୍ କହିଲେ, “ଷ୍ଟୁଆର୍ଟ, ତୁମର ଖେଳିବାର କଥା ।”

କିନ୍ତୁ ଷ୍ଟୁଆର୍ଟଙ୍କ ମନରେ ସନ୍ଦେହ ରହିଥାଏ । ସେ ଖେଳପ୍ରତି ମନ ନଦେଇ କହିଲେ, “ମି: ଫର୍, ଆପଣ କହିଲେ ସେ ପୃଥିବୀଟା ଏଥିମଧ୍ୟରେ ଶ୍ରେଷ୍ଠ ହୋଇଯାଇଛି । ତା ହୋଇପାରେ । ତଥାପି ପୃଥିବୀ ଚାରିପାଖେ ବୁଲି ଆସିବାକୁ ଦେଲେ ଅନ୍ତତଃ ତିନିମାସ ଲାଗିବ ତ ।”

ମି: ଫର୍—“ତିନିମାସ ଲାଗିବ କାହିଁକି ? ଜଣେ ଲୋକ ଅଶୀଦିନ ଭିତରେ ପୃଥିବୀ ଚାରିପାଖେ ବୁଲି ଆସି ପାରନ୍ତି ।”

ଜନ୍ ସଲିଭାନ କହିଲେ, “ହଁ, ସେ କଥା ଠିକ୍ । ଏବେ ବୋଟାଲଠାରୁ ଅଲଗାକାଦଯାଏ ରେଳପଥ ହୋଇ ଗଲାଣି । ଅଶୀଦିନରେ ପୃଥିବୀ ପ୍ରଦକ୍ଷିଣ କରିବା ଅସମ୍ଭବ ନୁହେଁ । ହେଉଛି ହନକାଲ ପଦ୍ଧତିରେ ପୃଥିବୀ ପ୍ରଦକ୍ଷିଣର ଏକ ହିସାବ ଦିଆଯାଇଛି, ଦେଖ ।”

ସେ ଏହା କହି ପଢ଼ିବାକୁ ଲାଗିଲେ—

ମଣ୍ଡାସନସ ଓ ବିଶ୍ୱ ସିବାଟେ ରେଳ ଓ

ଜାହାଜଯୋଗେ ଲଣ୍ଡନଠାରୁ ସୁଏଜ	— ୭ ଦିନ
ଜାହାଜଯୋଗେ ସୁଏଜଠାରୁ ବମ୍ବେ	— ୧୩ ଦିନ
ରେଳପଥରେ ବମ୍ବେଠାରୁ କଲିକତା	— ୩ ଦିନ
ଜାହାଜଯୋଗେ କଲିକତାଠାରୁ ହଙ୍ଗକଙ୍ଗ	— ୧୩ ଦିନ
ଜାହାଜଯୋଗେ ହଙ୍ଗକଙ୍ଗଠାରୁ ପୋକୋ ମାମା	— ୭ ଦିନ
ଜାହାଜଯୋଗେ ପୋକୋହାମାଠାରୁ ସାନ୍‌ଫ୍ରାନ୍‌ସିସ୍କୋ	— ୨୨ ଦିନ
ରେଳଯୋଗେ ସାନ୍‌ଫ୍ରାନ୍‌ସିସ୍କୋଠାରୁ ନିୟୁୟର୍କ	— ୭ ଦିନ
ଜାହାଜ ଓ ରେଳଯୋଗେ ନିୟୁୟର୍କଠାରୁ ଲଣ୍ଡନ	— ୯ ଦିନ
ମୋଟ	— ୮୦ ଦିନ

ଆଣ୍ଡ୍‌ ଷ୍ଟୁଆର୍ଟ ଏହା ଶୁଣିଯାଇ କହିଲେ, “ହସାବଟା ଠିକ୍ ସତ; କିନ୍ତୁ ଝଡ଼ିତୋପାନ ହୋଇପାରେ, ଜାହାଜ ବା ଗେଲର ବଳମ୍ବ ଦଢ଼ିପାରେ । ସେଥିପାଇଁ ଅଧିକା ସମୟ ତ ଦରକାର !”

ଫିଲିଅସ୍ ଫର୍ ଏପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଖେଳରେ ମାଡ଼ିଥିଲେ । ସେ ଅନ୍ୟମାନଙ୍କ କଥାବାଣ୍ଟି ପ୍ରତି ସେତେ ମନୋଯୋଗୀ ନ ଥିଲେ । ଷ୍ଟୁଆର୍ଟଙ୍କ କଥା ଶୁଣି ସେ କହିଲେ, “ହଁ, ଏସବୁ ଆପଦ ବପଦ ଥିଲେ ମଧ୍ୟ ଅଶୀଦିନରେ ପୃଥ୍ବୀ ପ୍ରଦକ୍ଷିଣ ସମ୍ଭବପର । ଏଇ ଦେଖ, ମୋର ଦୁଇଟା ଟିକା ।” ଏହା କହି ସେ ତାସ ଦୁଇପଟ ଟେବୁଲ ଉପରେ ରଖିଦେଲେ ।

ଏଥର ଆଣ୍ଡ୍‌ ଷ୍ଟୁଆର୍ଟ ତାସ ଫେଣ୍ଟିବାର କଥା । ସେ ତାସ ମୁଠାଟି ଉଠାଇ ଫେଣ୍ଟୁ ଫେଣ୍ଟୁ କହିଲେ, “ହସାବ କଲେ ୮୦ ଦିନରେ ପୃଥ୍ବୀ ପରିକ୍ରମା କରିବା ସମ୍ଭବ ମନେ ହେଉଛି, କିନ୍ତୁ କାର୍ଯ୍ୟତଃ ଏହା କ'ଣ ସମ୍ଭବ ? ମୁଁ ବାଜି ରଖି କହୁଛି, ଯଦି କେହି ଏପରି କାର୍ଯ୍ୟ କରିପାରିବ, ମୁଁ ରୁଠି ହଜାର ପାଉଣ୍ଡ ଦେବି ।”

ଫିଲିଅସ୍ ଫର୍ କହିଲେ, “କାର୍ଯ୍ୟତଃ ମଧ୍ୟ ଅଶୀଦିନରେ ପୃଥ୍ବୀ ପରିକ୍ରମା କରିବା ସମ୍ଭବ, ମି: ଷ୍ଟୁଆର୍ଟ ! କିନ୍ତୁ ମୁଁ ସାବଧାନ କରିଦେଉଛି, ମୁଁ ଏହା କଲେ ତୁମକୁ ଟଙ୍କା ହରାଇବାକୁ ପଡ଼ିବ !”

ଆଣ୍ଡ୍‌ ଷ୍ଟୁଆର୍ଟ—ଅଶୀଦିନରେ ପୃଥ୍ବୀ ପରିକ୍ରମା ! ଏହା କେବଳ ପାଗଲର ପ୍ରଳାପ । ସେ କଥା ଥାଉ, ଆମର ଖେଳ ବାଲୁ ।”

ମି: ଫର୍—“ତାସ ବାଣ୍ଟିବାରେ ଗୋଲମାଲ ହୋଇଯାଇଛି । ଆଉ ଥରେ ବାଣ୍ଟନ୍ତୁ ।”

ଆଣ୍ଡ୍‌ସ୍ଟ୍ରିଆର୍ଡ୍‌ ତାପଗୁଡ଼ିକ ଉଠାଇନେଇ ପୁଣି ଟେବୁଲ୍‌ ଉପରେ ରଖିଦେଇ କହିଲେ, “ମି: ଫର୍, ମୁଁ ବାକି ମାରି କହୁଛି ଆପଣ ଅଶୀଦିନରେ ପୃଥ୍ବୀ ପରିକ୍ରମା କରିପାରିଲେ ମୁଁ ଗୁରୁତ୍ବଜାର ପାଉଣ୍ଡ ଦେବି । କୌଣସି ଉଦ୍ବୁଲ୍ଲେକ ଥିବାରେ ବାକି ରଖେ ନାହିଁ ।”

ମି: ଫର୍—ବେଗ୍, ମୋର ବେରିଙ୍ଗ ବ୍ୟାଙ୍କରେ କୋଡ଼ିଏ ହଜାର ପାଉଣ୍ଡ ଅଛି । ଯଦି ଅଶୀଦିନରେ ମୁଁ ପୃଥ୍ବୀ ପରିକ୍ରମା କରି ନପାରେ ତେବେ ମୁଁ ଏସବୁ ଟଙ୍କା ହରେଇବାକୁ ପ୍ରସ୍ତୁତ ।”

ଜନ୍‌ ସଲିଭାନ୍—“ମି: ଫର୍, କୋଡ଼ିଏ ହଜାର ପାଉଣ୍ଡ ବାକି ରଖିବାକୁ କହୁଛନ୍ତି; କିନ୍ତୁ ମନେ ରଖନ୍ତୁ, ଯଦି କୌଣସି ଦୈବାଦୂର୍ଘଟନାରୁ ଦିନେ ମାତ୍ର ଡେରି ହୋଇଯାଏ, ତେବେ ଫଳ କଅଣ ହେବ ? ଆପଣ ଯାହା ଆଶା କରି ନ ଥିବେ, ସେପରି କିଛି ଦଃିପାରେ ।”

ମି: ଫର୍—“ଏପରି କିଛି ନାହିଁ ଯାହା କି ଆଶା କରାଯାଇ ନପାରେ ।”

ମି: ସଲିଭାନ୍—“ତାହାହେଲେ ଆପଣଙ୍କୁ କେବଳ ରେଳରୁ ଜାହାଜ, ପୁଣି ଜାହାଜରୁ ରେଳ ଏହିପରି ସମାଗତ ଯିବାକୁ ପଡ଼ିବ । ଅଙ୍କଶାସ୍ତ୍ରରେ ଏପରି ହିସାବ ଠିକ୍ ହୋଇପାରେ । କିନ୍ତୁ ସଂସାରକ୍ଷେତ୍ରରେ ଏପରି ହିସାବ ଠିକ୍ ରହେନା ।”

ମି: ଫର୍—“ଅଙ୍କଶାସ୍ତ୍ରରେ ଯାହା ଠିକ୍, କାର୍ଯ୍ୟକ୍ଷେତ୍ରରେ ତାହା ମଧ୍ୟ ଠିକ୍ ହେବ ।”

ଏଥିମଧ୍ୟରେ ସମସ୍ତେ ଏହି କଥାବାର୍ତ୍ତାରେ ଆଗ୍ରହାନ୍ବିତ ହୋଇଯାଇଥିଲେ । ଜଣେ କହି ଉଠିଲେ, “ମି: ଫର୍, ଆପଣ ନିଶ୍ଚୟ ଥିବାରେ ଏପରି କହୁଛନ୍ତି ।”

ମିଷ୍ଟର ଫର୍—“ନା, ନା, ବାକରଖିବାବେଳେ କୌଣସି ଭଦ୍ରଲୋକ ଅନ୍ଧାରେ ସେପରି କରେ ନାହିଁ । ମୁଁ ବିଷୟର ଗୁରୁତ୍ବ ବୁଝି ବାକରଖୁଛି । ମୁଁ ଅଶୀଦିନରେ ପୃଥିବୀ ପ୍ରଦକ୍ଷିଣ କରିପାରେ । ମୁଁ ଲଣ୍ଡନ ଛାଡ଼ିବାର ଅଶୀଦିନ, ଅର୍ଥାତ୍ ଏକ ହଜାର ନଅ ଶହ କୋଡ଼ଏ ଦଶା, ଅର୍ଥାତ୍ ଏକଲକ୍ଷ ପନ୍ଦରହଜାର ଦୁଇଶହ ମିନିଟରେ ପୃଥିବୀ ଗୁରୁପାଶ ବୁଲି ଆସିବ । ତା ନ ହେଲେ କୋଡ଼ଏ ହଜାର ପାଉଣ୍ଡ ଦେବ । ଅପରମାନେ ଏଥିରେ ରାଜି ତ ?”

ମି: ଫର୍କ୍ଲର ବନ୍ଧୁମାନେ ଏଥିରେ ସ୍ୱୀକୃତି ହୋଇ ପ୍ରତ୍ୟେକେ ଶୁଦ୍ଧିଜାତ ପାଉଣ୍ଡ ଲେଖାଏଁ ବାଜି ରଖିଲେ ।

ମି: ଫର୍ କହିଲେ—ବେଶ୍, ଡୋଭରକୁ ଯିବା ପାଇଁ ରେଳଗାଡ଼ି ଟା ୪୫ ମିନିଟରେ ବାହାରିବ । ମୁଁ ସେହି ଗାଡ଼ିରେ ଯିବି ।”

ମି: ସ୍ପୁଆର୍ଟ—“କଅଣ୍ଡ, ଅଜି ? ଏଇ ସନ୍ଧ୍ୟା ଟା ୪୫ ମିନିଟରେ ?”

ମି: ଫର୍ ପକେଟରୁ କାଲେଣ୍ଡର ବାହାର କରି ଦେଖି କହିଲେ, “ହଁ, ଅଜି ସନ୍ଧ୍ୟା ଟା ୪୫ ମିନିଟରେ ବାହାରିବ । ଅଜି ହେଉଛି, ଅକ୍ଟୋବର ୨ ତାରିଖ ବୁଧବାର । ମୁଁ ଅଶୀଦିନ ପରେ ପୃଥିବୀ ପରିଦର୍ଶନ ସାରି ଡିସେମ୍ବର ୨୧ ତାରିଖରେ ଶନିବାର ସନ୍ଧ୍ୟା ଟା ୪୫ ମିନିଟ ବେଳକୁ ଏହି ରିଫର୍ମ କ୍ଲବରେ ଉପସ୍ଥିତ ହେବି । ଯଦି ମୁଁ ଏହା କରି ନପାରେ ତେବେ ମୋର ବେରିଙ୍ଗ୍ ବ୍ୟାଙ୍କରେ ଥିବା କୋଡ଼ଏ ହଜାର ପାଉଣ୍ଡ ଆପଣମାନେ ପାଇବେ ।”

ମି: ଫର୍ ଏହା କହିବା ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ସେହି ମର୍ମରେ ଖଣ୍ଡ ଏ କୋଡ଼ଏ ହଜାର ପାଉଣ୍ଡର ଚେକ୍ ଲେଖିଦେଲେ ।

ଏହି ଯେଉଁ ବାଜି ରଖାଗଲା, ତାହା ଗୋଟିଏ କାଗଜରେ ରୁକ୍ମିପତ୍ରରୂପେ ଲେଖାଗଲା ଓ କୁବର ପାଞ୍ଚଜଣଯାକ ସଭ୍ୟ ସେହି ରୁକ୍ମିପତ୍ରରେ ସ୍ୱାକ୍ଷର କଲେ । ସେ ସଭ୍ୟମାନେ ହେଲେ ଫିଲିଅସ ଫର୍, ଷ୍ଟୁଆର୍ଟ, ସଲିଭାନ, ବଲ୍‌ଫ ଓ ଫ୍ଲାନାଗନ ।

ରୁକ୍ମିପତ୍ର ଲେଖାଯିବାବେଳେ ସମସ୍ତଙ୍କର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ଦେଖାଗଲା, କିନ୍ତୁ ମି: ଫର୍ଙ୍କର କିଛି ପରିବର୍ତ୍ତନ ଦେଖାଗଲା ନାହିଁ । ଏହି ବାଜିରେ ଧାରିଗଲେ ତାଙ୍କର ସମସ୍ତ ସମ୍ପତ୍ତିର ଅର୍ଦ୍ଧେକ ହାରିବାକୁ ପଡ଼ିବ ଓ ଅନ୍ୟ ଅର୍ଦ୍ଧେକ ପୃଥିବୀ ପରିକ୍ରମାରେ ବ୍ୟୟ କରିବାକୁ ପଡ଼ିବ । ହୁଏତ ତାଙ୍କୁ କର୍ତ୍ତବ୍ୟକ୍ଷମ ହୋଇ ବୁଲିବାକୁ ପଡ଼ିବ, ତଥାପି ସେ ଆଦୌ ଧନଳାଭ ନ ଥିଲେ । କିନ୍ତୁ ତାଙ୍କ ବନ୍ଧୁମାନେ ଟିକିଏ ବ୍ୟୟ ହୋଇ ପଡ଼ୁଥିଲେ । ସେମାନେ ଭାବୁଥିଲେ ଯେ, ବାଜିରେ ଉଭୟ ପକ୍ଷର ସମାନଭାବରେ ଲାଭ ବା ହିତର ସମ୍ଭାବନା ଥିବା ଦରକାର । ମାତ୍ର ଏଥିରେ ତାହା ନଥିଲା; ତେଣୁ ମି: ଫର୍ଙ୍କ ପ୍ରତି ଅନ୍ୟାୟ କରାଗଲା ।

ଦଣ୍ଡାରେ ସାତଟା ବାଜିଲା । ଜଣେ ସଭ୍ୟ କହିଲେ, “ବର୍ତ୍ତମାନ ଖେଳ ବନ୍ଦ ହେଉ । ମି: ଫର୍ ତାଙ୍କ ପାଖରେ ବାହାରିବା ପାଇଁ ପ୍ରସ୍ତୁତ ହେବେ ।”

ମି: ଫର୍ ଏହା ଶୁଣି ଉତ୍ତର କଲେ, “ମୁଁ ସବୁବେଳେ ପ୍ରସ୍ତୁତ । ମୋ ପାଇଁ ତନ୍ତ୍ରା କରନ୍ତୁ ନାହିଁ । ଖେଳ ଚାଲୁ ।” ତାହା ବାଣିଯାରି ସେ କହିଲେ, “ରଜା ହେଉଛି ହରତମା । ମି: ଷ୍ଟୁଆର୍ଟ, ଆପଣ ପକାନ୍ତୁ ।”

ଚତୁର୍ଥ ପରିଚ୍ଛେଦ

ଯାତ୍ରାର ଆରମ୍ଭ

ସାତଟା ପଞ୍ଚମ ମିନଟ ବେଳେ ମି: ଫର୍ କ୍ଲବରୁ ତାଙ୍କର ବେଲ୍‌ମାନଙ୍କଠାରୁ ବଦାୟ ନେଇଗଲେ । ସେହିନ ଖେଳରେ ସେ କୋଡ଼ିଏ ପାଉଣ୍ଡ ଜିତିଥିଲେ ।

ମି: ଫର୍ ଘରେ ପହଞ୍ଚିଲା ବେଳକୁ ସମୟ ହୋଇଥିଲା ସାତଟା ପଞ୍ଚମ ମିନଟ ।

ଜନ୍ ଦୈନିକ କାର୍ଯ୍ୟନିର୍ଦ୍ଦେଶକୁ ଉତ୍ତମରୂପେ ଲକ୍ଷ୍ୟକରି ଜାଣିଥିଲା ଯେ ମି: ଫର୍ କେବେହେଲେ ରାତି ବାଉଟା ପୂର୍ବରୁ ଘରକୁ ଫେରିବା କଥା ନୁହେଁ । କିନ୍ତୁ ସାତଟା ପଞ୍ଚମ ମିନଟରେ ତାଙ୍କର ଘରକୁ ଆସିବାର ଦେଖି ସେ ବିସ୍ମିତ ହୋଇଗଲା ।

ମି: ଫର୍ ସିଧା ଶୋଇବାଘରକୁ ପଶିଯାଇ ଜନ୍‌କୁ ଡାକିଲେ । ଜନ୍ କୌଣସି ଉତ୍ତର ଦେଲା ନାହିଁ । ସେ ଭାବିଲା ଯେ ମି: ଫର୍ ଅନ୍ୟ କାହାରିକୁ ଡାକୁଥିବେ; କାରଣ କାର୍ଯ୍ୟନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଅନୁସାରେ ବାଉଟା ପୂର୍ବରୁ ତାକୁ ଡାକିବାର କାରଣ ନାହିଁ । ମି: ଫର୍ ଆଉ ଥରେ ଡାକିବାରୁ ଜନ୍ ଘର ମଧ୍ୟରେ ପ୍ରବେଶ କଲା । ମି: ଫର୍ କହିଲେ, “ମୁଁ ତୁମକୁ ଦୁଇ ଥର ଡାକିଲିଣି ।” ଜନ୍ ହାତରେ ଘଣ୍ଟାଟି ଧରି ନମ୍ରସ୍ୱରରେ ଉତ୍ତର କଲା, “ମହାଶୟ, ଶମାକରିବେ । ବାଉଟା ବାଜିବାକୁ ବହୁତ ଡେରି ଅଛି ।”

ମି: ଫର୍ କୌଣସି ପ୍ରକାର ବିରକ୍ତ ପ୍ରକାଶ ନକରି କହିଲେ, “ମୁଁ ତା ଜାଣେ । ସେଥିପାଇଁ ମୁଁ ତୁମକୁ ଦୋଷ ଦେଉନାହିଁ । ଆମକୁ ଏଇ ଦଶ ମିନଟ ଭିତରେ ଡୋଉର ଯିବାକୁ ପଡ଼ିବ ।”

ଜାନୁର ବସ୍ତ୍ରର ସୀମା ରହିଲ ନାହିଁ । ସେ ପରୁରଲ,
“ଆପଣ କଅଣ ବାହାରଯାଉଛନ୍ତି ?”

ମି: ଫର୍—ହଁ, ମୁଁ ପୃଥ୍ବୀ ପରିଚୟ କରିବାକୁ ବାହାରକୁ ।
ତୁମକୁ ମଧ୍ୟ ମୋ ସହକ ଯିବାକୁ ହେବ ।

ଜାନୁ ଆହୁର ବସିତ ହେଲା । ସେ ଅବଳ ଭାବରେ ଛୁଡ଼ା
ହୋଇ ଏକ ଦୃଷ୍ଟିରେ ରହିରହିଲା । ତା ତୁଣ୍ଡରୁ କେବଳ ଏକ
ବାହାର, “ପୃଥ୍ବୀ ପରିଚୟ !”

ମି: ଫର୍ କହିଲେ, “ହଁ, ପୃଥ୍ବୀ ପରିଚୟ । ଆମେ ଅଶୀବନ
ଭିତରେ ପୃଥ୍ବୀ ପରିଚୟ କରି ଫେରିଆସିବା । ଆଉ ମୁହୂର୍ତ୍ତ
ବିଳମ୍ବ କରିବାକୁ ସମୟ ନାହିଁ । ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ବାହାରବାକୁ
ହେବ ।”

କିନ୍ତୁ ଟଙ୍କ ସଜାଡ଼ିବାକୁ ହେବ ବୋଲି ଜାନୁ ଆପତ୍ତି କଲା ।

ମି: ଫର୍ କହିଲେ, “ନା, ଟଙ୍କ ପ୍ରଭୃତି ନେବା ଦରକାର
ନାହିଁ । କେବଳ ବ୍ୟାଗ୍ରଟାଏ ନେଲେ ଚଳିଯିବ । ସେଥିରେ ମୋର
ଦୁଇଟା କମିଜ ଓ ଉନଯୋଡ଼ା ମୋଜା ରଖ । ତୁମପାଇଁ ମଧ୍ୟ ସେତିକି
ପୋଷାକ ନଅ । ମୋର ବର୍ଷାତ ଓ କମ୍ବଳ ମଧ୍ୟ ନେବା ଦରକାର ।
ବିଶେଷ ଚାଲିବା ଦରକାର ହୋଇ ନ ଯାରେ । ତଥାପି ତୁମର
ବୁଟ୍ ଜୋଡ଼ା ନଅ । ଯାଅ, ଶୀଘ୍ର ପ୍ରସ୍ତୁତ ହୁଅ ।”

ଜାନୁ କଅଣ କହିବାକୁ ଯାଉଥିଲା; କିନ୍ତୁ ମି: ଫର୍ଙ୍କର କହିବା
ଭଙ୍ଗୀରୁ ସେ ତୁଣ୍ଡ ପିଟାଇ ପାରିଲ ନାହିଁ । ସେ ନିଜ କୋଠରକୁ
ଯାଇ ଚଉକ ଉପରେ ବସିପଡ଼ି ଭାବିଲା, “ମୁଁ ମନେ କରିଥିଲି ଯେ
ଘୋର ଶାନ୍ତିରେ ଦିନ କଟିଯିବ । କିନ୍ତୁ ଏ କଅଣ ? କାର୍ଯ୍ୟରେ
ଯୋଗଦେବା ଦିନ ହିଁ ପୃଥ୍ବୀ ପରିଚୟ ପାଇଁ ଯିବାକୁ ହେବ ।”

ଯାହା ହେଉ, ଆଉ ବଳମ୍ବ ନକରି ଯେ ମି: ଫର୍କ ଅଦେଶ ଅନୁସାରେ ପ୍ରସ୍ତୁତ ହେଲା ।

ସେ ଭବିଳ—“ଅଶୀଦିନରେ ପୃଥିବୀ ପରିକ୍ରମଣ ! ଏହା କଅଣ ସମ୍ଭବପର ! ମି: ଫର୍କ କଅଣ ପାଗଳ । ନାଁ ଏପରି ପରିହାସ କରୁଅଛନ୍ତି ? ନା, ତା ହୋଇନପାରେ । ଦୁର୍ଘଟଣାକୁ ଦୂରରେ ଡୋରରେ କାଟିଲେ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଯିବେ । ତା ନହେଲେ ଅଳ୍ପ ବଡ଼ ପାଟସ୍ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଯିବେ । ମି: ଫର୍କ ଭଲ ଧୀର ଛାତ୍ର ଲୋକ ପାଟସ୍‌ଠାରୁ ଆଉ ଦୂରକୁ ଯିବା ଅସମ୍ଭବ ।”

ଜନ୍ ପାଞ୍ଚମିନିଟ ମଧ୍ୟରେ ବ୍ୟାଗ୍‌ରେ ଆବଶ୍ୟକୀୟ ଜନସମ୍ପଦ ପ୍ରସ୍ତୁତ ହୋଇଗଲା । ମି: ଫର୍କ ମଧ୍ୟ ପ୍ରସ୍ତୁତ । ସେ ପକେଟରେ ବ୍ରାଡ଼ଶିଙ୍କର ପୃଥିବୀର ରେଳରସ୍ତା ଓ ଜାହାଜର ସମୟତାଲିକା ବହି ଖଣ୍ଡିକ ରଖିଲେ । ଏହିଟି ନିତାନ୍ତ ଦରକାରୀ । ପୃଥିବୀ ପରିକ୍ରମଣ ପାଇଁ ସାବଣୀୟ ବିବରଣ ଏଥିରୁ ମିଳିପାରିବ । ସେ ଜନ୍‌ଠାରୁ ବ୍ୟାଗଟି ନେଇ ସେଥିରେ ବିଡ଼ାଏ ବ୍ୟାଙ୍କ ନୋଟ ଢେଉଁ କଲେ । ଏହି ବ୍ୟାଙ୍କ ନୋଟ ପୃଥିବୀର ଯେକୌଣସି ସ୍ଥାନରେ ମୃଦ୍ଧା ବିନିମୟରେ ବ୍ୟବହୃତ ହୋଇପାରିବ ।

ମି: ଫର୍କ ପଚାରିଲେ, “ବ୍ୟାଗରେ ସବୁ ରଖିଛ ତ ? କିଛି ଭୁଲିଯାଇନାହିଁ ?”

“ନାଁ ମହାଶୟ !”—ଜନ୍ ସଂକ୍ଷେପରେ ଉତ୍ତର କଲା ।

ମି: ଫର୍କ ଜନ୍‌କୁ ବ୍ୟାଗଟି ବଢ଼ାଇ ଦେଇ କହିଲେ, “ଦେଖ, ବ୍ୟାଗଟିକୁ ଅତି ସାବଧାନରେ ରଖିବ । ଏଥିରେ କୋଡ଼ିଏ ହଜାର ପାଉଣ୍ଡ ଅଛି ।”

“କୋଡ଼ିଏ ହଜାର ପାଉଣ୍ଡ”—କଥାଟା ଶୁଣିଲାମାତ୍ରେ ଜନ୍ ସମ୍ଭ୍ରାନ୍ତ ହୋଇଗଲା । ତା ଜୀବନରେ ସେ କେବେ ଏତେଗୁଡ଼ାଏ

ଟଙ୍କା ଦେଖିନଥିଲା । ଯାହାହେଉ ସେ ବ୍ୟାଗଟି ଧରି ଘରୁ ବାହାରିଲା । ମି: ଫର୍ ତା ପଛେ ପଛେ ଘରୁ ବାହାରି ସଦର ଦରଜାରେ ଚାହିଁ ବନ୍ଦକଲେ । ତାପରେ ଦୁହେଁଯାକ ରାସ୍ତା ଉପରକୁ ଆସି ଗୋଟିଏ ଘୋଡ଼ାଗାଡ଼ି ଭଡ଼ାକରି ଚେରିଙ୍ଗଫସ୍ତ ସ୍ଥେସନରେ ପହଞ୍ଚିଲେ । ଏହିଠାରୁ ସେମାନେ ଡୋରରକୁ ଯିବା ପାଇଁ ରେଳରେ ବସିବା କଥା ।

ସ୍ଥେସନରେ ଘୋଡ଼ାଗାଡ଼ିକୁ ବଦାୟ ଦେଇ ଦୁହେଁଯାକ ପ୍ଲାଟଫର୍ମରେ ପ୍ରବେଶ କଲେ । ଏହି ସମୟରେ ଗୋଟିଏ ଦରିଦ୍ର ସ୍ତ୍ରୀଲୋକ ଲୋକରେ ପିଲଟିଏ ଧରି କିଛି ଭିକା ମାଗିଲା । ତାର ଛୁଣ୍ଟା ପୋଷାକ, ଖାଲପାଦ ଓ ଶୀର୍ଷ ଦେହ ଦେଖିଲେ ଜଣାଯାଉଥିଲା ଯେ ସେ ନିତାନ୍ତ ଦରିଦ୍ର । ମି: ଫର୍ ସେଦିନ ତାସ ଖେଳରେ ଯେଉଁ କୋଡ଼ିଏ ପାଉଣ୍ଡ ଜିତିଥିଲେ ତାହା ପକେଟରେ ଥିଲା । ସେ ସବୁଯାକ ଅର୍ଥ ବାହାର କରି ସେହି ସ୍ତ୍ରୀଲୋକଟିକୁ ଦେଇପକାଇଲେ । ଜାନ୍‌ର ବିସ୍ମୟର ଯେପରି ବୃଦ୍ଧି ପାଇଲା ମି: ଫର୍କ ପ୍ରତି ତାର ଭକ୍ତି ମଧ୍ୟ ସେହିପରି ବୃଦ୍ଧି ପାଇଲା । ଯେ ଏପରି ଉଦାର ଓ ଦୟାଳୁ ତାଙ୍କ ପାଖରେ ଚାକିରି କରିବା ସୌଭାଗ୍ୟର କଥା ।

ମି: ଫର୍କ ଆଦେଶରେ ଜାନ୍ ପାରିସ ପାଇଁ ଦୁଇଖଣ୍ଡ ଫାଷ୍ଟ କ୍ଲାସ ଟିକେଟ କଣିଆଣିଲା ।

ଦୁହେଁଯାକ ଗାଡ଼ିର ଉଠିବାକୁ ଯାଉଛନ୍ତି ଏହି ସମୟରେ ମି: ଫର୍ ଦେଖିଲେ ଯେ ପ୍ଲାଟଫର୍ମର ବନ୍ଦୁମାନେ ମଧ୍ୟ ପ୍ଲାଟଫର୍ମରେ ଉପସ୍ଥିତ । ସେ ଏମାନଙ୍କୁ ଲକ୍ଷ୍ୟ କରି କହିଲେ, “ବନ୍ଦୁଗଣ, ମୁଁ ପୃଥ୍ବୀ ପରିକ୍ରମାରେ ବାହାରିଲି । ଏଇ ଦେଶକୁ ମୋର ପାସପୋର୍ଟ । ମୁଁ ବାହାରେ ଯେଉଁ ଯେଉଁ ସ୍ଥାନ ଦେଇଯିବ ସେଠାରେ ଏହା

ଉପରେ ଭସା ଲେଖାଇ ନେବ । ମୁଁ ଫେରି ଆସିଲେ ତାହାକୁ ଦେଖି ମୋର ପୃଥିବୀ ପରିକ୍ରମାର ପ୍ରମାଣ ପାଇପାରିବେ ।

ଉଦ୍‌ଭ୍ରାତା ପ୍ରକାଶ କରି ରଲ୍‌ଫ୍ କହିଲେ, “ଭସାର ଆବଶ୍ୟକତା ନାହିଁ । ଆପଣଙ୍କ ପରି ଭଦ୍ରଲେକକ କଥାକୁ ଆମେ ଅବଶ୍ୟକ ଶ୍ରେୟ କରିବୁ ।”

ମି: ଫର୍ କହିଲେ, “ତଥାପି ପ୍ରମାଣ ଥିବା ଭଲ ।”

ଏହି ସମୟରେ ଆଣ୍ଟୁ ଷ୍ଟୁଆର୍ଟ କହିଲେ, “ଆପଣଙ୍କର ଏଠାକୁ ଫେରିବା ତାରିଖଟା ସ୍ମରଣ ରଖିଥିବେ ।”

ମି: ଫର୍—ନିଶ୍ଚୟ । ଅଶୀଦିନରେ ଫେରି ଆସିବ । ୧୮୭୨ ମସିହା ଡିସେମ୍ବର ମାସ ୨୧ ତାରିଖ ଶନିବାର ଦିନ ସନ୍ଧ୍ୟା ଆଠ-ଦଶା ପଇଁଝଳଣ ମିନିଟ୍ ହେଉଛି ଠିକ୍ ସମୟ । ସେଦିନ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ବିଦାୟ ନେଉଛି ।

୮ଦଶା ୪୦ ମିନିଟ୍ ସମୟରେ ମି: ଫର୍ ଓ ଜାନ୍ ଗାଡ଼ରେ ବସିଲେ । ଠିକ୍ ପାଞ୍ଚମିନିଟ୍ ପରେ ଗାଡ଼ ସ୍ଟେସନ ଛାଡ଼ିଲା । ଝୁଲିଥିଲା ବଜାଇ ଗାଡ଼ ଚାଲିବାକୁ ଲାଗିବାରୁ ମି: ଫର୍ ନିଜ ଆସନରେ ସ୍ଥିର ହୋଇ ବସିଲେ । ଜାନ୍ ବିସ୍ମୟରେ ନିଜକୁ ପ୍ରକୃତିସ୍ଥ କରିପାରୁ ନଥିଲା । ସେ ବ୍ୟାଗଟିକୁ କୋଳରେ ଧରି ନାନା ଚିନ୍ତା କରୁଥାଏ । ମୁଁ ଯେ ଚିତ୍କାର କରି ଉଠିଲି । ମି: ଫର୍ ଏଥିର କାରଣ ବୁଝି ନପାରି ପଚାରିଲେ, “କଥା କଅଣ ? ଏପରି ହେଉଛି କାହିଁକି ?”

ଜାନ୍ ଅଧୀର ହୋଇ କହିଲା, “ଆଜ୍ଞା, ଗୋଟାଏ ବଡ଼ ଭୁଲ ହୋଇଯାଇଛି । ତରତର ହୋଇ ଘରୁ ଆସିଲାବେଳେ ମୁଁ ଭୁଲି ଯାଇଛି ଯେ...।” “ଓଃ, ଏପରି ବ୍ୟସ୍ତ କାହିଁକି ? କଅଣ ଭୁଲି ଯାଇ କୁହୁ” —ମି: ଫର୍ କହିଲେ ।

ଜନ୍ କହିଲା, “ମୋର ଭୁଲ ହୋଇଗଲା । ଘରେ ଗ୍ୟାସ ଆଲୁଅ ଜଳୁଥିଲା ! ମୁଁ ତାକୁ ନ ଲିଭାଇ ଚାଲିଆସିଛି ।”

ମି: ଫର୍—“ଏଇ ତ, ଏଥିପାଇଁ ଏପରି ବ୍ୟସ୍ତ ହେବାର କିଛି କାରଣ ନାହିଁ । ଆମେ ଘରକୁ ନ ଫେରିବା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଗ୍ୟାସ ଜଳୁଥିବ । ତେବେ ତୁମର ଅସାବଧାନତା ଯୋଗୁ ଏପରି ଘଟିଲା । ତେଣୁ ଗ୍ୟାସର ଖରଚ ତୁମକୁ ଦେବାକୁ ପଡ଼ିବ ।”

ପଞ୍ଚମ ପରିଚ୍ଛେଦ

ମି: ଫର୍ଙ୍କ ପକ୍ଷରେ ଗୁରୁତ୍ୱା ପୁଲସ

ମି: ଫର୍ ଲଣ୍ଡନ ଛାଡ଼ି ପୃଥିବୀ ପରିକ୍ରମାରେ ବାହାରିବା ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ପହଞ୍ଚିଯାଇ ବିଶେଷ ଉତ୍ତେଜନା ଦେଖାଦେଲା । ବାଟରେ ମି: ଫର୍ ପୃଥିବୀ ପରିକ୍ରମା କରୁଛନ୍ତି, ଏ ସମ୍ବାଦ କେବଳ ରିଫର୍ମ କ୍ଲବ ମଧ୍ୟରେ ଆବଦ୍ଧ ରହିଲା ନାହିଁ । ସହରରେ ଏହା ସାଧାରଣ ଆଲୋଚନାର ବିଷୟ ହୋଇ ଉଠିଲା । ସମ୍ବାଦପତ୍ରମାନେ ମଧ୍ୟ ଏହାକୁ ନିଜ ନିଜ ପର୍ଯ୍ୟାୟରେ ବିଭିନ୍ନ ଭାବରେ ପ୍ରକାଶ କଲେ ।

ଭୌଗୋଳିକ ତଥ୍ୟ ଅନୁସନ୍ଧାନରେ ଇଂରେଜମାନଙ୍କର ଆଗ୍ରହ ଟିକିଏ ଅଧିକ ମାତ୍ରାରେ ଦେଖାଯାଏ । ପୃଥିବୀ ପରିକ୍ରମା—ପୃଣି ଅଶୀଦିନ ଭିତରେ ସେହି ପରିକ୍ରମା । ଏଥିରେ ସେମାନଙ୍କର ଆଗ୍ରହ ଜନ୍ମିବା ସ୍ୱାଭାବିକ । ଏହା ଫଳରେ ଲୋକଙ୍କ ମଧ୍ୟରୁ

କେତେକ ମି: ଫର୍କୁ ସମର୍ଥନ କରି ମତ ଦେଲେ ଯେ ଅଶୀଦିନ ମଧ୍ୟରେ ପୃଥିବୀ ପରିକ୍ରମା ସମ୍ଭବପର; ମି: ଫର୍କ ଏହା ପ୍ରମାଣିତ କରି ଦେଇ ବାଜିରେ ଜିଣିବେ । ଆଉ ଦଳେ କହିଲେ, “ନା, ଏହା ସମ୍ଭବ ଅସମ୍ଭବ ।” ଏହିପରି ବାଦାନ୍ତବାଦ ଯୁକ୍ତି ହେଲା ଓ ଅନେକେ ନିଜ ମତର ଦୃଢ଼ତା ରଖିବାକୁ ଯାଇ ବିରୋଧୀମାନଙ୍କ ସହିତ ବାଜି ରଖିଲେ । ତେବେ ଅଧିକାଂଶ ଲୋକ ଯେ ମି: ଫର୍କ ମତର ବିରୋଧୀ ଥିଲେ ଏଥିରେ ସନ୍ଦେହ ନାହିଁ । ଅନେକେ ମି: ଫର୍କୁ ପାଗଳ ବୋଲି ମନେ କରିବାକୁ ଲାଗିଲେ । ଆଉ କେତେକଙ୍କ ମତରେ ମ: ଫର୍କ ନିବୋଧ ବୋଲି ବିବେଚିତ ହେଲେ । ଅଧିକାଂଶ ସ୍ତ୍ରୀଲୋକ ମି: ଫର୍କର ସମର୍ଥକ ଥିବାର ଦେଖାଗଲା । ଖବରକାଗଜରେ ମି: ଫର୍କର ସୁନ୍ଦର, ପ୍ରଶାନ୍ତ ମୁଖମଣ୍ଡଳର ଛବି ଦେଖି ସେମାନଙ୍କର ଧାରଣା ହେଲା ଯେ ଏପରି ଜଣେ ଲୋକ କଦାପି ପାଗଳ ବା ନିବୋଧ ହୋଇ ନପାରେ ।

ଏହି ଦିନକୁ ଅବଲମ୍ବନ କରି ଗୋଟିଏ ବଣିଷ୍ଠ ଭୌଗୋଳିକ ମାସିକ ପତ୍ରିକାରେ ଏକ ଫର୍ଦ୍ଦ ପ୍ରବନ୍ଧ ପ୍ରକାଶିତ ହେଲା । ଏଥିରେ ଲେଖକ ଭୌଗୋଳିକ ଦୃଷ୍ଟିରୁ ପୃଥିବୀ ପରିକ୍ରମାର ବିଭିନ୍ନ ପ୍ରଶ୍ନ ଆଲୋଚନା କରିଥିଲେ । ଏପରି ପରିକ୍ରମା କରିବାରେ କି କି ଅସୁବିଧା ଦଢ଼ିପାରେ, କିପରି ସେସବୁ ଅତିକ୍ରମ କରାଯାଇପାରେ, ପୃଥିବୀ ପରିକ୍ରମା ଦ୍ଵାରା ମାନବର ଭୌଗୋଳିକ ଜ୍ଞାନ କିପରି ବୃଦ୍ଧିଲାଭ କରିପାରେ, ଯାନବାହନର ଉନ୍ନତ ସଙ୍ଗେ ପୃଥିବୀ ପରିକ୍ରମା କିପରି ସହଜ ହୋଇପାରିବ ଏସବୁର ଆଲୋଚନା ହୋଇଥିଲା । ତାହା ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ଲେଖକ ଦର୍ଶାଇଥିଲେ ଯେ ରେଳପଥ ଓ ଜାହାଜ ଯୋଗୁ ଗମନାଗମନର ସୁବିଧା ହୋଇଥିଲେ

ହେଁ ଠିକ୍ ଅଶୀଦିନ ମଧ୍ୟରେ ପୃଥିବୀ ପରିକ୍ରମଣ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମ ଅସମ୍ଭବ । ତେଣୁ ମି: ଫର୍ଗ୍ ବାନ୍ଧିରଖି ଏପରି ଉଦ୍ୟମ କରିବା ଉଚିତ ହୋଇ ନାହିଁ । କେଉଁଠାରେ ରେଳଗାଡ଼ିର ଇଞ୍ଜିନ୍ ଖରାପ ହୋଇ ଯାଇପାରେ, ଗାଡ଼ି ଲାଇନରୁ ଚାଲିଯିବା ହୋଇପାରେ, ଝଡ଼ ତୋଫାନରେ ଜାହାଜ ଯଥାସମୟରେ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଗତିରେ ନ ଯାଇ ପାରେ ଏହିପରି ନାନା ମାନବିକ ଓ ପ୍ରାକୃତିକ ବିପଦର ସମ୍ଭାବନା ରହିଛି । ମି: ଫର୍ଗ୍ ଯେଉଁ ଟ୍ରେନରେ ବା ଜାହାଜରେ ଯିବେ ସେ ସେ ବସବସ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ସମୟରେ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ସ୍ଥାନରେ ପହଞ୍ଚିବା ତାହାର କି ସ୍ଥିରତା ଅଛି ? ରେଳଗାଡ଼ିରେ ଭାରତବର୍ଷର ଏକ ପ୍ରାନ୍ତରୁ ଅପର ପ୍ରାନ୍ତକୁ ଯିବା ପାଇଁ ନୂତନ ରେଳପଥରେ ଚିନିଦିନ ଲାଗେ, ଯୁକ୍ତରାଷ୍ଟ୍ରର ଏକ ପ୍ରାନ୍ତରୁ ଅନ୍ୟ ପ୍ରାନ୍ତକୁ ଯିବା ପାଇଁ ସାତଦିନ ଲାଗେ । ଅନେକ ସମୟରେ ଦେଖାଯାଏ ଯେ ଦ୍ରୁତଗାମୀ ଜାହାଜ ମଧ୍ୟ ବନ୍ଦରରେ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଦିନର ଦିନେ ଦୁଇ ଦିନ ପରେ ପହଞ୍ଚେ । ମି: ଫର୍ଗ୍ ଧରି ନେଇଛନ୍ତି ଯେ କୌଣସି ଟ୍ରେନ ବା ଜାହାଜ ଛାଡ଼ିବା ବା ପହଞ୍ଚିବା ସମୟର ଆଦୌ ବ୍ୟତିକ୍ରମ ହେବ ନାହିଁ । ଏହା କ'ଣ ସମ୍ଭବ ? କୌଣସି ଗୋଟିଏ ଜାଗାରେ ଯଦି ଟିକିଏ ଡେରି ହୋଇଯାଏ ଓ ସେ ପରବର୍ତ୍ତୀ ଗାଡ଼ି ବା ଜାହାଜ ଧରି ନ ପାରନ୍ତି, ତେବେ ସେ ନିଶ୍ଚୟ ବାଜିରେ ହାରିଯିବେ ।

ଏହି ସୁରକ୍ଷିତ ପ୍ରବନ୍ଧଟି ପ୍ରକାଶ ପାଇବା ପରେ ଉତ୍ତରଜନା ଆହୁରି ବୃଦ୍ଧି ପାଇଲା । ମି: ଫର୍ଗ୍ଙ୍କ ପୃଥିବୀ ପରିକ୍ରମଣରେ ଆହୁରି ଅନେକ ଲୋକ ଆଗ୍ରହ ପ୍ରକାଶ କଲେ । ତାଙ୍କ ସପକ୍ଷରେ ଯେପରି ବିପକ୍ଷରେ ମଧ୍ୟ ସେହିପରି ଲୋକେ ବାଜି ରଖିଲେ । ଖବର-କାଗଜରେ ଏବିଷୟରେ ଆହୁରି ବେଶି ଲେଖା ପ୍ରକାଶ ପାଇଲା ।

ତେବେ ଦେଖାଗଲା ଯେ ତାଙ୍କର ସମର୍ଥନମାନଙ୍କର ସଂଖ୍ୟା ଝୁରୁ କମିଗଲା । ଶତକଡ଼ା ଜଣେ ଦୁଇଜଣ ମାସ ବିଶ୍ରାମ କରୁଥିଲେ ଯେ ମି: ଫର୍ଗୁସନରେ ଜଣିବେ; କିନ୍ତୁ ଅବଶିଷ୍ଟ ଅଠାଦେଇ ବା ଅନେକଜଣ ଜଣ ମନେ କରୁଥିଲେ ଯେ ମି: ଫର୍ଗୁସନରେ ହାରିବା ସୁସ୍ଥ ଶୁଚିତ ।

ପ୍ରଥମେ ପ୍ରଥମେ ଯେଉଁମାନେ ମି: ଫର୍ଗୁସନର ସମର୍ଥନ କରୁଥିଲେ ସେମାନେ ଦିନକୁ ଦିନ ମତ ପରିବର୍ତ୍ତନ କରିବାକୁ ଲାଗିଲେ; ମାସ ଜଣେ ଉଦ୍‌ବ୍ୟକ୍ତି ତାଙ୍କର ବିଶ୍ରାମରେ ଅଟଳ ରହିଥିଲେ । ଏହି ଉଦ୍‌ବ୍ୟକ୍ତି ଥିଲେ ଆଲବର୍ଣ୍ଣର ବିଶିଷ୍ଟ ଜମିଦାର । ଦିନେ ଅନ୍ୟ ଜଣେ ଉଦ୍‌ବ୍ୟକ୍ତିକ ମି: ଫର୍ଗୁସନ ସଫଳତା ବିଷୟରେ ସନ୍ଦେହ ପ୍ରକାଶ କରି କହିବାରୁ ସେ ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ କହିଲେ, “ଯଦି ମି: ଫର୍ଗୁସନ ଅଶ୍ୱିନ ମଧ୍ୟରେ ପୃଥ୍ୱୀ ପରମ୍ପରା କରି ଆସି ନ ପାରିବେ, ତେବେ ମୁଁ ପାଞ୍ଚଦିନର ପାଉଣ୍ଡ ଦେବି ।” ତାଙ୍କର ଏପରି ବହୁମୁଖ୍ୟ ବାଜି ରଖିବା ଉଚିତ ହେବ ନାହିଁ ବୋଲି କୌଣସି ବନ୍ଧୁ ମତ ଦେବାରୁ ସେ ଉତ୍ତର ଦେଲେ; “ଏଥିପ୍ରକାର କେହି ଏପରି କାର୍ଯ୍ୟ କରି ନାହିଁ । ଯଦି ଜଣେ ଇଂରେଜ ଏହା ପ୍ରଥମେ ସାଧନ କରେ ତେବେ ସେ ଗୌରବ ଇଂରେଜ ଜାତିର । ଏପରି ଏକ ଗୌରବାବହ କାର୍ଯ୍ୟ ନିମନ୍ତେ ପାଞ୍ଚଦିନର ପାଉଣ୍ଡ ବାଜି ରଖିବା ବଡ଼ କଥା ନୁହେଁ ।

ଏହିପରି ନାନା କଳ୍ପନା କଳ୍ପନା ଆହୁରି ଅନେକ ଦିନ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଚାଲିଥାନ୍ତା । ହୁଏତ ଆହୁରି ଲକ୍ଷ ଲକ୍ଷ ପାଉଣ୍ଡର ବାଜି ରଖା ଯାଇଥାନ୍ତା । କିନ୍ତୁ ୫୦ ରୁ ଏପରି ଏକ ଘଟଣା ଘଟିଲା ଯେ ସମସ୍ତେ ସମ୍ଭୀଭୂତ ହୋଇଗଲେ ।

ସୁଏଜ୍‌ଚାନ୍ନାଲ୍‌ ଲଣ୍ଡନର ପୁଲିସ୍ ବିଭାଗର ମହତ୍ତ୍ୱାନ୍ୱୟ କର୍ତ୍ତାଙ୍କ ନିକଟରେ ଗୋଟିଏ ଟେଲିଗ୍ରାମ୍ ପଢ଼ାଥିଲା । ସେଥିରେ ଲେଖାଥିଲା—

“ମୁଁ ବ୍ୟାଙ୍କ ଡକାଏଡ଼ ଫିଲିଅସ୍ ଫର୍ଗୁସନ୍ ପିତ୍ରୁ ଧରି ଯାଉଛି । ତାକୁ ଗିରଫ କରିବାକୁ ବମ୍ବେଇ ପୁଲିସ୍ ଅଫିସକୁ ଓ୍ଵାର୍ଡ଼ ପଠାନ୍ତୁ ।

ଡିଟେକ୍ଟିଭ୍ ଫିକ୍ସ”

ଏ ସମ୍ବାଦ ପ୍ରକାର ପାଇବା ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ମି: ଫର୍ଗୁସନ୍ କୁହା ରଟିବାକୁ ଲାଗିଲା । ଯେଉଁ ମି: ଫର୍ଗୁସନ୍ ଜଣେ ସମ୍ମାନାସ୍ପଦ ଉଦ୍‌ବ୍ୟକ୍ତି ରୂପେ ସମାଜରେ ଆଦୃତ ହେଉଥିଲେ ସେ ଏବେ ଜଣେ ବ୍ୟାଙ୍କ ଡକାଏଡ଼ର ଆସାମୀ ରୂପେ ପରିଚିତ ହେଲେ । ସମ୍ବାଦପତ୍ର-ମାନଙ୍କରେ ତାଙ୍କର ଫଟୋ ବାହାରିଲା ! ଲୋକେ ସେହି ଛବିକୁ ତନ୍ତ୍ର ତନ୍ତ୍ର କରି ଦର୍ଶନା କଲେ । ଡକାଏଡ଼ ଦିନ ବ୍ୟାଙ୍କର ଝରକା ପାଖରେ ଯେଉଁ ଲୋକଟି ଦେଖାଯାଇଥିଲା, ସେହି ଲୋକଟି ଚୋର ବୋଲି ସନ୍ଦେହ କରାଯାଉଥିଲା । ତାହାର ଚେହେରା ସହିତ ଛବିର ସାମ୍ୟ ବିଷୟରେ ଆଲୋଚନା ଚାଲିଲା । ଅନେକ ସନ୍ଦେହ କଲେ ଯେ ମି: ଫର୍ଗୁସନ୍ ଏହି ଡକାଏଡ଼ ସହିତ ସଂପୃକ୍ତ ।

ଲୋକଟା ଦରେ ଏକାକୀ ରହୁଥିଲା; କାହାର ସଙ୍ଗେ ମିଳା-ମିଶା କରୁନଥିଲା, କାହାରିକୁ ନିଜର ବିଶେଷ ପରିଚୟ ଦେଉ ନ ଥିଲା । ଟଙ୍କା ପଇସା କାହୁଁ ଆଣୁଥିଲା ? ଏପରି ଲୋକ ଚୋରି ଡକାଏଡ଼ କରିବା ଖୁବ୍ ଫମ୍‌ବ । ବିଶେଷତଃ ବ୍ୟାଙ୍କରୁ ଯେଉଁ ଦିନ ଡକାଏଡ଼ ହେଲା, ଠିକ୍ ସେହିଦିନ ହଠାତ୍ ଲୋକଟା ପୃଥିବୀ ପରି-କ୍ରମ କରିବାକୁ ବାହାରିପଡ଼ିଲା । ଅତଏବ ବ୍ୟାଙ୍କ ଡକାଏଡ଼ ଏହି ମି: ଫର୍ଗୁସନ୍ ଛଡ଼ା ଆଉ କେହି ନୁହେଁ ବୋଲି ଅଧିକାଂଶ

ଲୋକଙ୍କର ଧାରଣା ଜାତହେଲା । ସେମାନେ ଭାବିଲେ ଯେ ଇଂଲଣ୍ଡର ଗୁଇନ୍ଦା ପୋଲିସଙ୍କ ଆଖିରେ ଧୂଳିଓଦର ବଦେଶକୁ ଖସି ପଳାଇବା ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ମି. ଫର୍ ଲଣ୍ଡନ ପୃଥ୍ବୀ ପରିକ୍ରମା ପ୍ରଣ୍ଟ ଉଠାଇ ସେଥିପାଇଁ ଗୋଟିଏ ବଡ଼ରକମର ବାଜି ରଖି ଇଂଲଣ୍ଡ ବାହାରକୁ ଚାଲିଯାଇଛନ୍ତି ।

ଷଷ୍ଠ ପରିଚ୍ଛେଦ

ମି. ଫର୍ଙ୍କ ସଙ୍ଗର ଅଧ୍ୟୟନ

ସେଦିନ ଅକ୍ଟୋବର ମାସ ୯ ତାରିଖ । ମି. ଫର୍ ଲଣ୍ଡନ ଛାଡ଼ିବାର ସାତଦିନ ହେଲାଣି । ସେ ମଙ୍ଗୋଲିଆ ନାମକ ଏକ ଜାହାଜରେ ପୋର୍ଟ ସମୁଦରୁ ବାହାର ସୁଏଜ କେନାଲବାଟେ ସୁଏଜକୁ ଯାଉଥାନ୍ତି । ସକାଳ ଏଗାରଟା ବେଳକୁ ଜାହାଜ ସୁଏଜରେ ପହଞ୍ଚିବାର କଥା । ଏହି ଜାହାଜଟି ଖୁବ୍ ଦ୍ରୁତଗାମୀ ଏବଂ ସୁଏଜ କେନାଲବାଟେ ବମ୍ବେଇ ଓ ବ୍ରାଣ୍ଡିସ ମଧ୍ୟରେ ଯାତାୟାତ କରିଥାଏ । ସୁଏଜ କେନାଲ ଖୋଲାହେବା ପୂର୍ବରୁ ଭାରତ ଓ ଇଉରୋପ ମଧ୍ୟରେ ଯାତାୟାତ କରୁଥିବା ଜାହାଜମାନଙ୍କୁ ଆଫ୍ରିକାର ଉତ୍ତମାଣ ଅନ୍ତରାପବାଟେ ଯିବାକୁ ପଡ଼ୁଥିଲା । ତେଣୁ ବହୁତ ସମୟ ଲାଗୁଥିଲା; କିନ୍ତୁ ସୁଏଜ କେନାଲ ହେବାପରେ ତାର ଅଧେ ସମୟ ମଧ୍ୟରେ ଯିବା ସମ୍ଭବପରି ହୋଇପାରିଥିଲା ।

ସୁଏଜ ବନ୍ଦର ପାଖରେ ବନ୍ଦ ଉପରେ ଦୁଇଜଣ ଇଂରେଜ ଭଦ୍ରବ୍ୟକ୍ତି ଜାହାଜ ଆସି ପହଞ୍ଚିବାକୁ ଅପେକ୍ଷା କରି ରହିଥାନ୍ତି । ସେତେବେଳକୁ ଅନେକ ଯାତ୍ରୀ ଓ ଶ୍ରମିକ ସେଠାରେ ଜମିଥାନ୍ତି । ସମସ୍ତେ ଚାହୁଁଥାନ୍ତି, ଜାହାଜ କେତେବେଳେ ଆସି ପହଞ୍ଚିବ । ଇଂରେଜ ଦୁଇଜଣଙ୍କ ମଧ୍ୟରୁ ଜଣେ ହେଉଛନ୍ତି; ସୁଏଜର ରହୁଥିବା ବ୍ରୀଟିଶ କନ୍ସଲ୍ । ତାଙ୍କର ଅଫିସ ବନ୍ଦର ନିକଟରେ । ଇଂଲଣ୍ଡର ଜାହାଜ କେନାଲ ପାରହେବାବେଳେ ସେ ପ୍ରତ୍ୟହ ସେଠାକୁ ଆସି ଦେଖନ୍ତି । କନ୍ସଲ୍‌ଙ୍କ ପାଖରେ ଯେଉଁ ଇଂରେଜ ଜଣକ ଚିନ୍ତାକୁଳ ଭାବରେ ଇତିହାସ ହେଉଥିଲେ, ସେ ହେଉଛନ୍ତି ଡିଟେକ୍ଟିଭ୍ ଫିକ୍ସ ।

ବ୍ୟାଙ୍କ ଡିନାଏଟି ଘଟଣା ପରେ ଇଂଲଣ୍ଡର ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ପୋଲିସ ବିଭାଗ ଟ୍ରାନ୍ସ୍‌ପୋର୍ଟ ଡିଭିଜନ୍‌ରେ ଡିଲେଟେଡ୍ । କାଳେ ଟ୍ରାନ୍ସ୍‌ପୋର୍ଟ ଡିଭିଜନ୍‌ରେ ଡିଲେଟେଡ୍ ପଳାଇଯିବ, ସେଥିପାଇଁ ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ସେମାନେ ବିଭିନ୍ନ ବନ୍ଦରରେ ଜମି ରହିଲେ । ମି: ଫିକ୍ସ ସେହି ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ କାର୍ଯ୍ୟରେ ଲାଗିଥିଲେ । କୌଣସି ଲୋକର ଗତିବିଧିର ସନ୍ଦେହ ଜନ୍ମିଲେ ସେ ତାର ପିତୃ ଧର ଲଣ୍ଡନ ପୋଲିସକୁ ଜଣାଇବେ ଓ ସେଠାରୁ ଓ୍ୱାଟରଲେ ପାଇଲେ ତାକୁ ଗିରଫ କରିବେ ବୋଲି ବ୍ୟବସ୍ଥା ହୋଇଥିଲା । ଦୁଇଦିନ ପୂର୍ବରୁ ସନ୍ଦେହ କରାଯାଉଥିବା ଡିନାଏଟର ପୂର୍ବ ବିବରଣ ମି: ଫିକ୍ସଙ୍କୁ ଜଣାଇ ଦିଆଯାଇଥିଲା । ତେଣୁ ସେ ଅଧୀର ଭାବରେ ମଙ୍ଗୋଲିଆ ଜାହାଜକୁ ଅପେକ୍ଷା କରି ରହିଥିଲେ ଓ କନ୍ସଲ୍‌ଙ୍କୁ ବାରମ୍ବାର ପଚାରୁଥିଲେ, “ଜାହାଜ ପହଞ୍ଚିବାରେ ଡେରି ହେବନାହିଁ କି ?” ମି: ଫିକ୍ସଙ୍କ ଶେଷବାକ୍ ପ୍ରଶ୍ନର ଉତ୍ତରରେ କନ୍ସଲ୍ କହିଲେ, “ନା, ବିଳମ୍ବର କାରଣ ନାହିଁ । କାଲି ମଙ୍ଗୋଲିଆ

ମୋଟ ସମ୍ବଦରେ ଥିଲା । ଜେନାଲରେ ୯୦ ମାଇଲ ଆସିବା କଥା । ମଙ୍ଗୋଲିଆ ଅନ୍ୟ ଯେକୌଣସି ଜାହାଜଠାରୁ ଅଧିକ ଦ୍ରୁତ-ଗାମୀ । ତେଣୁ ସେ ଶୀଘ୍ର ପହଞ୍ଚିବାର କଥା । ଜାହାଜ କମ୍ପାନୀର ବ୍ୟବସ୍ଥା ଅଛି ଯେ ଯଦି ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ସମୟଠାରୁ ଦିନେ କିମ୍ବ ସମୟରେ ଜାହାଜ ସୁଏଜରେ ପହଞ୍ଚିପାରେ, ତେବେ କମ୍ପାନୀକୁ ୨୫ ପାଉଣ୍ଡ ପ୍ରସ୍ତୋର ଦିଆଯିବ । ଏଥପୁରୁ ମଙ୍ଗୋଲିଆର କମ୍ପାନୀକ ଛଡ଼ା ଅନ୍ୟ କେହି କେବେ ସେ ପୁରସ୍କାର ପାଇନାହାନ୍ତି ।”

ମି. ଫିକ୍ସ ଟିକିଏ ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ହୋଇ ପୁଣି ପଚାରିଲେ, “ମଙ୍ଗୋଲିଆ କଅଣ ସିଧାସିଧା ବ୍ରିଟିଶ୍‌ରୁ ଆସୁଛି ?”

କନ୍ସଲ୍ ଉତ୍ତର କଲେ, “ହଁ, ଘରତକୁ ଡାକ ଦେନ ମଙ୍ଗୋଲିଆ ଜାହାଜ ଶନିବାର ଦିନ ଉପର ବେଳା ୫ଟା ବେଳେ ବ୍ରିଟିଶ୍‌ ଗୁଡ଼ିଛି । ତେଣୁ ତାର ଏଠାରେ ପହଞ୍ଚିବାକୁ ଆଉ ଡେରି ନାହିଁ । କିନ୍ତୁ ମୋର ଗୋଟାଏ ସନ୍ଦେହ ଅଛି । ଆପଣ ଯେଉଁ ଲୋକଟିକୁ ଅନେକା କରି ରହିଛନ୍ତି, ତାର ବର୍ଣ୍ଣନା ପାଇଛନ୍ତି ସତ; ମାତ୍ର ସେତିକିରୁ ସେ ଜାହାଜରେ ଥିଲେ ମଧ୍ୟ ତାକୁ ଧରିବା ସହଜ ନୁହେଁ । ମୁଁ ଯେତେବେଳେ ଶୁଣିବାକୁ ପାଇଛି, ସେ ଲୋକଟି ବଡ଼ ସାଧୁ ପ୍ରକୃତର ।”

ମି. ଫିକ୍ସ କହିଲେ, “ନା ମହାଶୟ, ଯେଉଁମାନେ ବଡ଼ ଚୋରି ଡକାୟତି କରନ୍ତି ସେମାନେ ସାଧାରଣତଃ ସାଧୁ ପ୍ରକୃତର ଲୋକ ବୋଲି ଦେଖାଇ ହୁଅନ୍ତି । ଯେଉଁମାନଙ୍କର ଚରଦେବ ଦୁଷ୍ଟ ପ୍ରକୃତର ଲୋକଙ୍କ ଚେହେରା ପରି ଦେଖାଯାଏ, ସେମାନେ ଖୁବ୍ ସାବଧାନରେ ଚଳପ୍ରଚଳ ହୁଅନ୍ତି; ତା ନ ହେଲେ ସେମାନଙ୍କୁ ପୋଲିସ ସନ୍ଦେହରେ ଗିରଫ କରିପାରେ; କିନ୍ତୁ କେତେକ ବଦମାସ ଲୋକ ଅଛନ୍ତି, ସେମାନଙ୍କୁ ଚିହ୍ନିବା ବଡ଼ କଠିନ । ସେମାନେ

ବାହାରେ ଚୁବ୍ ଉଦ୍‌ଗଲେନ ପରି ଦେଖାଯାନ୍ତି; କିନ୍ତୁ ପ୍ରକୃତରେ ଶ୍ଵେତ ଉନାଧୁତି କରନ୍ତି । ଏମାନଙ୍କୁ ଚନ୍ଦ୍ର ଦଣ୍ଡ ଦିଆଯିବା ସହଜ ନୁହେଁ । ଗୁରୁତ୍ଵା ପୋଲିସର ବାହାଦୁରୀ ଦେଖନ୍ତୁ, ଏଇ ଶ୍ରେଣୀର ଲୋକଙ୍କୁ ଧରିବାରେ ।”

କନ୍‌ସଲ୍ ପ୍ରଣୀ କହିଲେ, “ମୋର ଆଗଙ୍କା ଦେଉଛନ୍ତି ସେ ଆପଣ ଗୋଟାଏ ବଡ଼ କଠିନ କାର୍ଯ୍ୟର ଦାୟିତ୍ଵ ଗ୍ରହଣ କରିଅଛନ୍ତି । ଏ ଘଟଣାରେ ଅନେକଗୁଡ଼ାଏ ଟଙ୍କା ଚୋରିଯାଇଛି । ମୋର ଆଶା, ଏ ଚୋରି ଧରିବାରେ ଆପଣ ସଫଳତା ଅର୍ଜନ କରିବେ ।”

ମି. ଫିକ୍ସ ଏହା ଶୁଣି ଉତ୍ତାହତ ହେଲପରି କହିଲେ; “ନିଶ୍ଚୟ, ପଞ୍ଚାବନ ହଜାର ପାଉଣ୍ଡ—କମ୍ ନୁହେଁ । ଚୋର ଧରିପାରିଲେ ଦୁଇ ହଜାର ପାଉଣ୍ଡ ପୁରସ୍କାର ମିଳିବ । ତା ଛଡ଼ା, ଚୋର ଯାଇଥିବା ଟଙ୍କାରୁ ଯାହା ଉଦ୍ଧାର କରାଯାଇ ପାରିବ, ସେଥିରୁ ଶତକଡ଼ା ପାଞ୍ଚଅଂଶ ମଧ୍ୟ ମିଳିବ । ଏପରି ଯୌତୁକ୍ୟ ଖୁବ୍ ଅଳ୍ପ ଲୋକଙ୍କ ଭାଗ୍ୟରେ କୃତରୁ ଘଟିଥାଏ । ଚୋର ଯଦି ମଙ୍ଗୋଲିଆ ଜାହାଜରେ ଆସିଥାଏ, ତେବେ ସେ ସହଜରେ ମୋ ହାତରୁ ଖସି ଯାଇପାରିବ ନାହିଁ ।”

ମଙ୍ଗୋଲିଆ ପଡ଼ିଥିବାର ସମୟ ପେଡ଼ିକ ନିକଟ ହୋଇ-ଆସିଲା, ସେତିକି ଅଧିକ ସଂଖ୍ୟାରେ ଲୋକ ବନ୍ଦରରେ ଉପସ୍ଥିତ ହେଲେ । ସେମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ବ୍ୟବସାୟୀ, ଯାତ୍ରୀ, ଜାହାଜ କର୍ମଚାରୀ, କୁଲି ଆଦି ନାନା ଶ୍ରେଣୀର ଲୋକ ଥିଲେ । ସେତେବେଳକୁ ଉତ୍କଳ ସୂର୍ଯ୍ୟକରଣ ପଡ଼ିଥାଏ । ସମୁଦ୍ରରେ ଅନେକ ନୌକା ଦେଖାଯାଉଥାଏ । ଦକ୍ଷିଣରେ ଦଶଟା ବାଜିଲା । ଫିକ୍ସଙ୍କର ଧୈର୍ଯ୍ୟରୂପ ଘଟି ଆସୁଥାଏ । ସେ ଅସ୍ଥିର ହୋଇ କନ୍‌ସଲ୍‌ଙ୍କୁ

କହିଲେ, “କେତେବେଳେ ଯେ ଜାହାଜ ଆସି ପହଞ୍ଚିବ, ତା ଜଣା-
ଯାଉ ନାହିଁ । ଅଙ୍କା, ଜାହାଜ ଏଠାରେ କେତେ ସମୟ ରହେ ।”

କନ୍ସଲ୍ ଉଠିବ କଲେ, “ରୁଗି ଦେଖା ଦେବ । ଏଠାରୁ
ଜାହାଜକୁ କୋଇଲି ନେବାକୁ ହୁଏ । ଏହି ରୁଗି ଦେଖା ମଧ୍ୟରେ
କୋଇଲି ବୋହାଁ କରାଯାଏ । ସୁଏଜ ଛୁଡ଼ିଲା ପରେ ଏଡ଼େନ ନ
ପହଞ୍ଚିଲେ ଆଉ କୋଇଲି ନେବାପାଇଁ ଅନ୍ୟ କୌଣସି ସ୍ଥାନ ନାହିଁ ।
ସୁଏଜଠାରୁ ଏଡ଼େନର ଦୂରତା ହେଉଛି ତେର ଶହ ମାଇଲ ।
ଏତେଦୂର ଯିବାପାଇଁ ଯେତେ କୋଇଲି ଦରକାର; ତାହା ଏହି-
ଠାରୁ ହିଁ ନେବାକୁ ପଡ଼ିଥାଏ ।”

ଏତିକି କହି କନ୍ସଲ୍ ନିଜ ଅଫିସକୁ ଚାଲିଗଲେ ।

କିଛି ସମୟ ପରେ ଜାହାଜର ପୂଜା (ପିଟି) ଦେ ଶୁଣାଗଲା ଓ
ନିମ୍ନେ ଜାହାଜଟି ଦେଖାଗଲା । ବନ୍ଦର ମଧ୍ୟରେ ପ୍ରବେଶ କଲକ୍ଷଣି
ଜାହାଜ ଲଙ୍ଗର ପକାଇଲା । ସେତେବେଳକୁ ସମୟ ହେଉଛି ଠିକ୍
ଏଗାରଟା । ଜାହାଜର ଯାନ୍ତ୍ରିକତା ଟୁବ୍ ବେଶି ଥିଲା । ଜାହାଜ
ଲଙ୍ଗର ପକାଇବାରୁ କେତେକ ଯାନ୍ତ୍ରି ଛୋଟ ଛୋଟ ନୌକାରେ ବସି
ସ୍ଥଳଭାଗ ଉପରକୁ ଆସିଲେ, ଆଉ କେତେକ ଜାହାଜର ଡେକ୍
ଉପରକୁ ଆସି ବନ୍ଦରର ଦୃଶ୍ୟ ଦେଖିବାକୁ ଲାଗିଲେ ।

ମି. ପିକ୍ସ ଛୁଡ଼ାହୋଇ ଯାନ୍ତ୍ରିମାନଙ୍କୁ ଉତ୍ତମରୂପେ ନିରୀକ୍ଷଣ
କରୁଥାନ୍ତି । ଏହି ସମୟରେ ଜଣେ ଲୋକ ତାଙ୍କ ଆଡ଼କୁ ଆସୁ-
ଥିବାର ଦେଖାଗଲା । କୁଳିମାନେ ତାଙ୍କୁ ବେଢ଼ି ଯାଇଥିଲେ । କିନ୍ତୁ
ସେ ସେମାନଙ୍କ ପ୍ରତି ଦୃଷ୍ଟି ନ ଦେଇ ମି. ପିକ୍ସଙ୍କ ନିକଟକୁ ଆସି
ସ୍ପଷ୍ଟକରିଲେ—“କନ୍ସଲ୍‌ଙ୍କ ଅଫିସ କେଉଁଠି କହିପାରିବେ କି ?”

ମି. ଫିକ୍ସ ଦେଖିଲେ ଯେ ଲୋକଟି ହାତରେ ଖଣ୍ଡିଏ ପାସପୋର୍ଟ ଧରିଛନ୍ତି । ସେ ସେହି ଖଣ୍ଡି ମାଗିନେଇ ପଡ଼ିବାକୁ ଲାଗିଲେ । ସେ ଦେଖିଲେ ଯେ ଚୋରର ଯେ ପ୍ରକାର ବର୍ଣ୍ଣନା ସେ ପାଇଥିଲେ, ପାସପୋର୍ଟରେ ଠିକ୍ ସେହି ପ୍ରକାରେ ଯାନ୍ତ୍ରୀର ବର୍ଣ୍ଣନା ଅଛି ।

ମି. ଫିକ୍ସ ସେହି ଲୋକଟିକୁ ପାସପୋର୍ଟଟି ଦେଖାଇ କହିଲେ, “ବୋଧହୁଏ ଏ ପାସପୋର୍ଟ ଆପଣଙ୍କ ନିଜର ନୁହେଁ ।”

ଉଦ୍ରଲୋକଟି ଉତ୍ତର କଲେ, “ନା, ଏ ପାସପୋର୍ଟ ମୋର ନୁହେଁ । ଏ ହେଉଛି ମୋର ପ୍ରଭୁଙ୍କର । ସେ ଜାହାଜରେ ରହି ମୋତେ ପଠାଇଅଛନ୍ତି ।”

ମି. ଫିକ୍ସ କହିଲେ, “ତୁମର ପ୍ରଭୁ ନିଜେ ଅଫିସକୁ ଆସି ତାଙ୍କର ପଚେସ୍ ଦେବାକୁ ପଡ଼ିବ । ଅଫିସ ତ ଦୂର ନୁହେଁ; ଏଇ, ଟର୍ ନିକଟରେ ।”

“ତାହାହେଲେ ମୁଁ ଜାହାଜକୁ ଫେରିଯାଇ ତାଙ୍କୁ ଡାକି ଆଣି । କିନ୍ତୁ ଏଠାକୁ ଆସିବା ପାଇଁ କଷ୍ଟ ସ୍ୱୀକାର କରିବାରେ ତାଙ୍କର କଦାପି ଆନନ୍ଦ ହେବ ନାହିଁ ।”—ଉଦ୍ରଲୋକ ଏହିପରି ମତ ପ୍ରକାଶ କଲେ ଓ ପାସପୋର୍ଟ ଖଣ୍ଡି ଧରି ପୁଣି ମଙ୍ଗୋଲିଆ ଜାହାଜକୁ ଫେରିଗଲେ ।

ସପ୍ତମ ପରିଚ୍ଛେଦ

ପୋଲିସ ପାଖରେ ପାସପୋର୍ଟର ମୂଲ୍ୟ

ଗୁଲ୍‌ହା ପୋଲିସ ମି. ଫିକ୍ସ ଚତୁଷ୍ପାତ୍ର କନସଲ୍‌ଙ୍କ ଅଫିସକୁ ଯାଇ କହିଲେ, “ମହାଶୟ, ମୁଁ ଯେଉଁ ଲୋକର ସନ୍ଧାନ କରୁଅଛି, ସେ ଏହି ମଙ୍ଗୋଲିଆ ଜାହାଜରେ ଅଛି ବୋଲି ମୋର ଦୃଢ଼ ବିଶ୍ୱାସ ।” ତାଙ୍କର ଏପରି ବିଶ୍ୱାସର କାରଣ ସ୍ୱରୂପ ସେ ପାସପୋର୍ଟ ବିଷୟ ବର୍ଣ୍ଣନା କରିଗଲେ ।

କନସଲ୍ ସମସ୍ତ କଥା ଶୁଣିସାରି କହିଲେ, “ଆପଣ ଯେଉଁ ଶ୍ରେଣୀର ସନ୍ଧାନରେ ଲାଗିଛନ୍ତି, ସେ ଯଦି ଏହି ଜାହାଜରେ ଥାଏ, ତେବେ ସେ କଦାପି ମୋ ଅଫିସକୁ ଆସିବାର ଆଶା ନାହିଁ । ଯେ ଶ୍ରେଣୀ, ସେ ଗୋଟାଏ ମଧ୍ୟବର୍ତ୍ତୀ ବନ୍ଦରରେ ଓହ୍ଲାଇ ନିଜର ସଙ୍କେତ ରଖିଯିବ କାହିଁକି ? ଆଉ ଯଦି ସେ ଏହି ବନ୍ଦରବାଟେ ଅନ୍ୟ କୌଣସିଠାକୁ ଯାଉଥାଏ, ତେବେ ନିୟମ ଅନୁସାରେ ମୋ ଅଫିସରୁ ତାର ଉପା ନେବା କୌଣସି ଦରକାର ନାହିଁ ।

ମି. ଫିକ୍ସ ଉତ୍ତର କଲେ, “ତା ସତ, କିନ୍ତୁ ଦେଖିବେ, ସେ ଆପଣଙ୍କ ଅଫିସକୁ ଆସିବ । ମୋର ମନେହୁଏ, ସାଧୁ ଲୋକ ପକ୍ଷରେ ପାସପୋର୍ଟ ହେଉଛି କେବଳ ଏକ ଜଞ୍ଜାଳ, ଆଉ ଶ୍ରେଣୀ ଡିକାଏଡମାନଙ୍କୁ ଖସିପଳାଇବାରେ ଏହା ସାହାଯ୍ୟ କରେ । ମୋର ଦୃଢ଼ ବିଶ୍ୱାସ, ଏ ପାସପୋର୍ଟ ଠିକ୍ ଅଛି; କିନ୍ତୁ ମୋର ଅନୁଭବ ଆପଣ ତା ଉପରେ ଉପା ଦେବେ ନାହିଁ ।”

କନସଲ୍ ଉତ୍ତର କଲେ, “ଯଦି ପାସପୋର୍ଟ ଠିକ୍ ଥାଏ, ତେବେ ମୁଁ ଅଫିସ୍‌ର ମୋଡ଼ର ଦେବନାହିଁ କପରି ?”

ମି. ଫିକ୍ସ—“କିନ୍ତୁ ମୁଁ ବୁଝି ନାହିଁ ଲେଫ୍‌ଟାକୁ ଯେପରି ହେଉ ଅଟକାଇ ରଖିବାକୁ ହେବ । ଲଣ୍ଡନରୁ ତାହା ନାମରେ ଓଡ଼ିଆର ଗାୟକକୁ ମୁଁ ବ୍ୟବସ୍ଥା କରିଛି । ଓଡ଼ିଆର ପଦସ୍ତ୍ରବା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ତାକୁ ଏଠାରେ ଅଟକାଇ ରଖିବାରେ ଆପଣଙ୍କର ସାହାଯ୍ୟ ଦରଦାର ।”

କନସଲ୍—ଓଡ଼ିଆର ଆସିବା ନ ଆସିବା ସଙ୍ଗେ ମୋର କିଛି ସମ୍ପର୍କ ନାହିଁ । ସେ ଆପଣଙ୍କର କାର୍ଯ୍ୟ । କିନ୍ତୁ ବିନା କାରଣରେ ଭିସା ବନ୍ଦ କରିବା ମୋ ପକ୍ଷରେ ଅନ୍ୟାୟ ହେବ । ସେଥିରେ ଅନ୍ୟାୟ ଅନୁରୋଧ ରଖାକରିବା ମୋ ପକ୍ଷରେ ସମ୍ଭବ ହେବନାହିଁ ।

ଅଫିସ୍ ଭିତରେ ମି. ଫିକ୍ସ ଓ କନସଲ୍‌ଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ଏହିପରି କଥାବାର୍ତ୍ତା ଚାଲିଥିଲା ବେଳେ କବାଟର ଠକ୍ ଠକ୍ ଶବ୍ଦ ହେଲା । ଅଫିସର ପିଅନ ଦ୍ଵାରା ଖୋଲିଦେବା ମାତ୍ରେ ଦୁଇଜଣ ଭଦ୍ରବ୍ୟକ୍ତି ଗୃହ ମଧ୍ୟରେ ପ୍ରବେଶ କଲେ । ମି. ଫିକ୍ସ ଦେଖିଲେ ସେ ସେ ଯାହା ସହିତ ବନ୍ଦରରେ କଥାବାର୍ତ୍ତା ହେଉଥିଲେ ସେ ଅନ୍ୟ ଜଣକ ସହିତ ଉପସ୍ଥିତ । ଅତଏବ ମି. ଫିକ୍ସ ବୁଝିନେଲେ ଯେ ସେହି ଅପର ଲୋକଟି ହେଉଛି ତାର ପ୍ରଭୁ । ତେବେ ଏହି ଲୋକଟି ହିଁ ହେଉଛି ବ୍ୟାଙ୍କ ଷ୍ଟେଣ୍ଡର ନାୟକ ।

ଉକ୍ତ ଭଦ୍ରଲୋକଟି ସିଧାସିଧା କନସଲ୍‌ଙ୍କ ହାତକୁ ପାସ-ପୋର୍ଟଟି ବଢାଇ ଦେଇ କହିଲେ—ମୋର ଏହି ପାସପୋର୍ଟ ଉପରେ ଭିସା ଦରକାର ।

କନସଲ୍ ପାସପୋର୍ଟଟିକୁ ଉତ୍ତମରୂପେ ପରୀକ୍ଷାକରି ସେଥିର ବିବରଣ ମିଳାଇ ଦେଲେ । ଭଦ୍ରଲୋକଟି କହିଲେ—ମୋର ନାମ

ମି. ଫର୍ଗୁ; ମୋର ବାସସ୍ଥାନ ହେଉଛି ଲଣ୍ଡନର ସେଭଲ ରୋ । ମୁଁ ବମ୍ବେରେ ଡିପ୍ଲୋମା । ଏସବୁ ପାସପୋର୍ଟର ବବରଣ ସହିତ ମିଳିଗଲା । କନସଲ୍ କହିଲେ—“ବୋଧହୁଏ ଆପଣ ଜାଣନ୍ତି ଯେ ଏଠାରେ ଆପଣଙ୍କର ପାସପୋର୍ଟ ଧର୍ମାଭିଷା ବା ଭ୍ରାସା ନେବାର କୌଣସି ଆବଶ୍ୟକତା ନାହିଁ । ଆପଣେ ଏଠାରେ ରହୁନାହାନ୍ତି ?”

ଫିଲିଆସ ଫର୍ଗୁ ଉତ୍ତର କଲେ, “ହଁ, ମୁଁ ତା ଜାଣେ । କିନ୍ତୁ ମୁଁ ଯେ ସୁଏଜ ବାଟେ ବମ୍ବେର ଯାଇଛି ତାହାର ପ୍ରମାଣ ସ୍ବରୂପ ପାସପୋର୍ଟ ଉପରେ ଆପଣଙ୍କର ଭ୍ରାସା ଗୁଡ଼ିଏ ।”

କନସଲ୍ ପାସପୋର୍ଟ ଉପରେ ଅଫିସର ମୋହର ମାର ନିଜର ସ୍ବକ୍ଷର ଓ ତାରିଖ ଓଦଇ ପାସପୋର୍ଟ ମି. ଫର୍ଗୁଙ୍କୁ ଫେରାଇଦେଲେ ।

ଏତେବେଳେ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ମି. ଫିକ୍ସ ଅଫିସ କୋଠରୀର ଗୋଟିଏ କୋଣରେ ଲୁଚିରହିଥିଲେ । ମି. ଫର୍ଗୁ ଓ ଜାନ୍ ଗୃହ ମଧ୍ୟରୁ ବାହାର ଯିବା ମାତ୍ରେ ସେ କନସଲ୍‌ଙ୍କ ନିକଟକୁ ଆସିଲେ । କନସଲ୍ କହିଲେ, “କଅଣ ମହାଶୟ, ମୁଁ ଦେଖୁଛି ଲେକଟି ସାଧୁ । ମୁଁ ଭୋରର ଲକ୍ଷଣ କିଛି ଦେଖିବାକୁ ପାଇଲି ନାହିଁ ତ !”

ମି. ଫିକ୍ସ—“ଆପଣ ଯାହା କହିଲେ ତା ଠିକ୍ ହୋଇପାରେ । କିନ୍ତୁ ମୋ ପକ୍ଷରେ ପ୍ରଶ୍ନ ନେଉଛି—ଭୋରର ଯେଉଁ ବବରଣ ମୁଁ ପାଇଛି, ତାହା ସହିତ ଏ ଲେକଟିର ବବରଣ ଠିକ୍ ମିଳିଯାଇଛି କି ନା ? ଆପଣ ସ୍ତ୍ରୀଙ୍କର କରବେ ଯେ ସବୁ ମିଳିଯାଉଛି । ତଥାପି ମୁଁ ନିଃସନ୍ଦେହ ହେବାକୁ ଚାହେଁ । ଲେକଟିର ଯେଉଁ ଫରସୀ ଗୁକରଟି ଅଛି, ତାଠାରୁ ଅନେକ ତଥ୍ୟ ମିଳିପାରିବ । ଅଜ୍ଞା, ବର୍ତ୍ତମାନ ମୁଁ ବିଦାୟ ନେଉଛି । ନମସ୍କାର ।”

ମି: ଫିକ୍ସ କନସଲ୍‌ଙ୍କ ଅଧିକାରୀ ବଦାୟ ନେଇ ଗଲେ ।

ଏଥି ମଧ୍ୟରେ ମି: ଫର୍ ଗୁଜରାଟ କେତେକ ଜନସ କଣିବାକୁ ବରଦ ଦେଇ ନଜେ ଗୋଟିଏ ନୌକାରେ ବସି ମଙ୍ଗୋଲିଆ ଜାହାଜକୁ ଫେରିଗଲେ । ନଜ କୋଠରେ ବସି ନୋଟ ବହିଟି କାଢ଼ି ସେ ସେବନ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ତାଙ୍କ ଯାହାର ହସାବ ମିଳାଇ ଗଲେ ।

ଅକ୍ଟୋବର ୨ ତାରିଖ, ବୁଧବାର ସକାଳ ୮-୪୫ ମିନିଟରେ ଲଣ୍ଡନ ଛାଡ଼ିଲି ।

ଅକ୍ଟୋବର ୩ ତାରିଖ, ଗୁରୁବାର ସକାଳ ୭-୨୦ ମିନିଟରେ ପାରିସରେ ପହଞ୍ଚିଲି ।

ଉକ୍ତ ଦିନ ୮-୪୦ ମିନିଟରେ ଟ୍ରେନରେ ଗୋ ପାରିସ ଛାଡ଼ିଲି ।

ଅକ୍ଟୋବର ୪ ତାରିଖ, ଶୁକ୍ରବାର ସକାଳ ୭-୩୫ ମିନିଟରେ ଟିଉରିନରେ ପହଞ୍ଚିଲି ।

ଉକ୍ତ ଦିନ ସକାଳ ୭-୨୦ ମିନିଟରେ ଟିଉରିନ ଛାଡ଼ିଲି ।

ଅକ୍ଟୋବର ୫ ତାରିଖ ଶନିବାର ଉପରବେଳା ୪ଟା ବେଳେ ବ୍ରାଣ୍ଡିରେ ପହଞ୍ଚିଲି ।

ଉକ୍ତ ଦିନ ଉପରବେଳା ୫ଟା ବେଳେ ମଙ୍ଗୋଲିଆ ଜାହାଜରେ ବସିଲି ।

ଅକ୍ଟୋବର ୯ ତାରିଖ ବୁଧବାର ସକାଳ ୧୧ ଘଣ୍ଟା ସମୟରେ ସୁଏଜରେ ପହଞ୍ଚିଲି ।

ଏ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ମୋଟ ୧୫୮୧ ଘଣ୍ଟା ବା ୬୫ ଦିନ ।

ମି: ଫର୍ ଗୋଟିଏ ଖାତାରେ ଗାରକାଟି ତାହାକୁ କେତୋଟି ପ୍ରସ୍ତର ବିଭକ୍ତ କରି ସେଥିରେ ଫିନାନ୍ସିୟରେ ଅକ୍ଟୋବର ୨ ତାରିଖଠାରୁ ଉପେକ୍ସର ୨୧ ତାରିଖ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ତାଙ୍କ ପର୍ଯ୍ୟଟନର

ଏକ ବିସ୍ମୃତ ତାଲିକା ପ୍ରସ୍ତୁତ କଲେ । ସେଥିରେ ମାସ, ତାରିଖ, ପ୍ରତ୍ୟେକ ପ୍ରଧାନ ସ୍ଥାନରେ ପହଞ୍ଚିବାର ଆନୁମାନିକ ସମୟ ଓ ପ୍ରକୃତ ସମୟ ପ୍ରଭୃତି ଲେଖିବାକୁ ଆରମ୍ଭ କଲେ ଓ ଅକ୍ଟୋବର ୯ ତାରିଖ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ସମସ୍ତ ସ୍ଥଳ ପୂରଣ କରିଦେଲେ । ସେ ଭାବିଲେ ଯେ ଏପରି ସମୟର ହିସାବ ରଖିବାଦ୍ୱାରା ସେ ପ୍ରତ୍ୟେକ ସ୍ଥାନରେ ପହଞ୍ଚିବା ବେଳକୁ କିଛି ସମୟ ହାତରେ ରହୁଛି କି ଡେରି ହେଉଛି ତାହା ଜାଣିପାରିବେ । ଏହି ତାଲିକାରେ ପାଣ୍ଡେସୁ, ବ୍ରାଣ୍ଡିଶି, ସୁଏଜ, ବମ୍ବେଇ, କଲିକତା, ସିଙ୍ଗାପୁର, ହଙ୍ଗକଙ୍ଗ, ପୋକୋହାମା, ସାନଫ୍ରାନ୍ସିସ୍କୋ, ନ୍ୟୁୟର୍କ, ଲିଭରପୁଲ ଓ ଲଣ୍ଡନର ଉଲ୍ଲେଖ ଥିଲା । କେଉଁ ସମୟରେ କେଉଁଠାରେ ପହଞ୍ଚିବେ ଓ କେଉଁଠାରୁ କେତେବେଳେ କିପରି ଯିବେ ତାହା ମଧ୍ୟ ଲେଖାଥିଲା । ତେଣୁ ତାଙ୍କର ଯାତ୍ରାର ସମୟ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ନିର୍ଦ୍ଦାଷ ଥିଲା ବୋଲି କୁହାଯାଇପାରେ ।

ଅକ୍ଟୋବର ୯ ତାରିଖ ସୁଦ୍ଧା ତାଲିକାଟି ପୂରଣ କରି ସେ ଦେଖିଲେ ଯେ ତାଙ୍କର ହିସାବ ସେପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଠିକ୍ ଅଛି । ସୁଏଜରେ ପହଞ୍ଚିବାକୁ ଯେତକ ସମୟ ଲାଗିବ ବୋଲି ତାଙ୍କର ହିସାବ ଥିଲା, ଠିକ୍ ସେତକ ସମୟ ଲାଗିଛି । ସେ ନିଜ କେବଳକୁ ଖାଦ୍ୟ ଅଣାଇ ଖାଇଲେ । ଅନେକ ଯାତ୍ରୀ ସୁଏଜଠାରେ କୁଳକୁ ଓହ୍ଲାଇ ସହର ଦେଖିବାକୁ ଗଲେ । ମାତ୍ର ମି: ଫଗ୍ ସହର ବୁଲି ଦେଖିବାପାଇଁ ଆଦୌ ଆଗ୍ରହ ନଥିଲେ । ତାଙ୍କ ଚାକର ଜାନ୍ ସହର ଦେଖିବାପାଇଁ ଛକ୍କା ପ୍ରକାଶ କରିବାରୁ ସେ ତାକୁ ଅନୁମତି ଦେଲେ; ମାତ୍ର ଯଥାସମୟରେ ଫେରିଆସିବାପାଇଁ କଠୋର ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦେଲେ ।

ଅଷ୍ଟମ ପରିଚ୍ଛେଦ

ଜୀନ୍‌ର ବାବଦୁଳତାର କୁପରଣାମ

ଜୀନ୍ ଜାହାଜରୁ ଘାଟକୁ ଡିହାଇବାମାତ୍ରେ ମି: ଫିକ୍ସ ତାର ଅନୁସରଣ କଲେ । ଜୀନ୍ ନୂଆ ସହରର ବିଭିନ୍ନ ଦୃଶ୍ୟ ଦେଖି ଆନନ୍ଦରେ ବହୁଳ । ଏହି ସମୟରେ ମି: ଫିକ୍ସ ପଛରୁ ବାହାରିପଡ଼ି କହିଲେ, “କଅଣ, ଆପଣ ଭାସା ପାଇଲେ କ ! ଏପରି ଚିତରତର ହୋଇ ଚାଲିଛନ୍ତି କାହିଁକି ?”

ଜୀନ୍—“ହଁ, ଭାସା ମିଳିଗଲା । ଆମେ ଗୋଟିଏ ସ୍ଥାନରୁ ଆଉ ଗୋଟିଏ ସ୍ଥାନକୁ ଏତେ ଶୀଘ୍ର ଯାଉଛୁ ଯେ ମୋତେ ସବୁ ସ୍ବପ୍ନପରି ଲାଗୁଛି । ଏ ସହରଟି କଅଣ ସୁଏଜ, ନା ଆଉ କିଛି ?”

ମି: ଫିକ୍ସ—“ହଁ, ଏଇ ତ ସୁଏଜ ।”

ଜୀନ୍—“କଅଣ, ଇଜିପ୍ଟର ସୁଏଜ ?”

ମି: ଫିକ୍ସ—“ନିଶ୍ଚୟ, ଆଫ୍ରିକା ମହାଦେଶର ଇଜିପ୍ଟ ରାଜ୍ୟର ସୁଏଜ ହେଉଛି ଏଇ ସହରଟି ।”

ଜୀନ୍—“ଆଫ୍ରିକାରେ ? ମୋର ଆଦୌ ବିଶ୍ବାସ ହେଉନାହିଁ । ଭାବି ଦେଖନ୍ତୁ ଆମେ କେତେ ଦୂର ଆସିଲୁଣି । ମୁଁ ଭାବିଥିଲି ପେ ପାରିସରେ ଆମର ଯାତା ଶେଷ ହେବ; କିନ୍ତୁ ପାରିସ ସହରରେ ଆମେ ୨୦ ମିନିଟ ମାତ୍ର ରହିଲୁ । ଗୋଟାଏ ଗାଡ଼ିଭିତରୁ କେତେକ ମିନିଟ ପାଇଁ ପାରିସର ଦୃଶ୍ୟ ଦେଖିବାକୁ ପାଇଲି । ସେତିକିବେଳକୁ ପୁଣି ବର୍ଷା ହେଲା ଯେ କିଛି ଭଲକରି ଦେଖି

ହେଲ ନାହିଁ । ସାଙ୍ଗେ ସାଙ୍ଗେ ସ୍ତେସନକୁ ଆସିଲୁ । ଏବେ କଅଣ ନା ଆମେ ଆସି ସୁଏଜରେ !”

ମି: ଫିକ୍ସ—“ତେବେ ଆପଣଙ୍କର କ’ଣ ଜରୁରୀ କାମ ଅଛି ଯେ ଏପରି ଚଞ୍ଚଳ ଚାଲିଛନ୍ତି ?”

ଜନ୍—“ମୋର ଚଞ୍ଚଳ ହେବାର କୌଣସି ଆବଶ୍ୟକତା ନାହିଁ । ମାତ୍ର ମୋର ପ୍ରଭୁଙ୍କର ଚଞ୍ଚଳ ଯିବା ଦରକାର । ଆଜ୍ଞା, ମୋତେ କିଛି ମୋଜା ଓ କମିଜ କଣିନେଇ ଫେରିବାକୁ ହେବ । ଆମକୁ ଏତେ ଶୀଘ୍ର ଘରୁ ବାହାରିବାକୁ ହେଲା ଯେ ଅନେକ ବ୍ୟବହାରିକ ଜିନିଷ ଆଣିପାରିଲୁ ନାହିଁ । ଖାଲି ଗୋଟିଏ ଗ୍ଲୋଟ ବ୍ୟାଗ ଧରି ବାହାରିପଡ଼ିଲୁ ।”

ମି: ଫିକ୍ସ—“ମୋ ପକ୍ଷରେ ଏ ସହର ନୂଆ କଥା ନୁହେଁ । ଚାଲ, ମୁଁ ତୁମକୁ ଗୋଟିଏ ଦୋକାନକୁ ନେଇଯିବି । ସେଠାରେ ଏସବୁ ଜିନିଷ ମିଳିବ ।”

ଜନ୍ ମି: ଫିକ୍ସକୁ ଏହି ସାହାଯ୍ୟପାଇଁ ଧନ୍ୟବାଦ ଜଣାଇଲା । ଦୁହେଁଯାକ ଚାଲୁ କରି କରି ଯିବାକୁ ଲାଗିଲେ । ଜନ୍ କହିଲା, “ଦେଖନ୍ତୁ, ମୁଁ ଯେପରି ଜାହାଜ ଗୁଡ଼ିକା ପୂର୍ବରୁ ଫେରିଆମେ ।”

ମି: ଫିକ୍ସ—“ନିଶ୍ଚୟ—ଫେରି ନ ଆସିବେ କାହିଁକି ? ଆମର ହାତରେ ଯଥେଷ୍ଟ ସମୟ ଅଛି । ବର୍ତ୍ତମାନ ତ ମୋଟେ ବାରଟା ବାକିଛି ।”

ଜନ୍ ନିଜର ଦକ୍ଷାଟି ବାହାର କରି ଦେଖି କହିଲା, “କଅଣ କହିଲେ—ବାରଟା ବାକିଛି ? ବର୍ତ୍ତମାନ ଦଶଟା ବାଜିବାକୁ ଆସୁଛି ଆଠମିନିଟ ଅଛି ।”

ମି: ଫିକ୍ସ—“ଆପଣଙ୍କ ଦକ୍ଷା ଧୀରେ ଚାଲୁଛି ।”

ଜାନ୍—“ମୋ ଦଣ୍ଡା ଧୀର ଚାଲୁଛି ? ଅସମ୍ଭବ ! ମୋ ଦଣ୍ଡା ଏପରି ଠିକ୍ ଯେ ବର୍ଷକରେ ସୁଦ୍ଧା ପାଞ୍ଚମିନିଟ ପଛେଇ ଯାଏନାହିଁ । ଏ ଦଣ୍ଡା ମୋ ଅଜାଙ୍କ ଅମଳର । ତାଙ୍କ ଅନ୍ତେ ମୋ ବାପା ଏହି ଦଣ୍ଡାକୁ ବ୍ୟବହାର କରୁଥିଲେ । ବାପାଙ୍କର କାଳ ହେବାଠାରୁ ମୁଁ ବ୍ୟବହାର କରୁଛି । ଚରକାଳ ଏ ଠିକ୍ ସମୟ ଦେଇଆସୁଛି । ମୋ ଦଣ୍ଡା ଧୀର ଚାଲିବା ଅସମ୍ଭବ ।”

କିଛି ସମୟ ଚିନ୍ତାକରି ମି. ଫିକ୍ସ କହିଲେ, “ଓଃ ! ଏବେ ବୁଝିଲି । ଆପଣଙ୍କ ଦଣ୍ଡାରେ ଯେଉଁ ସମୟ ଦେଖୁଛନ୍ତି, ସେଇଟା ହେଉଛି ଲଣ୍ଡନ ସମୟ । ଲଣ୍ଡନ ସମୟ ସୁଏକ ସମୟଠାରୁ ପ୍ରାୟ ଦୁଇ ଦଣ୍ଡା ପଛରେ ରହିବା ବ୍ୟତୀତ । ଆପଣ ଯେଉଁ ଦେଶରେ ପହଞ୍ଚିବେ, ଦି ପ୍ରହର ବେଳକୁ ସେ ଦେଶର ସମୟ ସଙ୍ଗେ ଆପଣଙ୍କ ଦଣ୍ଡାକୁ ମିଳାଇ ନେବା ଦରକାର ।”

ଜାନ୍—“କଅଣ କହିଲେ ! ମୁଁ ପ୍ରତିଦିନ ଦଣ୍ଡାକୁ ମୋଡ଼ି ସମୟ ପରିବର୍ତ୍ତନ କରିବି ? ନା, ନା, ମୁଁ କଦାପି ତାହା କରି ପାରିବି ନାହିଁ ।”

ମି. ଫିକ୍ସ—“ତା ନକଲେ ଯେ ସୂର୍ଯ୍ୟଙ୍କ ଗତିର ସମୟ ସଙ୍ଗେ ଆପଣଙ୍କ ଦଣ୍ଡାର ସମୟ ଖାପ ଖାଇବ ନାହିଁ ।”

ଜାନ୍—“ତାହେଲେ ମୁଁ ଜାଣିବି ଯେ ସୂର୍ଯ୍ୟଙ୍କର ଗତିରେ ଭୁଲ ହୋଇଛି । ମୋର ଦଣ୍ଡା ଯେ ଭୁଲ ସମୟ ଦର୍ଶାଇପାରେ, ତାହା ମୁଁ ଜଳୁନା କରି ପାରିବି ନାହିଁ । ଚରକାଳ ମୋର ଦଣ୍ଡା ଠିକ୍ ସମୟ ଦର୍ଶାଇ ଆସିଛି ।”

ଏହା କହି ଜାନ୍ ଦଣ୍ଡାଟିକୁ ପଟକଟରେ ଭର୍ତ୍ତି କରିଦେଲା ।

ମି: ଫିକ୍ସ ସେତକରେ ଘଣ୍ଟା ପ୍ରଥମ ବନ୍ଦକରି କହିଲେ,
 “ତାହାହେଲେ ଆପଣମାନେ ଝୁବ୍ ତରବର ହୋଇ ଲଣ୍ଡନରୁ
 ବାହାରିଥିଲେ ।”

ଜାନ୍—ହଁ, ଝୁବ୍ ଚଞ୍ଚଳ ବାହାରିବାକୁ ପଡ଼ିଲା ।
 ଗଲା ବୁଧବାରଦିନ ମି: ଫର୍ ଅଠଟାବେଳେ କ୍ଲବରୁ ଘରକୁ
 ଆସିଲେ । କିନ୍ତୁ ଏତେ ଶୀଘ୍ର କ୍ଲବରୁ ଘରକୁ ଫେରିବା ବୋଧହୁଏ
 ତାଙ୍କ ଜୀବନରେ ଏଇ ପ୍ରଥମ । ୪୫ ମିନିଟ ଭିତରେ ଆମେ ପ୍ରସ୍ତୁତ
 ହୋଇ ବାହାରିଲୁ ।

ମି: ଫିକ୍ସ—କିନ୍ତୁ ମି: ଫର୍ କେଉଁଠାକୁ ଯାଉଛନ୍ତି ?

ଜାନ୍—ସେ ପର ପୃଥିବୀ ପରିକ୍ରମାରେ ଯାଉଛନ୍ତି !

ମି: ଫିକ୍ସ ଶ୍ଵେତ ବିସ୍ମୟ ପ୍ରକାଶ କରି କହିଲେ, “କଅଣ,
 ପୃଥିବୀ ପରିକ୍ରମାରେ ବାହାରିଛନ୍ତି ? ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ କଥା ।”

ସେ ମନେ ମନେ ଚିନ୍ତା କରୁଥିଲେ, ଏ ଲୋକଟା ଯେ
 ବ୍ୟାଙ୍କ ଟଙ୍କା ଭେରି କରିଛି, ଏହି ସନ୍ଦେହରେ କେତେ ଦୂର ଏହା
 ପଛେ ପଛେ ଯିବାକୁ ପଡ଼ିବ କିଏ ଜାଣେ ?

ଜାନ୍—ହଁ, ପୃଥିବୀ ପରିକ୍ରମାରେ ସେ ବାହାରିଛନ୍ତି । ପୁଣି
 ୮୦ ଦିନ ଭିତରେ ତାଙ୍କର ଏ ପରିକ୍ରମା ଶେଷ ହେବ । ମୁଁ ଶୁଣୁଛି
 ଯେ ସେ ୮୦ ଦିନରେ ପୃଥିବୀ ପରିକ୍ରମା କରି ଲଣ୍ଡନକୁ ଫେରି ଆସି
 ପାରିବେ ବୋଲି ବାଜି ରଖିଛନ୍ତି । କିନ୍ତୁ ମୋର ମନେ ହୁଏ ଏପରି
 ଯିବାର ଅନ୍ୟ କୌଣସି କାରଣ ଥାଇପାରେ ।

ମି: ଫିକ୍ସ—ମୁଁ ଭୁଲୁଛି, ମି: ଫର୍ ଜଣେ ଖାମସିଆଲ
 ଲୋକ । ବୋଧହୁଏ ସେ ଜଣେ ଝୁବ୍ ଧନୀଲୋକ ।

ଜାନ୍—ହଁ, ଖୁବ୍ ଧନୀ । ସେ ଗୁଡ଼ାଏ ନୂଆ ବ୍ୟାଙ୍କ ନୋଟ
ନେଇ ଯାଉଛନ୍ତି । ବାଟରେ ଯେଉଁଠି ଯେବେ ଖରଚ ଚାଲୁଛି ।
ଟଙ୍କା ପାଇଁ ତାଙ୍କର ଖାତର ନାହିଁ । ସେ ମଙ୍ଗୋଲିଆ ଜାହାଜର
ଚିଫ୍ ଇଞ୍ଜିନିଅରଙ୍କୁ କହିଛନ୍ତି ଯେ ଯଦି ଜାହାଜ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ସମୟ
ପୂର୍ବରୁ ବମ୍ବେରେ ପହଞ୍ଚିପାରୁ ତେବେ ତାଙ୍କୁ ପଥେଷ୍ଟ ପୁରସ୍କାର
ଦେବେ ।

ମି: ପିକ୍ସ—ବୋଧହୁଏ ଆପଣ ମି: ଫର୍କ୍ସ ପାଖରେ
ବହୁତ ଦିନ ହେଲେ ରହିଗଲେଣି ?

ଜାନ୍—ନା, ନା, ଆଦୌ ନୁହେଁ । ଯେଉଁଦିନ ମୁଁ କାର୍ଯ୍ୟରେ
ଯୋଗ ଦେଲି, ଠିକ୍ ସେହିଦିନ ଆମେ ଲଣ୍ଡନ ଛାଡ଼ିଛୁ ।

ମି: ପିକ୍ସ ମନେ ମନେ ଚିନ୍ତା କରିବାକୁ ଲାଗିଲେ—
ବ୍ୟାଙ୍କର ଟଙ୍କା ଚୋରି ପରେ ପରେ ଲୋକଟା ଲଣ୍ଡନ ଛାଡ଼ିଛି,
ଏତେଗୁଡ଼ାଏ ବ୍ୟାଙ୍କ ନୋଟ୍ ନେଇ ଯାଉଛି; ଯେତେ ଶୀଘ୍ର ସାରେ
ଦୁରକୁ ଯିବାପାଇଁ ଚେଷ୍ଟା କରୁଛି । ଏସବୁରୁ ଗୋଟାଏ ସିଦ୍ଧାନ୍ତର
ପହଞ୍ଚିବାକୁ ହେଉଛି । ଏହି ଲୋକ ହିଁ ଚୋରି ସହିତ ସଂପୃକ୍ତ । ସେ
ଜାନ୍‌ଠାରୁ ଆହୁରି ଅଧିକ ସମ୍ପାଦ ସଂଗ୍ରହ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ତା ସଙ୍ଗେ
ଚଲି କରିବାକୁ ଲାଗିଲେ । ସେ ଜାଣିପାରିଲେ ଯେ ମି: ଫର୍କ୍ସର
ପରବର୍ତ୍ତୀ ସ୍ଥାନ ହେଉଛି ବମ୍ବେ ।

ଜାନ୍—ବମ୍ବେର କଅଣ ଏଠାରୁ ଖୁବ୍ ବେଶି ଦୂର ?

ମି: ପିକ୍ସ—ହଁ, ଦୂର ନୁହେଁ ତ କଅଣ ? ମଙ୍ଗୋଲିଆ
ବମ୍ବେରେ ପହଞ୍ଚିବାକୁ ଦଶ ଦିନ ଲାଗିଯିବ ।

ଜାନ୍—ଆହୁରି ଦଶଦିନ ! ଓଃ ମୋର ବଡ଼ ବିପଦ ଦେଖୁଛି ।
ଗ୍ୟାସଲିନଟଗୁଡ଼ାକ ତ ଜଳୁଥିବ !

ମି: ପିକ୍ସ—କି ଗ୍ୟାସଲଜଟ ?

ଜାନ୍—ଜଥା କଅଣ କି, ଆମେ ଘରୁ ବାହାରିଲାବେଳେ ଗ୍ୟାସଲଜଟ୍‌ଗୁଡ଼ିକ ଲିଭାଇ କରି ଆସିବାକୁ ମୋର ମନେ ପଡ଼ିଲା ନାହିଁ । ଷ୍ଟେସନ ପାଖରେ ମନେପଡ଼ିଲା; କିନ୍ତୁ ଘରକୁ ଫେରିଯିବାକୁ ବେଳ ନ ଥିଲା । ମି: ଫଗ୍ କହିଛନ୍ତି ଯେ ଯେତେ ଗ୍ୟାସ ଜଳିବ ତା'ର ମୂଲ୍ୟ ମୋଠାରୁ ଆଦ୍ୟାୟ ହେବ । ମୁଁ ହସାବ କରି ଦେଖୁଛି ଯେ ଦିନକରେ ଜଳିବା ଗ୍ୟାସର ମୂଲ୍ୟ ଦୁଇ ଶିଳିଙ୍ଗ; ଅଥଚ ମୋର ଦିନକୁ ଦରମା ଦେଉ ଶିଳିଙ୍ଗ । ପ୍ରତିଦିନ ମୋତେ ଯଦି ଛଅ ପେନି ହାତରୁ ଦେବାକୁ ହୁଏ, ଆଉ ଆମକୁ ଏତେ ଦିନ ଧରି ପୃଥିବୀଯାକ ବୁଲିବାକୁ ହୁଏ, ତେବେ ମୋର ଅବସ୍ଥାଟା ଅନୁମାନ କରି ପାରୁଥିବେ ।

ମି: ପିକ୍ସ ଏସବୁ କଥା ଶୁଣୁଥିଲେହେଁ ତାଙ୍କ ମନରେ ଅନ୍ୟ ଚିନ୍ତା ପୁରୁ ରହିଥିଲା । କିପରି ମି: ଫଗ୍‌ଙ୍କୁ ଗିରଫ କରିବେ ତାହା ହିଁ ତାଙ୍କର ପ୍ରଧାନ ଚିନ୍ତା । ସେ ଜାନ୍‌କୁ ବଜାର ସଉଦା କରିବାକୁ ଛାଡ଼ିଦେଇ ଅନ୍ୟଆଡ଼େ ଚାଲିଗଲେ ।

ମି: ପିକ୍ସ ଭାବି ଚିନ୍ତି ଲଣ୍ଡନକୁ ଗୋଟାଏ ଟେଲିଗ୍ରାମ ପଠାଇଲେ—‘ମି: ଫଗ୍‌ଙ୍କୁ ଗିରଫ କରିବାର ଡ୍ଫ୍ଲରଷ୍ଟ ବମ୍ବେଇକୁ ପଠାଅ ।’ ଏଣେ କନସଲ୍‌ଙ୍କ ପାଖକୁ ଯାଇ କହିଲେ, “ଏଇ ଲୋକଟି ଯେ ବ୍ୟାଙ୍କ ଟଙ୍କା ଚୋରି କରିଛି, ସେ ବିପ୍ଳେରେ ମୋର ଆଉ ସନ୍ଦେହ ନାହିଁ । ତାଙ୍କୁ ଗିରଫ କରିବାର ଡ୍ଫ୍ଲରଷ୍ଟ ବମ୍ବେଇ ଠିକଣାରେ ପଠାଇବାକୁ ମୁଁ ଲଣ୍ଡନକୁ ଟେଲିଗ୍ରାମ କରି ଦେଇଛି ।”

ସେଦିନ ଉପରବେଳା ମି: ପିକ୍ସ ହାତରେ ଗୋଟିଏ ବ୍ୟାଗ ଧରି ମଙ୍ଗାଳିଆ ଜାହାଜ ଉପରକୁ ଉଠିଲେ । ଅଳ୍ପ ସମୟ ପରେ

ଜାହାଜଟି ୧୫ଆଁ ଗୁଡ଼ି ଲେହନ ସାଗର ବନ୍ଧରେ ଏଡ଼େନ୍ ଅଭି-
ମୁଖରେ ଗତି କରିବାକୁ ଲାଗିଲା ।

ନବମ ପରିକ୍ଳେଦ

ସାଗର ବନ୍ଧରେ ମଙ୍ଗୋଲିଆ

ସୁଏଜଠାରୁ ଏଡ଼େନର ଦୂରତା ହେଉଛି ତେର ଶହ ଦଶ
ମାଇଲ । ପି. ଓ. କମ୍ପାନୀର ସମୟ ତାଲିକା ଅନୁସାରେ ଏହି
ଦୂରତା ଅତିକ୍ରମ କରିବାକୁ ଜାହାଜଟି ୧୩୮ ଘଣ୍ଟା ନେବାର କଥା ।
ମଙ୍ଗୋଲିଆ ଏତେ ବେଗରେ ଗତି କରିବାକୁ ଲାଗିଲା ଯେ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ
ସମୟ ପୂର୍ବରୁ ଏଡ଼େନରେ ପହଞ୍ଚିବ ବୋଲି ଅନୁମାନ ହେଲା ।

ଜାହାଜର ଅଧିକାଂଶ ଯାତ୍ରୀ ଭାରତକୁ ଯାଉଥିଲେ, କେହି
ବମ୍ବେକୁ କେହି ଅବା ବମ୍ବେର ବାଟେ କଲିକତାକୁ । ନୂତନ
ରେଳପଥ ହେବାପୂର୍ବରୁ କଲିକତା ଯାତ୍ରୀମାନଙ୍କୁ ସିଂହଳବାଟେ
ଯିବାକୁ ପଡ଼ୁଥିଲା; ତେଣୁ ଅଧିକ ସମୟ ଲାଗୁଥିଲା । କିନ୍ତୁ ରେଳପଥ
ହେବାପରେ ଯାତ୍ରୀମାନେ ଅପେକ୍ଷାକୃତ ଅଳ୍ପ ସମୟରେ ବମ୍ବେର-
ଠାରୁ କଲିକତା ଯାଇପାରୁଥିଲେ ।

ମଙ୍ଗୋଲିଆରେ ଯାତ୍ରୀମାନଙ୍କ ପାଇଁ ଉତ୍ତମ ବ୍ୟବସ୍ଥା ଥିଲା ।
ଖାଦ୍ୟପେୟର ବ୍ୟବସ୍ଥା ସୁନ୍ଦର । ଯେଉଁ କର୍ମଚାରୀ ଏହାର
ଦାୟିତ୍ବରେ ଥିଲେ, ସେ ଜଣେ ଅଭିଜ୍ଞ ଓ ହୃଦୟବାନ୍ ଲୋକ ।

ଚେଣୁ କାହାରି କିଛି ଅସୁବିଧା ହେଉ ନ ଥିଲା । ପାଣିମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ କେତେକ ଭଦ୍ରମନ୍ତ୍ରୀ ଥିଲେ । ସେମାନଙ୍କ ଚଳିବାପାଇଁ ସୁବନ୍ଧ ବ୍ୟବସ୍ଥା ଥିଲା । ସମୁଦ୍ରର ଅବସ୍ଥା ଶାନ୍ତ ଥିଲାବେଳେ ପାଣିମାନେ ଗୀତବାଦ୍ୟ ପ୍ରଭୃତି ଆମୋଦ ପ୍ରମୋଦରେ ସମୟ ଅତିବାହିତ କରୁଥିଲେ ।

ଲେହିତ ସାଗର ଦୀର୍ଘ ଓ ଅପ୍ରସ୍ତୁତ ସମୁଦ୍ରସ୍ରଗ ହୋଇଥିବାରୁ ଏଥିରେ ସ୍ବାବତରଃ ସମସ୍ତେ ସମୟେ ଝଡ଼ ଦେଖାଦେଇଥାଏ । ଆରବ ଉପକୂଳରୁ ପ୍ରବଳ ପବନ ବହୁଲାବେଳେ ସମୁଦ୍ରରେ ଶ୍ଵାସ ଚରଙ୍ଗ ସୃଷ୍ଟି ହେଉଥିଲା; ଫଳରେ ଜାହାଜଟି ସ୍ଥିର ହୋଇ ଗତି କରିପାରୁ ନ ଥିଲା । ଏଭଳି ସମୟରେ ସାଧାରଣତଃ ଜାହାଜର ମନ୍ତ୍ରୀ ପାଣିମାନେ ନିଜ ନିଜ କୋଠରେ ଆଶ୍ରୟ ନେଉଥିଲେ । ଗୀତବାଦ୍ୟ ଆଉ ଶୁଣାଯାଉ ନ ଥିଲା । ଝଡ଼ର ପ୍ରତିବନ୍ଧକ ସତ୍ତ୍ୱେ ମଙ୍ଗୋଲିଆର ଗତିବେଗ ବିଶେଷ ହ୍ରାସ ପାଇ ନ ଥିଲା । ବାଟବଲ୍-ମାଣ୍ଡବ ପ୍ରଣାଳୀ ପ୍ରତି ଲକ୍ଷ୍ୟ ରଖି ମଙ୍ଗୋଲିଆ ଗତି କରୁଥିଲା । ବାଟବଲ୍-ମାଣ୍ଡବ ଗୋଟିଏ ଆରବୀ ଶବ୍ଦ । ଏହାର ଅର୍ଥ ହେଉଛି, ‘ଲେଟକର ତୋରଣ ।’

ପାଠକ ଭ୍ରାତୃପୁତ୍ର, ଏଥି ମଧ୍ୟରେ ମି. ଫର୍ କଅଣ କରୁଥିଲେ ? ସମୁଦ୍ରର ଉତ୍ତଳ ଚରଙ୍ଗମାଳା ଦେଖି ତାଙ୍କ ମନରେ କି ଭାବ ଉଦ୍ବିତ ହେଉଥିଲା । ଯାହାପଥରେ ବ୍ୟାଘାତର ଆଶଙ୍କାରେ ସେ ବିଚଳିତ ହେଉଥିଲେ କି ?

ପ୍ରକୃତ ପକ୍ଷରେ ତାଙ୍କର ଆଚରଣରେ ଲବମାସ ବ୍ୟାକୁଳତା ଦେଖାଯାଇ ନ ଥିଲା । ତାଙ୍କର ଚରଣାନ୍ତ ମୁଖରେ ଅଶାନ୍ତି ବା ବିରକ୍ତିର ରେଖା କେହି ଦେଖିପାର ନ ଥିଲେ । ଅନେକ ଯାହା

ସମୁଦ୍ର ଯାହାଜନିତ ବମନ ରୋଗର ଆହାନ୍ତ ହୋଇଥିଲେହଁ ମି. ଫର୍ ସେଥିରୁ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ମୁକ୍ତ ଥିଲେ । ସେ କୃତଜ୍ଞ ଡକ୍ଟରକୁ ଆସୁଥିଲେ । ତାଙ୍କର ଦୈନିକ ନିୟମିତ ପାନାହାରର କିଛି ବ୍ୟତିକ୍ରମ ଘଟୁ ନ ଥିଲା । ଜାହାଜରେ ଯାତ୍ରୀମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରୁ ଭିନ୍ନଭିନ୍ନ ଖେଳାଳି ଯୋଗାଡ଼ କରିନେଇ ସେ ମଧ୍ୟେ ମଧ୍ୟେ ତାସ ଖେଳ ସମୟ କଟାଇ ଦେଉଥିଲେ ।

ଜାନ ମଧ୍ୟ ସମୁଦ୍ର ଯାହାଜନିତ ବମନ ରୋଗରୁ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ମୁକ୍ତ ଥିଲା । ସେ ତାର ପ୍ରଭୁଙ୍କ ପରି ନିୟମିତ ପାନାହାର କରୁଥିଲା । ତାହାର ମନରେ ଯେଉଁ ବ୍ୟଗ୍ରତା ଥିଲା, ତାହା ମଧ୍ୟ କିପରି ପରିମାଣରେ ଦୂର ହୋଇଯାଇଥିଲା । ଜାହାଜର ଯାତ୍ରୀମାନଙ୍କର କାର୍ଯ୍ୟକଳାପ ଓ ସମୁଦ୍ରର ଦୃଶ୍ୟ ଦେଖି ସେ ଆନନ୍ଦ ଅନୁଭବ କରୁଥିଲା ।

ଜାହାଜ ସୁଏଜ ଗୁଡ଼ିବାର ପରଦିନ ସେ ଡକ୍ଟର ଡପରେ ଜଣେ ଯାତ୍ରୀକୁ ଦେଖିପାରିଲା । ଲେକଟିକୁ ସେ ଆଗରୁ ଦେଖିଥିବା ପରି ମନେ ହେଲା । ସେ ତାଙ୍କ ନିକଟକୁ ଯାଇ ଦେଖିଲା ଯେ ସୁଏଜରେ ଯେଉଁ ଭୟାନକ ତା ସହିତ ବଜାରରେ ଗନ୍ତୁ କରୁଥିଲେ, ଏ ସେହି ।

ଡକ୍ଟରଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ପୁଣି ଗନ୍ତୁ ଆରମ୍ଭ ହୋଇଗଲା । ମି. ଫିଲ୍‌ସ କଥା ପ୍ରସଙ୍ଗରେ କହିଲେ, “ଭାରତବର୍ଷରେ ଅନେକ ମନ୍ଦିର, ମସଜିଦ୍, ବାଦ, ସାପ, ହାତୀ ଦେଖିବାକୁ ପାଇବେ । ଅନେକ ସ୍ଥାନରେ ନର୍ତ୍ତକୀର ଅଭାବ ନାହିଁ । ବୋଧହୁଏ ଆପଣମାନେ ଭାରତରେ କିଛିଦିନ ରହି ଏସବୁ ଦେଖିବେ ?”

ଜାନ—ମୋର ଇଚ୍ଛା ଏସବୁ ଭିଲ୍‌କରି ଦେଖିବାକୁ । ଯାହାର ଟିକିଏ ବୁଦ୍ଧି ବିବେକ ଥିବ, ସେ ଏସବୁ ଦୃଶ୍ୟ ନ ଦେଖି ଗୁଡ଼ିବ

ନାହିଁ । ଟାଲି ଟ୍ରେନରୁ ଜାହାଜ, ଜାହାଜରୁ ଟ୍ରେନ ଏପରି ଯିବାରେ କି ଲଭ ? ମୋର ବିଶ୍ୱାସ ମି. ଫର୍ଗୁସନ୍ ବମ୍ବେରେ ଫହାସ୍ତବା ପରେ ଭାରତରେ କିଛିଦିନ ରହିବେ ।

ମି. ଫିର୍କସ୍—ଆପଣଙ୍କର ପ୍ରଭୁ ମି. ଫର୍ଗୁସନ୍ ଅଛନ୍ତି ତ ? ସମୁଦ୍ର ଯାତ୍ରା ହେତୁ ତାଙ୍କର ବମ୍ବେ ରେଗ ହୋଇନାହିଁ ତ ? କାହିଁ, ମୁଁ ତାଙ୍କୁ ଜାହାଜର ଡେକ୍ ଉପରେ ଦେଖିନାହିଁ ଯେ !

ଜାନ୍—ସେ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ସୁସ୍ଥ ଅଛନ୍ତି । ମାତ୍ର କିଛି ନିଆ କଥା ଦେଖିବାରେ ତାଙ୍କର ଆଦୌ ଆଗ୍ରହ ନାହିଁ ।

ମି. ଫିର୍କସ୍—ଜନ୍ମ ମୁଁ ଗୋଟାଏ କଥା ସନ୍ଦେହ କରୁଛି । ଅଶୀଦିନରେ ସେ ପୃଥ୍ବୀ ପରିଦର୍ଶନ କରିବେ ବୋଲି କହୁଛନ୍ତି । ମାତ୍ର ମୋର ବିଶ୍ୱାସ, ଏହା ଲୋକଙ୍କୁ ଭୁଲାଇବାପାଇଁ କହୁଛନ୍ତି । ତାଙ୍କର ଅନ୍ୟ କିଛି ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ଅଛି । ଅବଶ୍ୟ ସେହି ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟଟି ଲୋକଙ୍କୁ ଜଣାଇବା ତାଙ୍କର ଇଚ୍ଛା ନୁହେଁ ।

ଜାନ୍—ବୁଝିଲେ ମହାଶୟ, ମି. ଫିର୍କସ୍ଙ୍କର ଏହି ଯାତ୍ରାର ଉକ୍ତ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ କ'ଣ ମୁଁ ଜାଣେ ନାହିଁ; ଜାଣିବାକୁ ମୋର ଆଗ୍ରହ ମଧ୍ୟ ନାହିଁ ।

ଏହିପରି କିଛି ସମୟ ଯାଏଁ ଦୁହଁଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ଚଳୁ ଚାଲିଲା । ଜାନ୍ ଧାରଣା ହେଲା ଯେ ମି. ଫିର୍କସ୍ ଜଣେ ବେଟ୍ ମେଲାପି ଲୋକ ।

ଜାହାଜ ବେଗରେ ଚାଲି କରୁଥାଏ । ଅକ୍ଟୋବର ୧୩ ତାରିଖ ଦିନ ମାଜୋଲିଆର ଯାତ୍ରୀମାନେ ଦୂରରୁ ମୋର ସମ୍ବରର ପ୍ରତୀକ ପ୍ରାଚୀର ଦେଖିପାରିଲେ । କଫିବଗିରୁ ଓ ଖଜୁର ବଗିଚା ମଧ୍ୟରେ ଏହି ପ୍ରାଚୀର ଦେଖି ଯାତ୍ରୀମାନେ ଉଲ୍ଲାସିତ ହୋଇଉଠିଲେ । ତତ୍ପରଦିନ

ବନ୍ଧିଦେ ଜାହାଜଟି ଗାବେଲ ମାଣ୍ଡବ ପ୍ରଶାଳୀ ମଧ୍ୟରେ ପ୍ରବେଶ କଲ । ୧୪ ଚାରିଟା ଦିନ ଜାହାଜ ଏଡ଼େନ୍‌ରେ ପହଞ୍ଚିଲା । ଏହିଠାରୁ ଜାହାଜ କୋଇଲ ନେବାର କଥା ।

ଜାହାଜରେ କୋଇଲ ବୋଝାଇ କରି ନେବା ଗୋଟିଏ ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ବ୍ୟାପାର । କୋଇଲ ସାହାଯ୍ୟରେ ଜାହାଜର ଇଞ୍ଜିନ ଚାଲିଚାଲୁଥିବ । ଲଣ୍ଡନରୁ ଭାରତକୁ ଯଦି ଗୋଟିଏ ଜାହାଜ ଆସେ, ତାର ଏତେ କୋଇଲ ଦରକାର ଯେ ସେ ସବୁ ଲଣ୍ଡନଠାରୁ ଅଣି ଦେବ ନାହିଁ । ତେଣୁ ପଥମଧ୍ୟରେ ସ୍ଥାନେ ସ୍ଥାନେ କୋଇଲ ଡିପୋ ଥାଏ । ଜାହାଜ ସେଠାରୁ କୋଇଲ ନେଇ ପରବର୍ତ୍ତୀ ବନ୍ଦର ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଯାଇଥାଏ । ଏଡ଼େନ୍ ସେହିପରି ଗୋଟିଏ ବନ୍ଦର । ଏଠାରୁ ପମ୍ପଦୁଗାମୀ ଜାହାଜମାନେ କୋଇଲ ନେଇଥାନ୍ତି । କେବଳ ପି: ଓ: କମ୍ପାନୀ ବର୍ଷକରେ ଆଠଲକ୍ଷ ପାଉଣ୍ଡ ମୂଲ୍ୟର କୋଇଲ ବ୍ୟବହାର କରିଥାଏ । ଆଉ ଗୋଟାଏ କଥା, ଯେଉଁଠାରୁ ଜାହାଜ କୋଇଲ ନିଏ, ସେଠାରେ ସେ କୋଇଲ ମିଳେ ତାହା ନୁହେଁ । ବ୍ୟବସାୟୀମାନେ ଦୂରସ୍ଥାନମାନଙ୍କରୁ କୋଇଲ ଆଣି ସେଠାରେ ଜମାକରି ରଖିଥାନ୍ତି । ଜାହାଜ କମ୍ପାନୀମାନେ ମୂଲ୍ୟ ଦେଇ ଆବଶ୍ୟକ ପରିମାଣ କୋଇଲ କିଣିନିଅନ୍ତି ।

ବମ୍ବେରୁ ଏଡ଼େନ୍‌ଠାରୁ ଷେଡ୍‌ଲିଗହ ପରୀକ୍ଷାମାଇଲ ଦୂର । ଏହି ଦୁଇଜା ଯିବା ପାଇଁ ଯେତେ କୋଇଲ ଦରକାର ତାହା ଏଡ଼େନ୍‌ଠାରୁ ନେବାକୁ ପଡ଼ିବ । ତେଣୁ କୋଇଲ ବୋଝାଇ କରିବାକୁ ମଙ୍ଗୋଲିଆ ଏଡ଼େନ୍‌ଠାରେ ଚାଲିଥିଲା । ଅଟକ ରହିଲା । ମି: ଫର୍ ଏହି ଚାଲିଥିଲା ସମୟକୁ ତାଙ୍କ ହସାବରେ ନେଇଥିଲେ । ଆହୁରି ମଧ୍ୟ ଜାହାଜଟି ସମୟ ତାଳିକା ଅନୁସାରେ ୧୫ ଚାରିଟା

ସକାଳେ ଏଡେନ୍‌ରେ ପହଞ୍ଚିବାର କଥା; ମାତ୍ର ସେ ୧୪ ତାରିଖ ସନ୍ଧ୍ୟାରେ ପହଞ୍ଚିଥିଲା । ଟେଣ୍ଟ ମୋଟ ଉପରେ ମି: ଫର୍ କିଛି ସମୟ ଲାଭ କରିପାରିଥିଲେ । ସେ ହିସାବ ଖାତାରେ ଲେଖି ରଖିଲେ— ୧୫ ତାରିଖ ସକାଳ ସୁଦ୍ଧା ୧୫ ଘଣ୍ଟା ଲାଭ ।

ପାସପୋର୍ଟ ମୋହର କରାଇ ଆଣିବାପାଇଁ ମି: ଫର୍ ଜାନ୍ ସହିତ ଜାହାଜରୁ ଓହ୍ଲାଇ ଏଡେନ୍ ବନ୍ଦରକୁ ଗଲେ । ଏଣେ ମି: ଫିକ୍ସ ଟିକିଏ ଦୂରରେ ରହି ସେ ଦୁହଁଙ୍କ ପଛେ ପଛେ ଚାଲିଥାନ୍ତି । ଭାଷା ଅଫିସରୁ ପାସପୋର୍ଟ ଉପରେ ମୋହର କରାଇ ମି: ଫର୍ ଜାହାଜକୁ ଫେରି ଆସିଲେ ଓ କେତେଜଣ ସହଯାତ୍ରୀଙ୍କ ସଙ୍ଗେ ପୁଣି ତାହା ଝେଲରେ ଫିଟିଗଲେ ।

ଏଡେନ୍ ଏକ ବିଚିତ୍ର ସହର । ଏଠାରେ ବିଭିନ୍ନ ଦେଶର ଲୋକ ଦେଖିବାକୁ ମିଳନ୍ତି । ଆରବ, ସୋମାଲୀ, ଇନ୍ଦୁସୀ, ପାର୍ସୀ, ଇଉରୋପୀୟ ପ୍ରଭୃତି ବିଭିନ୍ନ ଜାତିୟ ଲୋକ ବିଭିନ୍ନ ପୋଷାକ ପରିଧାନ କରିଥିବାରୁ ବିଚିତ୍ର ଦେଖାଯାନ୍ତି । ଜାନ୍ ଏମାନଙ୍କୁ ଦେଖି ଦେଖି ଆନନ୍ଦରେ ବଜାରରେ ବୁଲିବାକୁ ଲାଗିଲା । ପାହାଡ଼ ଉପରେ ଇଂରେଜ ଇଞ୍ଜିନିଅରମାନେ ଜଳଭଣ୍ଡାର ପ୍ରସ୍ତୁତ କରୁଥିବାର ଦେଖି ସେ ବିସ୍ମିତ ହେଲା । ସେ ଶୁଣିବାକୁ ପାଇଲା ଯେ, ଦୁଇମଜାର ବର୍ଷ ପୂର୍ବେ ରାଜା ସୋଲୋମନ ଏହି ଜଳଭଣ୍ଡାର କାର୍ଯ୍ୟ ଆରମ୍ଭକରିଥିଲେ । ଏବେ ଇଂଲଣ୍ଡର ଇଞ୍ଜିନିଅରମାନେ ଏଡେନ୍‌କୁ ଜଳ-ଯୋଗାଇବା ଲାଗି ସେହି ଅଞ୍ଚଳର କାର୍ଯ୍ୟକୁ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ କରିବାରେ ଲାଗିଛନ୍ତି ।

ଜାନ୍ ମନେ ମନେ ଭାବିଲା ଯେ ଦେଶତ୍ରାସଣ କରିବାରେ ଯଥେଷ୍ଟ ଲାଭ ଅଛି । ସେ ଏତେ ନୂଆଲୋକ ଓ ଏତେ ନୂଆ ଜିନିଷ କଦାପି ଲଣ୍ଡନରେ ବସି ଦେଖିପାରିନଥାନ୍ତା ।

ଛଅଟା ବେଳକୁ ମଙ୍ଗୋଲିଆ ପୁଣି ଭାରତ ମହାସାଗର ବନ୍ଧରେ ତାର ଗନ୍ତବ୍ୟ ପଥରେ ଯିବାକୁ ଆରମ୍ଭ କଲ । ଏଡ଼େନ୍-ଠାରୁ ବମ୍ବେର ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ତାର ୧୭୮ ଦଣ୍ଡା ବା ପୁରା ସାତଟି ଦିନ ଲାଗିବାର କଥା । ଅବଶ୍ୟ ପାଣିପାଗର ଅବସ୍ଥା ଅନୁସାରେ କେତେକ ଦଣ୍ଡା ଏଥାକ୍ଷ ସେପାକ୍ଷ ହୋଇଥାଏ । ସୌଭାଗ୍ୟବଶତଃ ପାଗ ଭଲ ଥିଲା । ସମୁଦ୍ର ଅପେକ୍ଷାକୃତ ଶାନ୍ତଥିବାରୁ ଓ ଅନୁକୂଳବାୟୁ ବହୁଥିବାରୁ ତାର ବେଗ ଟିକିଏ ବେଶି ଥିଲା । ଜାନୁ ଏହି ସମୁଦ୍ରଯାତ୍ରା ବେଶ୍ ଉପଭୋଗ କରୁଥିଲା । ସେଥିରେ ପୁଣି ତାର ନୂତନବନ୍ଧୁ ମି: ଫିକ୍ସଙ୍କର ସାହଚର୍ଯ୍ୟ ତାହାକୁ ଯଥେଷ୍ଟ ଆନନ୍ଦ ଦେଉଥିଲା ।

ଅକ୍ଟୋବର ୨^୦ ତାରିଖ ରବିବାର ଦିନ ଦ୍ଵିପ୍ରହରବେଳେ ଭାରତର ଉପକୂଳ ଦୃଷ୍ଟିଗୋଚର ହେଲା । ଏହାର ପ୍ରାୟ ଦୁଇଦଣ୍ଡା ପରେ ପାଇଲଟ୍ ଆସି ମଙ୍ଗୋଲିଆର ପଥପ୍ରଦର୍ଶନର ଦାୟିତ୍ଵ ଗ୍ରହଣ କଲା । କିଛି ସମୟ ପରେ ଦିଗ୍‌ବଳୟରେ ବମ୍ବେର ସହରର ଅସ୍ପଷ୍ଟ ଛବି ଦେଖାଗଲା । ଏହାର ପଶ୍ଚାତ୍ତ୍ଵରାଗରେ କେତେଗୁଡ଼ିଏ ପାହାଡ଼ ଥିବାରୁ ବମ୍ବେର ସହର ଗୋଟିଏ ଚନ୍ଦ୍ର ରୂପେ ଦେଖାଯାଉଥିଲା । ପାଇଲଟ୍ ସାଲସେଟ୍ ଓ କୋଲବା ଏବଂ ଏଲିଫାଣ୍ଟା ଓ ବର୍ଡର ଦ୍ଵୀପ ମଧ୍ୟରେ ଜାହାଜକୁ ନେଇ ଶେଷରେ ବମ୍ବେର ବନ୍ଦରରେ ପହଞ୍ଚାଇ ଦେଲା । ସେତେବେଳକୁ ଚାଟାଟା ବାଜିଥାଏ ।

ମି: ଫିକ୍ସ ଦିନଯାକ ତାସ ଖେଳରେ ବ୍ୟସ୍ତ । ସେତେବେଳକୁ ତାଙ୍କର ୩୩ ବାଜି ଖେଳ ସରିଥାଏ । ଶେଷଥର ଖେଳରେ ସେ ଓ ତାଙ୍କ ସାଥୀ ସବୁ ମୁଠା ଜିତିଥାନ୍ତି । ଖେଳରେ ଏପରି ଅପୂର୍ବ ବିଜୟ ଲାଭ ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ସେ ବମ୍ବେର ବନ୍ଦରରେ ପହଞ୍ଚିଲେ ।

ସମୟ ତାଲିକା ଅନୁସାରେ ମଙ୍ଗୋଲିଆ ଅକ୍ଟୋବର ୨୨ ତାରିଖ ଦିନ ବମ୍ବେରରେ ପହଞ୍ଚିବା କଥା । ମାତ୍ର ସେ ୨^୦ ତାରିଖରେ

ପହଞ୍ଚିଥିଲା । ତେଣୁ ଇଉରୋପରୁ ବାହାରକୁ ମୋର ପହଞ୍ଚିବାରେ ତାର ଦୁଇଦିନ ଉତ୍ତା ଲାଗିଥିଲା । ଫିଲିଅସ୍ ଫର୍ ଦେଖିଲେ ସେ ସେ ଯଥେଷ୍ଟ ସମୟ ଲାଭ କରିଅଛନ୍ତି । ସେ ନିଜ ଖାତାରେ ଲେଖି ରଖିଲେ—ବମ୍ବେରେ ପହଞ୍ଚିବା ବେଳକୁ ୨ଦିନ ସମୟ ଲାଭ ।

ଦଶମ ପରିକ୍ରେମ

ଜୀର୍ବ ଜୋତା

ବମ୍ବେରୁ କଲିକତା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଏକ ସରଳରେଖାରେ ଦୂରରୁ ଏଗାରଶହ ମାଇଲରୁ ଅଧିକ ଦୂର; କିନ୍ତୁ ରେଳପଥ ଏପରି ସରଳ ମାର୍ଗରେ ଯାଇନାହିଁ । ଏହା ଟିକିଏ ଉତ୍ତରମୁଖ ହୋଇ ଏଲ୍‌ହାବାଦ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଯାଇଅଛି; ତେଣୁ ପଥର ଦୈର୍ଘ୍ୟ ପ୍ରାୟ ଏକତୃତୀୟାଂଶ ବୃଦ୍ଧି ପାଇଅଛି ।

ମଙ୍ଗୋଲିଆର ଯାତ୍ରୀମାନେ ସାତେ ରୁଶିଆବେଳେ ବମ୍ବେରୁ ସହରରେ ପହଞ୍ଚିବା କଲେ । କଲିକତାଗାମୀ ରେଳଗାଡ଼ି ସନ୍ଧ୍ୟା ଆଠଟା ବେଳେ ବମ୍ବେରୁ ଷ୍ଟେସନ ଛାଡ଼ିବାର କଥା । ବମ୍ବେରୁ ଯାଲିସେଟ୍ ବାଟେ ରେଳଗାଡ଼ି ପଶ୍ଚିମଦିଗ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଦେଇ ଉତ୍ତର-ପୂର୍ବଦିଗରେ ଗତି କରି ବରହନ୍‌ପୁରରେ ପହଞ୍ଚିବ । ସେଠାରୁ ପୂର୍ବ-ଉତ୍ତରରେ ଯାଇ ବନାରସରେ ପହଞ୍ଚିବ । ତତ୍ପରେ ଚନ୍ଦନନଗର ବାଟେ ତିନି ଦିନରେ କଲିକତାରେ ପହଞ୍ଚିବ ।

ମି: ଫର୍ ଜାନ୍‌କୁ ବରଦ ଦେଲେ ଯେ ସେ ବମ୍ବେଇର ବଜାରକୁ ଯାଇ କେତେକ ଜନସ କଣି ଯେପରି ହେଉ ଆଠଟା ପୂର୍ବରୁ ଷ୍ଟେସନରେ ଉପସ୍ଥିତ ହେବ ।

ମି: ଫର୍ ବମ୍ବେଇ ସହରର ବିବିଧ ଦୃଶ୍ୟ ଦେଖିବାରେ ଆଦୌ ଆଗ୍ରହ ପ୍ରକାଶ ନ କରି ସିଧା ସିଧା ପାସପୋର୍ଟ ଅଫିସକୁ ଚାଲିଲେ । ବମ୍ବେଇରେ ଦର୍ଶନୀୟ ପଦାର୍ଥର ଅଭାବ ନାହିଁ—ଟାଉନ ହଲ୍, ମିଉନିସିପାଲ୍, ବଜାର, ମନ୍ଦିର, ଚର୍ଚ୍ଚ, ମସଜିଦ୍, ଏଲିଫାଣ୍ଟାର କାରୁକାର୍ଯ୍ୟ, କେତେ ବୌଦ୍ଧ କୀର୍ତ୍ତି; କେତେ ଗୁମ୍ଫା । ମାତ୍ର ସେସବୁ ପ୍ରତି ତାଙ୍କର ଆଦୌ ଦୃଷ୍ଟି ନ ଥିଲା । ସେ ପାସପୋର୍ଟ ଅଫିସରେ ନିଜର କାର୍ଯ୍ୟ ଶେଷ କରି ଚାଲିଲେ ରେଲଷ୍ଟେସନକୁ । ଷ୍ଟେସନରେ ତାଙ୍କର ଖାଇବା କାର୍ଯ୍ୟଟା ମଧ୍ୟ ହୋଇଗଲା ।

ମି: ଫିକ୍ସ ବମ୍ବେଇର ପ୍ରଧାନ ସୁଲିସ ଅଫିସକୁ ଯାଇ ନିଜର ପରିଚୟ ଦେଇ ଲଣ୍ଡନ ବ୍ୟାଙ୍କର ଟଙ୍କା ଟ୍ରେଜରୀ ଓ ସେ ସମ୍ପର୍କରେ ଜଣେ ସନ୍ଦେହୀ ବ୍ୟକ୍ତିର ଅନୁସରଣ କରୁଥିବା କଥା ପ୍ରକାଶ କଲେ । ଲଣ୍ଡନରୁ ମି: ଫର୍‌ଙ୍କୁ ଗିରଫ କରିବାର ଓ୍ଵାରଣ୍ଟ ଆସିଛି କି ନା ପଚାରିବାରୁ ସେ ଉତ୍ତର ପାଇଲେ ଯେ ସେପରି କୌଣସି ଓ୍ଵାରଣ୍ଟ ଆସି ନାହିଁ । ଏଥିରେ ମି: ଫିକ୍ସ ଟିକିଏ ନିତୋହାନ୍ ହୋଇ ପଡ଼ିଲେ । ତଥାପି ମି: ଫର୍‌ଙ୍କୁ ଗିରଫ କରିବା ପାଇଁ ବମ୍ବେଇ ସୁଲିସ ତରଫରୁ ଓ୍ଵାରଣ୍ଟ ବାହାର କରିବା ପାଇଁ ସେ ବମ୍ବେଇର ପୋଲିସ କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷଙ୍କୁ ଅନୁରୋଧ କଲେ । ମାତ୍ର ବମ୍ବେଇର ଉଚ୍ଚତମ ପୋଲିସ କର୍ମୀଗଣ ଜଣାଇ ଦେଲେ ଯେ ଆଜନ ଅନୁସାରେ ଏପରି ଓ୍ଵାରଣ୍ଟ ଦେବା ତାଙ୍କ କ୍ଷମତାର ବହିର୍ଭୂତ । ଲଣ୍ଡନର ଟ୍ରେଜରୀ ସଫଳତା ଜଣେ ଲଣ୍ଡନ ଅଧିବାସୀକୁ ଗିରଫ କରିବାର ଓ୍ଵାରଣ୍ଟ

କେବଳ ଲଣ୍ଡନ ପୋଲିସ ଦେଇପାରନ୍ତି । ମି: ଫିକ୍ସଙ୍କୁ ଏ ନିୟମ ଯେ ଜଣା ନ ଥିଲା ତାହା ନୁହେଁ । ତଥାପି ମି: ଫିକ୍ସ ଗିରଫ କରିବା ନିମନ୍ତେ ସେ ବମ୍ବେଇ ପୋଲିସକୁ ଏପରି ଅନ୍ୟାୟ ଅନୁରୋଧ କରିଥିଲେ; କିନ୍ତୁ ଏ ଅନୁରୋଧ ରକ୍ଷା କରିବାକୁ ବମ୍ବେଇ ପୋଲିସ ନିଜର ଅକ୍ଷମତା ପ୍ରକାଶ କଲେ । ମି: ଫିକ୍ସ ଦେଖିଲେ ଯେ ଏପରି ଅବସ୍ଥାରେ ମି: ଫିକ୍ସଙ୍କର ଅନୁସରଣ କରି କଲିକତା ଯିବାକୁ ହେବ ଓ ତାଙ୍କର କାର୍ଯ୍ୟକଳାପ ଉପରେ ଘାଟଣା ଦୃଷ୍ଟି ରଖିବାକୁ ହେବ । ଏହା ଛଡ଼ା ଅନ୍ୟ ଉପାୟ ନାହିଁ ।

ଏଣେ ଜାନ୍ ବଜାରକୁ କେତେକ ଜିନିଷ କଣିବାକୁ ଯାଇ ଥିଲା । ବଜାରରେ ନାନା ଦେଶର ଲୋକ; ସେମାନଙ୍କର ବିବିଧ ବେଶଭୂଷା, ଭାଷା ଓ ଆଚରଣ ଦେଖି ସେ ବିସ୍ମିତ ହୋଇଗଲା । ତାକୁ ସବୁ ବିଚିତ୍ର ଲାଗୁଥାଏ । କାହାର ପରିଧାନ ଧୋତି ଚାଦର, କାହାର ସାଢ଼େଇ ପୋଷାକ, କାହା ମୁଣ୍ଡରେ ଟୋପି, କାହାର ପଗଡ଼ି, ପୁଣି କାହାର ମୁଣ୍ଡରେ କିଛି ଆବରଣ ନାହିଁ । ଦୈବାତ ସେଦିନ ପାର୍ସିମାନଙ୍କର ଗୋଟାଏ ଉତ୍ସବ ହେଉଥିବାରୁ ଏକ ପ୍ରକାଶ ଶୋଭାଯାତ୍ରା ଚାଲିଥିଲା । ସେଥିରେ ବିବିଧ ବାଦ୍ୟ ବାଜୁଥିଲା । କେତେ ନର୍ତ୍ତକୀ ଗୀତ ଗାଇ ନୃତ୍ୟ କରୁଥିଲେ; ଲୋକେ ବିଚିତ୍ର ବେଶ ଭୂଷାରେ ସୁସଜ୍ଜିତ । ଏସବୁ ଦେଖି ଜାନ୍ ନିଜକୁ ଭୁଲିଗଲା । ଭାରତ ବର୍ଷ ଯେ ଗୋଟାଏ ବିଚିତ୍ର ଦେଶ ତାହା ସେ ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷରେ ଅନୁଭବ କଲା । ଶୋଭାଯାତ୍ରା ଦେଖିସାରି ସେ ସ୍ଥେସନ ଅଭିମୁଖରେ ଚାଲିଲା; ବାଟରେ ମାଲବାଚ ହିଲ୍‌ରେ ଗୋଟିଏ ହିନ୍ଦୁ ମନ୍ଦିର ପଡ଼ିଲା । ସେ ଭାବିଲା, “ଏତେ କଥା ଦେଖିଲି । ଆଜ୍ଞା, ହିନ୍ଦୁ ମନ୍ଦିର କିପରି ନ ଦେଖି ଯିବ କାହିଁକି ?” ଏହିପରି ବିଚାରି ସେ ମନ୍ଦିର ଭିତରକୁ ପଶିଗଲା ।

ଭାରତର କେତେକ ହିନ୍ଦୁ ମନ୍ଦିର ଭିତରକୁ ଅନ୍ୟଧର୍ମ-
ବଲମ୍ବୀମାନଙ୍କର ପ୍ରବେଶ ନଷ୍ଟିକ । ଏପରିକି ହିନ୍ଦୁମାନେ ମଧ୍ୟ
ପାଦରେ ଜୋତା ପିନ୍ଧି ମନ୍ଦିର ଭିତରକୁ ଯିବା ନଷ୍ଟିକ । ଜାନ୍‌କୁ
ଏକଥା ଜଣା ନ ଥିଲା । ସେ ଜୋତା ପିନ୍ଧି ମନ୍ଦିର ଭିତରକୁ ଯାଇ
ଏଣେତେଣେ ଚାହିଁ ଛୁ, ଏହି ସମୟରେ ଭିତରର ଗ୍ରାହଣ ତାହାକୁ
ବିଧା ଗୋଇଁଠା ମାରି ତଳେ ପକାଇଦେଲେ ଓ ତା ପାଦରୁ ମୋଜା
ଜୋତା କାଢ଼ି ଫିଙ୍ଗିଦେଲେ । ସେମାନେ ଶୁଗରେ କଅଣ କହୁଥାନ୍ତି
ଜାନ୍ ତାହା ବୁଝିପାରୁ ନ ଥିଲା । ତେଣୁ ତାର ଅପରାଧଟା
କ'ଣ ସେ ଜାଣିପାରୁ ନ ଥିଲା । ମାତ୍ର ସେ ଟୁର ବଳବାନ୍
ହୋଇଥିବାରୁ ଭୂଇଁରୁ ଉଠିପଡ଼ି ଗ୍ରାହଣମାନଙ୍କୁ ପ୍ରତିଆକ୍ରମଣ କଲା ।
ତାର ଗୋଟିଏ ବିଧାରେ ଜଣେ ଗ୍ରାହଣ ଅଚେତ ହୋଇ ତଳେ
ପଡ଼ିଗଲା । ଅନ୍ୟ ଜଣକୁ ମେ ଏପରି ଏକ ଗୋଇଁଠା ମାରିଲା ଯେ
ସେ ଦଶହାତ ଦୂରରେ ପଡ଼ିଲା । ଅବଶିଷ୍ଟ ଜଣକ ଭୟରେ ଦୂରେଇ
ରହିଲା । ଏହି ଅବସରରେ ସେ ମନ୍ଦିରରୁ ପଳାଇଗଲା । ତାର
ଜୋତା, ଟୋପି, ମୋଜା, କଣିଥିବା ଜିନିଷ ପୋଟଳା କୁଆଡ଼େ
ଗଲା, ସେ ତାହା ଜାଣିପାରିଲା ନାହିଁ ।

ଏପରି ଅବସ୍ଥାରେ ସେ ଶ୍ରେୟନକୁ ଦୌଡ଼ିଲା । ସେଠାରେ
ପହଞ୍ଚିଲାବେଳକୁ ଆଠଟା ବାଜିବାକୁ ମାତ୍ର ପଞ୍ଚମିନଟ ଥାଏ ।
ମି: ଧର୍ମ ସମସ୍ତ ଘଟଣା ବିଷୟ ଶୁଣି ଦୁଃଖିତ ହେଲେ ଓ ଏପରି ନ
କରିବାପାଇଁ ତାକୁ ସାବଧାନ କରିଦେଲେ ।

ଯାହାହେଉ, ଦୁହେଁଯାକ ଟେନିସରେ ନିଜ ନିଜ ଆସନରେ
ବସିଲେ ।

ମି: ଫିକ୍ସ ପ୍ଲାଟଫର୍ମରେ ଲୁଚିରହି ସେ ଦୁହେଁଙ୍କର କଥୋପ-
କଥନ ଶୁଣୁଥିଲେ । ସେ ଭାବିଲେ, “ଲେକଟାକୁ ଧରିବାର ଚଗାଟାଏ

ଉପାୟ ଏବେ ମିଳିଗଲା । ଜଣେ ଖ୍ରୀଷ୍ଟିଆନ ହିନ୍ଦୁ ମନ୍ଦିରରେ ଜୋତା ପିନ୍ଧି ପ୍ରବେଶ କରିବା ଭାରତର ଆଇନ ଅନୁସାରେ ମଧ୍ୟ ଏକ ଦଣ୍ଡମାୟ ଅପରାଧ । ଏଥର ଲୋକଟା ମୋ ହାତରୁ ଖସିଯାଇପାରବ ନାହିଁ ।”

ଗାଡ଼ି ଡୁଇସିଲ୍ ବଜାଇଲେ । ଗାଡ଼ି ବମ୍ବେରୁ ଷ୍ଟେସନ ଛାଡ଼ି ରାତିର ନିବଡ଼ ଅନ୍ଧକାରରେ ଅଗ୍ରସର ହେବାକୁ ଲାଗିଲା ।

ଏକାଦଶ ପରିଚ୍ଛେଦ

ମି: ଫର୍କ୍‌ର ଅମିତବ୍ୟୟିତା

ରେଳଗାଡ଼ିରେ ଲୋକ ପୃଷ୍ଠି ହୋଇଥିଲେ । ସେମାନଙ୍କ ଭିତରେ କେତେକ ଥିଲେ ସରକାରୀ କର୍ମଚାରୀ, କେତେକ ସୈନ୍ୟ-ବିଭାଗର ଲୋକ, କେତେକ ବ୍ୟବସାୟୀ । ଆଉ କେତେକ ପାରିବାରିକ କାର୍ଯ୍ୟରେ ଯାଉଥିଲେ । ମି: ଫର୍କ୍ ଯେଉଁ ଡବାରେ ବସିଥିଲେ ସେହି ଡବାରେ ସାର୍ ପ୍ରାନ୍ସିସ୍ ବୋଲି ଜଣେ ଇଂରେଜ କର୍ମଚାରୀ ମଧ୍ୟ ଥିଲେ । ସାର୍ ପ୍ରାନ୍ସିସ୍ ମଙ୍ଗୋଲିଆ ଜାହାଜରେ ମଧ୍ୟ ମି: ଫର୍କ୍‌ର ସହଯାତ୍ରୀ ଥିଲେ । ଖାଲି ସେତିକି ନୁହେଁ, ଦୁର୍ଘଟଣାକ ଅନେକ ବାକି ତାପଶେଳ ମଧ୍ୟ ଖେଳିଥିଲେ । ସାର୍ ପ୍ରାନ୍ସିସ୍ ଭାରତର ସୈନିକ ବିଭାଗରେ କାର୍ଯ୍ୟ କରୁଥିଲେ । ସେ ଛୁଟିରେ

ଇଂଲଣ୍ଡକୁ ଯାଇଥିଲେ ଏବଂ କୁଟି ଶେଷରେ ଭାରତକୁ ଫେରୁଥିଲେ ।
ତାଙ୍କର ଲକ୍ଷ୍ୟସ୍ଥଳ ଥିଲା ବନାରସ ।

ସାର୍ ପ୍ରାନ୍ସିସ୍ ଫାର୍ଡିନାଣ୍ଡ ପୁରୁଷ; ବୟସ ପ୍ରାୟ ୫୦ ବର୍ଷ ।
ସେ ସୈନିକ ବିଭାଗର ଜଣେ ବ୍ରାଗାଡ଼ିଏର ଥିଲେ । ସେ ଯୌବନର
ଆରମ୍ଭରେ ଭାରତକୁ ଆସି ସୈନ୍ୟ ବିଭାଗରେ ଯୋଗ ଦେଇଥିଲେ
ଓ ସେହି ସମୟରୁ ଭାରତରେ ରହିଥିଲେ । କେବଳ ମଧ୍ୟେ ମଧ୍ୟେ
କୁଟି ନେଇ ସ୍ୱଦେଶ ବୁଲିଆସୁଥିଲେ । ଭାରତରେ ଫାର୍ଡିନାଣ୍ଡ ବାସ
କରିବା ଫଳରେ ତାଙ୍କୁ ଭାରତର ଶ୍ରଦ୍ଧାଳବ୍ଧ ଉତ୍ତମରୂପେ ଜଣାଥିଲା ।
ମି: ଫର୍ଡିନାଣ୍ଡ ତାଙ୍କୁ ଦେଉଳର ଘଟନା ଜଣାଇ ନ ଥିଲେ ।
ତା ନୋହିଥିଲେ ସେ ଏ ସମ୍ପର୍କରେ ସବୁ ବୁଝାଇ ଦେଇ
ପାରିଥାନ୍ତେ ।

ମି: ଫର୍ଡିନାଣ୍ଡ ଗୁଡ଼ିବାଠାରୁ କେତେ ଦିନ କେତେ ଦୂର
ଆସିଲେଣି ଓ ସେହି ସମୟ ମଧ୍ୟରେ କେତେ ପଥ ଅତିକ୍ରମ କଲେଣି
ମନେ ମନେ ତାହାର ହିସାବ କଲେ । ଦେଖିଲେ ଯେ ତାଙ୍କର
ହିସାବ ଠିକ୍ ଅଛି । ବରଂ ସେହି ସମୟ ଭିତରେ ତାଙ୍କର
ଯେତେଦୂର ଯିବାର କଥା, ତହିଁରୁ କିଛି ବେଶି ଯାଇଥିବାରୁ ସେ
ଆମ୍ଭସନ୍ତୋଷ ଉପଭୋଗ କରୁଥିଲେ ।

ରେଳଗାଡ଼ି ପଶ୍ଚିମଦିଗ ପର୍ବତଶ୍ରେଣୀ ଅତିକ୍ରମ କରୁଥାଏ ।
ଇଞ୍ଜିନିୟରମାନେ ଏହି ପାର୍ବତ୍ୟ ଅଞ୍ଚଳରେ ରେଳପଥ ନିର୍ମାଣ
କରିବାରେ କି କି ଅସୁବିଧାର ସମ୍ମୁଖୀନ ହୋଇଥିଲେ ଓ କିପରି
ସେସବୁ ଅତିକ୍ରମ କରିଥିଲେ, ତାହା ସର୍ ପ୍ରାନ୍ସିସ୍ ମି: ଫର୍ଡିନାଣ୍ଡ
ବୁଝାଇଦେଇ କହିଲେ, “ଅଳ୍ପ କେତେ ବର୍ଷ ପୂର୍ବେ ପର୍ବତ ମଧ୍ୟରେ
ରେଳବିସ୍ଥା ନଥିଲା । ସେ ସମୟ ହୋଇଥିଲେ ଆପଣଙ୍କୁ ଘୋଡ଼ାରେ

ଚଢ଼ି ପରବର୍ତ୍ତୀ ସ୍ଥେସନ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଯିବାକୁ ପଡ଼ିଥାନ୍ତା । ଫଳତଃ କଲ୍ଲୁନା ବିଫଳ ହୋଇଥାନ୍ତା ।”

ମି: ଫର୍ ଉତ୍ତର କଲେ, “ନା ନା, ବିଳମ୍ବ ହେବା ସତ୍ତ୍ୱେ ମୋର କଲ୍ଲୁନାରେ କିଛି ବ୍ୟାଘାତ ଘଟି ନ ଥାନ୍ତା । ବାଟରେ କେତେକ ସ୍ଥଳରେ ବିଳମ୍ବ ଘଟିପାରେ ବୋଲି ମୁଁ ଜାଣେ । ସେଥିପାଇଁ ମୋର ହସାବରେ ସମୟର ବ୍ୟବସ୍ଥା କରୁଛି ।”

ସାର୍ ପ୍ରାନ୍ୟସ୍—“ସେ ଯାହା ହେଉ, ଆପଣଙ୍କ ଚାକରଟି ଦେଉଳରେ ପଶି ଯେଉଁ କାଣ୍ଡଟି କଲ୍ଲୁ, ତା ଫଳରେ ଆପଣଙ୍କୁ ଅତ୍ୟୁତରେ ପଡ଼ିବାକୁ ହୋଇଥାନ୍ତା । ଦେଖନ୍ତୁ, ଆମ ଇଂରେଜ ସରକାର ହିନ୍ଦୁମାନଙ୍କର ଆଶ୍ରୟ ବ୍ୟବହାରରେ ଯେପରି ହସ୍ତକ୍ଷେପ ନ ହୁଏ, ସେ ବିଷୟରେ ଖୁବ୍ ସାବଧାନ ।”

ତେବେ ରେଳଗାଡ଼ି ନାହିଁକି ଅତିକ୍ରମ କରି ସକାଳେ ଉଦ୍‌ବାର ସମତଳ ଭୂମି ଉପରେ ଗୋଦାବରୀ ନଦୀ ଅଭୟରେ ଗତି କଲ୍ଲୁ । ସେଦିନ ଅକ୍ଟୋବର ୨୧ ତାରିଖ । ଆକାଶ ନିର୍ମଳ ହୋଇଥିବାରୁ ବାହାରର ଦୃଶ୍ୟ ଉତ୍ତମରୂପେ ଦେଖାଯାଉଥାଏ । ଜାନ୍ ଝରକାବାଟେ ଭାରିଜାୟୁ ଶ୍ୟାମଳ ଶଯ୍ୟାକ୍ଷେପର ଗୋରୁ ଦେଖୁଥାଏ । ଦ୍ୱିପ୍ରହର-ବେଳକୁ ରେଳଗାଡ଼ି ବରହାନ୍‌ପୁରରେ ପହଞ୍ଚିଲା । ଏଠାରେ ଗାଡ଼ି ଟିକିଏ ବେଟି ସମୟପାଇଁ ରହିବାର କଥା । ଏହି ସୁଯୋଗରେ ଜାନ୍ ସହରକୁ ଯାଇ ଯୋଡ଼ିଏ ଜୋତା କଣି ଆଣି ପିନ୍ଧିଲା ।

ଏତେବେଳେଯାଏ ଜାନ୍ ଏହି ଯାତ୍ରା ସମ୍ବନ୍ଧରେ କିଛି ପ୍ରଶ୍ନ ଧାରଣା କରିପାରି ନଥିଲା । ସେ ଯନ୍ତ୍ରାବଳିବଦ୍ଧ କାର୍ଯ୍ୟ କରିଯାଉଥିଲା । ମି: ଫର୍ଙ୍କର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ବିଷୟରେ ସେ କିଛି ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ମତ ଗଠନ କରିପାରି ନଥିଲା । ବର୍ତ୍ତମାନ ତାର ବିଶ୍ୱାସ ଜନ୍ମିଲା ଯେ ମି: ଫର୍ ପ୍ରକୃତପକ୍ଷରେ ବାଜିରଖି ପୃଥିବୀ ପରିହମଣରେ ବାହାରିଛନ୍ତି

ଓ ଯେପରି ସେ ଏଥିରେ କୃତକାର୍ଯ୍ୟ ହେବେ, ସେଥିପାଇଁ ଯଥାସାଧ୍ୟ ଉଦ୍ୟମ କରୁଅଛନ୍ତି । କୌଣସି ଛୋଟ ଷ୍ଟେସନରେ ଗାଡ଼ି କିଛି ସମୟ ରହିଗଲେ ତାର ମନରେ ବରକ୍ତି ଜାତ ହେଲା ।

ଅଗ୍ନିବର ୨୨ ତାରିଖ ଦିନ ସକାଳେ ଜାନୁ ତାର ଘଣ୍ଟାଟି ବାନ୍ଧାର କରି ଦେଖିଲା, ଘଣ୍ଟାରେ ତିନିଟା ବାଜିଛି । ତାର ମନରେ ଟିକିଏ ବିସ୍ମୟ ଜାତ ହେଲା । ସାର୍ ପ୍ରାନ୍ସିସ୍ ତାର ସାଥୀ ଦୂର କରିବା ପାଇଁ କହିଲେ, “ତୁମ ଘଣ୍ଟାରେ ୩ଟା ବାଜିଛି; କିନ୍ତୁ ବର୍ତ୍ତମାନ ପ୍ରକୃତ ସମୟ ହେଉଛି ୭ଟା । ତୁମ ଘଣ୍ଟାରେ ଯେଉଁ ୩ଟା ବାଜିଛି ବୋଲି ଦେଖୁଛ ତାହା ହେଉଛି ଗ୍ରୀନ୍‌ଉଇଚ୍ ସମୟ । ଆମେ ଏଥିମଧ୍ୟର ଗ୍ରୀନ୍‌ଉଇଚ୍‌ଠାରୁ ୭୭ ଡିଗ୍ରୀ ପୃଷ୍ଠକୁ ଆସିଲେଣି । ପ୍ରତି ଡିଗ୍ରୀ ପାଇଁ ୪ ମିନିଟ୍ ଲେଖାଏଁ ଆମେ ଲାଭ କରୁଛେ । ତେଣୁ ଭାରତର ସମୟ ଅନୁସାରେ ଘଣ୍ଟାର କଣ୍ଟାକୁ ମୋଡ଼ି ସମୟ ଠିକ୍ କରିଦେବା ଉଚିତ ।”

କିନ୍ତୁ ଜାନୁ ଦୃଢ଼ ବିଶ୍ୱାସ ଯେ ତାର ଘଣ୍ଟା ସବୁଦିନ ନିର୍ଭୁଲ ସମୟ ଦେଖାଏ । ନିଏ ସାର୍ ପ୍ରାନ୍ସିସ୍‌ଙ୍କ ଉପଦେଶକୁ ଆଦୌ ମନ ନଦେଇ ଘଣ୍ଟାଟିକୁ ପକେଟରେ ରଖିଦେଲା ।

ଆଠଟାବେଳକୁ ରେଳଗାଡ଼ି ଗୋଟାଏ ପଡ଼ିଆ ମଧ୍ୟରେ ହ୍ରାସ ଠିଆହୋଇଗଲା । ପାଖରେ କୌଣସି ଷ୍ଟେସନ ନଥିଲା । କେବଳ କେତେଗୁଡ଼ିଏ କୁଡ଼ିଆ ଘର । ବହୁ ସାଧ୍ୟକ କୁଳି ଶ୍ରେଣୀର ଲୋକ ସେଠାରେ ଦେଖାଯାଉଥିଲେ ।

ଗାଡ଼ି ଭିତରୁ ଗାଡ଼ି ଓ ଅନ୍ୟ କେତେକ ରେଳକର୍ମଚାରୀ ଶହାଇ କଲେ—ସମସ୍ତେ ଓହ୍ଲାଇ ପଡ଼ିଲେ ।

ମି: ଫର୍ ବସିତ ହୋଇଗଲେ । ଜାନ୍ ଗାଡ଼ରୁ ତଳକୁ ଡେଇଁ ପଡ଼ିଲା । ଯାଣିମାନେ ଓହ୍ଲାଇବାକୁ ଲାଗିଲେ । ଜାନ୍ ଚାରିଆଡ଼କୁ ଚାହିଁ ପୁଣି ଗାଡ଼ ଭିତରକୁ ପଶିଆସି କହିଲା—ଏ କଅଣ “ବଚିତ କଥା ! ରେଳପଥ ଯେ ଏହିଠାରେ ଶେଷ !”

ସାର୍ ପ୍ରାନ୍ସିସ୍ ହଠାତ୍ ତଳକୁ ଓହ୍ଲାଇ ପଡ଼ିଲେ । ମି: ଫର୍ ମଧ୍ୟ ତାଙ୍କ ପଛେ ପଛେ ଓହ୍ଲାଇଲେ । ଦୁହେଁଯାକ ଏକ ସଙ୍ଗରେ ଗାଡ଼ିଙ୍କ ନିକଟକୁ ଯାଇ ଗାଡ଼ି ବନ୍ଦ ହେବାର କାରଣ ପଚାରିଲେ ।

ଗାଡ଼ି ଡିଉର କଲେ, “ଏହିଠାରୁ ଓହ୍ଲାଇ ଯିବାକୁ ପଡ଼ିବ । ଦେଖନ୍ତୁ, ରେଳଲାଇନ କାମ ଶେଷ ହୋଇନାହିଁ ।”

ମି: ଫର୍ ବସ୍ତୁସୂଚୀ ପୁରରେ କହିଲେ, “ରେଳଲାଇନ ଶେଷ ହୋଇନାହିଁ ? ସମ୍ଭାବନାମାନଙ୍କରେ ପ୍ରକାଶ ପାଇଛି ଯେ ବମ୍ବେ-ଠାରୁ କଲିକତାକୁ ଏବେ ରେଳଗାଡ଼ି ଚଳାଚଳ ହେଉଛି ।”

ଗାଡ଼ି ଧୀରସ୍ଥିର ଭାବରେ କହିଲେ, “ସେକଥା ସତ; କିନ୍ତୁ ଏଠାରୁ ଏଲ୍‌ଡାବାଦ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ୫୦ ମାଇଲ ରେଳପଥର କାମ ଏବେ ସୁଦ୍ଧା ଶେଷ ହୋଇପାରିନାହିଁ । ଅନ୍ୟ ଆପଣ ଏଲ୍‌ଡାବାଦଠାରୁ ରେଳରେ ବସି କଲିକତାରେ ଓହ୍ଲାଇପାରିବେ ।

ସାର୍ ପ୍ରାନ୍ସିସ୍ ହୁଇ ପୁରରେ କହିଲେ, “ତେବେ ଆପଣଙ୍କ କମ୍ପାନୀ ବମ୍ବେଠାରୁ କଲିକତାକୁ କିପରି ଟିକେଟ ଦେଲା ?”

ଗାଡ଼ି କହିଲେ, “ସେକଥା ସତ; କିନ୍ତୁ ଗାଡ଼ିର ସବୁ ଯାଣି ଜାଣନ୍ତି ଯେ ଏ ପରଶ ମାଇଲ ରେଳପଥର କାମ ଶେଷ ହୋଇନାହିଁ । ତେଣୁ ସେମାନଙ୍କୁ ଏତକବାଟ ଯିବାପାଇଁ ନିଜ ନିଜର ବ୍ୟବସ୍ଥା କରିବାକୁ ହେବ ।”

ସାର୍ ପ୍ରାନ୍ସିସ୍କ ମୁହଁ ଗରରେ ଲଲ ପଡ଼ିଗଲା । ଜାନ୍ କିଛି କହିପାରିଲା ନାହିଁ । ହୋଧରେ ତାର ଓଠ ଥରଉଠିଲା । ମନ ହେଲା ସତେ ଅବା ସେ ଗାଡ଼ିକୁ ମାରି ତଳେ ଶୁଆଇଦେବ ।

ମି: ଫର୍ କୌଣସି ପ୍ରକାର ବିରକ୍ତି ପ୍ରକାଶ ନକରି ସାର୍ ପ୍ରାନ୍ସିସ୍କୁ କହିଲେ, “ଆପଣ ଯଦି ବଳି ହୁଅନ୍ତି, ଆମେ ଦୁହେଁ-ଯାକ ଏକମ ଏଲ୍‌ଡାବାଦ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଯିବାର କିଛି ଗୋଟାଏ ବ୍ୟବସ୍ଥା କରିବା ।”

ସାର୍ ପ୍ରାନ୍ସିସ୍କ—“ମୋର କି ଆତ୍ମି ଥାଇପାରେ ? ତେବେ କଥା ହେଉଛି, ଏହି ବିଳମ୍ବ ହେତୁ ଆପଣଙ୍କ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମରେ ଘୋର ବ୍ୟାଘାତ ପଡ଼ିବାର ସମ୍ଭାବନା ଅଛି ।”

ମି: ଫର୍—“ନା, ନା, ବାଟରେ ଯେ ଅସୁବିଧା ଘଟିପାରେ ସେକଥା ମୋତେ ଅଜଣା ନଥିଲା । ଏବେ ଦୁଇଦିନ ମୋ ହାତରେ ଅଛି । ୨୫ ତାରିଖ ଦିନ ୧୨ଟାବେଳେ ଗୋଟାଏ ଜାହାଜ କଲିକତାରୁ ହଙ୍ଗ୍‌କଙ୍ଗ୍ ଯିବାର ଅଛି । ମୋର ଦୃଢ଼ ବିଶ୍ୱାସ, ଆମେ ସେହି ଜାହାଜରେ ଯାଇପାରିବୁ ।”

ଅଧିକାଂଶ ଯାତ୍ରୀ ଜାଣିଥିଲେ ଯେ ସେଠାରୁ ଏଲ୍‌ଡାବାଦ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଯିବାପାଇଁ ସେମାନଙ୍କୁ ନିଜ ନିଜର ବ୍ୟବସ୍ଥା କରିବାକୁ ପଡ଼ିବ । ତେଣୁ ଗାଡ଼ି ରହିବାମାତ୍ରେ ସେମାନେ ଓହ୍ଲାଇପଡ଼ି ସେଠାରେ ଥିବା ଯାନବାହନ ଭଡ଼ା କରିପକାଇଲେ । କିଏ ଘୋଡ଼ାଗାଡ଼ି, କିଏ ଘୋଡ଼ା, କିଏ ଅବା ବଳଦଗାଡ଼ି ଭଡ଼ାକରି ପରୁଣାମାଇଲ ପଥ ଯିବାକୁ ସ୍ଥିର କଲେ । ମି: ଫର୍ ଓ ସାର୍ ପ୍ରାନ୍ସିସ୍କ ଗାଡ଼ି ସହିତ କଥାବାର୍ତ୍ତା ସାରି ଦେଖନ୍ତି ତ ଆଉ କୌଣସି ଯାନବାହାନ ନାହିଁ । ମି: ଫର୍ ଉପାୟାନ୍ତର ନ ଦେଖି କହିଲେ, “ଚନ୍ଦ୍ରା ନାହିଁ । ପରୁଣାମାଇଲ ବାଟ ଚାଲିଯିବାକୁ ମୁଁ ପ୍ରସ୍ତୁତ ।”

ଏହି ସମୟରେ ଖନ୍ ଆସି ଜଣାଇଲା, “ଆମେ ଯିବାର ଗୋଟିଏ ଉପାୟ ମୁଁ ଦେଖିପାରୁଛି ।”

କି ଉପାୟ ?—ମି: ଫର୍ ପ୍ରଶ୍ନକଲେ ।

ଖନ୍ ଉତ୍ତର କଲା, “ପାଖରେ ଜଣେ ଲୋକର ଗୋଟାଏ ହାତୀ ଅଛି । ଆମେ ତାକୁ ଉଡ଼ା ନେଇ ଏଲ୍‌ହାବାଦ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଯାଇପାରିବା ।”

ମି: ଫର୍—“ଆଜ୍ଞା, ଚାଲି, ହାତୀଟାକୁ ଆଗ ଦେଖିବା ।”

ଖନ୍‌କୁ ଅନୁସରଣ କରି ମି: ଫର୍ ଓ ସାରୁ ପ୍ରାନ୍ତସିଧ୍ ହାତୀର ମାଲିକ ନିକଟରେ ପହଞ୍ଚିଲେ । ହାତୀଟି ନିକଟରେ ବସା ହୋଇଥିଲା । ହାତୀକୁ ଦେଖିଲାମାତ୍ରେ ତାଙ୍କର ଧାରଣା ହେଲା ଯେ ଏହା ସେମାନଙ୍କୁ ସ୍ୱର୍ଗରେ ଏଲ୍‌ହାବାଦ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ନେଇଯାଉ ।

ମି: ଫର୍ ହାତୀଟାକୁ ଆଲ୍‌ହାବାଦ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଯିବା ପାଇଁ ଉଡ଼ାରେ ନେବାକୁ ପ୍ରସ୍ତାବ କଲେ; କିନ୍ତୁ ହାତୀର ମାଲିକ ମନା କଲା । ଦେଖାକୁ ଦଶପାଉଣ୍ଡ ଉଡ଼ା ଦେବାକୁ ମି: ଫର୍ କହିଲେ । ସେଥିରେ ମଧ୍ୟ ମାଲିକ ସ୍ୱୀକୃତ ନ ହେବାରୁ ମି: ଫର୍ ଦେଖାକୁ ୨୦ ପାଉଣ୍ଡ ଓ ଶେଷରେ ୪୦ ପାଉଣ୍ଡ ଯାଚିଲେ । ତଥାପି ମାଲିକର ସେହି ଏକ ଉତ୍ତର—“ମୁଁ ଉଡ଼ାରେ ହାତୀକୁ ଦେଇ ପାରିବି ନାହିଁ ।”

ମି: ଫର୍ ନିରାଶ ନ ହୋଇ ହାତୀଟିକୁ କଣି ନେବାର ଇଚ୍ଛା ପ୍ରକାଶ କଲେ ଓ ଏକ ହଜାର ପାଉଣ୍ଡ ଦେବେ ବୋଲି କହିଲେ । ମାତ୍ର ହାତୀର ମାଲିକ କହଲା, “ମୋର ହାତୀଟିକୁ ବିକିବା ଇଚ୍ଛା ନୁହେଁ ।” ମି: ଫର୍ ମଧ୍ୟ ଛୁଡ଼ିବାର ପାତ୍ର ନୁହନ୍ତି । ସେ କ୍ରମେ ଅଧିକ ମୂଲ୍ୟ ଯାଚିଲେ । ବାରଶହ ପାଉଣ୍ଡ, ପନ୍ଦରଶହ ପାଉଣ୍ଡ, ଅଠରଶହ ପାଉଣ୍ଡ, ଶେଷରେ ଦୁଇ ହଜାର ପାଉଣ୍ଡ ଦେବେବୋଲି କହିଲେ ।

ଜାନ୍ ଦେଖିଲୁ ଯେ ତାର ପ୍ରଭୁ ହାତୀଟିକୁ ନେବା ପାଇଁ
ଯେ କୌଣସି ମୂଲ୍ୟ ଦେବାକୁ କୁଣ୍ଠିତ ନୁହନ୍ତି । କିଏ ଏପରି
ପାଣିକୁ ଟଙ୍କା ଫିଙ୍ଗି ପାରେ ? ତାର ଭୁଣ୍ଡରୁ କଥା ବାହାରିଲୁ
ନାହିଁ ।

ଏଣେ ହାତୀର ମାଲିକ ଦେଖିଲୁ ଯେ ଏପରି ଏକ ଅପୂର୍ବ
ସୁଯୋଗ ଗ୍ରହଣକାରୀ ନୁହେଁ । ଦୁଇ ହଜାର ପାଉଣ୍ଡ ପାଇଲେ ସେ
ହାତୀଟିକୁ ବିକ୍ରୟ କରିବ ବୋଲି ସ୍ୱୀକୃତ ହେଲା ।

ହାତୀ ଖରିଦ ହେଲା । ଏବେ ପ୍ରଶ୍ନ ହେଲା—ମାହନ୍ତ କାହିଁ ?
କିଏ ହାତୀକୁ ଚଳାଇବ ?

ସୌକ୍ଷ୍ମଗ୍ୟବଶତଃ ଜଣେ ମାହନ୍ତ ମିଳିଗଲା । ଶୀଘ୍ର ଏଲଡା-
ବାଦରେ ପହଞ୍ଚିଲା ପାରିଲେ ତାକୁ ଯଥେଷ୍ଟ ପୁରସ୍କାର ଦିଆଯିବ
ବୋଲି ମି: ଫର୍ ଜଣାଇଦେଲେ ।

ହାତୀ ଉପରେ ଗୋଟିଏ ଗଦି ଚଢ଼ିଥିଲା ଓ ଗଦିର ଦୁଇପାଖେ
ଗୋଟିଏ ଲେଖାଏଁ ଆସନ ଥିଲା ।

ମି: ଫର୍ ସାର୍ ପ୍ରାନ୍ତସିଂହଙ୍କୁ ସଙ୍ଗରେ ନେବାକୁ ଇଚ୍ଛା ପ୍ରକାଶ
କରିବାରୁ ସେ ଧନ୍ୟବାଦ ଦେଇ ସେଥିରେ ସ୍ୱୀକୃତ ହେଲେ ।
ମି: ଫର୍ ହାତୀର ମାଲିକଙ୍କୁ ବ୍ୟାଙ୍କ ନୋଟ ଗଣିଦେଲେ । କିଛି ଖାଦ୍ୟ
ପେସ୍ଟା ଫସ୍ଟ କରି ସେମାନେ ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ଯିବାକୁ ବାହାରିପଡ଼ିଲେ ।

ସମସ୍ତେ ହାତୀ ଉପରେ ଆସନ ଗ୍ରହଣ କରିବାରୁ ମାହନ୍ତ ହାତୀ
ଉପରକୁ ଉଠି ଚଳି ଇବାକୁ ଲାଗିଲା । ସେମାନଙ୍କୁ ଏକ ବନପଥ
ମଧ୍ୟରେ ଅଗ୍ରସର ହେବାକୁ ପଡ଼ିଲା ।

ଦ୍ଵାଦଶ ପରିଚ୍ଛେଦ

ଏକ ବିଚିତ୍ର ଘଟଣା

ମାତୃନ୍ତ ସେ ଅଞ୍ଚଳର ବସ୍ତାଦାଟ ଉତ୍ତମରୂପେ ଜାଣିଥିବାରୁ ସେ ଏପରି ଗୋଟିଏ ସିଧା ବାଟରେ ହାତୀକୁ ଚଳାଇଲା ଯେପରିକି ଅତି ଅଳ୍ପ ସମୟରେ ସେମାନେ ଏଲ୍‌ହାବାଦରେ ପହଞ୍ଚିପାରନ୍ତେ । ଅବଶ୍ୟ ବାଟଟି ଜଙ୍ଗଲମୟ । ହାତୀଟି ଦୋହଲି ଦୋହଲି ଚାଲୁଥାଏ । ଆବେହ୍ନମାନେ କଷ୍ଟ ଅନୁଭବ କରୁଥାନ୍ତି । ଏଥିପୂର୍ବରୁ ସେମାନେ କେବେ ହାତୀ ଉପରେ ବସି ଏତେ ଦୂର ଯାଇନଥିଲେ । କିନ୍ତୁ ଇଂରେଜ ଜାତିର ଗୋଟାଏ ପ୍ରକୃତ ହେଉଛି କଷ୍ଟ ସହିଷ୍ଣୁ । ଦୁଃଖ କଷ୍ଟରେ ପଡ଼ିଲେ ସେମାନେ ବିବ୍ରତ ହୋଇ ପଡ଼ନ୍ତି ନାହିଁ । ମି: ଫର୍ ଓ ସାର୍ ପ୍ରାନ୍ତସିନ୍ଧୁ ଧୀରସ୍ଥିର ଭାବରେ ହାତୀ ଉପରେ ବସି ରହିଥାନ୍ତି ।

ଜାନ୍‌ର ମନ ଅଛିର ହେଉଥାଏ । କିନ୍ତୁ ସେ ନିଜକୁ ଖୁବ୍ ସଯତ କରି ବସିଥାଏ । ବେଳେବେଳେ ଏହି ବିଚିତ୍ର ଅନୁଭୂତି ବିଷୟ ଚିନ୍ତାକରି ସେ ମନେ ମନେ ହସୁଥାଏ । ମଝିରେ ମଝିରେ ଡକେଟରୁ ମିଠେଇ ବାହାର କରି ହାତୀଆଡ଼କୁ ଦେଖାଉଥାଏ । ହାତୀଟି ଆନନ୍ଦରେ ଶୁଣୁ ବଡ଼ାଇ ତାହା ନେଇ ଖାଉଥାଏ ।

ଦୁଇଦିନୀ ଯିବାପରେ ମାତୃନ୍ତ ହାତୀକୁ ବନ୍ଧାମ ଦେବାପାଇଁ ଗୋଟାଏ ସ୍ଥାନରେ ଠିଆକଲା । ସମସ୍ତେ ଓହ୍ଲାଇଆସିଲେ । ହାତୀଟି କେତେକ ଛେରୁ ଡାଳପତ୍ର ଭଙ୍ଗ ଖାଇଲା ଓ ପୋଖରୀରୁ ପାଣି ପିଇଲା ।

ଜାନ୍ କିଛି ଆହାରର ଆୟୋଜନ କଲ । ସେତେବେଳକୁ ସାର ପ୍ରାନ୍ସିସ୍ କ୍ଲାନ ଶ୍ରୀମତୀ ହୋଇ ବସିପଡ଼ିଥାନ୍ତି; କିନ୍ତୁ ମି: ପର୍କୋରେ କୌଣସି କ୍ଲାନ ବା ଅବସାଦର ଲକ୍ଷଣ ଦେଖାଯାଉ ନ ଥିଲା । ସେ ବେଶ୍ ସ୍ମୃତିରେ କଥାବାର୍ତ୍ତା କରୁଥିଲେ । ସାମରକ ବିଭାଗର ଲୋକ ହେଲେହେଁ ସାର ପ୍ରାନ୍ସିସ୍ ଅବସନ୍ନ ହୋଇ ପଡ଼ିଥିଲେ । ମି: ପର୍କୋର ସ୍ମୃତି ଦେଖି ସେ ମନେମନେ ଭାବୁଥିଲେ ଲୋକଟାର କି ଅର୍ଥାମ ଧୈର୍ଯ୍ୟ ଓ ଶକ୍ତି !

କିଛି ସମୟ ପରେ ସେମାନେ ପୁଣି ଯାତ୍ରା ଆରମ୍ଭ କଲେ । ବନ୍ଧ୍ୟା ପର୍ବତର ପାଦଦେଶରେ ସେମାନେ ଯାଉଥିଲେ । ସ୍ଥାନେ ସ୍ଥାନେ ମର୍କଟମାନେ ମୃଗ ବିକୃତ କରି ଚିତ୍କାର କରୁଥିଲେ । ଜାନ୍ ଏହି ମର୍କଟମାନଙ୍କୁ ବିଦ୍ରୁପ କରି ଆନନ୍ଦ ଉପଭୋଗ କରୁଥିଲା । ସନ୍ଧ୍ୟାବେଳକୁ ସେମାନେ ଗୋଟିଏ ପୁରୁଣା ଡାକବଜାରରେ ପହଞ୍ଚିଲେ । ରାତିରେ ଭୋଜନ ସାର ସେମାନେ ନିଶ୍ଚିନ୍ତରେ ଖୋଇପଡ଼ିଲେ । କ୍ଲାନ ହେତୁ ଅଳ୍ପ ସମୟ ପରେ ନିଦ ଆସିଗଲା । ତଥାପି ମଝିରେ ମଝିରେ ଚିତ୍କାର ବା ହେଟାବାଦର ଗର୍ଜନରେ ସେମାନଙ୍କର ନିଦ ଭାଙ୍ଗିଯାଉଥିଲା ।

ହାଙ୍ଗଟି ଗୋଟିଏ ପ୍ରକାଶ ଗଛକୁ ଆଉଜି ଛୁଡ଼ା ହୋଇ ଶୋଇଲା । ମାନ୍ସୁ ତାହାର ପାଖରେ ଶୋଇଲା । ମି: ପର୍କୋର ଗାତ ନିଦ୍ରା । ସାର ପ୍ରାନ୍ସିସ୍ ମଧ୍ୟ ଶାନ୍ତରେ ଶୋଇଲେ । କିନ୍ତୁ ଜାନ୍ର ବାୟୋର ନିଦ ଭାଙ୍ଗିଯାଉଥାଏ । ଟିକିଏ ଶୋଇଲାମାତ୍ରେ ସେ ସ୍ବପ୍ନ ଦେଖେ ଯେ, ହାଙ୍ଗ ଉପରେ ସେ ଢଳି ଢଳି ବସିଛନ୍ତି ଓ ହାଙ୍ଗ ରୁଲିବା ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ତାର ଦେହ ଏପାଖ ସେପାଖ ହେଉଛି ।

ଘେରୁ ଉଠି ସେମାନେ ପୁଣି ଯିବାପାଇଁ ବାହାରିଲେ । ମି: ଫଗ୍ ହସାବ କଲେ ଯେ ସେମାନେ ୫୦ ମାଇଲ ମଧ୍ୟରୁ ୨୫ ମାଇଲ ଅତିକ୍ରମ କରିସାରିଛନ୍ତି । ତେଣୁ ଅବଶିଷ୍ଟ ୨୫ ମାଇଲ ଯିବାକୁ ଆଉ ୧୨ ଦଣ୍ଡା ସମୟ ଲାଗିବ । ତେଣୁ ସେମାନେ ସନ୍ଧ୍ୟାବେଳକୁ ଏଲଡାବାଦରେ ପହଞ୍ଚିପାରିବେ । ଫଳରେ ତାଙ୍କ ହାତରେ ଥିବା ୪୮ ଦଣ୍ଡାରୁ ଅନ୍ତତଃ କିଛି ରହିଯିବ ।

ସକାଳ ଛଅଟାବେଳେ ସେମାନେ ବାହାରିଲେ । ହାଙ୍ଗଟି ବେଣ୍ ବେଗରେ ଯିବାକୁ ଲାଗିଲା । ପଥ ଅରଣ୍ୟମୟ ହେଲେ ହେଁ ଉଚ୍ଚ ନଟ ନଥିଲା । ତେଣୁ ହାଙ୍ଗର ଚାଲିବାରେ ଅସୁବିଧା ହେଉ ନଥିଲା । ଆଉ ପାଞ୍ଚ ଛଅ ଦଣ୍ଡା ପରେ ସେମାନେ ଏଲଡାବାଦରେ ପହଞ୍ଚିବେ ବୋଲି ଆଶା ହେଲା ।

ହଠାତ୍ ହାଙ୍ଗ ଛୁଡ଼ାହୋଇଗଲା । ମାତ୍ସନ୍ୟ ଅଙ୍କୁଶରେ ପ୍ରହାର ଦେଲେ ସୁଦ୍ଧା ସେ ଆଉ ପାଦେ ହେଲେ ଅଗ୍ରସର ହେଲାନାହିଁ । ମି: ଫ୍ରାନ୍ସିସ୍ ବିସ୍ମିତ ହୋଇ ମାତ୍ସନ୍ୟକୁ ଏଥିର କାରଣ ପଚାରିଲେ ମଧ୍ୟ ହାଙ୍ଗର ଏପରି ଛୁଡ଼ାହୋଇ ରହିବାର କାରଣ ସେ ଜାଣିପାରିଲା ନାହିଁ । ସେତେବେଳକୁ ସମୟ ଦିନ ଚାରିଟା ।

ଏହି ସମୟରେ ଟିକିଏ ଦୂରରୁ କିଛି ଶବ୍ଦ ଶୁଣାଗଲା । ଶବ୍ଦ ସେହିମାନଙ୍କ ଆଡ଼କୁ ଆସୁଥିବାର ଜଣାଗଲା । ନାନା ପ୍ରକାର ଶବ୍ଦ ମିଶି ଏହି ଶବ୍ଦ ହେଉଥିଲା । ସେମାନେ ଲକ୍ଷ୍ୟ କଲେ ଯେ ଏଥିରେ ବିବିଧ ବାଦ୍ୟଧ୍ବନି ସହିତ ଲୋକମାନଙ୍କର ସ୍ବର ମିଶିଥିଲା । ସେମାନେ କାନ ଡେରି ଶୁଣିବାକୁ ଲାଗିଲେ । ମି: ଫଗ୍ କିଛି ନ କହି ଧୈର୍ଯ୍ୟ ସହକାରେ ଅପେକ୍ଷା କରି ରହିଲେ ।

ମାତୃନ୍ତ ହାତୀ ଉପରୁ ଓହ୍ଲାଇପଡ଼ି ସମସ୍ତଙ୍କୁ ଗଛ ଆଡ଼-
ଆଳରେ ଲୁଚିଯିବାକୁ କହିଲା । ସେ ହାତୀକୁ ମଧ୍ୟ ଟିକିଏ ଗହଳିଆ
ଜଙ୍ଗଲ ଆଡ଼କୁ ନେଇ ଚାଲିଗଲା । ସମସ୍ତେ ରୁପ୍ ହୋଇ ଅପେକ୍ଷା
କରି ରହିଲେ ।

ସେମାନେ ଦେଖିପାରିଲେ ଯେ ଗୋଟିଏ ପ୍ରକାଶ୍, ଶୋଭାଯାତ୍ରା
ଚାଲିଛି । ଆଗରେ କେତେଜଣ ପୁରୋହିତ ବେଶଭୂଷା ହୋଇ
ଚାଲିଛନ୍ତି । ସେମାନଙ୍କୁ ବେଢ଼ି ଶହଶହ ନରନାରୀ । ସେମାନେ
ବାଦ୍ୟ ସହିତ ତାଳରଖି କଅଣ ଗୀତ ଗାଉଛନ୍ତି । ଝାଞ୍ଜି ମୃଦଙ୍ଗର
ଧ୍ବନିରେ ଗୀତ ଜଣାପଡ଼ୁ ନାହିଁ । ଏମାନଙ୍କ ପଛକୁ ଗୋଟିଏ ରଥ-
ଆକାରର ଗାଡ଼ି । ଗାଡ଼ିରେ ଚାରିଟି ବଳଦ ଲାଗିଛନ୍ତି । ରଥ ଉପରେ
ଏକ ପ୍ରକାଶ୍ ମୁର୍ତ୍ତି । ମୁର୍ତ୍ତିଟିର ଚାରିଟି ବାହୁ ଓ ପ୍ରତ୍ୟେକ ବାହୁରେ
ଅସ୍ତ୍ରଶସ୍ତ୍ର । ମୁଣ୍ଡରେ ଜଟାଜୂଟ ଓ ଜହ୍ନାଟି ବାହାରପଡ଼ିଛି । ତାହା
ରକ୍ତବର୍ଣ୍ଣରେ ଚିତ୍ତ ।

ସାର୍ ପ୍ରାନ୍ସିସ୍ ମୁର୍ତ୍ତିଟିକୁ ଚିହ୍ନିପାରିଲେ । ସେ ରୁପ୍‌ରୁପ୍
କରି ମି: ଫର୍କୁ କହିଲେ—ଏ ହେଉଛି ହିନ୍ଦୁମାନଙ୍କର କାଳୀମୁର୍ତ୍ତି ।
କାଳୀ ହେଉଛନ୍ତି ଧୂସକାରିଣୀ ଦେବୀ ।

ମୁର୍ତ୍ତି ଚାରିପାଖେ କେତେଜଣ ସନ୍ନ୍ୟାସୀ ବିଚିତ୍ର ନୃତ୍ୟ
କରୁଥିଲେ । ସେମାନର ଦେହରେ ଲାଲ ଓ ହଳଦିଆ ରଙ୍ଗର ଚିତ୍ର
ରହିଥିଲା । ରଥ ପଛରେ କେତେଜଣ ପୁରୋହିତ ଜଣେ ଯୁବକକୁ
ବେଢ଼ି ଚାଲିଥିଲେ । ଯୁବକଟି ଦୁବଳତା ହେତୁ ଚାଲିବାବେଳକୁ
କଷ୍ଟ ଅନୁଭବ କରୁଥିଲା । ତାର ବର୍ଣ୍ଣ ଗୋରୁ ଓ ସେ ସବାଙ୍ଗ
ବହୁମୁଖ ଅଳଙ୍କାରରେ ଭୂଷିତ ଥିଲା । ତାର ପରିଧାନ ଥିଲା ସୁନ୍ନ
ପାଟଲୁଗା । ସେଥିରେ ରହଣିତ ଅଳଙ୍କାରଗୁଡ଼ିକ ଉଜ୍ଜ୍ୱଳ

ଦିଶୁଥିଲା । ଯୁବକର ପଛରେ କେତେକ ଅସ୍ତ୍ରଧାରୀ ପ୍ରହରୀ ଚାଲି-
ଥିଲେ । ଏମାନଙ୍କ ପଛକୁ ଅନ୍ୟ କେତେଜଣ ଲୋକ ଗୋଟିଏ ଖଟ
ଉପରେ ଶବଟିଏ ବନ୍ଧନ କରି ଯାଉଥିଲେ ।

ଶବଟି ଜଣେ ବୃଦ୍ଧ ରଜାଙ୍କର । ଏହା ବହୁମୁଖ୍ୟ ବସ୍ତ୍ରାବରେ
ଆଚ୍ଛାଦିତ ଥିଲା । ତାଙ୍କ ମସ୍ତକରେ ଗୋଟିଏ ମୁକ୍ତାଖରତ ମୁକୁଟ
ଶୋଭାପାଉଥିଲା । ତାଙ୍କ ପୋଷାକରେ ନାନା ରଙ୍ଗ ଝଟକୁଥିଲା ଓ
ତାଙ୍କ ହାତ ପାଖରେ ରଜପଦର ସଙ୍କେତସ୍ୱରୂପ ଖଡ୍ଗ ପ୍ରଭୃତି
ରଖାଯାଇଥିଲା ।

ଏହି ଚରାଧାର ପଛେ ପଛେ ଆହୁରି ଅନେକ ଲୋକ ବାଦ୍ୟ
ବଜାଇ ଗୀତ ଗାଇଗାଇ ଚାଲିଥିଲେ ।

ଏହି ବିଶିଷ୍ଟ ଶୋଭାଯାତ୍ରା ଦୂରକୁ ଚାଲିଯିବାପରେ ସାର୍
ପ୍ରାନ୍ସିସ୍ ମାନ୍ସନ୍ସକୁ କହିଲେ, “ଏ ଗୋଟିଏ ସଙ୍ଗ ।”

ମାନ୍ସନ୍ସ ମୁଣ୍ଡ ହଲାଇ ସନ୍ନତ ଜଣାଇଲା ।

ମି: ଫର ଏସବୁର କିଛି ଅର୍ଥ ବୁଝି ନପାରି ସାର୍ ପ୍ରାନ୍ସିସ୍‌ଙ୍କୁ
ପଚାରିଲେ, “ସଙ୍ଗ କ’ଣ ?”

ସାର୍ ପ୍ରାନ୍ସିସ୍ କହିଲେ, “ସଙ୍ଗର ଅର୍ଥ ହେଉଛି, କୌଣସି
ପୁରୁଷ ମରିଗଲେ ତାର ବିଧବା ସ୍ତ୍ରୀ ସ୍ୱାମୀର ଚିତାରେ ପୋଡ଼ିହୋଇ
ପ୍ରାଣଦେବା । ଆପଣ ଏଇ ଯେଉଁ ଯୁବକଟିକୁ ଦେଖିଲେ ତାକୁ କାଲି
ସକାଳେ ତାର ସ୍ୱାମୀର ଶବ ସହିତ ଦର୍ପ୍ୟ କରାଯିବ ।”

ଜନ୍ ଗାର୍ଡିଆସଟିଏ ପକାଇ ସନ୍ଧେପରେ କହିଲା, “ହାୟ
ହତଭାଗିନୀ ! ଅଗ୍ନିରେ ଦର୍ପ୍ୟ ହେବ ?”

ମାନ୍ସନ୍ସ ମନ୍ତବ୍ୟ ପ୍ରକାଶ କଲା, “ସଙ୍ଗ ପ୍ରଥା ସରକାର ବନ୍ଦ
କରିଦେଇଅଛନ୍ତି; କିନ୍ତୁ ଏଭଳି ଅରଣ୍ୟ ଅଞ୍ଚଳରେ ଏବେ ମଧ୍ୟ ସଙ୍ଗ
ହେବାର ଦେଖାଯାଏ ।”

ସାର୍ ପ୍ରାନ୍ତସ୍ କହିଲେ, “ବଧୂ ରମଣୀ ବସ୍ତ୍ର ରହିଲେ ତାକୁ ଘୋର ଯନ୍ତ୍ରଣା ସହିବାକୁ ହୁଏ । ତାର ବନ୍ଧୁବାନ୍ଧବମାନେ ହୁଏତ ତାର କେଶ କର୍ତ୍ତନ କରିଦେବେ, ତାକୁ ଅତି ଘାମାନ୍ୟ ଖାଇବାକୁ ଦେବେ । ବଧୂ ନାଶ୍ ଅପବିତ୍ର ବୋଲି ବିବେଚିତ ହୁଏ । କେହି ତାହା ସହିତ ମିଳାମିଶା କରନ୍ତି ନାହିଁ । ତେଣୁ ଏଭଳି ନିର୍ଯ୍ୟାତନା ସହିବା ଅପେକ୍ଷା ପତିର ଚିତାରେ ପ୍ରାଣ ଦେବାକୁ ଅନେକେ ଶ୍ରେୟସ୍କର ମନେକରନ୍ତି ।”

ମାତୁଳ ଏଥିରେ ଏକମତ ନହେଲାଭଳି ମଧ୍ୟ ଡଲ୍ଲ କହିଲା, “ମୁଁ ଏଇ ଯୁବତୀ କଥା ଜାଣେ । ଏହି ବଧୂବାଟି ହେଉଛି ଜଣେ ପାର୍ସି ରମଣୀ । ସେ ପତି ସହିତ ମରବାକୁ ଆସିବେ ରୁହେଁ ନାହିଁ । କିନ୍ତୁ ତାକୁ ଗଞ୍ଜା, ଅଫିମ ଖୁଆଇ ଏପରି ନେଉଅଛନ୍ତି ।”

ମି: ଫର୍ ପଚାରିଲେ, “ଯୁବତୀଙ୍କୁ କୁଆଡ଼େ ନେଉଛନ୍ତି ?”

ମାତୁଳ କହିଲା, “ଏଠାରୁ ଦୁଇ ମାଇଲ ଦୂରରେ ପିଲଗି ମନ୍ଦିର । ସେମାନେ ତାକୁ ନେଇ ଆଜି ରାତିରେ ସେହି ମନ୍ଦିରରେ ରଖିବେ । କାଲି ସକାଳେ ତାର ସ୍ବାମୀର ଚିତାରେ ତାକୁ ଦାହ କରାଯିବ ।”

ଏହା କହି ମାତୁଳ ଦାଣ୍ଡକୁ ପୁଣି ଗସ୍ତା ଉପରକୁ ଆଣି ଚଲାଇବାକୁ ଲାଗିଲା । ମି: ଫର୍ ମାତୁଳକୁ ବନ୍ଦ କରାଇ କହିଲେ, “ଆଜ୍ଞା, ଆମେ ଯଦି ସେହି ସ୍ତ୍ରୀଲୋକଟିକୁ ଉଦ୍ଧାର କରୁଁ ?”

ସାର୍ ପ୍ରାନ୍ତସ୍ ବିସ୍ମୟ ଚକିତ ଭାବରେ କହିଲେ, “କଅଣ କହୁଛନ୍ତି ମି: ଫର୍ ? ସେ ସ୍ତ୍ରୀଲୋକଟିକୁ ଉଦ୍ଧାର କରିବା ?”

ମି: ଫର୍—“କାହିଁକି ନ ପାରିବା ? ମୋ ହାତରେ ଆହୁରି ବାରଦଣ୍ଡା ସମୟ ଅଛି ।”

ସାର୍ ପ୍ରାନ୍ସିସ୍—“ଦେଖୁଛି, ଆପଣଙ୍କର ପ୍ରକୃତରେ ହୃଦୟ ଅଛି ।”

ମି: ଫର୍—“ମୋ ହାତରେ ଯେତେବେଳେ ସମୟ ଅଛି, ଗୋଟାଏ ସତ୍‌କାର୍ଯ୍ୟ ନ କରିବି କାହିଁକି ?”

ସମ୍ବୋଦନ ପରିଚ୍ଛେଦ

ଜୀନ୍‌ର ସାହସ

ସ୍ତ୍ରୀଲୋକଟିକୁ ଉଦ୍ଧାର କରିବା କେବଳ ଯେ ଏକ ଦୁଃସାହସିକ କାର୍ଯ୍ୟ ତା ନୁହେଁ, ଅତି କଷ୍ଟସାଧ୍ୟ ମଧ୍ୟ । ମି: ଫର୍ ଏପରି କରିବାକୁ ଯିବାଦ୍ୱାରା ବିପଦକୁ ବରଣ କରିନେଇଥିଲେ; ତା ସଙ୍ଗେ ତାଙ୍କର କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମ ବିପର୍ଯ୍ୟୟ ହେବାର ଆଶଙ୍କା ଥିଲା । କିନ୍ତୁ ସେ ସ୍ତ୍ରୀଲୋକଟିକୁ ରକ୍ଷା କରିବାକୁ ଦୃଢ଼ପ୍ରତିଜ୍ଞ ହୋଇସାରିଥିଲେ । ସାର୍ ପ୍ରାନ୍ସିସ୍ ମଧ୍ୟ ତାହା ହିଁ ଛକ୍କା କରିଥିଲେ । ଜାନ୍ ଯେକୌଣସି ବିପଦକୁ ଡେଇଁପଡ଼ିବାକୁ ପ୍ରସ୍ତୁତ ଥିଲା ।

ସେମାନେ ମାଡ଼ୁନ୍‌ର ମତ ପଚାରିଲେ । ସେ କହିଲା, “ଆପଣମାନେ ମୋ ଉପରେ ନିର୍ଭର କରିପାରନ୍ତି । ମୁଁ ଯଥାସାଧ୍ୟ ସାହାଯ୍ୟ କରିବି । କିନ୍ତୁ ଏଥିରେ ଘୋର ବିପଦ ଅଛି । ଧରଣପଡ଼ିଲେ ଆମ୍ଭର ଯନ୍ତ୍ରଣାର ସୀମା ରହିବ ନାହିଁ; ଏପରିକି ଆମ୍ଭମାନଙ୍କୁ ମୃତ୍ୟୁ-ମୁଖରେ ପଡ଼ିବାକୁ ହୋଇପାରେ ।

ମି: ଫର୍ଗ୍ କହିଲେ, “ଆପଣମାନେ ସମସ୍ତେ ମୋ ସହିତ ଏକମତ । ହେବେ ମୋ ମତରେ ବାକିର ଅନ୍ଧକାର ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଆମ୍ଭମାନଙ୍କର ଅପେକ୍ଷା କରିବା ବୁଦ୍ଧିମାନଙ୍କ କାର୍ଯ୍ୟ ହେବ ।” ମାତୃନ୍ତ ମଧ୍ୟ ମି: ଫର୍ଗ୍ଙ୍କ ପ୍ରସ୍ତାବକୁ ସମର୍ଥନ କଲେ ।

ଏହି ଅବସରରେ ମାତୃନ୍ତ ଏହି ସୁବିଧା ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଯାହାସବୁ ଜାଣିଥିଲା; ତାହା ବର୍ଣ୍ଣନା କଲେ । ସେ କହିଲା ଯେ—ଏହି ପାର୍ସି ରମଣୀର ନାମ ଆହୁଦା । ସେ ବମ୍ବେର ଜଣେ ଧନୀ ବଣିକଙ୍କର କନ୍ୟା । ଆହୁଦା ଅତ୍ୟନ୍ତ ସୁନ୍ଦର ଓ ଉଚ୍ଚଶିକ୍ଷିତା । ତାର ପିତା ତାକୁ କୌଣସି ଉଚ୍ଚ ପରିବାରରେ ବିବାହ ଦେବାକୁ ଇଚ୍ଛା କରିଥିଲେ । ଶେଷରେ ଏହି ରଜାଙ୍କ ସହିତ ତାହାର ବିବାହ ହେଲା । କିନ୍ତୁ ଏହି ବିବାହରେ ଆହୁଦାର ଆଦୌ ଇଚ୍ଛା ନ ଥିଲା । ସେତେବେଳକୁ ତାର ମାଆ ମରିଯାଇଥିଲେ ଓ ସେ ବାପାଙ୍କ ଇଚ୍ଛା ବିରୁଦ୍ଧରେ କିଛି କରିପାରିଲା ନାହିଁ । ବିବାହର ତିନିମାସ ପରେ ରଜାଙ୍କର ମୃତ୍ୟୁ ହେଲା । ଶୁଣାଯାଏ ଯେ ଏଥିପୂର୍ବରୁ ଆହୁଦା ଥରେ ପଳାଇ ଆସିଥିଲା । କିନ୍ତୁ ରଜାଙ୍କ ଲୋକେ ତାକୁ ପୁଣି ଧରି ରଜ-ପ୍ରାସାଦକୁ ନେଇଯାଇଥିଲେ ।

ମି: ଫର୍ଗ୍ ଓ ତାଙ୍କର ସହଚର ଦୁହେଁ ଏସବୁ କଥା ଶୁଣି ଏପରି ଅଭିଭୂତ ହୋଇଗଲେ ଯେ ଆହୁଦାକୁ ଉଦ୍ଧାର କରିବାର ଇଚ୍ଛା ଆହୁର ଦୂର୍ଭାଗୁତ ହୋଇଗଲା । ସେମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ବିଚାର ହୋଇ ଘୂର ହେଲା ଯେ ସେମାନେ ହାତୀକୁ ମଘରର ଖୁବ୍ ନିକଟକୁ ନେଇ ଗଛ ଆଡୁଆଳରେ ରହିବେ । ରାତି ହେଲେ ଉଦ୍ଧାରର ଉପାୟ ଦେଖିବାକୁ ହେବ ।

କିଛି ସମୟ ପରେ ଅନ୍ଧାର ହେବାରୁ ସେମାନେ ହାତୀକୁ ଗୋଟିଏ ଗଛରେ ବାନ୍ଧି ଦେଇ ଧୀରେ ଧୀରେ ନିଶ୍ଚୟରେ ମଘର

ନିକଟକୁ ଅଗ୍ରସର ହେଲେ । ସେମାନେ ଯେଠାରେ କେତୋଟି ମଣିଆ ଜନ୍ମୁଥିବାର ଦେଖିଲେ । ତାହାର କ୍ଷୀଣ ଆଲୋକରେ ସେମାନେ ଦେଖିପାରିଲେ ଯେ ମନ୍ଦିର ପ୍ରାଙ୍ଗଣରେ ଦଳ ଦଳ ଲୋକ ତଳେ ଶୋଇଛନ୍ତି ଓ ମନ୍ଦିର ବାହାରେ କେତେଜଣ ପ୍ରହରୀ ଠିଆ ହୋଇ ରହିଅଛନ୍ତି । ସେମାନେ ବୁଝିପାରିଲେ ଯେ ହଜୁରଗିନୀ ରମଣୀଟିକୁ ଖୁବ୍ ସାବଧାନରେ ଲୋକେ ଜଗିରହୁଛନ୍ତି । ମନ୍ଦିରଠାରୁ ଟିକିଏ ଦୂରରେ ଗୋଟିଏ ଛୋଟ ନଈକୂଳରେ ଚନ୍ଦନ କାଠର ଚିତା ପ୍ରସ୍ତୁତ ଥିବାର ଦେଖାଗଲା । ସେଥିରେ ଯଥେଷ୍ଟ ଘିଅ ତଳା ହୋଇଥିଲା । ଚିତାର ଉପରିଭାଗରେ ବଜାଙ୍କର ଶବ ଥିଲା ।

ଗୁରୁଜଣ ଯାକ ଅବସ୍ଥା ଲକ୍ଷ୍ୟ କରି ନିଃଶବ୍ଦରେ ମନ୍ଦିର ପଛପଟକୁ ଚାଲିଆସିଲେ । ଏଠାରେ ମଧ୍ୟ ପ୍ରହରୀମାନେ ଯିବାଆସିବା କରୁଥିବାର ଦେଖାଗଲା । ସେମାନେ ପ୍ରସ୍ତୁତ ଜାଣିପାରିଲେ ଯେ ଆହୁତାକୁ ମନ୍ଦିର ମଧ୍ୟରେ ରଖାଯାଇଅଛି ଓ ସେ ଯେପରି ସେଠାରୁ ଅନ୍ୟତ୍ର ଯାଇ ନପାରେ ସେଥିପାଇଁ ପ୍ରହରୀର ବ୍ୟବସ୍ଥା କରାଯାଇଅଛି ।

କିଛି ସମୟ ଗତ ହେଲା । ଗୁରୁଜଣଯାକ ଚର୍ଚ୍ଚରୁପ୍ ହୋଇ ପରାମର୍ଶ କଲେ । ଯେଉଁ ଆହୁତାକୁ ସେମାନେ ଉଦ୍ଧାର କରିବାକୁ ଉଦ୍ୟତ ତାହା ପାଖକୁ ଯିବେ କିପରି ? ଏତେଗୁଡ଼ାଏ ପ୍ରହରୀଙ୍କ ବିରୁଦ୍ଧରେ ଗୁରୁଜଣ ମାତ୍ର ବଳପ୍ରୟୋଗ କରିବା ବାତୁଳତା ହେବ । ପୁଣି ସକାଳ ହେଲେ ଦିବାଲୋକରେ ଆହୁତାକୁ ଉଦ୍ଧାର କରିବା ଅସମ୍ଭବ ହୋଇପଡ଼ିବ । ଏହିପରି ଚିନ୍ତା କରି ସେମାନେ କେତେକ ସମୟ ଗଛମୂଳେ ଶୋଇଲେ । ଦୂରରୁ ଦଳଦଳ ଲୋକ ଶୋଇଥିବାର ସେମାନେ ଦେଖିପାରୁଥିଲେ ।

ସାର୍ ପ୍ରାନ୍ସିସ୍ ରୁଡ୍ରୌ କର କହିଲେ, “ମୁଁ ଭାବୁଛି, ଆମର ଏଠାରୁ ଚାଲିଯିବା ଉଚିତ ।”

ମାନ୍ସନ୍ କହିଲା, “ହଁ, ମୁଁ ମଧ୍ୟ ସେଇଆ ଭାବୁଛି । ଆମେ-ମାନେ କିଛି ପ୍ରତିକାର କଠେପାରିବାର ଆଶା ଦିଶୁ ନାହିଁ । ତେବେ ଏଠାରେ ରହିବାରେ ଲାଭ କ’ଣ ?”

ମି: ଫର୍ କହିଲେ, “ଟିକିଏ ଅପେକ୍ଷା କରାଯାଉ । କାଲି ଦି ପ୍ରହର ସୁଦ୍ଧା ଏଲଡାବାଦରେ ପହଞ୍ଚି ନ ପାରିଲେ ମଧ୍ୟ ଆମର କିଛି କ୍ଷତି ହେବ ନାହିଁ ।”

ମାନ୍ସନ୍ କହିଲା—“କିନ୍ତୁ ଅଳ୍ପ ସମୟ ପରେ ସକାଳ ହୋଇ ଯିବ ।”

ଏଣେ ସାର୍ ପ୍ରାନ୍ସିସ୍ ଚିନ୍ତିତ ହୋଇପଡ଼ିଲେ । ତାଙ୍କର ଆଶଙ୍କା ହେଲା ଯେ ସେ ଯୁବକକୁ ପୋଡ଼ିବାକୁ ନେଇବେଳେ ମି: ଫର୍ ହୁଏତ ଦୌଡ଼ିଯାଇ ତାକୁ ନେଇ ଆସିବେ ବୋଲି ବିଚାର କରିଛନ୍ତି । କିନ୍ତୁ ମି: ଫର୍ କ’ଣ ଏଡ଼େ ଅବିବେକୀ ହୋଇପାରନ୍ତି ? ଯାହାହେଉ ପରିଣତ ପାଇଁ ସମସ୍ତେ ପ୍ରସ୍ତୁତ ହୋଇ ରହିଲେ ।

ଜାନ୍ ରୁପ୍ କର ଗୋଟିଏ ଗଛରେ ଚଢ଼ି ଗୋଟିଏ ନୁଆଣିଆ ଡାଳ ଉପରେ ବସିଲା । ସେ ମନେମନେ ଗୋଟାଏ ଉପାୟ ଛିନ୍ନ କରିପାରିଥିଲା । ପ୍ରଥମେ ଉପାୟଟି ତାକୁ ବାତୁଳର କାର୍ଯ୍ୟ ବୋଲି ମନେ ହେଉଥିଲା; କିନ୍ତୁ ପରେ ଚିନ୍ତା କରି ସେ ଦେଖିଲା ଯେ ଯୁବକଟିକୁ ଉଦ୍ଧାର କରିବାକୁ ହେଲେ ଏହାଛଡ଼ା ଅନ୍ୟ ପନ୍ଥା ନାହିଁ ।

ସେ ମନେମନେ ଚିନ୍ତା କଲା—ଲୋକଗୁଡ଼ାଙ୍କର ନିଦ ଭଲ ରୂପେ ଘଟି ନ ଥିବ । ମୋ ଉପାୟଟା ନ ହେବ କାର୍ଯ୍ୟକ ? ସେ ଧୀରେ ଗଛରୁ ଓହ୍ଲାଇ ବୁଦା ଭିତରେ ଲୁଚିଲୁଚି ଚାଲିଲା ।

ସକାଳ ହୋଇଆସିଲା । ସୂର୍ଯ୍ୟ ଉଦୟ ହୋଇ ନ ଥାନ୍ତି ।
ଟିକିଏ ଅନ୍ଧାର ଆସିଲା । ଶୋଇଥିବା ଲୋକ ଉଠିଲେ । ପୁଣି ଝାଞ୍ଜି
ମୁଦଙ୍ଗ ବାଜିଉଠିଲା । କେତେ ଲୋକ ଗୀତ ନୃତ୍ୟ ଆରମ୍ଭ କରି-
ଦେଲେ । ଚିତାରେ ଅଗ୍ନି ଧ୍ୟୋଗ କରିବାର ସମୟ ଉପସ୍ଥିତ ।

ମି: ଫର୍ ଓ ସାର୍ ପ୍ରାନ୍ସିସ୍ ଦେଖିଲେ ଯେ ମନ୍ଦିରର ଦ୍ଵାର
ଫିଟିଲା । ପୁରସ୍କୃତମାନେ ଆହୁତାକୁ ସଙ୍ଗରେ ଦେଇ ନଫାକୂଳ
ଆଡ଼କୁ ଚାଲିଲେ । ତାର ବିମର୍ଷ ମୁହଁ ଦେଖି ମାହୁନ୍ ପ୍ରମୁଦୁତ
ହୋଇଗଲା ।

ମି: ଫରଙ୍କର ଉତ୍ତରାଧିକାରୀ ଅବସ୍ଥା ଦେଖି ସାର୍ ପ୍ରାନ୍ସିସ୍
ତାଙ୍କ ହାତ ଧରି ତାଙ୍କୁ ବାରଣ କଲେ । ମି: ଫରଙ୍କ ହାତରେ
ଗୋଟାଏ ଛୁରୀ ଥିଲା । ସାର୍ ପ୍ରାନ୍ସିସ୍ ତାଙ୍କୁ ଧରିପକାଇ ନ ଥିଲେ
ସେ ହୁଏତ ଗୋଟାଏ କିଛି କାଣ୍ଡ କରିପକାଇ ଥାନ୍ତେ । ଲୋକେ
ନଫାକୂଳ ଆଡ଼କୁ ଅଗ୍ରସର ହେଲେ । ମି: ଫର୍ ଓ ତାଙ୍କ ସଙ୍ଗୀମାନେ
ଲୋକ ଗହଳରେ ମିଶି ଚାଲିଲେ । ଲୋକେ ଚେତକ ନଫା ତଟର
ନିକଟବର୍ତ୍ତୀ ହେଉଥାନ୍ତି ବାଦ୍ୟଧ୍ଵନି ଓ ଲୋକ ଗୋଳାହଳ ସେତକ
ବୁଦ୍ଧି ପାଉଥାଏ ।

ଲୋକମାନେ ନଫାକୂଳରେ ପହଞ୍ଚିଲେ । ବାଦ୍ୟଧ୍ଵନି ଓ
ମନ୍ତ୍ରପାଠ ପୃବପରି ଚାଲିଥାଏ । ଆହୁତାକୁ ନେଇ ଚିତା ଉପରେ
ରାଜାଙ୍କ ଶବ ପାଖରେ ଶୁଆଇ ଦିଆଗଲା । ଜଣେ ଲୋକ ଗୋଟିଏ
ମଣିଆ ନେଇ ଚିତାର ନିମ୍ନଦେଶରେ ଅଗ୍ନି ଧ୍ୟୋଗ କଲା ।
ହୃଦୟକୁ ଚନ୍ଦନ କାଠ ହଠାତ୍ ଜଳିଉଠିଲା । ମି: ଫର୍ କାଳେ
ଧୂବଣକୁ ଉଦ୍ଧାର କରିବାକୁ ଧାଇଁଯିବେ ସେଥିପାଇଁ ସାର୍ ପ୍ରାନ୍ସିସ୍
ଓ ମାହୁନ୍ ତାଙ୍କର ଦୁଇ ହାତକୁ ଦୁଇ ପାଖରେ ଧରି ରଖିଲେ ।

ଠିକ୍ ଏହି ସମୟରେ ଏକ ବିଚିତ୍ର ଘଟଣା ଘଟିଲା । ଲୋକେ ଭୟରେ ଚିତ୍କାର କରୁଥିଲେ । ସେମାନଙ୍କୁ ଜଣାଗଲା ଯେ ମୃତ ଝାଙ୍କା ଅଗ୍ନିଶିଖା ମଧ୍ୟରୁ ଉଠିପଡ଼ି ଆହୁତାକୁ କୋଳରେ ଧରି ଡାର ବେଗରେ ପୁରୀସ୍ଥଳ ଓ ଲୋକମାନଙ୍କୁ ଅତ୍ୟନ୍ତ କରି ଚାଲିଗଲେ । ଏକେ ପୁର ଧୂଆଁଲୋକ ପଡ଼ି ନ ଥିଲା ଓ ଚିତ୍କାର ଧୂଆଁ ଚାରିଆଡ଼େ ବେଢ଼ି ଉଠିଥିଲା । ସେଥିମଧ୍ୟରେ ଏ ଯେଉଁ ବିଚିତ୍ର ବ୍ୟାପାର ସଂଘଟିତ ହେଲା ସେଥିରେ ଲୋକେ ସ୍ତମ୍ଭୀଭୂତ ହୋଇଗଲେ । ଅନେକେ ବିଶ୍ୱାସ କଲେ ଯେ ଏହା ନିଶ୍ଚୟ ଭୌତିକ କାଣ୍ଡ ।

ଏହି ବ୍ୟକ୍ତିଟି ଆହୁତାକୁ ଧରି ମି: ଫର୍କ ପାଖେ ପହଞ୍ଚିବା ମାତ୍ରେ ଜଣେ ଧୀର ସ୍ୱରରେ କହିଲା, “ବୁଲ, ଫଲାଇଯିବା ।” ଯେଉଁ ବ୍ୟକ୍ତିଟି ଏପରି ସଙ୍କଟମୟ ମୁହୂର୍ତ୍ତରେ ଆହୁତାକୁ ଘେନି ଚାଲି ଅସିଲା ସେ ହେଉଛନ୍ତି ଜାନ୍ । ସେ ଦେଖିଲା ଯେ ଆହାର ଓ ଧୂଆଁ ଭିତରେ ଯୁବକଟିକୁ ଚିତା ଉପରୁ ଘେନି ଆସିବା ହିଁ ସୁବିଧାନୈମିକ । ସେ ନିତାନ୍ତ ଦୁଃସାହସିକ ଥିବାରୁ ତାର ଜଳ୍ପନାକୁ କାର୍ଯ୍ୟରେ ପରିଣତ କରି ଲୋକମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ପଳାଇ ଆସି ନିଜର ଲୋକମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ପହଞ୍ଚିଗଲା ।

ଆହୁତାକୁ ଘେନି ସେମାନେ ହାତୀଉପରେ ବସି ପଳାଇବାକୁ ଲାଗିଲେ । ହାତୀକୁ ବେଗରେ ଚଳାଇବାରେ ମାତ୍ରନ୍ତ ସୁଟି କଲା ନାହିଁ । କେତେଜଣ ଲୋକ ହାତୀକୁ ଦେଖିପାରି ସେମାନଙ୍କ ପଛରେ ଦୌଡ଼ିବାକୁ ଚେଷ୍ଟା କଲେ । କିନ୍ତୁ ହାତୀଟି ଏପରି ବେଗରେ ଯାଉଥିଲା ଯେ ସେମାନେ ବହୁତ ପଛରେ ପଡ଼ିଗଲେ । କେହି କେହି ଶର ମାରିଲେ, କେହି ଅବା ବନ୍ଧୁକ ଫୁଟାଇଲା । କିନ୍ତୁ ସେତେବେଳକୁ ସେମାନେ ଏତେଦୂର ଚାଲିଯାଇଥିଲେ ଯେ ଶର ବା ବନ୍ଧୁକର ଗୁଳି ସେମାନଙ୍କୁ ପ୍ରାଣ କରୁନାହିଁ ।

ଆହୁତା ଚୈତନ୍ୟ ଲଭି କଲପରେ ଦେଖିଲା ଯେ ସେ ଡକ୍ଟରଜଣ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ଅପରିଚିତ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ହାତୀ ଉପରେ ରହିଛି । ସମସ୍ତ ଘଟଣା ଶୁଣିବା ପରେ ସେ ସେମାନଙ୍କ ପ୍ରତି ଗଭୀର କୃତଜ୍ଞତା ପ୍ରକାଶ କଲା । କିଛି ସମୟ ପରେ ସେ ପୁଣି ଅନ୍ତରାଳ ହୋଇପଡ଼ିଲା । ତାକୁ ଏତେ ଅଫିମ ଦିଆଯାଇଥିଲା ଯେ ତାହାର ପ୍ରାଣରୁ ମୁକ୍ତ ହେବାକୁ ଅନେକ ସମୟ ଲାଗିଲା ।

ଏଲିମାବାଦରେ ପହଞ୍ଚିଲା ପରେ ଆହୁତାପାଇଁ ଇଉରୋପୀୟ ପ୍ରାସାଦ କିଶାଗଲା । ଆହୁତା ଏହି ପ୍ରାସାଦ ପିନ୍ଧିବାରୁ କେହି ତାକୁ ପାର୍ସିରମଣୀ ବୋଲି ଜାଣି ପାରିଲେ ନାହିଁ । ସମସ୍ତେ ରେଳ-ଗାଡ଼ିରେ ବସିଲେ ।

ଷ୍ଟେସନକୁ ଆସିବା ପୂର୍ବରୁ ମି: ଫର୍ ମାଡ଼ୁନ୍‌କୁ ସେହି ହାତୀଟି ଦେଇପକାଇଲେ । ମାଡ଼ୁନ୍ ବିସ୍ମିତ ହୋଇଗଲା । ସେ କେବେ ଏତେ ମୂଲ୍ୟବାନ ହାତୀର ଅଧିକାରୀ ହୋଇ ପାରିବ ବୋଲି ସ୍ୱପ୍ନରେ ସୁଦ୍ଧା ଭାବି ନଥିଲା । ସେ ଆନନ୍ଦରେ ଅଭିଭୂତ ହୋଇ କହିଲା; “ଆପଣ ମୋତେ ଯେ ଏକ ବିଶାଳ ସମ୍ପତ୍ତି ଦେଇଯାଉଛନ୍ତି ?” ମି: ଫର୍ ନିଜ ସ୍ୱରରେ ଉତ୍ତର କଲେ, “ମୁଁ ଭୁମିରେ ଯଥେଷ୍ଟ ରଖି । ହାତୀଟି ସେହି ରାତ୍ରିର ସାମାନ୍ୟ ପ୍ରତିଦାନ ମାତ୍ର ।”

ଜାନ୍ ପକେଟ୍‌ରୁ ଗୋଟିଏ ମିଠେଇ ବାହାର କରି ହାତୀକୁ ଦେଲା ଓ ହାତୀ ଶୁଣି ବଡ଼ାଇ ତାହା ନେଲବେଳେ ତାକୁ ଆଲିଙ୍ଗନ କରି ତାହାଠାରୁ ବିଦାୟ ନେଲା । ସମସ୍ତେ ମାଡ଼ୁନ୍ ନିକଟରେ କୃତଜ୍ଞତା ପ୍ରକାଶ କଲେ ।

ଗାଡ଼ି କଲିକତା ଅଭିମୁଖରେ ଚାଲିଲା ।

ଚତୁର୍ଥ ଶ ପଞ୍ଚୋଦ

ଆହୁର ଅର୍ଥବ୍ୟୟ

ସାର୍ ପ୍ରାନ୍ତସିଂହ କହିଲେ ଯେ ଆହୁରା ଯେତେ ଶୀଘ୍ର
ଭାରତବର୍ଷ ତ୍ୟାଗ କରନ୍ତୁ ସେତେ ଭଲ । ତା ନ ହେଲେ ରାଜାଙ୍କର
ଲେକେ ପୁଣି ତାଙ୍କୁ ଧରି ନେବାର ଆଶଙ୍କା ରହିଛି । ଆହୁରା
ଜଣାଇଲେ ଯେ ହଂକଂରେ ତାଙ୍କର ଜଣେ ସମ୍ପର୍କୀୟ ଅଛନ୍ତି ।
ତେଣୁ ମି: ଫର୍ ପ୍ରିରକଲେ ଯେ ସେ ଆହୁରାଙ୍କୁ ହଂକଂ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ
ସଙ୍ଗରେ ନେଇ ସେଠାରେ ତାଙ୍କ ବନ୍ଦୁକରେ ଗୁଡ଼ିଦେବ । ଆହୁରା
ଆନନ୍ଦରେ ଏହି ପ୍ରସାଦ ଗ୍ରହଣ କଲେ ।

ଗୁଡ଼ିରେ ଗାଡ଼ି ବନାରସର ପହଞ୍ଚିଲା । ସାର୍ ପ୍ରାନ୍ତସିଂହ
ଏହିଠାରେ ଗାଡ଼ିରୁ ଓହ୍ଲାଇଲେ । ସେ ମି: ଫର୍କର ବଜୟ
କାମନା କରି ତାଙ୍କଠାରୁ ବିଦାୟ ନେଲେ ।

ତତ୍ପରଦିନ ସକାଳ ସାତଟା ବେଳେ ଗାଡ଼ି କଲିକତାର
ପହଞ୍ଚିଲା । ଯେଉଁ ଜାହାଜ ହଂକଂ ଯିବା କଥା ତାହା ବାରଟା
ବେଳେ କଲିକତା ବନ୍ଦର ଗୁଡ଼ିବ । ମି: ଫର୍ ଦେଖିଲେ ଯେ ସେ
୨୫ ତାରିଖ ଦିନ କଲିକତାରେ ପହଞ୍ଚି ପାରିଛନ୍ତି । ଲଣ୍ଡନ ଗୁଡ଼ିବା-
ଠାରୁ ୨୩ ଦିନ ମଧ୍ୟରେ ସେ ଯେତେଦୂର ଆସିବା କଥା ତହିଁରୁ
କମ୍ ଆସି ନାହାନ୍ତି । ସେ ମନେ ମନେ ଆନନ୍ଦିତ ହେଲେ ।

ଜାନ୍ ଓ ଆହୁରାଙ୍କୁ ସଙ୍ଗରେ ଘେନି ମି: ଫର୍ ସ୍ଟେସନରୁ
ବନ୍ଦର ଆଡ଼କୁ ଯାଉଛନ୍ତି ଏହି ସମୟରେ ଜଣେ ପୋଲିସ କର୍ମୀଙ୍କୁ
ଆସି ତାଙ୍କୁ ତାଙ୍କର ନାମ ପଚାରିଲା । ମି: ଫର୍ ନିଜର ନାମ

କହିଲେ । ତତ୍ପରେ ସେ ଜାନ୍‌ର ପରିଚୟ ନେଲେ । ପୋଲିସ କର୍ମଚାରୀ କହିଲେ; “ଆପଣମାନଙ୍କୁ ମୋ ସହିତ ଆସିବାକୁ ହେବ ।”

ଜାନ୍ ବିକ୍ରେ ପ୍ରକାଶକର ପୋଲିସ କର୍ମଚାରୀଙ୍କ ସହିତ ଯୁକ୍ତିତର୍କ କରାକୁ ବାହାରିଥିଲା । ମାତ୍ର ମି: ଫର୍ ଡାକୁ ବାରଣ କରି ଉକ୍ତ କର୍ମଚାରୀଙ୍କୁ କହିଲେ, “ଏହି ଉଦ୍‌ୟମହିଳା ଆମ ସାଙ୍ଗରେ ଯିବାରେ କିଛି ଆସିଥି ଅଛି କି ?”

ପୋଲିସ କର୍ମଚାରୀ ଉତ୍ତରକଲେ,—“ନା” ।

ପୋଲିସ କର୍ମଚାରୀ ସେମାନଙ୍କୁ ଘୋଡ଼ାଗାଡ଼ିରେ ବସାଇ ଗୋଟିଏ ପୋଲିସ ଥାନାରେ ପହଞ୍ଚାଇ ଦେଲେ । ସେଠାରେ ସେମାନଙ୍କୁ ଗୋଟିଏ ଘରେ ବସାଇଦିଆଗଲା । ପୋଲିସ କର୍ମଚାରୀ କହିଲେ, “ସାତେ ଆଠଟା ବେଳେ ଜର୍ ଆସିଲେ ଆପଣମାନଙ୍କର ବିଚାର ହେବ ।” ଡକ୍ଟର କହି ସେ ଘରର ଚାହିଦା ବନ୍ଦ କରିଦେଲେ ।

ଜାନ୍ ହୋଧ ଓ ବିରକ୍ତି ପ୍ରକାଶ କରି କହିଲା, “ଆମକୁ ଏପରି ବନ୍ଦୀ କରିବା ଘୋର ଅନ୍ୟାୟ ।”

ଆହୁଦା କହିଲେ, “ମୁଁ ହେଉଛି ଆପଣମାନଙ୍କର ଏ ଅନ୍ଧ-ଶ୍ଵର ମୂଳ କାରଣ । ଆପଣମାନେ ମୋତେ ଏହିଠାରେ ଛାଡ଼ିଦେଇ ଯାଆନ୍ତୁ । ତେଣିକି ମୋ ଗ୍ରନ୍ଥରେ ଯାହା ଥିବ, ତାହା ହେବ ।”

ମି: ଫର୍ ବିଚଳିତ ନ ହୋଇ କହିଲେ, “ଉଦ୍‌ୟର ଉପାୟ କରାଯିବ । ମୁଁ ଆହୁଦାଙ୍କୁ ହଂକ୍ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ନେଇଯିବି ।”

ଜାନ୍ କହିଲା, “ଜାହାଜ ବାରଟା ବେଳେ ଏଠାରୁ ବାହାରିବ । ଏଠାରେ ଆମକୁ କେତେ କାଳ ରହିବାକୁ ହେବ କିଏ ଜାଣେ ?”

ମି: ଫର୍—ମୋର ବିଶ୍ଵାସ, ଆମେମାନେ ବାରଟା ପୂର୍ବରୁ ଜାହାଜ ଧରିପରିବ୍ରାଜିବ ।

ସାତେ ଆଠଟା ବେଳେ ଉକ୍ତ ପୋଲିସ କର୍ମୀଙ୍କୁ ଘରର
ଦ୍ଵାର ଖୋଲି ସେମାନଙ୍କୁ ଗୋଟିଏ ବନ୍ଦୁଗଳପୁରର ଉପସ୍ଥିତି
କରାଇଲେ । ଜନ୍ ଆସନ ଗ୍ରହଣ କରି ପ୍ରଥମ ମୋକଦ୍ଦମାର ବନ୍ଦୁ
ଆରମ୍ଭ କଲେ । ପେସ୍କାର ଡାକରେ—ଫିଲିଆସ୍ ଫର୍ ?

“ହା ନର”

“ଜାନ୍ ?”

“ହାଜର”

ଜନ୍ କହିଲେ, “ଗଲ ଦୁଇଦିନ ହେଲେ ପୋଲିସ ବନ୍ଦୁଗଳରୁ
ଆସୁଥିବା ସବୁ ଗାଡ଼ିରେ ତୁମ ଦୁଇଜଣଙ୍କୁ ଖୋଜୁଛନ୍ତି ।” ତତ୍ପରେ
ସେ ପେସ୍କାରଙ୍କୁ କହିଲେ, “ସାକ୍ଷୀମାନଙ୍କୁ ଡାକ ।”

ତଳ ଜଣ ପୁରୋହିତ ପ୍ରବେଶ କଲେ । ବନ୍ଦୁଗଳରେ ଗୋଟିଏ
ମନ୍ଦିରରେ ପ୍ରବେଶ କରିଥିବାର ଅଭିଯୋଗ ମଢ଼ି ପେସ୍କାର ଶୁଣାଇ
ଦେଲେ ଓ ପ୍ରମାଣ ସ୍ୱରୂପ ଯୋଡ଼ାଏ ଜୋଡ଼ା ଉପସ୍ଥାପିତ କରାଇ ।

ଜାନ୍ ଚିତ୍କାର କରି ଉଠିଲା, “ଏ ତ ମୋର ଜୋଡ଼ା !”

ମି: ଫର୍ ଓ ଜାନ୍ ବନ୍ଦୁଗଳ ମନ୍ଦିରର ଘଟଣା ସମ୍ପର୍କୀୟ ଭୁଲି
ଯାଇଥିଲେ । କିନ୍ତୁ ମି: ଫିକ୍ସ ଭୁଲି ଯାଇ ନଥିଲେ । ମେ ଭରଣାପୁ
ପୋଲିସଙ୍କ ସାହାଯ୍ୟରେ ଏହି ମୋକଦ୍ଦମାର ଯେତାଡ଼ କରାଇ-
ଥିଲେ । ସେ ବନ୍ଦୁଗଳପୁରର ବର୍ତ୍ତମାନ ମନେ ମନେ ଆନନ୍ଦ ଅନୁଭବ
କରୁଥିଲେ । ମି: ଫର୍ଙ୍କୁ ଗିରଫ କରିବାର ଓ୍ଵାର୍ଡ୍ସ ମିନା ଆସିଲା
ନାହିଁ; କିନ୍ତୁ ତାଙ୍କୁ ବନ୍ଦୀ କରି ରଖିବାର ଗୋଟିଏ ଲାଈଶଲ ବାହାର
କରିପାରିଥିବାରୁ ମି: ଫିକ୍ସ ଆତ୍ମପ୍ରସାଦ ଅନୁଭବ କରୁଥିଲେ ।

ଜନ୍ ଛାଡ଼ି କଲେ—ମନ୍ଦିରରେ ପ୍ରବେଶ କରିବା ଅପରାଧ
ସ୍ୱୀକାର କରୁଛ ?

ମି: ଫର୍— ହଁ ।

ଜଜ୍ ରାୟ ଦେଲେ—“ଜାନ୍ ଗୋଟିଏ ହିନ୍ଦୁ ମନ୍ଦିରରେ ଜୋତା ପିନ୍ଧି ପ୍ରବେଶ କରୁଥିବା ଅପରାଧରେ ଦୋଷୀ । ତାକୁ ୧୫ ଦିନ ଜେଲ ଓ ତିନିଗନ୍ଧ ପାଉଣ୍ଡ ଜରିମାନା ଦଣ୍ଡାଦେଶ ଦିଆଗଲା ।

“ମି: ଫର୍ ଏହି ଜାନ୍‌ର ଖାମିଦ ହୋଇଥିବାରୁ ସେ ମଧ୍ୟ ଏହି ଅପରାଧରେ ଦୋଷୀ । ତାକୁ ୮ ଦିନ ଜେଲ ଓ ଦେଢ଼ଗନ୍ଧ ପାଉଣ୍ଡ ଜରିମାନା କରାଗଲା ।

“ସେନ୍ସାର, ଅନ୍ୟ ନଥି ଫେର୍ କର ।”

ଜାନ୍ ହତବୁଦ୍ଧି ହୋଇଗଲା । ତା ଯୋଗେ ମି: ଫର୍ଙ୍କର ସବୁ କଳ୍ପନା ପଣ୍ଡ ହୋଇ ଯିବା ଦେଖି ସେ ନିତାନ୍ତ ଦୁଃଖିତ ହେଲା । ଜରିମାନା ତ ଦେବାକୁ ହେବ; ତା ଛଡ଼ା ମି: ଫର୍ ଲାଜ ରଖିଥିବା ୨୦ ହଜାର ପାଉଣ୍ଡ ହରାଇବେ । ସେଥିରେ ପୁଣି ବିଦେଶରେ ଜେଲ୍ ଦଣ୍ଡ । ବାସ୍ତବରେ ଏମାଠାରୁ ଅଧିକ ବିପଦ କଣ ହୋଇ ପାରେ ? ଏ ସବୁର କାରଣ—ଜାନ୍ ଗୋଟିଏ ମନ୍ଦିରରେ ପ୍ରବେଶ କରିବା ।

କିନ୍ତୁ ଦଣ୍ଡାଦେଶ ଶୁଣି ମି: ଫର୍ ଆତ୍ମା ବିଚଳିତ ହେଲେ ନାହିଁ । ସେ ଠିଆ ହୋଇ ଜଜ୍‌ଙ୍କୁ କହିଲେ, “ମୁଁ ଜାମିନ ଦେବାକୁ ପ୍ରସ୍ତୁତ ଅଛି ।”

ଜଜ୍ ଉତ୍ତର ଦେଲେ, “ନିଶ୍ଚୟ, ଜାମିନ ଦେବା ପାଇଁ ତୁମର ଆଇନଗତ ଅଧିକାର ଅଛି । କିନ୍ତୁ ତୁମେ ହେଉଛ ବଦେଶୀ ଲୋକ । ଏଠାରେ କେହି ତୁମ ପାଇଁ ଜାମିନ ମିଳିବା ସମ୍ଭବ ନୁହେଁ । ତୁମେ ଦୁହେଁ ପ୍ରତ୍ୟେକ ହଜାର ପାଉଣ୍ଡ ଲେଖାଏଁ ଜାମିନ ଦେଇ ଖଲାସ ହୋଇପାର ।”

ମି: ଫର୍ ବ୍ୟାଗରୁ ଦୁଇହଜାର ପାଉଣ୍ଡ ବ୍ୟାଙ୍କ ନୋଟ ବାହାର କରି ଜର୍ଜଙ୍କ ଟେବୁଲ ଉପରେ ରଖିଦେଲେ ।

ଜର୍ଜ କହିଲେ—ତୁମର ଜାମିନ ମଞ୍ଜୁର କରାଗଲା । ବର୍ତ୍ତମାନ ତୁମେ ଯେଉଁଆଡ଼େ ଇଚ୍ଛା ଯାଇପାର । ଜେଲ ଶ୍ରେଣିରେ ତୁମର ଟଙ୍କା ଫେରିପାଇବ ।

ମି: ଫର୍ ବିରୁଦ୍ଧପକ୍ଷରୁ ବାହାର ଆସୁଛନ୍ତି, ଏହି ସମୟରେ ଜର୍ଜ କହିଲା, “ମୋର ଜୋଡ଼ା ଯୋଡ଼ିବ ଫେରସ୍ତ ପାଇବ ତ !” ଯୋଡ଼ା ଯୋଡ଼ିକ ତାକୁ ଫେରାଇ ଦିଆଗଲା ।

ମି: ଫର୍, ଜର୍ଜ ଓ ଆଦୃତା ବିରୁଦ୍ଧପକ୍ଷରୁ ବାହାରଆସିଲେ । ଜର୍ଜ କହିଲା, “ଏ ଜୋଡ଼ାର ପ୍ରତ୍ୟେକ ପଟ ପାଇଁ ଏକ ହଜାର ପାଉଣ୍ଡ ଖରଚ ।”

ମି: ଫିକ୍ସ ଲୁଚିଲୁଚି ସେମାନଙ୍କର ଅନୁସରଣ କଲେ । ସେମାନେ ଜାହାଜକୁ ଆସିଲେ । ସେତେବେଳକୁ ଜାହାଜ ବନ୍ଦର ଛୁଡ଼ିବାକୁ ଆଦୃତ ଦଣ୍ଡାଏ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ଥାଏ ।

ପଞ୍ଚଦଶ ପରିଚ୍ଛେଦ

ହଂକଂ ପଥେ

ପି: ଓ: କମ୍ପାନୀର ‘ରେଜୁନ’ ଜାହାଜଟି ମଙ୍ଗୋଲିଆ ଜାହାଜଠାରୁ ଆକାରରେ ଯୁକ୍ତ ହେଲେହେଁ ଏହାର ବେଗ କମ୍ ନଥିଲା । କଲିକତା ଛୁଡ଼ିବାର ପ୍ରାୟ ଏଗାର ଦିନ ପରେ ଏହା ହଂକଂରେ ପହଞ୍ଚିବା କଥା ।

ଜାହାଜରେ ବସିବା ପରେ ମି: ଫଗ୍ ଓ ଆହୁଦାଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ଅନେକ କଥାବାର୍ତ୍ତା ହେଲା । ତାହାଙ୍କୁ ମୃତ୍ୟୁ ମୁହଁରୁ ଉଦ୍ଧାର କରିଥିବାରୁ ଆହୁଦା ଅଶେଷ ଧନ୍ୟବାଦ ଦେଲେ । ମି: ଫଗ୍ ଉଦାସୀନ ଭାବରେ ସବୁ ଶୁଣିଲେ; କିନ୍ତୁ କଥାଟା ତାଙ୍କରେ ମନ ନ ଥିଲା ପରି ବୋଧ ହେଉଥିଲା । ଜନ୍ ଆହୁଦାଙ୍କୁ ବୁଝାଇ ଦେଲା ଯେ ମି: ଫଗ୍ ଏପରି ଗୋଟାଏ ବାକରଣୀ ପୃଥିବୀ ପରିକ୍ରମା କରୁଥିବାରୁ ତାଙ୍କ କଥାରେ ମନ ଦେଇ ପାରୁ ନାହାନ୍ତି । ସେ କପରି ଅଶୀଦିନ ମଧ୍ୟରେ ପୃଥିବୀ ପରିକ୍ରମା ଶେଷ କରି ଲଣ୍ଡନରେ ଉପସ୍ଥିତ ହେବେ ସେଥିପାଇଁ ଚିନ୍ତିତ । ଅନ୍ୟ କୌଣସି ବିଷୟରେ ସେ ମନ ଦେବେ କପରି ?”

ଏଥି ମଧ୍ୟରେ ଆହୁଦା ଅପିମର ପ୍ରଭାବରୁ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ମୁକ୍ତ ହୋଇଯାଇଥିଲେ । ତାଙ୍କୁ ପୁଣି ଧରି ନେବାର ଆଶଙ୍କା ମଧ୍ୟ ଦୂର ହୋଇଯାଇଥିଲା । ତାଙ୍କର ଚେତନାରେ ଏକ ପରିବର୍ତ୍ତନ ଦେଖାଗଲା । ସୁଲତା ତାଙ୍କର ସ୍ୱାଭାବିକ ସୌନ୍ଦର୍ଯ୍ୟ ଫେରିଆସିଥିଲା । ତାଙ୍କର ଆଖିର ବ୍ୟବହାର ଓ କଥାବାର୍ତ୍ତାରେ ଏକ ମାଧୁରୀ ପ୍ରକାଶ ପାଉଥିଲା । ସେ କହିଲେ, “ବମ୍ବେର ପ୍ରସିଦ୍ଧ ଲୁଗା ବ୍ୟବସାୟୀ ଜିଜିଭାଇ ମୋର ଆତ୍ମୀୟ । ତାଙ୍କର ଜଣେ ଭାଇ ହିଂକରେ ଅଛନ୍ତି । ମୁଁ ତାଙ୍କର ପାଖରେ ରହିବି ।”

ମି: ଫିକ୍ସ ଏମାନଙ୍କ ଅଜ୍ଞାତରେ ସେହି ରେଙ୍ଗୁନ ଜାହାଜରେ ଯାଉଥିଲେ । ସେ ନିଜ କୋଠରୁ କେବେ ବାହାରକୁ ଆସୁନଥିଲେ । ଜାହାଜ ହିଂକରେ ପହଞ୍ଚିବାର ପୂର୍ବଦିନ ସେ କୋଠରୁ ଛାଡ଼ି ଡେକ୍ ଉପରକୁ ଆସିଲେ । ଅଜ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ସେ ଲୁଚି ଲୁଚି ରହିଥିଲେ । ଏବେ ସେ ଜନ୍ ସହିତ କଥାବାର୍ତ୍ତା ହେବାକୁ ଇଚ୍ଛା କରି ବାହାରକୁ ଆସିଲେ । ମନ ଭିତରେ ତାଙ୍କର ବରୁର ଥାଏ—

ଦ୍ଵାରା ଶୁଣି ଥାଏ । ଆସିବାଯାଏ ମି: ଫର୍କୁ ହଂକଂରେ ଅଟକାଇପାରିଲେ ତାଙ୍କର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ସିଦ୍ଧ ହେବ ।

ଡେକ୍‌କୁ ଆସିଲାମାତ୍ରେ ମି: ଫିକ୍‌ସ ଜାନ୍‌କୁ ଦେଖିପାରିଲେ । ଜାନ୍ ବିସ୍ମୟ ପ୍ରକାଶ କରି କହିଲା—“ଆପଣଙ୍କ ସଙ୍ଗେ ବମ୍ବେଇ-ଠାରେ ଦେଖାହୋଇଥିଲା । ଏବେ ଆପଣ ଏଠାରେ ! ଆପଣ କଅଣ ହଂକଂ ଯାଉଛନ୍ତି ?”

ମି: ଫିକ୍‌ସ କହିଲେ, “ହଁ, ମୁଁ ହଂକଂରେ କିଛିଦିନ ରହିବ ବୋଲି ମନେହୁଏ ।”

ଜାନ୍—“କିନ୍ତୁ ଆମେ ତ ଆପଣଙ୍କୁ କଲିକତାଠାରୁ ଏପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଟେବେହେଲେ ଦେଖି ନଥିଲୁ ।”

ମି: ଫିକ୍‌ସ—“ପ୍ରକୃତ କାରଣ ହେଉଛି ମୋର ଦେହ ଭଲ ନଥିଲା । ଏ ବଙ୍ଗପାଟଣାର ଜଳବାୟୁ ମୋ ଧାତୁରେ ଚଳେନାହିଁ । ସେ ଯାହା ହେଉ, ତୁମର ପ୍ରଶ୍ନ ମି: ଫର୍କୁ ଭଲ ଅଛନ୍ତି ତ ?”

ଜାନ୍—“ହଁ, ସେ ଖୁବ୍ ଭଲ ଅଛନ୍ତି । ତାଙ୍କର କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମ ଠିକ୍‌ସବରେ ଚାଲିଛି । ଆଜିପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ତାଙ୍କର କଣିଏ ସୁଦ୍ଧା ବିଳମ୍ବ ହୋଇନାହିଁ ।”

ଦୁଇଜଣ ଭିତରେ ଗଳ୍ପ ଚାଲି ଯାଇଛି । ବମ୍ବେଇରେ ମନ୍ଦିରରେ ପ୍ରବେଶ ହେତୁ ଗୋଳମାଳ, ହାତୀକଣା, ଆତ୍ମହତ୍ୟା ମୃତ୍ୟୁମୁଖରୁ ଉଦ୍ଧାର, କଲିକତାର ବିଚାରାଳୟରେ ଦଣ୍ଡ, ଜାମିନରେ ଖଲାସ, ଏସବୁ କଥା ସେ ବର୍ଣ୍ଣନା କରିଗଲା । ମି: ଫିକ୍‌ସ କିଛି ଜାଣି ନଥିଲା ପରି ସବୁ ଶୁଣୁଥାନ୍ତୁ ।

ମି: ଫିକ୍ସ—“ଏଇ ଯେଉଁ ଯୁବକ ଆହୁତା କଥା କହିଲ, ତାକୁ କଅଣ ମି: ଫର୍ ଲଣ୍ଡନକୁ ନେଇଯିବେ ବୋଲି ବିଚାର କରିଛନ୍ତି ?”

ଜାନ୍—“ନା, ନା, ଆହୁତାଙ୍କର ଜଣେ କିଏ ଅର୍ମୀୟ ହଂକରେ ଅଛନ୍ତି । ତାଙ୍କୁ ସେହିଠାରେ ଛାଡ଼ିଦେଇ ଯିବୁ ।”

ମି: ଫିକ୍ସଙ୍କୁ ଜାହାଜରେ ଦେଖି ଜାନ୍ ଶେର ବିସ୍ମୟ ପ୍ରକାଶ କଲ । ସେ କାହିଁକି ଏମାନଙ୍କ ସଙ୍ଗେ ଲୁଚିଲୁଚି ଚାଲିଛନ୍ତି ? ଅନେକ ଶବ୍ଦକରି ସେ ପ୍ରଶ୍ନ କଲ ଯେ ମି: ଫର୍ ପ୍ରକୃତରେ ପୃଥ୍ବୀ ପରିକ୍ରମା କଲେ କି ନା ଦେଖିବାପାଇଁ ରିଫର୍ମ କ୍ଲବର ସଭ୍ୟମାନେ ଏହି ଲୋକଟିକୁ ନିୟୁକ୍ତ କରିଛନ୍ତି । ସେ ଏ ବିଷୟରେ ମି: ଫର୍ଙ୍କୁ କିଛି ନ ଜଣାଇ ମି: ଫିକ୍ସଙ୍କର ଗତିବିଧି ଲକ୍ଷ୍ୟ କରିବାକୁ ବିଚାର କଲ ।

ଅକ୍ଟୋବର ମାସ ୩୦ ତାରିଖ ବୁଧବାର ଦିନ ଉତ୍ତରବେଳା ‘ରେଜୁନ’ ଜାହାଜ ମଲ୍ତକା ପ୍ରଶାଳୀରେ ପ୍ରବେଶ କଲ । ଜାହାଜଟି ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ସମୟର ବାରଦଣ୍ଡା ପୂର୍ବରୁ ଏଠାରେ ପହଞ୍ଚିଥିଲା । ଶେର ଚାରିଟାବେଳକୁ ଜାହାଜ ସିଙ୍ଗାପୁରରେ ପହଞ୍ଚିଲା । ଏହିଠାରୁ ତାର କୋଇଲି ନେବା କଥା ।

ମି: ଫର୍ ତାଙ୍କ ଟିପାଗାଡ଼ାରେ ସିଙ୍ଗାପୁରରେ ପହଞ୍ଚିବାର ସମୟ ଲେଖି ରଖିଲେ । ଆହୁତା ସିଙ୍ଗାପୁର ବୁଲି ଦେଖିବାର ଅଭିଳାଷ ପ୍ରକାଶ କରିବାରୁ ସେ ତାଙ୍କ ସହିତ ସହରକୁ ଗଲେ । ଜାନ୍ ମଧ୍ୟ ବଜାରରୁ କେତେକ ଜିନିଷ କିଣିବାକୁ ବାହାରିଗଲା । ମି: ଫିକ୍ସ ସେମାନଙ୍କ ପଛେ ପଛେ ଚାଲିଲେ । ମାତ୍ର ସେକଥା ଏମାନଙ୍କୁ ଜଣା ନଥାଏ ।

ସିଙ୍ଗାପୁର ଗୋଟିଏ ସୁନ୍ଦର ସ୍ଥାନ । ମି: ଫର୍ ଓ ଆହୁତା ଗୋଟିଏ ହୋଟେଲରେ ସାମାନ୍ୟ ଜଳଖିଆ ଖାଇ ବୁଲି ବାହାରିଲେ ।

ଏଠାରେ ଗଛପତ୍ର ବଡ଼ ସୁନ୍ଦର । ଆହୁତା ଏସବୁ ଦେଖି ମୁଗ୍ଧ;
କିନ୍ତୁ ମି: ଫର୍ ଓଡ଼େ ସୁନ୍ଦର ଖଜୁରି ବଗିଚା ଓ ଗଛମାନ ଦେଖି ନ
ଦେଖିଲ ପରି ଚାଲିଥାନ୍ତି । ସାଗୁ, ଲବଙ୍ଗ, ଜାଇଫଳ ପ୍ରଭୃତି
ଗଛରେ ଯିଙ୍ଗାପୁର ପରିପୂର୍ଣ୍ଣ; ଏମାନଙ୍କର ସୁଗନ୍ଧ ଚତୁର୍ଦିଗ
ଆମୋଦିତ କରିଦେଉଥାଏ । ମାଙ୍କଡ଼ମାନେ ଗଛଡାଳିବା ଡେଇଁ
ବିଚିତ୍ର ଶବ୍ଦ କରୁଥାନ୍ତି ।

ଦଶଟା ବେଳକୁ ସେମାନେ ଜାହାଜକୁ ଫେରିଆସିଲେ ।
ଏଣେ ମି: ଫିକ୍ସ ଗୋଟିଏ ଗାଡ଼ ଭଡ଼ାକରି ମି: ଫର୍ଙ୍କ ପଛେ
ପଛେ ଚାଲିଥାନ୍ତି; ଅବଶ୍ୟ ସେକଥା ମି: ଫର୍ ବା ଆହୁତା କେହି
ଜାଣିପାରି ନଥାନ୍ତି ।

ଜାନ୍ ବଜାରରୁ କେତେକ ଫୁଲଫଳ କଣି ଜାହାଜକୁ
ଫେରିଆସିଲା । ମି: ଫର୍ ଓ ଆହୁତା ସହର ବୁଲିସାରି ଜାହାଜକୁ
ଆସିଲେ । ସମସ୍ତେ ଆନନ୍ଦରେ କିଛି ଫଳ ଖାଇ ଚୁପ୍ଟି ଲଭ
କଲେ । ‘ରେଙ୍ଗୁନ’ ଜାହାଜ କୋଇଲା ଲଦିଯାଉ ଡଂକ
ଅଭିମୁଖରେ ବାହାରିଲା ।

ଯିଙ୍ଗାପୁରଠାରୁ ଡଂକ ଦୁଇ ହଜାର ମାଇଲ । ନଭେମ୍ବର
୫ ତାରିଖ ଦିନ ଆଜି ଗୋଟିଏ ଜାହାଜ ଡଂକରୁ ବାହାରି
ଜାପାନର ଯୋକୋହାମା ଯିବାର କଥା ଥାଏ । ମି: ଫର୍ ସେହି
ଜାହାଜରେ ଯିବାକୁ ସ୍ଥିର କରିଥାନ୍ତି । ତେଣୁ ଯିଙ୍ଗାପୁରଠାରୁ
ଡଂକ ଯିବାରେ ଯେପରି ବିଳମ୍ବ ନ ହୁଏ ସେଥିପାଇଁ ମି: ଫର୍
ବ୍ୟାକୁଳ ।

ଯିଙ୍ଗାପୁରରୁ ବାହାରିଲା ବେଳକୁ ‘ରେଙ୍ଗୁନ’ ଜାହାଜରେ
ଯାତ୍ରୀ ପୂର୍ଣ୍ଣ ହୋଇଥାନ୍ତି । ସେଥିରେ ପୁଣି ଦୁଇ ହଜାର ମାଇଲ
ଯିବାପାଇଁ ଯେତେ କୋଇଲା ଦରକାର, ତାହା ସେଥିରେ ଲଦା

ଯାଇଥାଏ । ଅନେକ ଚୀନା, ମାଲୟୀ ଓ ଭରଣାୟା ଯାତ୍ରୀ ସେକେଣ୍ଡ କ୍ଲାସରେ ଯାଉଥାନ୍ତି । ଦୈବାତ୍ ପାଣିପାଗର ପରିବର୍ତ୍ତନ ହେତୁ ମମୁଦ୍ରେ ପ୍ରବଳ ଚରକ ସୃଷ୍ଟି ହେଲା । ଅନେକ ଯାତ୍ରୀ ସାମୁଦ୍ରିକ ବମନ ରୋଗରେ ଆକ୍ରାନ୍ତ ହେଲେ । କପ୍ତାନ ବାଧା ହୋଇ ଜାହାଜର ଚକଟେଗେ ଫସି ଉଠିଲେ । ଜାନ୍ ଦେଖିଲା ଯେ ଜାହାଜ ଏପରି ଭୁଲିଲେ ସେମାନେ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ସମୟ ମଧ୍ୟରେ ହଠାତ୍ରେ ପହଞ୍ଚି ପାରିବେ ନାହିଁ । ସେ ବିରକ୍ତ ହୋଇ ଜାହାଜର କର୍ମଚାରୀ ଓ ଜାହାଜ କମ୍ପାନୀ ଉପରେ ଦୋଷ ଦେବାକୁ ଲାଗିଲା ।

ମି: ଫିକ୍ସ ଜାହାଜ କହିଲେ—“ତୁମେ ଖୁବ୍ ଚଞ୍ଚଳ ଯିବାପାଇଁ ଅଧୀର ଥିଲପରି ଜଣାପଡ଼ୁଛି । ମି: ଫର୍ କଅଣ ପ୍ରକୃତରେ ହଠାତ୍ରେ ସ୍କୋକୋହାମା ଯିବେ?”

ଜାନ୍—“ନିଶ୍ଚୟ !”

ମି: ଫିକ୍ସ—“ତୁମେ କଅଣ ବିଶ୍ୱାସ କରୁଛ ଯେ ମି: ଫର୍ ଟ୍ରେକରେ ଏହି ଅଭୁତ ପୃଥ୍ବୀ ପରିକ୍ରମା କରୁଛନ୍ତି ?”

ଜାନ୍—“ଅବଶ୍ୟ ମୋର ଏଥିରେ ଦୃଢ଼ ବିଶ୍ୱାସ । ଆପଣ ବିଶ୍ୱାସ କରୁନାହାନ୍ତି, ମି: ଫିକ୍ସ ?”

ମି: ଫିକ୍ସ—“ନା, ନା, ମୋର ସେଥିରେ ଆଦୌ ବିଶ୍ୱାସ ନାହିଁ ।”

ଜାନ୍—“କି ସରକାରୀ କଥା ! ଛାଡ଼ ସେ କଥା, ଆପଣ ଆମ ସାଥରେ ସ୍କୋକୋହାମା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଯିବେ କି ?”

ମି: ଫିକ୍ସ—“ମୁଁ ସେପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଯିବି କି ନା ଏତେ ବେଳଯାଏ ମୁଁ ଜାଣେ ନାହିଁ । ମୋତେ କି ଆଉ ନିଜ ଖର୍ଚ୍ଚରେ କୁଆଡ଼େ ଯିବାକୁ ହେଉନାହିଁ ?”

ଜନ୍ ହସି ହସି କହିଲା, “ମୋତେ ଆଉ ସେ କଥା କହିବା ଦରକାର ନାହିଁ । ମୁଁ ତା ଜାଣେ ।”

ମି: ଫିକ୍ସ ନିଜ କେବଳକୁ ଫେରିଗଲେ । ତାଙ୍କ ମନରେ ସନ୍ଦେହ ହେଲା ଯେ ସେ ଜଣେ ଗୁଜୁରା ମୋଲିସ ବୋଲି ଜନ୍ ଜାଣି ପାରିଛି । ତାହାହେଲେ ସେ ହୁଏତ ଏକଥା ମି: ଫିକ୍ସକୁ ଜଣାଇ ପାରିଥିବ । ଜନ୍ ଏହି ଟେବି ବ୍ୟାପାରରେ ସଫଳ କି ନା ? ଲେକଟା ସାଧୁ କି ଠକ ? ଏହିପରି ନାନା ପ୍ରଶ୍ନ ତାଙ୍କ ମନରେ ଉଦ୍ବିତ ହେଲା । ଯାହାହେଉ ସେ ବହୁତ ଚିନ୍ତା କରି ପୁର କଲେ ଯେ ହଠାତ୍ ମି: ଫିକ୍ସ ଡିରପ କଟିବାକୁ ହେବ । ହଠାତ୍ ହେଉଛି ବ୍ରଟିଶ ସରକାରଙ୍କର । ଏ ସୁବିଧା ଗୁଡ଼ିଲେ ଆଉ ମି: ଫିକ୍ସୁ ଧରିବାର ସୁବିଧା ମିଳିବ ନାହିଁ । ଏହା ହିଁ ହେଉଛି ଶେଷ ସୁଯୋଗ ।

ଏଣେ ମି: ଫିକ୍ସ ନିର୍ଲିପ୍ତ ଭାବରେ ନିଜର କାର୍ଯ୍ୟ କରି ଯାଉଥାନ୍ତି । ତାଙ୍କୁ କେନ୍ଦ୍ର କରି ଆଉ ଯେଉଁମାନେ ଏତେ ଚିନ୍ତା କରୁଥିଲେ, ସେମାନଙ୍କ କଥା ସେ ମୁହୂର୍ତ୍ତକ ପାଇଁ ମନରେ ସ୍ଥାନ ଦେଇନଥିଲେ । ଯଦି ତାଙ୍କ ମନରେ କାହାର ଚିନ୍ତା ଲବନାସ ଉଦ୍ବିତ ହେଉଥିଲା, ତାହା ଦେଖିଛି ସୌନ୍ଦର୍ଯ୍ୟମୟୀ ଆହୁବାଙ୍କ ଚିନ୍ତା; କିନ୍ତୁ ତାଙ୍କ କାର୍ଯ୍ୟକଳାପରୁ ମନେହେଉଥିଲା ଯେପରିକି ସେ ଆହୁବାଙ୍କ ସୌନ୍ଦର୍ଯ୍ୟରେ ଲବନାସ ଆକୃଷ୍ଟ ନୁହେଁ । ଜନ୍‌କୁ ତାଙ୍କର ଏ ପ୍ରକାର ଆଚରଣ ଅଭ୍ୟୁତ ବୋଧହେଉଥିଲା ।

ଷୋଡ଼ଶ ପରିଚ୍ଛେଦ

ହଂକଂର ଅର୍ଘ୍ୟମ

ନଭେମ୍ବର ୩ ଓ ୪ ତାରିଖ ଦୁଇଦିନ ଯାକ ପ୍ରବଳ ଝଡ଼ ହେଲା । ଜାହାଜଟି ଲହରୀରେ ପଡ଼ୁଥାଏ, ଉଠୁଥାଏ । ନରପତ୍ର ଦୃଷ୍ଟିରୁ କପ୍ତାନ ଜାହାଜର ବେଗ ଯଥେଷ୍ଟ କମାଇଦେଲେ । କିନ୍ତୁ ମି: ଫର୍ଗୁସନଙ୍କ ଯେଉଁଠି ସହକାରେ ସମୁଦ୍ରକୁ ଚାହିଁରହିଥାନ୍ତି । ସେ ଆଦୌ ବିଚଳିତ ହେଲପରି ଜଣା ପାଉ ନଥାଏ ।

ବିଳମ୍ବ ହେଉଥିବାର ଦେଖି ଜାନ୍ ହୋପ ଓ ବରକ୍ଲି ପ୍ରକାଶ କରୁଥାଏ । ତାର ଅବରଣ ଦେଖିଲେ ଯେ କେହି ମନେକରନ୍ତା, ସତେ ଯେତେ ଜାହାଜର ବିଳମ୍ବ ଯୋଗୁ ତାର ପକେଟରୁ କୋଡ଼ିଏ ନଜାର ପାଉଣ୍ଡ ବାହାର ଚାଲିଗଲା । ତାହାର ସାମୁଦ୍ରିକ ବମନରୋଗ ଦେଖାଯାଇଥିଲା; କିନ୍ତୁ ସେ ଜାହାଜର ନାବିକମାନଙ୍କୁ ଅପାରିତ ଭାବରେ ସାହାଯ୍ୟ କରି ସେଥିରୁ କେତେକ ପରିମାଣରେ ମୁକ୍ତ ହୋଇଥିଲା ।

ଦୁଇ ଦିନ ଧରି ଝଡ଼ ଲାଗିରହିବାରୁ ସମସ୍ତେ ଦୁଃଖିତ, କିନ୍ତୁ ମି: ଫିକ୍ସଙ୍କର ମନରେ ଆନନ୍ଦ । ତାଙ୍କର ଧାରଣା ଥିଲା ଯେ ଝଡ଼ ଯୋଗୁ ଜାହାଜ ହଂକଂରେ ଯଥା ସମୟରେ ପହଞ୍ଚିପାରବ ନାହିଁ । ତେଣୁ ମି: ଫର୍ଗୁସନ ସବୁ କଳ୍ପନା ପଣ୍ଡ ହୋଇଯିବ । ଅବଶ୍ୟ ମି: ଫିକ୍ସ ତାଙ୍କର ଏହି ମନୋଭାବ କାହାର ନିକଟରେ ପ୍ରକାଶିତ ହେବାକୁ ଦେଉନଥିଲେ ।

ଏହି ଦୁଇଦିନରେ ଜାହାଜର ଯେଉଁ ବଳମୁଦ୍‌ଟିଲ, ତାହା କୌଣସି ମତେ ପ୍ରକଟ ହେବାର ଆଶା ନଥିଲା । ନଭେମ୍ବର ଛଅ ତାରିଖ ଦିନ ସକାଳ ୫ଟା ବେଳକୁ ପ୍ଲୁଲଭ୍ରାଗ ଦୃଷ୍ଟିଗୋଚର ହେଲା । ମି: ଫର୍କ ସମୟତାଳିକା ଅନୁସାରେ ଜାହାଜ ୫ ତାରିଖ ଦିନ ହଂକଂରେ ପହଞ୍ଚିଥାନ୍ତା ଓ ସେ ଯଥାସମୟରେ ଅନ୍ୟ ଜାହାଜରେ ପୋକୋଡ଼ମା ଯାଇପାରିଥାଆନ୍ତେ ।

ଜାହାଜଟି ହଂକଂ ବନ୍ଦରରେ ପ୍ରବେଶ କଲକ୍ଷଣି ପାଇଲଟ ଆସି ତାହାର ଗଡ଼ପଥ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ କଲ : ଜାହାଜକୁ ପୋକୋଡ଼ମା ଯିବାପାଇଁ ଜାହାଜ ମିଳବ କି ନାହିଁ ପରୀକ୍ଷା ବୋଲି ଘବୁଥାଏ; କିନ୍ତୁ ପରୀକ୍ଷାକୁ ତାର ସାମ୍ମୁଖ ହେଲାନାହିଁ । ମି: ଫର୍କ ପରୀକ୍ଷାବାରୁ ପାଇଲଟ ଉତ୍ତରକଲ, “କାଲି ସକାଳେ ‘କର୍ଣ୍ଣାଟିକ’ ଜାହାଜ ଯିବ । ଏ ଜାହାଜଟି କାଲି ଯିବାର ଥିଲା; କିନ୍ତୁ ତାର ଗୋଟିଏ ଯନ୍ତ୍ରରେ କିଛି ସୁଟି ଦେଖାଯିବାରୁ ମରାମତିପାଇଁ ରହିବାକୁ ହେଲା । ତେଣୁ ସେ କାଲି ଯିବ ।”

ମି: ଫର୍କ ପାଇଲଟକୁ ଧନ୍ୟବାଦ ଜଣାଇ ନିଜ କେବିନ୍‌କୁ ପ୍ରସ୍ଥାନ କଲେ !

ଦୈବ ମି: ଫର୍କର ଅନୁକୂଳ ଥିଲା ବୋଲି କହିବାକୁ ହେବ । ଜାହାଜର ଯନ୍ତ୍ର ମରମତ ହେବାକୁ ନ ଥିଲେ ସେ ତାର ପୂର୍ବଦିନ ଝୁଲିଯାଇଥାନ୍ତା । ଆଉ ଆଠଦିନ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ କୌଣସି ଜାହାଜ ଜାପାନକୁ ଯିବାର ନଥିଲା । ବର୍ତ୍ତମାନ ଅବସ୍ଥାରେ ସେ ‘କର୍ଣ୍ଣାଟିକ’ ଜାହାଜରେ ଗଲେ ତାଙ୍କର ପୋକୋଡ଼ମାରେ ପହଞ୍ଚିବା ବେଳକୁ ଦିନେ ମାତ୍ର ଡେରି ହୋଇଯିବ ଏବଂ ସେହି ଦିନଟି ସେ ପରେ ପୂରଣ କରିବାର ଆଶା ଅଛି । କର୍ଣ୍ଣାଟିକ ଜାହାଜ ପରଦିନ

ସକାଳେ ଯିବ । ତେଣୁ ସେଦିନ ମି: ଫର୍ ଆହୁତାକୁ ତାଙ୍କ ବନ୍ଧୁଙ୍କ ପାଖରେ ଛାଡ଼ିବାର ବ୍ୟବସ୍ଥା କରିବେ ବୋଲି ସ୍ଥିର କଲେ ।

ମି: ଫର୍ ଜାହାଜରୁ ଡିଲ୍ଲୀର ଡୋକ୍ଟରରେ ଗୋଟିଏ ଘର ଭଡ଼ା ନେଲେ । ସେଠାରେ ଜନ୍ମର ଶ୍ରେୟାଧାନରେ ଆହୁତାକୁ ରଖାଇ ମି: ଫର୍ ଉକ୍ତ ବନ୍ଧୁଙ୍କ ସନ୍ଧାନରେ ବାହାରିଲେ ।

ବହୁତ ସନ୍ଧାନ ପରେ ମି: ଫର୍ ବୁଝିଲେ ଯେ ଆହୁତାଙ୍କର ସେହି ବନ୍ଧୁଙ୍କଠାରେ ତ୍ୟାଗ କରି ଯୁରୋପକୁ ଚାଲିଗଲେଣି । ସେ ଡୋକ୍ଟରକୁ ଫେରିଆସି ଆହୁତାଙ୍କୁ ଏହି ସମ୍ବାଦ ଦେଲେ ।

କିନ୍ତୁ ସମୟ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଆହୁତା ମାରବ ରହି କହିଲେ,
“ମି: ଫର୍, ଏବେ ମୁଁ କଅଣ କରିବି ?”

ମି: ଫର୍ ଉତ୍ତର କଲେ, “ଏହାର ଉତ୍ତର ଅତି ସହଜ । ଏ ପରିସ୍ଥିତିରେ ତୁମେ ଆମ ସହିତ ଯୁରୋପକୁ ଚାଲ ।”

ଆହୁତା କଅଣ କହିଆସୁଥିଲେ; ମାତ୍ର ମି: ଫର୍ ତାଙ୍କ କଥା ଶୁଣିବା ପୂର୍ବରୁ ଜାନ୍‌କୁ କହିଲେ, “ଶୀଘ୍ର ଯାଇ କର୍ମ୍ମାଟିକ ଜାହାଜରେ ତିନିଜଣଙ୍କ ଯିବାପାଇଁ କେବଳର ବ୍ୟବସ୍ଥା କରାଯାଏ ।”

ଜାନ୍ କେବଳର ବନ୍ଦୋବସ୍ତ କଲେ । କିନ୍ତୁ ହଠାତ୍ ଗୋଟିଏ ଅଭାବମୟ ଘଟଣା ଘଟିଗଲା ।

ଜାହାଜ କମ୍ପାନୀର ଅଫିସରୁ ଫେରିବା ବେଳେ ଜାନ୍‌ର ମି: ଫିକ୍‌ସଙ୍କ ସହିତ ଦେଖାହେଲା । ଦୁହେଁଯାକ ଗୋଟିଏ ଡୋକ୍ଟରରେ ମଦ ପିଇଲେ । ଦୁହେଁଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ଗଳ୍ପ ଚାଲିଲା । ଅବସର ଦେଖି ମି: ଫିକ୍‌ସ ନିଜର ପ୍ରକୃତ ପରିଚୟ ଦେଲେ ।

ଜାନ୍ ଘୋର ବିସ୍ମୟରେ ପଡ଼ିଲା, “ଆପଣ ତେବେ ପ୍ରକୃତରେ ଜଣେ ପୋଲିସ କର୍ମୀ; ଗୁରୁତ୍ବ ବିଭାଗରେ କାର୍ଯ୍ୟ କରନ୍ତି ?”

ମି: ଫିକ୍ସ କହିଲେ, “ହଁ, ସେ କଥା ସତ୍ୟ । ମୁଁ ଗୋଟିଏ ମୋକଦ୍ଦମା ସଂହାନରେ ମି: ଫଗ୍‌ଲ୍ ଅନୁସରଣ କରୁଛି । ସେ ବାଜିରେ ଜିତବା ପାଇଁ ପୃଥିବୀ ପରିକ୍ରମା କରୁଛନ୍ତି ବୋଲି ଯାହା କହୁଛନ୍ତି, ସେସବୁ ଲୋକଙ୍କୁ ଭ୍ରମିତ କରିବା ସମ୍ଭାବ୍ୟ । ଲଣ୍ଡନ ବ୍ୟାଙ୍କରେ ଗୋଟିଏ ବଡ଼ ଧରଣର ଟ୍ରେଜ ହୋଇଛି । ଟ୍ରେଜର ଯେମିତି ବର୍ଣ୍ଣନା ଜଣାଯାଏ, ତାହାପଛତ ମି: ଫଗ୍‌ଲ୍‌ର ପୂର୍ବ ମେଳ ଅଛି । ତୁମ ମୋତେ ସାହାଯ୍ୟ କରିପାରିବ ? ତୁମ କୌଣସି ପ୍ରକାରେ ତାଙ୍କୁ ଏଠାରେ ଦୁଇଦିନ ଦିନ ଅଟକାଇ ଦିଅ । ଏଥି ମଧ୍ୟରେ ଲଣ୍ଡନରୁ ତାଙ୍କୁ ଗିରଫ କରିବାର ଓ୍ଵାରଣ୍ଟ ଆସିଯିବ । ହଁକା ନେଉଛୁ ବ୍ରିଟିଶ ରାଜ୍ୟର ଅନ୍ତର୍ଗତ । ଏଠାରୁ ଚାଲିଗଲେ ତାଙ୍କୁ ଗିରଫ କରିବା ସହଜ ହେବ ନାହିଁ । ଦେଖ, ଟ୍ରେଜକୁ ଧରିଲେ ମୁଁ ଯେଉଁ ଦୁଇହଜାର ପାଉଣ୍ଡ ପୁରସ୍କାର ପାଇବି, ସେଥିରୁ ଅଧ ତୁମକୁ ଦେବ ।

ଜାନ୍ ଏସବୁ ଶୁଣି କିଛି ବିଶ୍ୱାସ କରିପାରୁନା ନାହିଁ । ସେ ବିରକ୍ତ ହୋଇ କହିଲା, “ଆଉଣ୍ଡ ଏଥିରେ ମୁଁ ଆଦୌ ସାହାଯ୍ୟ କରିପାରିବି ନାହିଁ । ଆପଣ ଯାହା କହିଲେ, ସେ ସବୁରେ ପଡ଼ି ହେଲେ ସତ୍ୟ ନାହିଁ । ମୁଁ ଆପଣଙ୍କ କଥାକୁ କଦାପି ବିଶ୍ୱାସ କରି ପାରିବି ନାହିଁ । ଆଉ ମଧ୍ୟ ମନେରଖିଥାନ୍ତୁ, ଯଦି ମୋର ପ୍ରଭୁ ଟ୍ରେଜ କରିଥାନ୍ତି, ତଥାପି ମୁଁ ତାଙ୍କର ବିଶ୍ୱସ୍ତ ଭକ୍ତ୍ୟ । ସେ ସବୁଦିନ ମୋ ପ୍ରତି ସଦୟ ବ୍ୟବହାର କରି ଅସିଅଛନ୍ତି । ମୁଁ ତାଙ୍କ ନିକଟରେ ବିଶ୍ୱାସଯୋଗ୍ୟତା କଳ୍ପନା ସୁଦ୍ଧା କରି ନ ପାରେ । ମୋତେ ଅର୍ଥଲେଭ ଦେଖାଉଅଛନ୍ତି । କିନ୍ତୁ ବୁଝିଥାନ୍ତୁ, ପୃଥିବୀର ସବୁ ଧନ ବିନିମୟରେ ସୁଦ୍ଧା ମୁଁ ଏପରି ବିଶ୍ୱାସଯୋଗ୍ୟ କାର୍ଯ୍ୟ କରି ପାରିବି ନାହିଁ ।

ଏହିପରି କହି ଜାନ୍ ମି: ଫର୍କୁ ସମସ୍ତ ଦିନ ଜଣାଇବାପାଇଁ ଯିବାକୁ ବାହାରିଲା । ଫିକ୍ସ ଦେଖିପାରିଲେ ଯେ ଜାନ୍ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ହୋଇ ପଡ଼ିଛି । ଯେ କୌଣସିମତେ ତାକୁ ଗାନ୍ତ କରିବାକୁ ସେ ଚେଷ୍ଟିତ ହେଲେ ।

ଚୀନ୍ର ଏହି ଅଞ୍ଚଳର ଲୋକେ ଅଫିମର ଧୂଆଁ ଖାଇଥାନ୍ତି । ହୋଟେଲମାନଙ୍କରେ ମଧ୍ୟ ଏହି ଧୂଆଁ ଖାଇବାର ବ୍ୟବସ୍ଥା ଥାଏ । ମି: ଫିକ୍ସ ଓ ଜାନ୍ ଯେଉଁ ହୋଟେଲରେ ବସି ମଦ ପିଉଥିଲେ, ସେଠାରେ ମଧ୍ୟ ଅନେକ ଲୋକ ଅଫିମ ଧୂଆଁ ପିଉଥିଲେ । ଚଳମ ଉପରେ ଅଫିମ ରଖି, ତାଉପରେ ନିଆଁ ଦେଇ ଅନେକେ ଧୂଆଁ ପିଉଥିବାରୁ ଦରନ୍ଦିଆକ ଧୂଆଁ ଗନ୍ଧରେ ପୂରିଥିଲା । ଜାନ୍‌କୁ ଏ ଧୂଆଁ ଅସହ୍ୟ ବୋଧ ହେଉଥିଲା । ଏହି ସମୟରେ ମି: ଫିକ୍ସ ଗୋଟିଏ ଚଳମ ଉପରେ ନିଆଁ ଲଗାଇ ଜାନ୍‌ର ମୁହଁ ପାଖରେ ଦେଖାଇ ଦେଲେ, “କଲେ ଦୁଇକଳ ଧୂଆଁ ଖାଇ ଦେଖ, କେଡ଼େ ଭଲ ଲାଗିବ !” ଜାନ୍ କୌତୁହଳର ବଶବର୍ତ୍ତୀ ହୋଇ କଲେ ଧୂଆଁ ପିଇଛି କି ନାହିଁ, ଅଚେତ ହୋଇ ସେହିଠାରେ ଟେବୁଲ ଉପରେ ମୁହଁମାଡ଼ି ପଡ଼ିଗଲା ।

ମି: ଫିକ୍ସଙ୍କର ଦୁରଭିସନ୍ଧ ସଫଳ ହେଲା ।

ସେଦିନ ସକାଳେ ମି: ଫିକ୍ସ ଖବର ପାଇଥିଲେ ଯେ କର୍ମ୍ମାଟିକ ସେହିଦିନ ସନ୍ଧ୍ୟାବେଳେ ହଂକଂ ଛାଡ଼ିବ । ମି: ଫର୍କୁ ହଂକଂରେ ଅଟକାଇବା ତାଙ୍କର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ଥିଲା । ଜାନ୍‌କୁ ଏପରି ଅଚେତ କରିବା ଦେବା ଫଳରେ ସେ ମି: ଫର୍କୁ ନିକଟକୁ ଯାଇ ପାରିବ ନାହିଁ । ତେଣୁ ଜାହାଜ ହଂକଂ ଛାଡ଼ିବା ସମୟ ଜଣି ନପାରି ସେ ସେଠାରେ ଅଟକି ଯିବେ; କିମ୍ବା ଯଦି କୌଣସିମତେ ଯାଆନ୍ତି, ତେବେ ଜାନ୍ ତାଙ୍କ ସଙ୍ଗରେ ଯାଇପାରିବ ନାହିଁ ।

ଜାନକୁ ହୋଟେଲରେ ଅବେଦନ ଅବସ୍ଥାରେ ଗୁଡ଼ିଦେଇ ମି: ଫିକ୍ସ ଚାଲିଗଲେ ।

ଏଣେ ମି: ଫର୍ ଆହୁତାକୁ ସଙ୍ଗରେ ଘେନି ବଜାରର ମନୋହର ଦୃଶ୍ୟ ଦେଖୁଥାନ୍ତି । କୌଣସି କୌଣସି ଦୋକାନରୁ କିଛି କିଣୁଥାନ୍ତି । ଆହୁତା ମି: ଫର୍ଙ୍କ ବ୍ୟସ୍ତରେ କିଛି କଣିକାକୁ କୁଣ୍ଡା ପ୍ରକାଶ କରୁଥିଲେ; ମାତ୍ର ମି: ଫର୍ ବଳେଇ ବଳେଇ କେତେକ ଜିନିଷ କିଣିଦେଉଥିଲେ ।

ଶେଷରେ ଦୁହେଁ ହୋଟେଲକୁ ଆସି ଭୋଜନ କଲେ । ଆହୁତା ଜାନ୍ତି ଅନୁଭବ କରୁଥିବାରୁ ନିଜ କୋଠରୀକୁ ଶୋଇବାକୁ ଗଲେ । ଜାନ୍ ଫେରିଆସି ନ ଥିବାରୁ ମି: ଫର୍ ଟିକିଏ ଚିନ୍ତିତ ହେଲେ; ମାତ୍ର କର୍ତ୍ତୃତ୍ତିକ ଜାହାଜ ସକାଳେ ଗୁଡ଼ିବା ପୂର୍ବରୁ ଜାନ୍ ନିଶ୍ଚୟ ଆସିବ ଭାବି ଶୋଇବାକୁ ଗଲେ ।

ହେତୁରୁ ଉଠି ମି: ଫର୍ ବୁଝିଲେ କର୍ତ୍ତୃତ୍ତିକ ଜାହାଜ ପୂର୍ବ ଦିନ ସନ୍ଧ୍ୟାରୁ ଚାଲିଯାଇଛି । ଜାନ୍‌ର ମଧ୍ୟ ଦେଖା ମିଳିଲା ନାହିଁ ।

ମି: ଫର୍ ବେଳିତ ନ ହୋଇ ହଠାତ୍ ବନ୍ଦରର ଚାରିଆଡ଼କୁ ଅନାଇଁ ଦେଖିଲେ ଯେ ଅନେକ ଜାହାଜ ଅଛି । ସେଥିମଧ୍ୟରୁ କେଉଁ ଜାହାଜ ସ୍ୱେକୋହାମା ଯାଉଛି ତାହାର ସନ୍ଧାନ ନେବାରେ ମି: ଫର୍ ଲାଗିପଡ଼ିଲେ । ଅଳ୍ପ ସମୟ ମଧ୍ୟରେ ଗୋଟିଏ ଗ୍ରେଟ ପାଇଲଟ୍ ନୌକାର କପ୍ରାନଙ୍କ ସଙ୍ଗେ ତାଙ୍କର ଭେଟ ହେଲା । ନୌକାଟିରେ ଚାରିଜଣ ମାତ୍ର କର୍ମଚାରୀ ଓ ଏହା ମାତ୍ର କୋଡ଼ିଏ ଟନ୍ ବୋର୍ଡ ନେଇପାରେ । ମି: ଫର୍ କୌଣସି ଉପକ୍ରମ ନ କରି କପ୍ରାନଙ୍କୁ କହିଲେ, “ଅପଣ ଆମ୍ଭମାନଙ୍କୁ ସ୍ୱେକୋହାମା ନେଇପାରିବେ ?”

କପ୍ତାନ ଉତ୍ତର କଲେ, “ଏହି ଗୋଟିଏ ଗ୍ରେଟ ନୌକାରେ ଏବେ ଦୂର ଯିବା ବିପଜ୍ଜନକ । ଏଠାରୁ ସ୍ବେକୋହାମା ହେଉଛି ସୋଲଣମ ମାଇଲ ।”

ମି. ଫର୍—“ମୋତେ ଯେକୌଣସି ମତେ ୧୪ ଡାରିଣ ମଧ୍ୟରେ ସ୍ବେକୋହାମାରେ ପହଞ୍ଚିବାକୁ ହେବ । ମୁଁ ପ୍ରତିଦିନ ପାଇଁ ଶହ ପାଉଣ୍ଡ ଲେଖାଏଁ ଭଡ଼ା ଓ ତା ଛଡ଼ା ଠିକ୍ ସମୟ ଭିତରେ ସ୍ବେକୋହାମାରେ ପହଞ୍ଚି ପାରିଲେ ଦୁଇଶହ ପାଉଣ୍ଡ ପୁରସ୍କାର ସ୍ବରୂପ ଦେବାକୁ ପ୍ରସ୍ତୁତ ଅଛି ।”

କପ୍ତାନ ଏଭଳି ଏକ ପ୍ରସ୍ତାବରେ ଏକାନ୍ତ ବିସ୍ମିତ ହୋଇ କହିଲେ, “ଆପଣ ଯାହା କହୁଛନ୍ତି ତାହା ସତ ନା କେବଳ ପରିହାସ ?”

ମି. ଫର୍—“ନା, ମୁଁ ଯାହା କହୁଛି, ତାହା ଅକ୍ଷରେ ଅକ୍ଷରେ ସତ୍ୟ ।”

କପ୍ତାନ କିଛି ସମୟ ଚିନ୍ତାକରି କହିଲେ, “ଏତେ ଦୂରକୁ ଏଭଳି ଏକ ନୌକାରେ ବସାଇ ଆପଣମାନଙ୍କୁ ନେବା ଅର୍ଥ ଆପଣମାନଙ୍କର ବିପଦ ଓ ମୋର କର୍ମଚାରୀମାନଙ୍କର ବିପଦ । ମୁଁ ଜାଣିଶୁଣି କିପରି କାହାକୁ ବିପଦରେ ପକାଇବି ? ତେବେ ମୁଁ ଆପଣମାନଙ୍କୁ ଚୀନ୍ ଉପକୂଳ ବାଟେ ଶାଢ଼ୀଇ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ନେଇ ପାରିବି । ଆଉ ଗୋଟିଏ କଥା—ଆମେରିକାଗାମୀ ଜାହାଜ ସ୍ବେକୋହାମାଠାରୁ ଯାଏ ନାହିଁ, ଶାଢ଼ୀଇଠାରୁ ଯାଏ । ଆପଣ ଶାଢ଼ୀଇଠାରୁ ଆମେରିକା ଯିବାପାଇଁ ଜାହାଜ ପାଇପାରିବେ ।”

ମି. ଫର୍—“ଆପଣ ନିଶ୍ଚିତଭାବରେ ଜାଣନ୍ତି ଯେ ଶାଢ଼ୀଇରୁ ଆମେରିକା ଯିବାପାଇଁ ଜାହାଜ ମିଳିବ ?”

କହାନ—“ସେ ବିଷୟରେ ମୁଁ ନିଃସନ୍ଦେହ । ୧୧ ତାରିଖ ଦିନ ସନ୍ଧ୍ୟାକୁ ସେଠାରୁ ଜାହାଜ ଛାଡ଼ିବ । ଆମ ହାତରେ ଚାରିଦିନ ଅର୍ଥାତ୍ ୯୬ ଘଣ୍ଟା ଅଛି । ଅଳ୍ପକାଳ ପବନ ପାଇଲେ ଆମର ନୌକା ଦଶାରେ ୯ ମାଇଲ ବେଗରେ ଯାଇ ପାରିବ । ଏଠାରୁ ଶାଫାଇ ଆଠଶହ ମାଇଲେ । ତେଣୁ ଆମେ ନିର୍ଭୀକ୍ଷ ସମୟ ମଧ୍ୟରେ ପହଞ୍ଚି ପାରିବା ।”

ଏହି ନୌକାରେ ଯିବା ସ୍ଥର ହେଲା ।

ସପ୍ତଦଶ ପରିଚ୍ଛେଦ

ବିପଦ

ପାଇଲଟ୍ ନୌକାଟିର ନାମ ଟାକାଡ଼ିଅର । ଏହା ଗ୍ରେଟ୍ ହେଲେଣ୍ଡେ ସୁନ୍ଦର ଭାବରେ ଗଠିତ । ଏଥିରେ ୨୦ ଟନରୁ ଅଧିକ ଭାର ଯାଇ ନପାରେ । ଏହାର କର୍ମଚାରୀମାନେ ଅତ୍ୟୁତ୍ସାହ ପାଇଲଟ୍ ଓ ସେ ନୌକାଟି ପାଖରେ ଜାହାଜର ପଥ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ କରିବାରେ ଅଭ୍ୟାସୀ । ଦ୍ରୁତ ବେଗରେ ଗତି କରିବାରେ ଏହି କ୍ଷୁଦ୍ର ନୌକାଟି ବିଶେଷ ଖ୍ୟାତି ଲାଭ କରିଥିଲା । ପ୍ରତିଯୋଗିତାରେ ଏହା କେତେଥର ପୁରସ୍କାର ମଧ୍ୟ ପାଇଥିଲା ।

ଏଡ଼େ ଗ୍ରେଟ୍ ନୌକାରେ ଆଠଶହ ମାଇଲ ଯିବାରେ ଅନେକ ବିପଦ । ନଭେମ୍ବର ମାସ ଆଡ଼କୁ ଚାନ୍ ସାଗର

ସାଧାରଣତଃ ବାଟୋଦ୍ଦୋଳିତ ହୋଇଥାଏ । ସମୟେ ସମୟେ ଝଡ଼ି ମଧ୍ୟ ଦେଖାଦେଇଥାଏ । ଯାହାହେଉ ଦକ୍ଷିଣପୂର୍ବ ଦିଗରୁ ବାୟୁ ବହୁଥିବାରୁ ଅନୁକୂଳ ବାୟୁ ଯୋଗେ ଟାଙ୍କାଡ଼ିଅର ଶିପ୍ତ ଚେରେ ଯିବାକୁ ଲାଗିଲା ।

ମି: ଫର୍ଗୁ ଡେକ୍ ଉପରେ ଛୁଡ଼ାନ୍ଦୋଇ ସମୁଦ୍ରର ଅବସ୍ଥା ନିରୀକ୍ଷଣ କରୁଥାନ୍ତି । ତାଙ୍କ ମୁଖରେ ସାହସ ଓ ଦୃଢ଼ତାର ସଙ୍କେତ । ଆହୁତା ଶ୍ଵାତସ୍ପନ୍ନ ଶ୍ରବରେ ଗୋଟିଏ ନିରାପଦ ସ୍ଥାନରେ ବସିଥାନ୍ତି । ତାଙ୍କ ମଧ୍ୟା ଉପରେ ଶ୍ଵେତନଙ୍ଗର ପାଲ ବିସ୍ତୃତ ହୋଇଥାଏ । ଗୋଟିଏ ସାମୁଦ୍ରିକ ପକ୍ଷୀ ପକ୍ଷବିସ୍ତାର କରି ଉଡ଼ିଗଲାଣି ପାଇଲଟ୍ ନୌକାଟି ଗତି କରୁଥାଏ ।

ଆଉ ଜଣେ ଯାତ୍ରୀ ନୌକାର ପଛ ମଙ୍ଗ ପାଖରେ ଏକାକୀ ବସିଥିଲେ । ଏହି ଯାତ୍ରୀ ଜଣକ ହେଉଛନ୍ତି ମି: ଫିକ୍ସ । ସେ ଜାନ୍‌ର ଜଣେ ବନ୍ଧୁ ଓ ପୋକୋହାମା ଯିବେ ବୋଲି ପ୍ରକାଶ କରିଥିଲେ । ମି: ଫର୍ଗୁଙ୍କୁ ସଙ୍ଗରେ ନେବେ ବୋଲି କହିଲେ ।

ଯାହାଙ୍କୁ ଗିରଫ କରିବେ ବୋଲି ମି: ଫିକ୍ସ ଯାଉଛନ୍ତି, ତାଙ୍କର ବ୍ୟୟରେ ନୌକାରେ ଯିବା ଅନୁଚିତ ହେବ । ଏହିପରି ବିଚାର ସେ କହିଲେ, “ଆପଣଙ୍କ ଦୟା ନିମନ୍ତେ ଧନ୍ୟବାଦ, ମାତ୍ର ମୁଁ ମୋର ଉଡ଼ାଟା ଦେବି ।” ମି: ଫର୍ଗୁ ଦୃଢ଼ତାର ସହିତ କହିଲେ, “ନା, ତା କଦାପି ହେବ ନାହିଁ । ମୋର ସାଧାରଣ ଖର୍ଚ୍ଚ ମଧ୍ୟରେ ନୌକାର ଉଡ଼ା ରହିଛି । ଆପଣ କିଛି ଦେବା ଆବଶ୍ୟକ ନାହିଁ ।”

ମି: ଫିକ୍ସ ମନେ ମନେ ଲଜ୍ଜିତ ହୋଇ ଡେକ୍ ଉପରେ ବସିଲେ । ଦିନଯାକ ତାଙ୍କ ମୁହଁରୁ ଆଉ କୌଣସି କଥା ଶୁଣାଯାଇ ନଥିଲା ।

ମଧ୍ୟ ମଧ୍ୟେ ମି: ଫର୍ ବରୁଥିଲେ ଜନ୍ କୁଆଡ଼େ ଗଲେ ?
ବୋଧହୁଏ ସେ ଠିକ୍ ସମୟରେ ଆସି କର୍ମାଣ୍ଡିକରେ ଯାଇଥିବ ।

ଦ୍ଵିତୀୟ ଦିନ ସକାଳେ ଆକାଶରେ ଖଣ୍ଡେ ମେଘ ଦେଖାଗଲା ।
କପ୍ତାନ ସାବଧାନ କରାଇ ଦେଲେ ଗୋଟାଏ ଝଡ଼ ହୋଇଯାରେ ।

ମି: ଫର୍ ପଚାରିଲେ—“ଝଡ଼ କେଉଁ ଦିଗରୁ ଆସୁଛି, ଦକ୍ଷିଣକୁ
ନା ଉତ୍ତରକୁ ?”

କପ୍ତାନ ଉତ୍ତର କଲେ—“ଦକ୍ଷିଣକୁ ।”

ମି: ଫର୍ କହିଲେ—“ତାହାହେଲେ ଏହା ଆମକୁ ଆମର
ଲକ୍ଷ୍ୟ ଦିଗରେ ନେବାକୁ ସାହାଯ୍ୟ କରାବ ।”

ଏଥି ମଧ୍ୟରେ ନୌକାର କର୍ମଚାରୀମାନେ ଝଡ଼ର ସମ୍ମୁଖୀନ
ହେବାକୁ ପ୍ରସ୍ତୁତ ହୋଇଗଲେ । ପାଲଗୁଡ଼ିକୁ ଫିଟାଇ ଦିଆଗଲା ।
କେବଳ ପଛ ମଙ୍ଗ ପାଖରେ ଖଣ୍ଡିଏ ଛୋଟ ପାଲ ରହିଲା । କେବଳ
ଗୁଡ଼ିକର ଝରକା ବନ୍ଦ କରିଦିଆଗଲା । କପ୍ତାନ ଯାତ୍ରୀମାନଙ୍କୁ
ସାବଧାନ କରାଇ ଦେଲେ ଯେ ସେମାନେ ଭିତରକୁ ଚାଲିଯାନ୍ତୁ ।
ତଥାପି କେତେଜଣ ଝଡ଼ର ଦୃଶ୍ୟ ଦେଖିବାପାଇଁ ଡେକ୍ ଉପରେ
ରହିଲେ ।

ସକାଳ ଆଠଟା ବେଳକୁ ପ୍ରବଳ ପବନ ବହିବାକୁ ଲାଗିଲା;
ତା ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ମୁଗଳଧାବରେ ବୃଷ୍ଟି ହେଉଥାଏ । ସେ ଦିନଯାକ
ପବନ ବହିଲା । ଛୋଟ ନୌକାଟି ଉତ୍ତଳ ତରଙ୍ଗମାଳା ଉପରେ
ଉଡ଼ିଗଲପରି ଚାଲୁଥାଏ । ଅନେକ ଥର ନୌକା ଓଲଟିପଡ଼ିବାର
ଆଶଙ୍କା ହୋଇଥିଲା; ମାତ୍ର କପ୍ତାନଙ୍କ କୌଶଳପୂର୍ଣ୍ଣ ଚଳନା ଯୋଗୁ
ରକ୍ଷା ପାଇଯାଇଥିଲା ।

ମି: ଫିକ୍ସ ଗଣ୍ଡର ଚନ୍ଦ୍ରାରେ ମଗ୍ନ । ସେ ମନେ ମନେ ଏ
ଯାତ୍ରାକୁ ଅଭିଶାପ ଦେଉଥାନ୍ତି । ଆହୁତା ମି: ଫର୍କର ସାହସ

ଦେଖି ବିସ୍ମୟ ପ୍ରକାଶ କରୁଥିଲେ ଓ ତାଙ୍କ ପାଖେ ପାଖେ ରହି ବାତ୍ୟାର ସମସ୍ତ ବିପଦ ନୀରବରେ ସହ୍ୟ କରିଯାଉଥିଲେ । ମି: ଫର୍କ ମୁଖରେ ଅବସାଦ ବା ବିଧାତାର ରେଖା ଆସି ଯିଥିଲା—ସତେ ଅବା ଏ ପ୍ରବଳ ବାତ୍ୟା ମଧ୍ୟ ତାଙ୍କର କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମର ଗୋଟାଏ ଅଙ୍ଗ ।

ଟାଙ୍କାଡ଼ିଆର ନୌକାଟି ସମୁଦ୍ର କୂଳଠାରୁ ପ୍ରାୟ ପାଞ୍ଚମାଇଲ ଦୂରରେ ରହି ରହି କରୁଥିଲା । ଚାନ୍ଦି ଉପସ୍ଥିତ ହେଲା । ବାତ୍ୟାର ପ୍ରକୋପ ମଧ୍ୟ ବୃଦ୍ଧି ପାଇଲା । ଏହି ଧୁସ୍ର ଜାହାଜଟି ଦୃଢ଼ ଭାବରେ ନିର୍ମିତ ହୋଇଥିଲା । ତା ନୋହିଥିଲେ ସେ କଦାପି ଏ ପ୍ରବଳ ବାତ୍ୟାରେ ରକ୍ଷା ପାଇପାରିନଥାନ୍ତା । ନୌକାର ପାଇଲଟ୍ ମି: ଫର୍କ କହିଲେ, “ଦେଖନ୍ତୁ; ବାତ୍ୟା ଶୁଷ୍କ ଅକାର ଧାରଣ କଲଣି । ମୋ ମତରେ ନୌକାଟିକୁ କୌଣସି ବନ୍ଦରକୁ ନେଇଯିବା ବୁଦ୍ଧି-ମାନର କାର୍ଯ୍ୟ ହେବ ।” ମି: ଫର୍କ ଉତ୍ତର କଲେ, “ହଁ, ମୁଁ ମଧ୍ୟ ତାହା ହିଁ ଭାବୁଛି ।”

“ତେବେ କେଉଁ ବନ୍ଦରକୁ ଯିବା ?”

“ମୋ ମତରେ ଗୋଟିଏ ମାତ୍ର ବନ୍ଦରକୁ ଯିବା ଉଚିତ— ତାହା ହେଉଛି ଶାଢ଼ାଇ ।”

ମି: ଫର୍କର ଏପରି ଦୃଢ଼ ମନୋଭାବ ଦେଖି କପ୍ତାନ ବିସ୍ମିତ ହୋଇଗଲେ । ନାନା ବିପଦର ଆଶଙ୍କା ସତ୍ତ୍ୱେ ସେ ଶାଢ଼ାଇ ଅଭିମୁଖରେ ନୌକା ଚଳାଇବାରେ ଲାଗିଲେ ।

ଏଣେ ପ୍ରବଳ ଝଡ଼ ବହୁଥାଏ । ନୌକାଟି ଉଠୁଥାଏ, ପଡ଼ୁଥାଏ । ପ୍ରତି ମୁହୂର୍ତ୍ତରେ ଏହା ବୁଡ଼ିଯିବାର ବା ଓଲଟିପଡ଼ିବାର ଆଶଙ୍କା ହେଉଥାଏ । ଡେକ୍ ଉପର ପାଣିରେ ପୂର୍ଣ୍ଣ । କେବଳ

ମି. ଫର୍କ୍ସ ଗୁଡ଼ିଏଲେ ସବୁ ଯାତ୍ରୀ ଶୁଭସମ୍ପ୍ର । ଆହୁତା ନିଜାନ୍ତ
ଜ୍ଞାନ ଓ ଅବସନ୍ନ ହୋଇପଡ଼ିଥିଲେହେଁ ସାହସ ହରାଇ ନ ଥିଲେ ।

ଯାହାହେଉ ସକାଳ ହେଲା । ଫିମ୍ପ ବାତ୍ୟାର ବେଗ କମି
ଆସିଲା ଓ ଯାତ୍ରୀମାନେ ଟିକିଏ ବିଶ୍ରାମ ନେବାକୁ ଅବସର ପାଇଲେ ।
ସନ୍ଧ୍ୟାପରେ ବାତ୍ୟା ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣରୂପେ ଉଭେଇଗଲା । ତତ୍ପରଦିନ
ନଭେମ୍ବର ୧୧ ତାରିଖ ସକାଳୁ ସେମାନେ ଶାଢ଼ୀଇଠାରୁ ପ୍ରାୟ
ଚାନ୍ଦି ମାଇଲ ଦୂରରେ । ଝଡ଼ ହୋଇ ନ ଥିଲେ ଏତେବେଳକୁ
ସେମାନେ ଶାଢ଼ୀଇଠାରୁ ମାତ୍ର ଚାନ୍ଦି ମାଇଲ ଦୂରରେ ଥାଆନ୍ତେ ।

ପୁଣି ଅନ୍ୟ ଏକ ବିପଦ ଦେଖାଗଲା । ବାୟୁର ସଞ୍ଚାଳନ
ଆଦୌ ଅନୁଭୂତ ହେଲା ନାହିଁ । ପାଲଟେ ପବନ ନ ବାଜିବାରୁ
ନୌକାଟି ମନ୍ତ୍ରର ଭାବରେ ଚାଲିବାକୁ ଲାଗିଲା । ଯେଉଁ ପବନକୁ
ସେମାନେ ଅଭିଶାପ ଦେଉଥିଲେ, ତାକୁ ହିଁ ସେମାନେ ପୁଣି ପ୍ରାର୍ଥନା
କଲେ, “ହେ ପବନଦେବତା, ଆମ ନୌକାକୁ ଶୀଘ୍ର ଶାଢ଼ୀଇକୁ
ଭସାଇ ନିଅ ।” ନୌକାର କର୍ମଚାରୀମାନେ ବେଗରେ ନୌକା
ଚଳାଇବାକୁ ଯଥାସାଧ୍ୟ ଯତ୍ନ କଲେ । ତଥାପି ସନ୍ଧ୍ୟା ସାତଟାବେଳକୁ
ଦେଖାଗଲା ଯେ ଶାଢ଼ୀଇ ଆହୁରି ଚିନ୍ତିମାଇଲା ଦୂର । ଠିକ୍ ସମୟରେ
ପ୍ରହସ୍ତବାର ଆଶା ଦେଖାଗଲା ନାହିଁ । କପ୍ତାନ ଦେଖିଲେ ଯେ
ତାଙ୍କର ଦୁଇଗଡ଼ ପାଉଣ୍ଡ ପୁରସ୍କାର ହାତରୁ ଖସିଯିବ । ସେ
ବ୍ୟାକୁଳ ଦୃଷ୍ଟିରେ ମି. ଫର୍କ୍ସ ଆଡ଼କୁ ଚାହିଁଲେ । କିନ୍ତୁ ମି. ଫର୍କ୍ସ
ଚନ୍ଦ୍ରୀର ଓ ପ୍ରଶାନ୍ତ ।

ଏହି ସମୟରେ ଟିକିଏ ଦୂରରେ ଗୋଟିଏ ‘ମାର୍ଜିନ’ ଜାହାଜ
ଯାଉଥିଲା । ଜାହାଜର ଧୂଆଁ ଦେଖାଗଲାଣି ମି. ଫର୍କ୍ସ କପ୍ତାନଙ୍କୁ
କହିଲେ, “ଆପଣ ଶୀଘ୍ର ଆମ ନୌକାର ପତାକା ଅବନତ କରି

ଦିଅନ୍ତୁ ।” ନୌକାର କର୍ମଶୃଙ୍ଖଳାରେ ପଡ଼ାକା ଅବନତ କରାଦେଲେ
 ଓ ବିପଦସ୍ୱରକ ବେଳୁକ ଫୁଟାଇଲେ ।

ମାର୍ଜିନ ଜାହାଜଟି ଏହି ସଙ୍କଟରୁ ବୁଝିଲା ଯେ ନୌକାଟି
 ବିପଦରେ ପଡ଼ିଛି । ତେଣୁ ସେ ଗତିବେଗ କମାଇ ନୌକା ପାଖକୁ
 ଆସିଲା ।

ମି: ଫର୍କ୍ଲର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ସିଦ୍ଧ ହେଲା ।

ଅଷ୍ଟାଦଶ ପରିଚ୍ଛେଦ

ସର୍ବସାଧାରଣରେ ଜୀନ୍

ନଭେମ୍ବର ୭ ତାରିଖ ଦିନ କର୍ମ୍ମାଟିକ ଜାହାଜଟି ହଠାତ୍
 ସ୍ୱାକ୍ଷୋଭାମା ଅଭ୍ୟୁତ୍ଥାନ ଯାତ୍ରା କଲା । ତତ୍ପରଦିନ ସକାଳେ
 ଜାହାଜର କର୍ମଶୃଙ୍ଖଳାରେ ଦେବିବାକୁ ପାଇଲେ ଯେ ଜଣେ ଲୋକ
 ଅଚେତନ ଭାବରେ ଡେଇଁ ଉପରେ ଶୋଇଛି । ତାର ପୋଷକ
 ନିତାନ୍ତ ମଇଳା । ସେ କେତେବେଳେ ଓ କିପରି ସେଠାକୁ ଆସିଲା,
 କାହିଁକି ଏପରି ପଡ଼ିଛି ଭାବ ସେମାନେ ବୁଝିପାରୁ ନାହାନ୍ତି । ଏହି
 ଲୋକଟି ହେଉଛି ଜୀନ୍ ।

ଜୀନ୍ ହୋଟେଲରେ ଅତିଥିଆର୍ତ୍ତୀ ଖାଇ ଅଚେତ ହୋଇ
 ପଡ଼ିଥିଲା । ହଠାତ୍ ତାହାର ଚେତା ଆସିଗଲା; ମାତ୍ର ଅତିଥି ନିଶା ଗୁଡ଼ି
 ନଥିଲା । ସେତେବେଳକୁ ଜାହାଜ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଚାଲିଯିବାକୁ ସମୟ ଥାଏ ।

ସେ ଅଧୀର ହୋଇ ଜାହାଜ ପାଖକୁ ଦୌଡ଼ିଲା । ସୌଭାଗ୍ୟବଶତଃ ଜାହାଜ ଦେଇ ଗୁଡ଼ିବାନ ଠିକ ଶେଷ ମୁହୂର୍ତ୍ତରେ ସେ ଜାହାଜ ଉପରକୁ ଉଠିଗଲା । ମାତ୍ର ଡେଇଁ ଉପରେ ପଡ଼ିଥିବା ପରେ ପରେ ପୁଣି ନିଶାଚେ ଘୋଳହୋଇ ଶୋଇପଡ଼ିଲା । ତା ପରିଦିନ ସକାଳେ ତାର ନିଦ ଭାଙ୍ଗିଲାବେଳକୁ ଜାହାଜଟି ବହାଠାରୁ ଘୋକୋହାମା ଅଭିମୁଖରେ ଦେଉଳିତ ମାଇଲ ଗତିକରି ସାରିଥିଲା ।

ମି: ଫର୍ଗୁସନ୍ କେବଳରେ ଥିବେ ବୋଲି ଆଶା କରି ସେ ଡେକରୁ କେବଳକୁ ଗଲେ; ମାତ୍ର ମି: ଫର୍ଗୁସନ୍ ଦେଖି ପାରିଲା ନାହିଁ । ସେ ଜାହାଜର କର୍ମଚାରୀମାନଙ୍କଠାରୁ ବୁଝିଲା ଯେ ମି: ଫର୍ଗୁସନ୍ ବୋଲି କୌଣସି ଯାତ୍ରୀ ଜାହାଜରେ ଯାଉନାହାନ୍ତି । ଜାହାଜଆଗରୁ ଗୁଡ଼ିବା କଥା ସେ ଜାଣିଥିଲା, ଅଥଚ ସେ ବେସ୍ ତାର ପ୍ରଭୁଙ୍କୁ ଜଣାଇ ପାରିଲା ନାହିଁ । ତେଣୁ ସେ ଜାହାଜରେ ଆସି ପାରିଲେ ନାହିଁ । ଜାନ କର୍ତ୍ତବ୍ୟରେ ସ୍ୱୀକୃତି କରିଥିବାରୁ ନିଜକୁ ଧକ୍କାର କରିବାକୁ ଲାଗିଲା । ମାତ୍ର ଏବେ ପ୍ରତିକାରର କୌଣସି ଉପାୟ ନଥିଲା ।

ସେ ଭାବିଲା ଯେ ମି: ଫିଲ୍ଡ ତାକୁ ଏପରି ଅସୁବିଧାରେ ପକାଇ ଦେଲେ । ତାଙ୍କୁ ପାଇଲେ ଗଳାଗପି ମାରି ଦେବାକୁ ତାର ମନ ହେଲା । ମାତ୍ର ନିରୁପାୟ ହୋଇ ସେ କେବଳ ଖାଇ ପିଇ ଶେଇ ଜାହାଜରେ ସମୟ କଟାଇବାକୁ ଲାଗିଲା । ଆଗରୁ ଭଡ଼ା ଇତ୍ୟାଦି ଦିଆଯାଇଥିଲା । ତେଣୁ ଆପାତତଃ ଘୋକୋହାମା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ସେ ନିରାପଦରେ ଯାଇପାରିବ ବୋଲି ନିଜକୁ ସାନ୍ତୁନା ଦେଲା ।

ନଭେମ୍ବର ୧୩ତାରିଖ ଦିନ କର୍ତ୍ତାଟିକ ଜାହାଜ ଘୋକୋହାମା ବନ୍ଦରରେ ପ୍ରବେଶ କଲା । ଜାନ ଜାହାଜରୁ ଓହ୍ଲାଇ ସେଦିନଟିଯାକ ଏହି ଜାପାନୀ ସହରରେ ଏଣେତେଣେ ବୁଲିଲା । ତାର ଗୋଟିଏ

କ୍ଷୀଣଆଶା ଥିଲା ଯେ ସେ ଏହି ସହରର କୌଣସିଠାରେ ମି: ଫଗ୍‌କୁ ଭେଟିବ ବା କାହାଣୀରୁ ସାମାନ୍ୟ ପାଇବ । ମାତ୍ର ତାର ଆଶା ବିଫଳ ହେଲା । କନସ୍‌ଲେଟ ଅଫିସକୁ ଯାଇ ସେଠାରେ ସେ ଅନୁସନ୍ଧାନ କରିବାକୁ ଶ୍ରାବ୍ଥିଲ । କିନ୍ତୁ ସେଠାରେ ମି: ଫଗ୍ ବା ଆହୁତାଙ୍କ ଖବର ପରୁରିବା ସମୀଚୀନ ହେବନାହିଁ ବୋଲି ସେଥିରୁ ବିରତ ହେଲା । ସହରର ବଜାରମାନଙ୍କରେ ସେ ଅନେକ ଜାପାନୀ, ଚୀନ, ଡଚ, ଇଂରେଜ ଓ ମାର୍କିନ ଲୋକଙ୍କୁ ଦେଖିବାକୁ ପାଇଲା । ସମସ୍ତେ ନିଜ ନିଜ ବ୍ୟାପାରରେ ନିଯୁକ୍ତ । ସେ ଅନେକ ବେଳଯାଏ ଏମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ବୁଲିଲା । ଫିମେସ୍‌ଥାରେ ତାର ଉଦର ଜ୍ୱାଳା ଉପସ୍ଥିତ ହେଲା । ଏଣେ ପାଟରେ କିଛି ଖେଲେ ନାହିଁ । ଭାବିଲା ଘଣ୍ଟାଟିକୁ ବିଦ୍ରୂପ କରି କିଛି ଖାଦ୍ୟ ଖିସି କରିବ । ପର ମୁହୂର୍ତ୍ତରେ ତାର ମନେପଡ଼ିଲା—ଘଣ୍ଟାଟି ତାର ବାପା ଦେଇଥିଲେ । ଘରର ଏତେଦିନର ପୁରୁଣା ଜିନିଷଟି ବିକିଦେବ କିପରି ? ଶେଷରେ ସେ ସ୍ଥିରକଲ ଯେ ତା ଦେହରେ ଥିବା ନୂଆ ପୋଷାକକୁ ବିକି ଅଳ୍ପ ଦାମର ପୁରୁଣା ପୋଷାକ କଣ ପିନ୍ଧିବ । ଯାହା ବଲିବ ସେଥିରେ କିଛି ଖାଦ୍ୟ କଣି ଖାଇବ ।

ସେ ଗୋଟିଏ ଦୋକାନକୁ ଯାଇ ତାହାର ପୋଷାକତକ ଦେଇ ପୁରୁଣା ପୋଷାକ ପିନ୍ଧିଲା ଓ ଦୋକାନୀଠାରୁ କିଛି ମୁଦ୍ରା ଆଣିଲା । ଅବଶ୍ୟ ସେ ଯେଉଁ ପୁରୁଣା ପୋଷାକ ପିନ୍ଧି ଆସିଲା, ତାହା ଜାପାନୀ ଧରଣର ପୋଷାକ ।

ଜନ ଗୋଟିଏ ହୋଟେଲରୁ କିଛି ଭାତ ଓ ମାଂସ ଖୋଳ ଖାଇଲା । ଅନେକବେଳୁ ତାହାର ପେଟ ଖୋଜୁଥିଲା । କିଛି ଆହାର ପଡ଼ିବାରୁ ତା ମନରେ ଶାନ୍ତି ଆସିଲା । ସେ ଭାବିଲା, ଆମେରିକା

ଯାଉଥିବା କୌଣସି ଜାହାଜରେ ଯେବେ କିଛି କାମ ମିଳିଯାଏ,
ତେବେ ସେ ପ୍ରାନ୍ତସିଂହା ଚାଲିଯିବ । ସେଠାରେ ନିଶ୍ଚୟ ତାର ପ୍ରଭୁ
ମି: ଫରୁକ୍ ଦେଖି ପାରନ୍ତି ।

ଏହିପରି ବହୁତ ସେ ବନ୍ଦରାଆଡ଼କୁ ଯାଉଛି, ଏହି ସମୟରେ
ସେ ଦେଖିଲା ଯେ ଜଣେ ଜାପାନୀ ବନ୍ଦୀ ପୋଷାକ ପିନ୍ଧି
ଗୋଟିଏ ବଜ୍ରପନ ଦେଇ ଯାଉଛି । ସେଥିରେ ଲେଖାଅଛି—

ଜାପାନୀ ସର୍କସର

ବରାଟ ଆକର୍ଷଣ

ପିରମିଡ୍ ଖେଳ

ଆଜି ହେଉଛି ଶେଷ ରାତି

ସର୍କସ ଦଳ କାଲି ଆମେରିକା ଚାଲିଯିବେ

ଆଜି ନ ଦେଖିଲେ ହତାଶ ହେବେ ।

ଯୁବା ବୟସରେ ଜାନ୍ କିଛି ଦିନପାଇଁ ସର୍କସରେ ଥିଲା ।
ସେଥିରେ ସେ ନାନା ରକମର କୁସ୍ତି କସରତ ଓ ପିରମିଡ୍ ଖେଳ
ମଧ୍ୟ ଦେଖାଉଥିଲା । ଏହି ଦଳ ସହିତ ଆମେରିକା ଯାଇପାରବାର
ଆଶାକରି ସେ ଏହି ଲୋକଟିର ସଙ୍ଗରେ ଗଲା । ସର୍କସ ଦଳର
ଲୋକେ ଗୋଟିଏ ପ୍ରକାଶ୍ଟ୍ର ହଲ୍‌ରେ ରହୁଥିଲେ । ହଲ୍‌ରେ ଅନେକ
ବଜ୍ରପନ ଥିଲା । ଅଧିକାଂଶ ବଜ୍ରପନରେ ସର୍କସ ଦଳର କେତେକ
ଖେଳର ଚିତ୍ର ମଧ୍ୟ ରହିଥିଲା ।

ଜାନ୍ ନିଜର ଦୁର୍ଦ୍ଦଶା ଜଣାଇ ମେନେଜରଙ୍କୁ କହିଲା—
“ମୋତେ ଆପଣଙ୍କ ସର୍କସଦଳରେ କୌଣସି ଗୋଟାଏ କାମ
ଦିଅନ୍ତୁ । ମୁଁ ଆପଣଙ୍କ ସଙ୍ଗେ ଆମେରିକା ଯିବାକୁ ପ୍ରସ୍ତୁତ ।”

ଦୈବାର୍ତ୍ତ ସେତେକାନ୍ଦବଳକୁ ସର୍କସ ଦଳର ଜଣେ ଲୋକ
ଦରକାରଥିଲା । ମେନେଜର ଜାନ୍‌କୁ ପଚାରିଲେ, “ତୁମେ ତ

ଜାପାନୀ ଲୋକ ନୁହଁ, ତେବେ ଜାପାନୀ ପୋଷାକ ପିନ୍ଧିଛ କାହିଁକି ?”

ଜାନ୍ ସମସ୍ତ ଘଟଣା ବର୍ଣ୍ଣନା କରି କହିଲା, “ମୁଁ ମୋର ଯୌବନ କାଳରେ ସର୍କସରେ ଯୋଗଦେଇ ଭାରକେନ୍ଦ୍ର ରଖିବା ଖେଳରେ ଭଲ ନାଁ କରିଥିଲି ।”

ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ତାକୁ ଦଳରେ ନିୟୁକ୍ତି ମିଳିଗଲା । ସ୍ଥିରହେଲା, ସେହିନ ରାତିରେ ସେ ଖେଳ ଦେଖାଇବ; ତା ପରଦିନ ଦଳ ସହିତ ଆମେରିକା ଯିବ ।

ଜାନ୍ର ଧାର୍ଯ୍ୟ ଭଲଦିବାଳି କହିବାକୁ ହେବ । ଏହି କାମଟି ମିଳି ନଥିଲେ ତାର ଅବସ୍ଥା ଶୋଚନୀୟ ହୋଇଯାଇଥାନ୍ତା ।

ସନ୍ଧ୍ୟା ହେଲା । ସର୍କସର ଖେଳାଳିମାନେ ନିଜ ନିଜର ପୋଷାକ ପିନ୍ଧି ପ୍ରସ୍ତୁତ ହୋଇଗଲେ । ଜାନ୍ ମଧ୍ୟ ଜଣେ ଜୋକର୍ ଯା ପୋଷାକ ପିନ୍ଧିଲା ।

ସର୍କସ ଆରମ୍ଭ ହେଲା । ଖେଳାଳିମାନେ ନାନା କୌଶଳପୂର୍ଣ୍ଣ ଖେଳ ଦେଖାଇଲେ । ଭାରକେନ୍ଦ୍ର ରଖିବା ଖେଳରେ ଅନ୍ୟାନ୍ୟମାନଙ୍କ ସଙ୍ଗେ ଜାନ୍ ମଧ୍ୟ ଯୋଗଦେଇ ଦର୍ଶକମାନଙ୍କୁ ମୁଗ୍ଧ କଲା । ଶେଷବେଳକୁ ପିରମିଡ୍ ଖେଳ ହେବାର କଥା । ଏହି ଖେଳଟି ଉକ୍ତ ସର୍କସ ଦଳର ସବୁଠାରୁ ଉତ୍କଳ୍ପ ଖେଳ ଏବଂ ଏହାକୁ ଦେଖିବାପାଇଁ ଅଧିକାଂଶ ଦର୍ଶକ ଆସିଥିଲେ ।

ଏହି ଖେଳରେ ପ୍ରଥମେ ବାରଜଣ ଖେଳାଳି ଚତୁ ହୋଇ ଶୋଇଲେ । ପ୍ରତ୍ୟେକଙ୍କ ନାକ ଉପରେ ୫ ଫୁଟ ଲମ୍ବର ଖଣ୍ଡିଏ ଲେଖାଏଁ ବାଉଁଶ ଠିଆ କରାଗଲା । ସେହି ବାଉଁଶ ଉପରେ ଭାରକେନ୍ଦ୍ର ରଖି ଆଉଜଣେ ଲେଖାଏଁ ଖେଳାଳୀ ନାନା କୌଶଳ ଦେଖାଇଲେ । ବାରଜଣଙ୍କ ନାକ ଉପର ବାଉଁଶଅଗରେ ଭାରକେନ୍ଦ୍ର

ରଖି ଆଉ ଦଳେ ରହିଲେ । ସେମାନଙ୍କ ନାକ ଉପରେ ବାଉଁଶ ରଖି ଆଉ ଦଳେ; ଏହିପରି ଚାରିଦଳ ରହିଲେ । କେସ ଦଳଟି ହଲ୍‌ର ଛତାକୁ ସ୍ପର୍ଶ କରୁଥିଲା । ଉପର ଦଳର ଖେଳାଳୀ ସଂଖ୍ୟା ହ୍ରାସ ହେବା ପରେ ଉଠି ଥିବା ସମସ୍ତ ଦୃଶ୍ୟଟି ଗୋଟିଏ ପିରିମିଡ଼ିଆ ଦିଶୁଥିଲା । ଏଣେ ଜାପାନ ବ୍ୟାଣ୍ଡବାଦ୍ୟ ବାଜୁଥାଏ । ଦର୍ଶକମାନେ ଆନନ୍ଦରେ ତାଳି ମାରୁଥାନ୍ତି । ହଠାତ୍ ପିରିମିଡ଼ିଟି ଗୋଟିଏ ପଡ଼ିଲା । କେତେଜଣ ଖେଳାଳୀ ସାମାନ୍ୟ ଆଘାତ ମଧ୍ୟ ପାଇଲେ । ହଲ୍‌ରେ ଘୋର ବିଶ୍ୱାସୀ ଦେଖାଗଲା ।

ଏହାର କାରଣ ଏହି ଯେ ଜାନ୍ ସବା ତଳ ଦଳରେ ଥିଲା । ସେ ହଠାତ୍ ନିଜ ସ୍ଥାନରୁ ଉଠି ଦର୍ଶକ ଗାଲେରି ଆଡ଼କୁ ଦୌଡ଼ିଲା । ଏହା ଫଳରେ ସମସ୍ତଙ୍କର ଭାରଜେନ୍ଦ୍ର ବିରୁଦ୍ଧ ହେବାକୁ ପିରିମିଡ଼ିଟି ଗୋଟିଏ ପଡ଼ିଲା ।

ସେ ଗାଲେରି ନିକଟକୁ ଦୌଡ଼ିଯାଇ ଜଣେ ଦର୍ଶକଙ୍କୁ ଧରି ପକାଇ କହିଲା, “ଏଇ ଯେ ମୋର ପ୍ରଭୁ ମି: ଫର୍ !” ଦର୍ଶକ ମଧ୍ୟ ବିସ୍ମୟ ହୋଇ କହିଲେ, “ତୁମେ ଜାନ୍ ଆସି ଏଠାରେ ?”

ଜାନ୍ କହିଲା, “ହଁ, ମୁଁ ଏଠାକୁ ଆସିପାରିଛି । ଆପଣଙ୍କର ଦେଖା ମଧ୍ୟ ପାଇଲି । ମୋର ବହୁସ୍ୱାଗ୍ୟ ।”

ମି: ଫର୍—“ତାହାହେଲେ ଆମ ସଙ୍ଗରେ ଆସ ।”

ଜାନ୍ ଓ ଆହୁଦାଙ୍କୁ ସଙ୍ଗରେ ଦେଇ ମି: ଫର୍ ଯିବାକୁ ବାହାରିଲେ । ସର୍ବସ୍ୱର ମେନେଜର ହୋଥରେ ଜାନ୍‌କୁ କଥା କହିବାକୁ ଯାଉଥିଲେ । କିନ୍ତୁ ମି: ଫର୍ ତାଙ୍କ ଛାତକୁ ବଢ଼ାଏ ବ୍ୟାଙ୍କନୋଟ ବଢ଼ାଇଦେଇ କହିଲେ, “ଆଶାକରେ ଏଥିରେ ଆପଣଙ୍କର ଶତ ପୁରଣ ହୋଇଯିବ ।”

ସାତେକ୍ଷଅଟା ବେଳକୁ ଜାହାଜ ସ୍କୋକୋଡ୍ରାମା ଗୁଡ଼ିଲ । ଏହି ଜାହାଜରେ ମି: ଫର୍ ଓ ଆହୁ ଗା ଶାଢ଼ୀରୁ ଆସିଥିଲେ । ତିନିଦିନ ଯାକ ପୁଣି ଏକଟ ଆମେରିକା ଯାତ୍ରା କଲେ ।

ଉନବିଂଶ ପରିଚ୍ଛେଦ

ପ୍ରଶାନ୍ତମହାସାଗର ବନ୍ଧରେ

ଆମେରିକାର ସାନ୍‌ଫ୍ରାନ୍ସିସ୍କୋକୁ ଯାଉଥିବା ଏହି ଜାହାଜଟିର ନାମ ‘ଜେନେରାଲ ଗ୍ରାଣ୍ଟ’ । ଜାହାଜରେ ବାଣୀୟ ଯନ୍ତ୍ର ଛତା ପାଲ ମଧ୍ୟ ଥିଲା । ତେଣୁ ଏହା ଖବ୍ ପୁଟଗେଡରେ ଯାଉଥିଲା । ସାନ୍‌ଫ୍ରାନ୍ସିସ୍କୋ ଯିବାକୁ ହେଲେ ପ୍ରଶାନ୍ତ ମହାସାଗରରେ ଚାରି ହଜାର ମାଇଲ ଯିବାକୁ ପଡ଼େ । ଏହି ପଥ ଅତିକ୍ରମ କରିବାକୁ ଜେନେରାଲ ଗ୍ରାଣ୍ଟକୁ ୨୧ ଦିନରୁ ଅଧିକ ଲାଗେ ନାହିଁ ।

ମି: ଫର୍ ହସାବ କରିଥିଲେ ଯେ ଯେ ଉପେନ୍ଦ୍ରର ୩ ତାରିଖ ଦିନ ସାନ୍‌ଫ୍ରାନ୍ସିସ୍କୋରେ, ୧୧ ତାରିଖରେ ନ୍ୟୁୟାର୍କରେ ଓ ୨୦ ତାରିଖ ବେଳକୁ ଲଣ୍ଡନରେ ପହଞ୍ଚିପାରିବେ । ୨୧ ତାରିଖ ଦିନ ତାଙ୍କର ପହଞ୍ଚିବାର କଥା । ତେଣୁ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ସମୟର କେତେ ଦଣ୍ଡା ପୂର୍ବରୁ ସେ ଲଣ୍ଡନରେ ପହଞ୍ଚି ବାଜିରେ ଜଣିଯିବେ ।

ପ୍ରଶାନ୍ତ ମହାସାଗର ତାର ନାମକୁ ସାର୍ଥକ କରିଥିଲା । ପ୍ରଶାନ୍ତ ଜଳବଣି ଉପରେ ଜାହାଜଟି ତାର ସ୍ବାସ୍ଥବଳ ଗତିରେ ଚାଲିବାକୁ

ଲଗିଲା । ମି: ଫର୍କ ମନ ମଧ୍ୟ ପ୍ରଶାନ୍ତ, ଆବେଗ ବା ଉତ୍ତେଜନାର
ଲେମ୍ପାଟି ନଥିଲା । ଆହୁତା ମି: ଫର୍କ ବିଷୟରେ ଚିନ୍ତିତ ଥିଲାପରି
ବୋଧ ହେଉଥିଲା । ତାଙ୍କର ପ୍ରଧାନ ଚିନ୍ତାର କାରଣଥିଲା—ମି:
ଫର୍କ ତାଙ୍କର ବାକି ରଖି ପାରିବେ କି !

ଜାନ୍ ମି: ଫର୍କର ଉଦାରତା, ଧୈର୍ଯ୍ୟ ଓ ସାହସର
ପ୍ରଶଂସାରେ ମୁଖର ହୋଇଉଠିଥିଲା । ସେ ଆହୁତାଙ୍କର ମନୋଭାବ
ଜାଣିପାରି କହିଲା, “ମୋର ପ୍ରଭୁ ଯେ ବାକି କିଛିବେ ଏଥିରେ ଆଜି
ସମ୍ଭବ ନାହିଁ । ଆମେ ଏତେବେଳେଯାଏ ପ୍ରାଚ୍ୟ ଗୋଲ୍‌ବଲରେ ଯାତ୍ରା
କରୁଥିଲୁ । ପୃଥିବୀର ଏ ଅଂଶଟି ସହିତ ଆମେ ଅପରିଚିତ । ଲେଲ-
ମାନଙ୍କର ଶକ୍ତି ମାତ୍ର, ଆରୁର ବ୍ୟବହାର ସବୁ ଭିନ୍ନ । ଆଉ କିଛି
ସମୟ ପରେ ଆମେ ପଶ୍ଚିମ ଗୋଲ୍‌ବଲରେ ଯିବା । ଏହା ଆମର
ସୁଦେଶପରି । ସାନପ୍ରାନ୍ତସିସ୍କୋଠାରୁ ନ୍ୟୁୟର୍କ ଯିବାକୁ ଆମର
ସମୟ ଲଗିଲା ପରି ଜଣାପଡ଼ିବ ନାହିଁ । ସେଠାରେ ରେଳଗାଡ଼ି ଖୁବ୍
ବେଗରେ ଯାଏ । ଆଟଲଣ୍ଟିକ ମହାସାଗର ପାରିହୋଇଗଲେ
ଆମେ ଇଂଲଣ୍ଡର ସ୍ୱରୂପରେ ପହଞ୍ଚିଯିବା । ଆଟଲଣ୍ଟିକ୍ ଉପରେ
ଯେଉଁ ଜାହାଜ ଯାଏ ତାହା ବେଗଗାମୀ ଓ ଖୁବ୍ ନିରାପଦ । ତେଣୁ
ଚିନ୍ତାର କାରଣ ନାହିଁ ।”

ସ୍କୋକୋହାମା ଛାଡ଼ିବାର ୯ ଦିନ ପରେ ମି: ଫର୍କ ପୃଥିବୀର
ଠିକ୍ ଅକ୍ଷେପ ପରିଦର୍ଶନ କରିପାରିଥିଲେ । ନଭେମ୍ବର ୨୩ତାରିଖ
ଦିନ ସେମାନେ ୧୮° ଡିଗ୍ରୀ ଦ୍ରାଘିମା ଅବସ୍ଥାନ କଲେ । ଏହା
ଆନୁଜାତକ ତାରିଖ ରେଖା ନାମରେ କଥିତ । ଏହା ହେଉଛି
ଗ୍ରୀନଉଇଚର ଠିକ୍ ବିପରୀତ ପାର୍ଶ୍ୱରେ ।

ଏଠାରେ ପହଞ୍ଚିବାବେଳକୁ ମି: ଫର୍କର ୮୦ ଦିନ ମଧ୍ୟରୁ
୫୨ ଦିନ ଅତିବାହି ହୋଇଯାଇଥିଲା । ପୃଥିବୀର ଠିକ୍ ଅକ୍ଷେପ

ସେ ଅତିକ୍ରମ କରି ସାରିଥିଲେ; ମାତ୍ର ସେ ଯେତେ ପଥ ଯିବାର କଥା ତାର ଦ୍ଵିଚ୍ଛାୟାଂଶରୁ ଅଧିକ ଆସି ସାରିଥିଲେ । କାରଣ ସେ ଠିକ୍ ସମ୍ମୁଖ ଦିଗରେ ସବୁଦିନ ଗତି କରିପାରୁନଥିଲେ । ଅନେକ ସମୟରେ ତାଙ୍କୁ ବନ୍ଦ ପଥରେ ଯିବାକୁ ହୋଇଥିଲା । ଲଣ୍ଡନରୁ ଏଡେନ୍, ଏଡେନ୍‌ରୁ ବମ୍ବେଇ, ବମ୍ବେଇରୁ କଲିକତା, କଲିକତାରୁ ସିଙ୍ଗାପୁରବାଟେ ପୋକୋହାମା ଏହିପରି ଆସିବାକୁ ହେଉଥିଲା । ଫଳରେ ଠିକ୍ ପୃଷ୍ଠାଭିମୁଖରେ ଗତି କରିଥିଲେ ଯେତେଦୂର ଯିବାକୁ ହୋଇଥାନ୍ତା, ତାହାଠାରୁ ସେ ଖୁବ୍ ଅଧିକ ଦୂର ଯାଇଥିଲେ । । ସେଥିରେ ଯୁକ୍ତି ସ୍ଥାନ ଅନୁସାରେ ତାଙ୍କୁ ଯାନବାହନ ଉପରେ ନିର୍ଭର କରିବାକୁ ହୋଇଥିଲା । କିନ୍ତୁ ଏବେ ପଥ ସିଧା-ଧଳା, ଆମେରିକା ଓ ଆଷ୍ଟ୍ରେଲିଆ ମହାସାଗର ବାଟେ ଯିବାକୁ ହେବ ।

ନଭେମ୍ବର ୨^୩ ତାରିଖ ଦିନ ଜାନ୍ ଦେଶିଲ୍ ଯେ ତାହାର ଦଣ୍ଡାର ସମୟ ଅନ୍ୟମାନଙ୍କ ଦଣ୍ଡାର ସମୟ ସହିତ ଠିକ୍ ମିଳିଯାଉଛି । ଲଣ୍ଡନରୁ ବାହାରିବାଦିନୁ ସେ ତାହାର ଦଣ୍ଡାକଣ୍ଠାକୁ କେବେହେଲେ ମୋଡ଼ି କାହାର ଦଣ୍ଡାର ସମୟ ସହିତ ମିଳାଇ ନଥିଲା । ତାର ଧାରଣାଥିଲା ଯେ ତା ଦଣ୍ଡାଟି ସବୁଦିନ ନିର୍ଭୁଲ ସମୟ ଦେଖାଇଥାଏ । ଏବେ ତାର ସେହି ଧାରଣା ଆହୁରି ଦୃଢ଼ୀଭୂତ ହୋଇଲେ । ସେ ସ୍ଥିର କଲା ଯେ ସେ ଏତେବେଳିଯାଏ ଯେତେ ଦେଶ ଅତିକ୍ରମ କରିଥିଲା, ସେ ସବୁ ଦେଶର ଦଣ୍ଡା ଗୁଡ଼ିକର ସମୟ ଭୁଲ । ସେ ଭାବିଲା, ‘ଦ୍ରାଘିମା ଅନୁସାରେ ସମୟର ପ୍ରଭେଦ ହୁଏ ବୋଲି ଧାଡ଼ା ସବୁ କହୁଥିଲେ, ସେସବୁ ବାଜେ କଥା । ମୋ ଦଣ୍ଡାର ସମୟ ବରାବର ଠିକ୍ ଅଛି ।’

ତ୍ରୟୋଦଶରେ ଜାନୁର ଧାରଣା ଏକବାରେ ଭୁଲ । ତା ଦଣ୍ଡାଟି
ଯଦି ବାରଭାଗରେ ବିଭକ୍ତ ନ ହୋଇ ୨୪ ଭାଗରେ ବିଭକ୍ତ
ହୋଇଥାନ୍ତା! ତେବେ ସେଦିନ ସକାଳେ ନଅଟାବେଳେ ଦଣ୍ଡାକଣ୍ଟାକୁ
୨୧ ଉପରେ ଦେଖିଥାନ୍ତା; ଅର୍ଥାତ୍ ତା ଦଣ୍ଡା ଅନୁସାରେ ଦିନ ନଅଟା
ନ ହୋଇ ରାତି ନଅଟା ହୋଇଥାନ୍ତା । ବାସ୍ତବପକ୍ଷରେ ସେ ୧୮୦
ଡିଗ୍ରୀ ଦ୍ରାଘିମାରେ ପହଞ୍ଚିଲା ବେଳକୁ ତାର କଣ୍ଟା ଠିକ୍ ୧୨ ଦଣ୍ଡା
ଆଗେଇଯାଇଥିଲା । ମି: ପିକ୍ସ ପାଖରେ ଥିଲେ ବୋଧହୁଏ ତାକୁ
ଏ କଥାଟା ଦୁର୍ଘାଟି ଦେଇଥାନ୍ତେ !

ପାଠକେ ଭାବୁଥିବେ—ମି: ପିକ୍ସ କୁଆଡ଼େ ଗଲେ ? ସେ
ସେହି ଜାହାଜରେ ଆପଣା କେବିନ୍ ଭିତରେ ଲୁଚି ବସିଥିଲେ ।
ବମ୍ବେର ଠିକଣାରେ ଓପ୍‌ରଷ୍ଟ ପଠାଇବା ପାଇଁ ସେ ଲଣ୍ଡନକୁ
ଟେଲିଗ୍ରାମ କରିଥିଲେ । ଓପ୍‌ରଷ୍ଟ ଆସି ବମ୍ବେରରେ
ପହଞ୍ଚିଲା ବେଳକୁ ସେ ହଠାତ୍ ଚାଲି ଯାଇଥିଲେ । ବମ୍ବେର
ପୋଲିସ ଓପ୍‌ରଷ୍ଟଟି ହଠାତ୍ ପଠାଇଲେ; ମାତ୍ର ଓପ୍‌ରଷ୍ଟ ପହଞ୍ଚିଲା
ବେଳକୁ ସେ ହଠାତ୍ ନଥିଲେ । ତେଣୁ ପୋଲିସ କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷ
ସ୍କୋକୋହାମାକୁ ଓପ୍‌ରଷ୍ଟଟି ପଠାଇଦେଲେ । ସେଠାରେ ବ୍ରିଟିଶ
କନସଲ୍‌ଜ୍ ଠାରୁ ମି: ପିକ୍ସ ଓପ୍‌ରଷ୍ଟ ପାଇଲେ ସତ; କିନ୍ତୁ
ତାହାର ସନ୍ଦର୍ବ୍ୟବହାର କରି ପାରିଲେ ନାହିଁ । କାରଣ ସେତେ-
ବେଳକୁ ମି: ଫର୍ ବ୍ରିଟିଶ ସରକାରଙ୍କ ଅଧୀନସ୍ଥ ରାଜ୍ୟରେ
ନଥିଲେ, ଜାପାନ ସରକାରଙ୍କର ରାଜ୍ୟରେ ଥିଲେ । ତେଣୁ
ମି: ପିକ୍ସ ମି: ଫର୍ଙ୍କୁ ରିପୋର୍ଟ କରି ନପାରି ଛୁଇଁ କଲେ ଯେ ସେ
ତାଙ୍କ ପଛେ ପଛେ ଯିବେ ଓ ମି: ଫର୍ ଇଂଲଣ୍ଡରେ ଯାଏ ଦେଲ-
କ୍ସଟି ତାକୁ ରିପୋର୍ଟ କରିବେ । ସେ ମନେମନେ ଚାନ୍ଦାକଲେ, ‘ବେର

ମନେକରିଥିଲ ଯେ ସେ ପୋଲିସ ଆଫିସରେ ଥିଲିପକାଇ ଖସିଯିବ । ମୁଁ ଇଂଲଣ୍ଡରେ ଏହି ଡ୍ରାଫ୍ଟରେ ସଦ୍‌ବ୍ୟବହାର କରିବି । ସେ ତ ଇଂଲଣ୍ଡ ଯାଉଛି, ମୁଁ ତା ପାଖେ ପାଖେ ଚାଲିଛି । ସେ ନିଶ୍ଚୟ ମୋ ହାତରେ ଧରାପଡ଼ିବ ।”

ଜାହାଜରେ ବହୁତ ଯାତ୍ରୀ ଥିଲେ । ମି: ଫିକ୍ସ ମନେ କରିଥିଲେ ଯେ ଏତେ ଲୋକଙ୍କ ଭିତରେ ମି: ଫର୍କ୍‌ର କୌଣସି ଲୋକ ତାଙ୍କୁ ଦେଖି ପାରିବ ନାହିଁ । ତେଣୁ ସେ ସାହସ କରି ଉପର ଡେକ୍‌କୁ ଆସିଲେ । ଦୈବାତ୍ ସେଠାରେ ଜନ୍ ସହଚ ତାଙ୍କର ଦେଖା ହୋଇଲେ ।

ଜନ୍ ଦୌଡ଼ିଯାଇ ଫିକ୍ସଙ୍କୁ ମାଡ଼ିବସି ବିଧାଏ ଦେଲା । ଫିକ୍ସ ଡେକ୍‌ଉପରେ ପଡ଼ିଲେ । ସେ ଉଠିପଡ଼ି କହିଲେ, “ମୁଁ ଜାଣିଥିଲି ଯେ ତୁମେ ମୋ ଉପରେ ରାଗିଥିବ । ତୁମେ ମୋତେ ମାରିଲ ବୋଲି ମୁଁ ତୁମକୁ ଦୋଷ ଦେଉନାହିଁ । କିନ୍ତୁ ମୋକଥା ଶୁଣ—ମୁଁ ଏଣିକି ତୁମ ପ୍ରଭୁଙ୍କୁ ସାହାଯ୍ୟ କରିବାକୁ ପ୍ରସ୍ତୁତ ।”

ଜନ୍—“ତାହାହେଲେ ଏବେ ବୁଝିପାରିଛ ଯେ ମୋର ପ୍ରଭୁ ମି: ଫର୍କ୍ ଜଣେ ଉଦାର ପ୍ରକୃତିର ସାଧୁଲୋକ ।”

ମି: ଫିକ୍ସ—“ଆଦୌ ତା ନୁହେଁ । ସେ ଯେ ରୋର, ଏହି ବିଶ୍ୱାସ ମୋର ଦୃଢ଼ରହିଛି; କିନ୍ତୁ ଅବସ୍ଥାର ପରିବର୍ତ୍ତନ ଦର୍ଶିଯାଇଛି । ସେତେବେଳେ ମୁଁ ତାଙ୍କୁ ପ୍ରାଚ୍ୟ ଦେଶର କୌଣସି ବ୍ରାହ୍ମଣ ଅଧିକୃତ ସ୍ଥାନରେ ଅଟକାଇ ରଖିବାକୁ ଚେଷ୍ଟା କରୁଥିଲି । ଏବେ ମୋର ପ୍ରଧାନ ଚେଷ୍ଟା ହେଉଛି ସେ କିପରି ଶୀଘ୍ର ଇଂଲଣ୍ଡରେ ପହଞ୍ଚିଯାଆନ୍ତୁ । ବମ୍ବେର ପୁରୋହିତମାନଙ୍କୁ ପଠାଇ ମୁଁ କଲିକତାରେ ତୁମ୍ଭମାନଙ୍କ ନାମରେ ମକଦ୍ଦମା କରାଇଥିଲି, ପୁଣି ଶାଢ଼ୀଘାଟିରେ

ଅତିମ ଧୂଆଁ ଖୁଆଇ ତୁମକୁ ମି: ଫର୍କଠାରୁ ଅଲଗା କରାଇଲି ।
ତଥାପି...

ଜାନ୍ ଏହା ଶୁଣିଲବେଳକୁ ରାଗରେ ତାହାର ହାତ ମୁଠା-
ମୁଠା ହୋଇଯାଉଥାଏ । ମାତ୍ର ଫିକ୍ସ ଶୁଭ ନ ହୋଇ ନନ୍ଦିଲେ,
“ତଥାପି ତାଙ୍କୁ ଧରି ପାରିଲି ନାହିଁ । ଓଁ, ରଖ ଆସି ମୋ ଦାନ୍ତରେ
ପଡ଼ିଲବେଳକୁ ସେ ଆଉ ବ୍ରୁଟିଶ ଅଧିକୃତ ଲୌଣସି ସ୍ଥାନରେ ନ
ଥିଲେ । ସେ ଏବେ ଇଂଲଣ୍ଡ ଯାଉଛନ୍ତି । ମୁଁ ମଧ୍ୟ ତାଙ୍କ ପିଛା ଧରିବୁ ।
ଇଂଲଣ୍ଡରେ ସେ ପାଦ ଦେଲେକ୍ଷଣି ମୁଁ ଏହି ଓଁ, ରଖର ସଦ୍ ବ୍ୟବହାର
କରିବି । ସେତେବେଳେ ତୁମେ ମଧ୍ୟ ବୁଝିପାରିବ ଯେ ତୁମର ପ୍ରଭୁ
କେଡ଼େ ସାଧୁଲୋକ । ମୁଁ ଆଶାକରେ ତୁମେ ଗତକଥା ଭୁଲିଯାଇ ମୋ
ସହିତ ବନ୍ଧୁତା ସ୍ଥାପନ କରିବ । ମି: ଫର୍କ ଯେପରି ଶୀଘ୍ର ଇଂଲଣ୍ଡରେ
ପହଞ୍ଚନ୍ତି, ସେ ଦିଗରେ ତୁମେ ମତେ ସାହାଯ୍ୟ କରିବ ।”

ଜାନ୍ ହୋଧରେ ଉଠିବ କଲା, ‘ବନ୍ଧୁତା, ପୁଣି ତୁମ ସଙ୍ଗେ
ବନ୍ଧୁତା ! ନା, ତା କଦାପି ହୋଇନପାରେ । ମାତ୍ର ତୁମକୁ ସାହାଯ୍ୟ
କରିପାରେ ।

ଫିକ୍ସ—“ଏଣିକି ମୁଁ ଫର୍କୁ ତାଙ୍କ ଯାଗାରେ ସାହାଯ୍ୟ
କରିବି ବୋଲି ପ୍ରତିଶ୍ରୁତି ଦେଉଛି ।”

ଜାନ୍—“ବେଶ୍, ଭଲକଥା । ମାତ୍ର ମନେ ରଖିଥାଅ, ଯଦି
ଲବମାତ୍ର ବିଶ୍ୱାସଯାଚକତା କର ମୁଁ ନିଶ୍ଚୟ ତୁମ ବେକ ମୋଡ଼ି
ଦେବି ।”

ଏଗାର ଦିନ ପରେ, ବିଷୟର ୩ ତାରିଖ ଦିନ ଜେନେରାଲ
ଗ୍ରାଣ୍ଟ ଜାହାଜ ଯାନ୍‌ପ୍ରାନ୍‌ସିସ୍କୋରେ ପହଞ୍ଚିଲା ।

ମି: ଫଗ୍ ହସାବ କରି ଦେଖିଲେ ଯେ ତାଙ୍କର ସମୟ ତାଲିକା ଅନୁସାରେ ଠିକ୍ ସମୟରେ ସେ ସାନ୍‌ପ୍ରାନ୍‌ସିସ୍କୋରେ ପହଞ୍ଚି ଅଛନ୍ତି । ସେ ଦିନେ ହେଲେ ଆଗରୁ ପହଞ୍ଚିନାହାନ୍ତି କି ଡେରିରେ ପହଞ୍ଚିନାହାନ୍ତି ।

ବିଂଶ ପରିଚ୍ଛେଦ

ଆମେରିକାର ରେଳଗାଡ଼ିରେ ଯାତ୍ରା

ଡିସେମ୍ବର ୩ ତାରିଖ ସକାଳ ଯାତ୍ରା ବେଳେ ମି: ଫଗ୍ ପ୍ରଭୃତି ଆମେରିକାର ପ୍ରାନ୍‌ସିସ୍କୋ ସହରରେ ପାଦ ଦେଲେ । ଜାନ୍ ଆନନ୍ଦରେ ଅଧୀର ହୋଇପଡ଼ିଲ । ମି ଫଗ୍ ଚତୁଷଶାତ୍ ରେଳଗାଡ଼ିର ସମୟ ବୁଝିବାକୁ ବୁଲିଗଲେ । ସେ ଜାଣିପାରିଲେ ସେ ନ୍ୟୁୟାର୍କକୁ ଯେଉଁ ଗାଡ଼ି ଯିବ ତାହା ସନ୍ଧ୍ୟା ଛଅଟାରେ ଛାଡ଼ିବ । ସେମାନେ ଗୋଟିଏ ଦୋଡ଼ାଗାଡ଼ି ଭଡ଼ା କରି ହୋଟେଲକୁ ଯାଇ ଶ୍ରେଜନକାର୍ଯ୍ୟ ଶେଷକଲେ । ଆହୁଦା ଓ ଜାନ୍ ହୋଟେଲରେ ବସ୍ତ୍ରାମ କଲେ । ମି: ଫଗ୍ ନିଜେ ଚିଠିଟି କନସଲ୍‌ଙ୍କ ଅଫିସକୁ ଯାଇ ପାସପୋର୍ଟ ଓ ଭିସା ଉପରେ ମୋହର କରାଇ ଆଣିଲେ । ତା ପରେ ସମସ୍ତେ ବଜାରକୁ ବୁଲି ବାହାରିଲେ । ଏହି ସମୟରେ ମି: ଫିକ୍ସ ଉପସ୍ଥିତ ତ ହୋଇ ସେମାନଙ୍କ ସହିତ ଯିବାର ଇଚ୍ଛା ପ୍ରକାଶ କଲେ । ସମସ୍ତେ ଏକ ସଙ୍ଗରେ ସହରର କେତେକ ଅଂଶ ବୁଲି ଗାଡ଼ି ଛାଡ଼ିବା

ପୂର୍ବରୁ ଶ୍ରେଷ୍ଠନରେ ପହଞ୍ଚିଲେ । ଯଥାସମୟରେ ଗାଡ଼ି ଶ୍ରେଷ୍ଠନ ଗୁଡ଼ିଲ ।

ଆମେରିକାର ଏକ ପାଶୁରୁ ଅପରପାଶୁ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଯେଉଁ ରେଳପଥ ଯାଇଛି, ତାହାର ନାମ ପାର୍ସିଫିକ୍ ରେଳପଥ । ଏହି ରେଳପଥଟି ପୂର୍ଣ୍ଣ ଦୁଇଭାଗରେ ବିଭକ୍ତ । ସାନ୍‌ଫ୍ରାନ୍‌ସିସ୍କୋଠାରୁ ଅଗଡେନ୍ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଅଂଶର ନାମ ସେଣ୍ଟ୍ରାଲ୍ ପାର୍ସିଫିକ୍ ଓ ଅଗଡେନ୍‌ଠାରୁ ଓମାହା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଅଂଶର ନାମ ୟୁନିଅନ୍ ପାର୍ସିଫିକ୍ । ଓମାହାଠାରୁ ସିକାଗୋ ଓ ପିଟସ୍‌ବର୍ଗ ଦେଇ ନ୍ୟୁୟର୍କ ଯିବାପାଇଁ ଏକାଧିକ ରେଳପଥ ଅଛି । ପ୍ରେସିଡେଣ୍ଟଲିଙ୍କନଙ୍କ ଅମଳରେ ୧୮୭୨ ଖ୍ରୀଷ୍ଟାବ୍ଦଠାରୁ ଓମାହା ଗୋଟିଏ ପ୍ରଧାନ ରେଳ ଜଳସିନ ହୋଇଅଛି । ଏହି ରେଳପଥ ଯେତେ କମ୍ ସମୟରେ ପ୍ରାନ୍ତରେ ତୃଣଭୂମି ଉପରେ ନିର୍ମିତ ହୋଇଥିଲା ତାହା କଳ୍ପନା କରାଯାଇ ନପାରେ । ପ୍ରତିଦିନ ପ୍ରାୟ ଦେଉମାଇଲ ରେଳପଥ ନିର୍ମିତ ହେଉଥିଲା । ସେତେବେଳେ ଆଜି ଯେଉଁ ରେଳପଥ ତିଆରି ହେଉଥିଲା; ତାହାର ଉପରେ ଗାଡ଼ିଯାଇ ତା ପରିଦିନ ପାଇଁ ରେଳଧାରଣା ପ୍ରଭୃତି ବୋହୁ ଆସୁଥିଲା । ମାକିନମାନେ ପାର୍ସିଫିକ୍ (ପ୍ରଶାନ୍ତ) ମହାସାଗରକୁ ଆଟଲଣ୍ଟିକ୍ ମହାସାଗରେ ସହିତ ରେଳପଥଦ୍ୱାରା ସଂଯୋଗ କରିବାପାଇଁ ଅତ୍ୟୁଚ୍ଚ ଶକ୍ତିର ପରିଶ୍ରମ ଦେଇଥିଲେ । ସାନ୍‌ଫ୍ରାନ୍‌ସିସ୍କୋଠାରୁ ନ୍ୟୁୟର୍କର ଦୂରତା ତିନିହଜାର ସାତଶହ ଛଅଅଶୀ ମାଇଲ ଏବଂ ଏହି ଦୂରତା ଅତିକ୍ରମ କରିବାକୁ ହେଲେ ରେଳପଥ ଛଡ଼ା ଅନ୍ୟ କୌଣସି ଯାନର ସାହାଯ୍ୟ ନେବା ଆବଶ୍ୟକ ହୁଏ ନାହିଁ ।

ମି: ଫର୍ ମନେକଲେ ଯେ ସେ ପୂର୍ବ ସାତଦିନରେ ଏହି ପଥ ଅତିକ୍ରମ କରିପାରିବେ ।

ଆମେରିକାର ରେଲଗାଡ଼ିରେ ଡିକାଗୁଡ଼ିକ ଏପରି ଯୋଡ଼ା-
ଯାଇଥାଏ ଯେ ଯାତ୍ରୀମାନେ ଗଡ଼ି ଭିତରେ ଭିତରେ ଏକ ପ୍ରାନ୍ତରୁ
ଅପରପ୍ରାନ୍ତ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଯିବା ଆସିବା କରିପାରିବେ । ଶୁଣିଲେ ପ୍ରତ୍ୟେକ
ଡିକା ଗୋଟିଏ ଲେଖାଏଁ ଶୋଇବାଘରରେ ପଢ଼ାଣିତ ହୋଇପାରିବା
ଭଳି ବ୍ୟବସ୍ଥା ମଧ୍ୟ ଥାଏ । ପ୍ରତ୍ୟେକ ଯାତ୍ରୀପାଇଁ ଗୋଟିଏ ବଛଣା
ଓ ମଶାରି ଥାଏ ।

ଏହିପରି ସୁବ୍ୟବସ୍ଥା ମଧ୍ୟରେ ମି: ଫର୍ ଓ ତାଙ୍କ ସହଯାତ୍ରୀ-
ମାନେ ରେଲଗାଡ଼ିରେ ବସି କାଲିଫର୍ଣ୍ଣିଆ ଓ ପାକିସ୍ତାନ ସିବନେଭେଡ଼
ଅଞ୍ଚଳ ଅବକ୍ରମକଲେ । ଏହିଠାରୁ ବିଶାଳପ୍ରାନ୍ତର ପଡ଼ିଲା । ସେଠାରେ
ସହସ୍ର ସହସ୍ର ଗୋମହୁଷାଦି ପଶୁ ବଚରଣ କରୁଥିଲେ । ସମୟେ
ସମୟେ ସେମାନେ ଲେଳିଥାଉଁଶ ଉପରେ ଯାଉଥିବାରୁ ଗାଡ଼ିର ଗତି
ମନ୍ଦିର ହେଉଥିଲା । ଜାନ୍ ସେଥିପାଇଁ ବରକ୍ତ ହୋଇଉଠୁଥିଲା । ସେ
ବୁଲୁଥିଲା—ଜଞ୍ଜି ନ ଚାଲି ଏ ଜୀବଗୁଡ଼ାଙ୍କ ଉପରେ ଗାଡ଼ିମଡ଼ାଇ
ଦେଉଥିଲେ ଭଲ ହେଉଥାନ୍ତା । ମି: ଫର୍ ହୁଏତ ଏପରି ବଳମ୍ବ
ଦୃଷ୍ଟି ବୋଲି କଲ୍ପନା କରିନଥିବେ । କିନ୍ତୁ ମି: ଫର୍ ନିଜେ ଆଦୌ
ବିଚଳିତ ହେଉନଥିଲେ । ଗାଡ଼ି ଧୀର ଗତିରେ ଚାଲିଲାବେଳେ ବା
ଦେ ହୋଇଗଲା ବେଳେ ସେ ବାହାରକୁ ସୁଦ୍ଧା ଚାହିଁ ନଥିଲେ ।
ମୋଟଉପରେ ଗାଡ଼ିର ବେଗ ଅଧିକ ଥିଲା ଓ ଗାଡ଼ିଟି କିଛିଦିନ
ପରେ ଅଗଡ଼େନ୍ଦ୍ରେ ପହଞ୍ଚିଲା । ଅଗଡ଼େନ୍ଦ୍ରଠାରୁ ରେଲଗାଡ଼ି କ୍ରମଶଃ
କେପଟୋରମାଲାର ଉଚ୍ଚଅଂଶ ବର୍ତ୍ତିଷ୍ଟ ଏକ ଅଞ୍ଚଳରେ ଆରୋହଣ
କରିବାକୁ ଲାଗିଲା । ଶେଷରେ ଏହା ସମୁଦ୍ରପତ୍ତନଠାରୁ ପ୍ରାୟ ସାତ
ହଜାର ଫୁଟ ଉଚ୍ଚ ଏକ ପ୍ଳାଟଫର୍ମ ଉପସ୍ଥିତ ହେଲା । ଏହିଠାରୁ
ରେଲପଥ କ୍ରମନ୍ଦ୍ର । ଏଠାରୁ ପ୍ରାୟ ଦୁଇଶହ ମାଇଲ ଅବକ୍ରମ

କରବା ପରେ ଆଟଲଣ୍ଟିକ୍ ମହାସାଗର ଫର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ରେଳପଥ ସମ୍ପର୍କକୁ ମି ଉପରେ ପାଇଅଛି ।

ସେତେବେଳେ ରେଳଗାଡ଼ି ମେଡ଼ିଟିରାନୋ ସ୍ଟେସନର ନିକଟବର୍ତ୍ତୀ ହୋଇଆସିଲା, ସେତେବେଳେ ହଠାତ୍ ଏକ ବିପଦ ଉପସ୍ଥିତ ହେଲା ।

ଗାଡ଼ିର ଡବାଭିତରେ ବସି ମି: ଫର୍, ମି: ଫିଲ୍ଡ ଓ ଆହୁତା ତାସ ଖେଳରେ ମାତିଥିଲେ । ପାଖରେ ଖାଇବାକୁ ଦିଆଯାଇଥିଲେନି ସେଥିପ୍ରତି କାହାର ଦୃଷ୍ଟି ନଥିଲା । ସେମାନେ ଗୋଟାଏ ନୂଆ ବାଜି ଖେଳିବାକୁ ଯାଉଛନ୍ତି, ଏହି ସମୟରେ ଗାଡ଼ିର ଡ୍ରାଇଭିଙ୍ଗ ଶୁଣାଗଲା ଓ ମୁହୂର୍ତ୍ତକ ମଧ୍ୟରେ ରେଳଗାଡ଼ି ବନ୍ଦ ହୋଇଗଲା ।

ହଠାତ୍ କାହିଁକି ଗାଡ଼ିଟା ଅଧବାଟରେ ବନ୍ଦ ହୋଇଗଲା ବୋଲି ବସିଥିବା ଡ୍ରାଇଭର ଜାନ୍ ଝେକୋବାଟେ ବାହାରକୁ ଚାହିଁଲା । ଶୀତଦିନ ହୋଇଥିବାରୁ ଧୂଳିଆଡ଼େ ବରଫ ଦେଖାଯାଉଥାଏ । ବାହାରେ ଅନେକ ଯାତ୍ରୀ ଗାଡ଼ିରୁ ଓହ୍ଲାଇ ସେଠାରେ ପାଟିକୁଣ୍ଡ କରୁଥାନ୍ତି ।

ମେଡ଼ିଟିରାନୋର ସ୍ଟେସନମାସ୍ତର ଜଣେ ଲୋକକୁ ସେଠାକୁ ପଠାଇଥିଲେ । ସେ ଗାଡ଼ିର ଗାଡ଼ି ଓ ଡ୍ରାଇଭରଙ୍କୁ ଜଣାଇ ଦେଲା ଯେ ମେଡ଼ିଟିରାନୋ ପାଖରେ ଥିବା ପୋଲଟି ବିଶେଷ ଭାବରେ ଖରାପ ହୋଇଯାଇଛି । ତେଣୁ ଗାଡ଼ି ଏହି ପୋଲ ଉପରେ ଯିବା ଘୋର ବିପଜ୍ଜନକ ।

ପୋଲଟି ଦୁଇଟି ପାହାଡ଼କୁ ସଂଯୋଗ କରୁଥିଲା ଓ ଦୁଇପାହାଡ଼ ମଧ୍ୟରେ ଗୋଟିଏ ନଘା ପ୍ରବାହକ ହେଉଥାଏ । ପୋଲଟିର କେତେକ ଅଂଶ ଜଟିଳ ହୋଇଯାଇଥିବାରୁ ଏହା ରେଳଗାଡ଼ିର ଭାର ସମ୍ଭାଳି

ପାରିବାର ଆଶା ନଥିଲା । ଗାଡ଼ ଦେଖିଲେ ସେ ଏପରି ଏକ ଦୁଃଖ ପୋଲଡ଼ପରେ ଗାଡ଼ ନେଇ ଏତେ ଲୋକଙ୍କର ଜୀବନ ବିପନ୍ନ କରିବା ଆଦୌ ଉଚିତ୍‌ନୁହେଁ; କିନ୍ତୁ ଡ୍ରାଇଭରର ମତ ଭିନ୍ନ । ସେ ଭାବୁଥିଲେ ସେ, ଚେଷ୍ଟାକରି ଦେଖିବା ଉଚିତ, ଗାଡ଼ ଯାଇ ପାରିବ କି ନା ।

ଜନ୍ ଏସବୁ କଥା ଶୁଣୁଥାଏ; ମାତ୍ର ଏପରି ଏକ ଦୁଃସମ୍ବାଦ ମି: ଫର୍‌କୁ ଜଣାଇବାକୁ ତାର ସାହସ ହେଉନଥାଏ । ସେ ଦେଖିଲା, ମି: ଫର୍ ଓ ତାଙ୍କ ସାଥୀମାନେ ଗାସ ଖେଳରେ ମାତିଛନ୍ତି । ବାହାରର ଗୋଲମାଲ ଯେପରି ତାଙ୍କ କାନରେ ପଶୁନାହିଁ ।

ଜଣେ ଯାତ୍ରୀ ହୋଧରେ ଗାଡ଼କୁ କହିଲେ, “ଆମେ କଅଣ ଏଇ ବରଫରେ ପଡ଼ିରହିଥିବୁ ?”

ଗାଡ଼ ନମ୍ର ଭାବରେ କହିଲେ, “ଆଉଗୋଟାଏ ଗାଡ଼ ଓମାହା ଷ୍ଟେସନକୁ ଆସିବାପାଇଁ ମୁଁ ଟେଲିଗ୍ରାମ କରୁଛି । ଛଅଘଣ୍ଟା ମଧ୍ୟରେ ସେ ଗାଡ଼ ଆସି ପହଞ୍ଚିଯିବ ।”

ଆଉଜଣେ ଯାତ୍ରୀ କହିଲେ, “ଗାଡ଼ ଓମାହାକୁ ଆସିବ । ମାତ୍ର ଆମେ ନଈ ପାର ହୋଇ ସେଠାକୁ ଯିବୁ କିପରି ? ନୌକା ଥିବ ତ ?”

ଗାଡ଼ କହିଲେ—ନୌକା ନାହିଁ । ଏଠାରେ ନଦୀର ବେଗ ଅତି ପ୍ରଖର । ପାର ହେବାକୁ ଚେଷ୍ଟା କରିବା ବିପଜ୍ଜନକ । ଏଠାରୁ ଉତ୍ତରକୁ ଦଶ ମାଇଲ ଦୂରରେ ଆଉ ଗୋଟିଏ ପୋଲ ଅଛି । ଆପଣମାନେ ସେ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଚାଲି ଚାଲି ଯାଇ ପୋଲ ପାରହେବେ ଓ ଓମାହା ଷ୍ଟେସନକୁ ଯିବେ । ସେତେବେଳକୁ ଗାଡ଼ ଆସିଯାଇଥିବ ।

ହଠାତ୍ ଶୁଣି ଯାତ୍ରୀମାନେ ହୋଧାର ହୋଇ ଉଠିଲେ । କିଏ କେତେ ପ୍ରକାର ଯୁକ୍ତି କଲେ । ଗଣ୍ଡିଗୋଲ ବୁଦ୍ଧି ପାଇବାକୁ

ଲଗିଲା । ଜୀନ୍ ଭାବିଲା ଯେ ଏଥିମଧ୍ୟରେ ତାସଖେଳାଳିମାନେ ସବୁ
ଦଟନା ଜାଣିଯାଉଥିବେ । ମାତ୍ର ସେ ଦେଖିଲା ଯେ ସେମାନେ ପୂର୍ବ
ପରି ଖେଳରେ ମଜ୍ଜି ନୁହନ୍ତି । ତେଣୁ ଆଉ ଅପେକ୍ଷା ନକରି ସେ ପ୍ରକୃତ
ଅବସ୍ଥାଟା ମି: ଫର୍କ୍‌ଙ୍କୁ ଜଣାଇବାକୁ ଯାଉଛି ଏହି ସମୟରେ
ଡ୍ରାଇଭର ଗାଡ଼ି'ଙ୍କ ପାଖକୁ ଆସି କହିଲେ, “ଲେଟେକ ଆପଣଙ୍କ
ସୁନ୍ଦର ଶୁଣିବାକୁ ପ୍ରସ୍ତୁତ ନୁହନ୍ତି । ମୁଁ ଧବୁଛି ପୋଲକୁ ପାର
ହେବାର ଏକମାତ୍ର ଉପାୟ ହେଉଛି, ଗାଡ଼ିଟିକୁ ଅତ୍ୟଧିକ ବେଗରେ
ତା ଉପରେ ଚଳାଇ ନେବା ।”

ଗାଡ଼ି' ଅଗତ୍ୟା ଏହି ପ୍ରସ୍ତାବ ଗ୍ରହଣ କଲେ । ଯାତ୍ରୀମାନଙ୍କର
ହୋଧ ଶାନ୍ତ ହୋଇଗଲା । ସେମାନେ ଯୁକ୍ତି ଗାଡ଼ି ଭିତରେ ପ୍ରବେଶ
କଲେ ।

ଜଣେ ଯାତ୍ରୀ ଜୀନ୍‌କୁ କହିଲେ, “ଆମ ଗାଡ଼ି ଖୁବ୍ ବେଗରେ
ମୁହୂର୍ତ୍ତକ ଭିତରେ ପୋଲ ପାର ହୋଇଯିବ ।”

ଜୀନ୍—“ହଁ, ହେଲେ ମୁଁ ଭବୁଥିଲି ଯେ—”

ଯାତ୍ରୀ—“ଆଉ ଗବର କଅଣ ? ଡ୍ରାଇଭର କହୁଛନ୍ତି ଯେ ଖୁବ୍
ବେଗରେ ଗାଡ଼ିକୁ ଚଳାଇନେଲେ ଆମେ ପୋଲ ପାର ହୋଇଯିବା ।”

ଜୀନ୍ ଭାବୁଥିଲା ଯେ ଯାତ୍ରୀମାନେ ଆଗେ ଗାଡ଼ିରୁ ଓହ୍ଲାଇ
ପୋଲଉପରେ ଚାଲିଯିବେ । ତାହାହେଲେ ଗାଡ଼ିର ଓଜନ କମିଯିବ
ଓ ତେଣିକି ଖାଲିଗାଡ଼ିଟି ପୋଲ ଉପରେ ସହଜରେ ଯାଇପାରିବ ।
ତେବେ ସେତେବେଳକୁ ଯାତ୍ରୀମାନେ ଯୁକ୍ତି ଗାଡ଼ିଭିତରେ ବସି-
ଯାଉଲେଣି । ଅଗତ୍ୟା ଜୀନ୍ ଗାଡ଼ିଭିତରକୁ ଯାଇ ବସିଲା । ତାମ-
ଖେଳାଳିମାନେ ନିଜର ଖେଳରେ ସେତେବେଳେ ସୁଦ୍ଧା ମାତିଥାନ୍ତି ।

କଞ୍ଚିନରୁ ଉଚ୍ଚସ୍ତରରେ ହୁଇଯିଲା ଶୁଣାଗଲା । ଡ୍ରାଇଭର
ପ୍ରଥମେ ଗାଡ଼ିଟିକୁ ପ୍ରାୟ ଏକ ମାଇଲ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ପଛକୁ ନେଇଗଲେ ।

ଲମ୍ବ ତଥାରେ ଯେପରି କିଛିଦୂର ପଛକୁ ହଟିଯାଇ ସମେ ବେଗ ବଢ଼ାଇ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ସ୍ଥାନରୁ ତଥାଯାଏ ଇଞ୍ଜିନ ଡ୍ରାଇଭର ସେହିପରି ଗାଡ଼ିଟିକୁ ପଛକୁ ନେଇ ଯୁକ୍ତି ବେଗ ବଢ଼ାଇ ଆଗକୁ ଆଣି ଶେଷରେ ପୋଲ ଉପରେ ଗାଡ଼ିକୁ ତଥାଇଁ ଆଣିଲାପରି ଦେଖିଆସିବେ ବୋଲି ଛିର କରିଥିଲେ । ସେ ସେହିପରି କଲେ । ଗାଡ଼ିର ବେଗ ଦଶାକୁ ଶହେମାଇଲ ଫେଲ୍‌ବେଲକୁ ମନେହେଲା ଯେପରିକି ଗାଡ଼ିଟି ଉଡ଼ି ଯାଉଛି । ରେଳଲାଇନ ଉପରେ ଗାଡ଼ିଟି ଚାଲୁ ଥିଲା ପରି ଜଣାଯାଉ ନଥିଲା ।

ବଜ୍ରଲ ବେଗରେ ରେଳଗାଡ଼ି ପୋଲଟି ପାର ହୋଇଗଲା । ଯାନ୍ତ୍ରିକମାନେ ଜାଣିପାରିଲେ ନାହିଁ ଯେ ଗାଡ଼ି କେତେବେଳେ ପୋଲ ପାର ହୋଇଯାଉଛି । ଗାଡ଼ି ପୋଲ ପାର ହୋଇ ଯିବାର ଅତ୍ୟନ୍ତ ସମୟ ପରେ ଗୋଟାଏ ପ୍ରକାଶ ଶବ୍ଦ ଶୁଣାଗଲା ଓ ସମଗ୍ର ପୋଲଟି ଛାକି ନିଗାଗଡ଼ିରେ ପଡ଼ିଗଲା । ମାତ୍ର ସେତେବେଳକୁ ଯାନ୍ତ୍ରିକମାନଙ୍କୁ ଦେଖି ରେଳଗାଡ଼ି ନିରାପଦରେ ଚାଲି ଯାଇଥିଲା ।

ଏକବିଂଶ ପରିଚ୍ଛେଦ

ଗୋଟିଏ ନୂତନ ଯାନ

ରେଳଗାଡ଼ି କଲେରାଡ଼ୋ ପ୍ରଦେଶର ସୁନାରୁପାର ଖଣି ଅଞ୍ଚଳ ଦେଇ ଚାଲି ପରେ ୧୦୦ ଫୁଟ ଗ୍ରାଭିମା ଅତିକ୍ରମକରି ନେଗ୍ରାସ୍କାଟର ପ୍ରବେଶ କଲା । କିନ୍ତୁ ତତ୍ପରେ ଏପରି ଏକ ଘଟଣା ଘଟିଲା ଯେ ତାହା ପଳରେ ଗାଡ଼ି ବନ୍ଦହୋଇ ରହିଗଲା ।

ଗାଡ଼ି ଯେଉଁ ଅଞ୍ଚଳଦେଇ ଯାଉଥିଲା, ସେଠାରେ ଲୋକମାନଙ୍କର ଗୁରୁତ୍ବ ଜାତିର ଏକତା ବାସ କରନ୍ତି । ଏମାନେ ଅତି ଦୁର୍ଲ୍ଲଭ ଓ ହିଂସ୍ର ପ୍ରକୃତିର ଅଟନ୍ତି । ଏଥିରୁ ଦେଖିଲେ ନେକ ଅସୁବିଧା ଧରି ଗାଡ଼ିକୁ ବନ୍ଦ କରିଦେଲେ ଓ ଗାଡ଼ିର ଡ୍ରାଇଭର ପ୍ରଭୃତି କର୍ମଚାରୀଙ୍କୁ ଲୁଣ୍ଠି ଦେଖାଇ ଗାଡ଼ିରୁ ଜିନିଷମାନ ଲୁଟି ନେଇଗଲେ, କୌଣସି ଯାତ୍ରୀ ବାଧାଦେବାକୁ ଗଲେ ସେମାନଙ୍କ ଉପରେ ଅତ୍ୟାଚାର କଲେ ।

ଗାଡ଼ିର ଓ ଅନ୍ୟଯାତ୍ରୀମାନଙ୍କର ଶକ୍ତି ଅପେକ୍ଷା ମି. ଫର୍କର ଶକ୍ତି ଅଧିକ ହୋଇଥିଲା । ତାଙ୍କର ବ୍ୟାଙ୍କ ନୋଟବଳ ବଞ୍ଚିଯାଇଥିଲା ସତ୍ୟ ମାତ୍ର ତାଙ୍କର ସମୟନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦିଅନ୍ତି ହୋଇଗଲା । ଗାଡ଼ି ଓମାହା ଷ୍ଟେସନଠାରୁ ୨ ଘଣ୍ଟ ମାଇଲ ଦୂରରେ ଘୋର ବରଫରେ ପଡ଼ି ରହିଲା । ତାଙ୍କର ସେତେବେଳକୁ ଆଠଦଶ ଡେରି ହୋଇ ଗଲାଣି ।

ମି. ଫର୍କ ବରଫ ଉପରେ ଠିଆହୋଇ ରହିଲେ । ଏହି ସମୟରେ ମି. ଫିକସ ଆସି କହିଲେ, “ମି. ଫର୍କ, ଆପଣ କଅଣ ପ୍ରକୃତରେ ୧୧ଦିନ ଯିବାରେ ସଫଳ ହୋଇ ନୁହେଁ କି ?”

ମି. ଫର୍କ—ସେଥିରେ କଅଣ ସନ୍ଦେହ ଅଛି । ୧୧ଦିନ ସଫଳରେ ଜାହାଜ ଧରିବା ମୋପସରେ ସବୁଠାରୁ ଗୁରୁତ୍ବପୂର୍ଣ୍ଣ ବିଷୟ ।

ମି. ଫିକସ—ତେବେ ମୋର ଗୋଟିଏ ପ୍ରସ୍ତାବ ଶୁଣନ୍ତୁ । ଏଠାରେ ମୋର ଜଣେଲୋକ ସହିତ ଭେଟ ହୋଇଥିଲା । ତାର ଏକପ୍ରକାର ବିବିଧ ଯାନ ଅଛି । ତାହା ହେଉଛି ଗୋଟିଏ ସ୍କୋର । ପୁଣି ଏ ସ୍କୋରର ବିଶେଷତ୍ବ ହେଉଛି ଯେ ଏଥିରେ ପାଲ ଲାଗିଛି । ବରଫ ଉପରେ ଏହା ଖୁବ୍ବେଗରେ ଯାଇପାରେ ।

ଦୁହେଁ ଯାକ ବରଫ ଉପରେ କିଛିଦୂର ଭୁଲିବାପରେ ସେହି ଲେକଟର ଘର ନିକଟରେ ପହଞ୍ଚିଲେ । ଲେକଟି ଆମେରିକାନ ଓ ତାହାର ନାମ ମଜ୍ ।

ମି: ଫର୍ ଦେଖିଲେ ଯେ ସେ ଜଟି ଗୋଟିଏ ନୌକାପତ୍ର । ତାହାର ନିମ୍ନଭାଗରେ ଗଡ଼ିଯିବାପାଇଁ ବ୍ୟବସ୍ଥା ଅଛି । ନୌକାପତ୍ର ଏଥିରେ ମଧ୍ୟ ଗୋଟିଏ ମାସୁଲ ଓ ଗତିପଥ ପରିବର୍ତ୍ତନପାଇଁ ସୁକାନ୍ ଅଛି । ମାସୁଲରେ ପାଲ ବନ୍ଦାହୁଏ ।

ଶୀତଦିନେ ପ୍ରବଳ ଭୂଷାରପାତ ହେଲେ ରେଳପଥ ବନ୍ଦ ହୋଇଯାଏ । ସେତେବେଳେ ଏହି ସେ ଜ ବ୍ୟବହାର କରାଯାଏ । କଠିନ ଓ ମସୃଣ ଭୂଷାର ଉପରେ ଏହା ବେଗ୍ ବେଗରେ ଚାଲେ । ପାଲ ସାହାଯ୍ୟରେ ଏହା ବେଗରେ ଗୋଟିଏ ଷ୍ଟେସନଠାରୁ ଅନ୍ୟ ଷ୍ଟେସନ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଯାଇଥାଏ ।

ମି: ଫର୍ ହସାବକରି ଦେଖିଲେ ଯେ ଖୁବ୍ ବେଗରେ ଗଲେ ଯଥା ସମୟରେ ଓମାହା ଷ୍ଟେସନରେ ପହଞ୍ଚିବାର ଆଶା ଅଛି । ସେ କାଳବିଳମ୍ବ ନକରି ସେ ଜଟି ଉଡ଼ାକରି ବାହାରିଲେ ।

ମି: ଫର୍ ଓ ତାଙ୍କର ସହଯାତ୍ରୀମାନେ ସେ ଜଟିରେ ବସିଲେ । ମଜ୍ ପାଲ ବାନ୍ଧିଦେଲା । ସେ ଜ ଘଣ୍ଟାକେ ୪୦ ମାଇଲ ବେଗରେ ଭୁଲିବାକୁ ଲାଗିଲା । ମଜ୍ ସୁକାନ୍ ଧରିଥାଏ । ସେ ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ଦେଲା ଯେ କିଛି ଦୈବ ଦୁର୍ବିପାକ ନଦିଟିଲେ ସେମାନେ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ସମୟ ଭିତରେ ଓମାହାରେ ପହଞ୍ଚିଯିବେ ।

ଜନ୍ ଭବିଳ, “ଏହିପରି ବେଗରେ ଗଲେ ଆମେ ମାତ୍ର ପାଞ୍ଚଦିନରେ ଓମାହାରେ ପହଞ୍ଚିବା । ତେବେ ଚନ୍ଦ୍ରା କଅଣ?” ସେ ଜଟିର ବଘୋବସ୍ତ କରିଦେଇଥିବାରୁ ସେ ମି: ଫିକ୍ସକୁ ମନେ ମନେ ଧନ୍ୟବାଦ ଦେଲା ।

ମି: ଫିକ୍ସ ଛୁଡ଼ାହୋଇ ସ୍ଥାନର ଗତିବେଗ ନିଶ୍ଚୟ କର
ଦେଖିଲେ ଯେ ସତେ ଯେପରି ଶୁଦ୍ଧ ଆକାଶରେ ଗୋଟିଏ ପକ୍ଷୀ
ଉଡ଼ିଯାଉଛି । ସେ ଯେ ସନ୍ଦେହକରିଥିବା ଶ୍ଵେତକୁ ଲକ୍ଷ୍ୟରେ ଶୀଘ୍ର
ପହଞ୍ଚାଇ ଦେବାରେ ସାହାଯ୍ୟ କରୁଛନ୍ତି ଏଥିରେ ସନ୍ଦେହ ନ ଥିଲା ।
ଆହୁରି ଗରମ ପୋଷାକ ପିନ୍ଧି ଓ କମ୍ପାନ ଦୋଡ଼ାଇ ହୋଇ ବସିଥାନ୍ତି ।
ପାଲରେ ପବନ ଲାଗିବାରୁ ସୁସୁ ଶବ୍ଦ ଶୁଣାଯାଉଥାଏ । ମି: ପର୍କ
ମୁହଁରୁ ପଦେ ସୁରା କଥା ବାହାରୁ ନ ଥାଏ । ତାଙ୍କର ଏକମାତ୍ର
ଚିନ୍ତା—କିପରି ଠିକ୍ ସମୟରେ ନ୍ୟୁୟର୍କରେ ପହଞ୍ଚି ସେ ଜାହାଜ
ଧରିବେ ।

ମଜ୍ ସ୍ଥାନକୁ ଆଣି ଓମାହା ସ୍ଥେସନରେ ପହଞ୍ଚାଇଦେଲା ।
ସେତେବେଳକୁ ଦିନ ଗୋଟାଏ ହୋଇନଥାଏ । ଜାନ୍ ଓ ମି: ଫିକ୍ସ
ପ୍ରଥମେ ଓହ୍ଲାଇପଡ଼ି ପରସ୍ପରକୁ ଆଲିଙ୍ଗନ କଲେ । ସେ ଦୁହେଁ
ମି: ପର୍କ ଓ ଆହୁରି ଓହ୍ଲାଇବାରେ ସାହାଯ୍ୟ କଲେ । ମଜ୍
ନିଜର ଉଡ଼ା ଓ ତା ସଙ୍ଗେ ପୁରୁଷାର ନେଇ ବଦାୟ ହେଲା ।
ତା ପରେ ସେମାନେ ପ୍ଲାଟଫର୍ମକୁ ଯାଇ ଦେଖିଲେ ଯେ ସିକାଗୋ
ଯିବାପାଇଁ ଗାଡ଼ି ପ୍ରସ୍ତୁତ ରହିଛି । ଆଉ ଟକିଏ ଡେଇଁ ହୋଇଥିଲେ
ସେମାନେ ଗାଡ଼ି ପାଇପାର ନ ଥାନ୍ତେ ।

ସେଦିନ ରାତିରେ ସେମାନେ ମିସିସିପି ନଦୀ ଅନ୍ତରମଳର
ଜଳନାୟକ ପ୍ରଦେଶରେ ପ୍ରବେଶ କଲେ । ତତ୍ପରଦିନ ଉପେନ୍ଦ୍ରର
୧୦ ଡାହାଣରେ ଗାଡ଼ି ସିକାଗୋରେ ପହଞ୍ଚିଲା ।

ସିକାଗୋଠାରୁ ନ୍ୟୁୟର୍କର ଦୂରତା ହେଉଛି ନଅଶହମାଇଲ ।
ସିକାଗୋ ସ୍ଥେସନରୁ ପ୍ରତ୍ୟକ୍ ଅନେକ ଗାଡ଼ି ନ୍ୟୁୟର୍କ ଅଭିମୁଖରେ
ଯାଇଥାଏ । ତେଣୁ ଏମାନଙ୍କୁ ବେଶିକ୍ଷଣ ଅପେକ୍ଷା କରିବାକୁ ପଡ଼ିଲା

ନାହିଁ । ଗୋଟିଏ ଏକ୍ସପ୍ରେସ୍ ଗାଡ଼ିରେ ବସି ସେମାନେ ଇଣ୍ଡିଆନ,
ପେନସିଲ୍ଭାନିଆ ଓ ନିଉଜର୍ସି ପାର ହୋଇଗଲେ । ଡେଲିର
ସେମାନେ ହର୍ଡ୍ ସନ ନଦୀ ଓ ନ୍ୟୁୟାର୍କର ବନ୍ଦର ଦେଖିବାକୁ
ପାଇଲେ । ସେମାନେ ବନ୍ଦରପାଖରେ ପହଞ୍ଚି ଦେଖିଲେ ଯେ ଠିକ
୪୫ମିନିଟ ପୂର୍ବରୁ ଲିଭରପୁଲ ଯାଉଥିବା ଗୁଇନା ଜାହାଜ ବନ୍ଦରରୁ
ଗୁରୁଗଲୁଣି ।

ମି: ଫର୍ ନିରାଶ ହୋଇପଡ଼ିଲେ ।

ଦ୍ଵାବିଂଶ ପରିଚ୍ଛେଦ

ଦୃଢ଼ପ୍ରତିଜ୍ଞାର ପୁରସ୍କାର

ଆଟଲଣ୍ଟିକ ମହାସାଗର ବାଟେ ଆମେରିକାରୁ ଇଉରୋପକୁ
ଯେତେ ଜାହାଜ ଯିବାଆସିବା କରେ ସେସବୁ କେବେ, କେତେ-
ବେଳେ ନ୍ୟୁୟାର୍କରୁ ବାହାରିବୁ ତାହା ମି: ଫର୍ଙ୍କୁ ଜଣାଥିଲା । ସେ
ଜାଣିଥିଲେ ଯେ ହାଇଟ୍‌ସ୍ପାର ଲୁଇନ, ହାମ୍‌ବର୍ଗ ଲୁଇନ ଓ ଅନ୍ୟ
କେତେକ କମ୍ପାନୀର ଜାହାଜ ଇଉରୋପକୁ ଯିବାର ଅଛି; କିନ୍ତୁ
ସେଥିରେ ଗଲେ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ସମୟ ମଧ୍ୟରେ ଇଉରୋପରେ ପହଞ୍ଚି
ପାରିବେ ନାହିଁ, ଫଳରେ ତାଙ୍କୁ ବାକିର ଟଙ୍କାତଳ ହରାଇବାକୁ
ହେବ ।

ସେଦିନ ଆଉ କିଛି କରିବାର ଉପାୟ ନଥିଲା । ତେଣୁ ମି: ଫର୍ ସମସ୍ତଙ୍କ ରହିବାପାଇଁ ନ୍ୟୁୟର୍କ ହୋଟେଲରେ ଗୋଟିଏ ଘର ନେଲେ । ଚତୁର୍ଦ୍ଦିନ ଉପେୟର ୧୨ ତାରିଖ । ସେଦିନ ସକାଳ ୭ଟାଠାରୁ ୨୧ ତାରିଖ ସନ୍ଧ୍ୟା ୮ଟା ୪୫ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ସମୟ ରହିଲା ଠିକ୍ ନଅଦିନ ତେରଦଶା ପଞ୍ଚଶୁକଳା ମିଳିତ । ଏଥିମଧ୍ୟରେ ତାଙ୍କୁ ଲଣ୍ଡନର ରିଫର୍ମ କ୍ଲବରେ ପହଞ୍ଚିବାକୁ ପଡ଼ିବ । ସେ ଯଦି କନ୍ସ୍ଟାଣ୍ଟିନୋପଲର ରୁଇନା ଜାହାଜରେ ଯାଆନ୍ତାନ୍ତେ ତେବେ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ସମୟ ମଧ୍ୟରେ ଲିଭିରପୁଲ୍ ବାଟେ ଲଣ୍ଡନରେ ପହଞ୍ଚି ପାରିଥାନ୍ତେ ।

୧୨ ତାରିଖ ଦିନ ସକାଳୁ ମି: ଫର୍ ଏକାକୀ ହୋଟେଲରୁ ବାହାରିପଡ଼ିଲେ । ସେ ଦେଖିଲେ ଯେ ବନ୍ଦରରେ ଓ ନିଉସ୍ପିନ୍ ନଦୀରେ ଅନେକ ଜାହାଜ ରହିଛି । କେତେକ ଜାହାଜରେ ମାଲବର୍ଣ୍ଣ ପତାକା ଉଡ଼ୁଛି । ସେଥିରୁ ବୁଝିଯାଉଛି ଯେ ସେଗୁଡ଼ିକ ସମୁଦ୍ରଯାତ୍ରୀ କରବାକୁ ବାହାରିଅଛନ୍ତି ।

ଏହି ସମୟରେ ସେ ଲକ୍ଷ୍ୟକରି ଦେଖିଲେ ଯେ ଗୋଟିଏ ମାଲବାସୀ ଜାହାଜର ଧୂଆଁ ନଳୀରୁ ପ୍ରଚୁର ଧୂଆଁ ବାହାରୁଛି । ଏଥିରୁ ଟିକ୍ସ ବୁଝାଗଲା ଯେ ଜାହାଜଟି ବନ୍ଦର ଛାଡ଼ିବାକୁ ପ୍ରସ୍ତୁତ ହେଉଅଛି । ମି: ଫର୍ ଗୋଟିଏ ନୌକାରେ ବସି ଯେହି ଜାହାଜକୁ ଗଲେ ଏବଂ ଡେକ ଉପରେ ଛୁଡ଼ାହୋଇଥିବା କ୍ରାନ୍ତନକୁ ପଚାରିଲେ, “ଆପଣଙ୍କର ଏହି ଜାହାଜ କେତେବେଳେ ଯିବ ?” କ୍ରାନ୍ତନ ଆଣ୍ଟ୍ରି ଉତ୍ତର କଲେ, “ଆମ ଜାହାଜ ଏହି ଦିଗ୍ଗାଜ ଭିତରେ ଯିବ । ଆମର ଗନ୍ତବ୍ୟ ସ୍ଥାନ ହେଉଛି ବୋର୍ନୋ ।”

ମି: ଫର୍—ଆପଣଙ୍କ ଜାହାଜରେ କେହି ଯାତ୍ରୀ ଅଛନ୍ତି ?

କପ୍ତାନ—ନା, ଆମ ଜାହାଜ କୌଣସି ଯାତ୍ରୀ ନେଉ ନାହିଁ ।

ମି: ଫର୍—ଆପଣ ମୋତେ ଓ ମୋର ଚିକିତ୍ସା ବନ୍ଧୁକୁ ଲିଭାଇପୁଲ୍ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଯାଏଁ ଭାବରେ ନେଇପାରବେ ?

କପ୍ତାନ—ଲିଭାଇପୁଲ୍‌କୁ ? ନାଁ, ଆମର ଜାହାଜ ବୋର୍ଡ଼ା ଯାଉଛି । ବୋର୍ଡ଼ା ଛଡ଼ା ଅନ୍ୟ କେଉଁଠାକୁ ଯାଇ ନ ପାରେ ।

ମି: ଫର୍—ଯଥେଷ୍ଟ ଉଡ଼ାଦେଲେ ମଧ୍ୟ କଅଣ ଯିବ ନାହିଁ ?

କପ୍ତାନ—ଆପଣ ଯେତେ ଉଡ଼ାଦେଲେ ମଧ୍ୟ ଆପଣମାନଙ୍କୁ ଜାହାଜରେ ନେଇ ପାରିବ ନାହିଁ ।

ମି: ଫର୍—କିନ୍ତୁ ହୁଏତ ଜାହାଜର ମାଲିକ ଏହାକୁ ବନ୍ଦି—

କପ୍ତାନ—ମୁଁ ହେଉଛି ଜାହାଜର ମାଲିକ । ମୁଁ ଏହାକୁ ବନ୍ଦି କରିବ ନାହିଁ ।

ଏପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ବାଟରେ ଯେତେ ଅସୁବିଧା ଘଟିଥିଲା ସବୁଠାରେ ମି: ଫର୍ ଟଙ୍କା ବଳରେ ତାହା ଅତିକ୍ରମ କରି ଆସିଥିଲେ । ଏଇଠି ସେ ପ୍ରଥମେ ଅନୁଭବକଲେ ଯେ ଟଙ୍କାରେ କାମ ହୋଇପାରୁ ନାହିଁ । କିନ୍ତୁ ତାଙ୍କୁ ଯେକୌଣସିମତେ ୨୧ ତାରିଖ ପୂର୍ବରୁ ଇଂଲଣ୍ଡରେ ପହଞ୍ଚିବାକୁ ହେବ ।

ମି: ଫର୍—ତେବେ ଆପଣ ଦୁଇହଜାର ପାଉଣ୍ଡ ଉଡ଼ାରେ ବୋର୍ଡ଼ା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ନେଇଯାନ୍ତୁ ।

କପ୍ତାନ—କଅଣ ଜଣପ୍ରତି ?

ମି: ଫର୍—ହଁ, ଜଣେପିଛା ଦୁଇହଜାର ପାଉଣ୍ଡ । ଆମେ ଚାରିଜଣ ଯିବୁ । ଆପଣ ଆଠହଜାର ପାଉଣ୍ଡ ଉଡ଼ା ପାଇବେ ।

କପ୍ତାନ ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ଏବେ ଚିନ୍ତା କରିବାକୁ ଲାଗିଲେ । ଏପରି ସୁଯୋଗ କିଏ ଗୁଡ଼େ ! ଏଭଳି ଯାତ୍ରୀ ତ ଆଉ ଖାଲି ଯାତ୍ରୀ ନୁହନ୍ତି !

ସୁନାରୁପାଠାରୁ ମଧ୍ୟ ମୁଲ୍‌ବାନ । ସେ ପ୍ରକାଶରେ କହିଲେ, “ହେଲ; ଜାହାଜ ଠିକ ନଅଟାବେଳକୁ ଛାଡ଼ିବ ।”

ସେତେବେଳକୁ ସମୟ ପାଡ଼େଆଠଟା । ତେଣୁ ଆଧିକାରୀ ମଧ୍ୟରେ ହୋଟେଲକୁ ଯାଇ ସମସ୍ତଙ୍କୁ ଘେନି ଜାହାଜକୁ ଆସିବାକୁ ହେବ । ସେ କପ୍ରାନଙ୍କୁ କହିଲେ, ଆମ ନଅଟାବେଳକୁ ଜାହାଜରେ ଉପସ୍ଥିତ ଥିବୁ ।

ଚତୁଷ୍ପାତ ଏକ ନୌକାରେ ବସି ମି: ଫର୍ କୃଳକୁ ଆସିଲେ ଓ ଗୋଟିଏ ଘୋଡ଼ାଗାଡ଼ିରେ ଯାଇ ହୋଟେଲରେ ଉପସ୍ଥିତ ହେଲେ । ପାଞ୍ଚମିନଟ ମଧ୍ୟରେ ହୋଟେଲର ହସ୍ତାବ ହୁଣ୍ଡାଇ ଦେଇ ସେ ଆହୁଦା, ଜାନ୍ ଓ ଫିକ୍‌ସଙ୍କୁ ସଙ୍ଗରେ ଘେନି ଜାହାଜକୁ ଚାଲି-ଗଲେ । ଅଳ୍ପସମୟ ପରେ ଜାହାଜ ବୋର୍ଡ଼ୋ ଅଭ୍ୟୁଗରେ ଯାସା କଲା ।

୧୨ତାରିଖ ଦିନ ୧ଟାବେଳେ ଜାହାଜ ବନ୍ଦର ଛାଡ଼ିଲା । ପ୍ରତିଦିନ ୧୨ଟାବେଳେ କପ୍ରାନ ବା ଜଣେ କର୍ମଚାରୀ ମାସୁଲିଉପରେ ଚଢ଼ି ସମୁଦ୍ରରେ ଜାହାଜର ଅବସ୍ଥିତି ନିର୍ଣ୍ଣୟ କରନ୍ତି । ୧୩ ତାରିଖ ଦିନ ଏହି ହେନରିଟା ଜାହାଜର ମାସୁଲିରେ ଯେ ଚଢ଼ି ଜାହାଜର ଅବସ୍ଥାନ ସ୍ଥିରକଲେ ସେ ହେଉଛନ୍ତି ମି: ଫର୍ । ସେତେବେଳେ କପ୍ରାନ ଆଣ୍ଡ୍ ନଜ କେବନରେ ବନ୍ଦୀହୋଇ ରାଗରେ ଫ’ ଫ’ ହେଉଥାନ୍ତି ।

ଏଥୁମଧ୍ୟରେ ଯାହା ଘଟିଗଲା ତାହା ଅତି ସରଳ । ମି: ଫର୍ଙ୍କର ଲିଭରପୁଲ ଯିବାର କଥା; କିନ୍ତୁ କପ୍ରାନ ଆଣ୍ଡ୍‌ଙ୍କର ଲକ୍ଷ୍ୟହେଲା ବୋର୍ଡ଼ୋ । ମି: ଫର୍ ବୁଝି ପାରିଥିଲେ ଯେ ଜାହାଜକୁ ଲିଭରପୁଲ ନେବାପାଇଁ ଆଣ୍ଡ୍ କଦାପି ରାଜି ହେବେନାହିଁ । ତେଣୁ ସେ ଗୋଟାଏ କୌଶଳ କଲେ । ସେ ଜାହାଜର କର୍ମଚାରୀମାନଙ୍କୁ

ଯଥେଷ୍ଟ ଟଙ୍କା ଦେଇ କରଗଡ଼ କରିନେଲେ । ଫଳରେ କେବଳ କପ୍ତାନଙ୍କଛଡ଼ା ସବୁ କର୍ମଚାରୀ ଚାକର ଅନୁଗତ ହୋଇପଡ଼ିଲେ । ତେଣୁ କପ୍ତାନଙ୍କୁ ବନ୍ଦୀକରି ଜାହାଜକୁ ନିଜ ଇଚ୍ଛା ଅନୁସାରେ ଚଳାଇବା ମି. ଫର୍କ୍ ପକ୍ଷରେ କଷ୍ଟକର ହେଲାଣି ।

ମି. ଫର୍କ୍ କପ୍ତାନସାଥରେ ଜାହାଜ ଚଳାଇବାରେ ଯେଉଁ ଦକ୍ଷତା ପ୍ରଦର୍ଶନ କଲେ ସେଥିରୁ ମନେହେଲା ଯେ ସେ ନିଶ୍ଚୟ ଜାହାଜଚାଳନା ଶିକ୍ଷା କରିଥିଲେ । ସେ ହେନରିଟା ଜାହାଜରେ ପାଲ ଟାଣିଦେଲେ । ବାଣ୍ଟିପୁଟିକ୍ରି ଓ ପାଲଯୋଗେ ହେନରିଟାର ଗତିବେଗ ଯଥେଷ୍ଟ ବୃଦ୍ଧିପାଇଲା । ନ୍ୟୁୟର୍କଠାରୁ ଲିଭରପୁଲ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଉନବିଞ୍ଚାର ମାଇଲ ଅତିଦ୍ରମ କରିବାପାଇଁ ଜାହାଜଟିକୁ ନଅଦିନରୁ ବେଶି ଲାଗିବ ନାହିଁ ବୋଲି ସମସ୍ତଙ୍କର ବିଶ୍ୱାସ ହେଲା ।

ଜାନର ଆନନ୍ଦ କହିଲେ ନସରେ । ଜାହାଜର କର୍ମଚାରୀମାନେ ମି. ଫର୍କ୍ ନିର୍ଦ୍ଦେଶରେ ନିଜ ନିଜର କର୍ତ୍ତବ୍ୟ ସୁଚ୍ଚରୁପେ ସମ୍ପାଦନ କରୁଥିଲେ । ଜାନ ସେମାନଙ୍କର ପ୍ରଶଂସା କରୁଥିଲା ଓ ସେମାନଙ୍କୁ ସମୟରେ ସାହାଯ୍ୟ କରୁଥିଲା । ଡିସେମ୍ବର ୧୭ତାରିଖ ବେଳକୁ ଦେଖାଗଲା ଯେ ହେନରିଟା ସମଗ୍ର ପଥର ପ୍ରାୟ ଅର୍ଦ୍ଧେକ ଅତିଦ୍ରମ କରିସାରିଲାଣି ।

ଏହି ସମୟରେ ଜାହାଜର ଇଞ୍ଜିନିଅର ଆସି ଜଣାଇଲେ “ମହାଶୟ ଜାହାଜର ବେଗ ବଢ଼ାଇବାପାଇଁ ଆମେ ଟିକିଏ ବେଶି କୋଇଲ ଖରଚ କରୁଛୁ । ଆମର ଯେତକ କୋଇଲା ଥିଲା, ତାହା ବୋର୍ଦ୍ଦେ । ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଯିବାପାଇଁ ଯଥେଷ୍ଟ ହୋଇଥାନ୍ତା । କିନ୍ତୁ ଲିଭରପୁଲ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଯାଇପାରିବ ନାହିଁ ।

ମି: ଫର୍ ଟିକିଏ ଚିନ୍ତାକରି କହିଲେ, “ପୃଥ୍ବୀରେ କୋଇଲି ଜାଳି ଜାହାଜ ଚଳାଅ । ପରକଥା ପଛେ ବୁଝାଯିବ ।”

ଦୁଇଦିନ ପରେ ପୁଣି ଇଞ୍ଜିନିଅର ଆସି ଜଣାଇଲେ ଯେ ଯେତେକ କୋଇଲି ଅଛି, ସେଥିରେ ଆଉ ଦିନେ ଚଳିବା ମଧ୍ୟ ସମ୍ଭବଜନକ ।

ମି: ଫର୍ ଉତ୍ତର କଲେ, “ଯେପରି କୋଇଲି ଜଳୁଛି ସେହିପରି ଜଳୁଥାଉ । ଜାହାଜର ବେଗ ଯେପରି କମିନଯାଏ ।”

ଇଞ୍ଜିନିଅର ବସ୍ତୁତଃ ହୋଇ ଚାଲିଗଲେ ।

ମି: ଫର୍ କପ୍ତାନ ଆଣ୍ଟୁଙ୍କୁ ଡକାଇ ଆସିଲେ । ବନ୍ଦୀଶାଳାରୁ ମୁକ୍ତି ପାଇଲକ୍ଷଣି ବାଦ ପିଞ୍ଜରରୁ ବାହାରିଲାପରି ସେ ମି: ଫର୍ଙ୍କ ଆଡ଼କୁ ଦୌଡ଼ିଆସିଲେ ।

ସେ ହୋଧାର ହୋଇ ପଚାରିଲେ, “ଏବେ ଆମ କେଉଁଠାରେ ?”

ମି: ଫର୍ ଧୀରସ୍ଥିର ଭାବରେ ଉତ୍ତର ଦେଲେ, “ଲିଭିଂସ୍ଟୋନ-ଠାରୁ ସାତଶହ ମାଇଲ ଦୂରରେ ।”

ଆଣ୍ଟୁ ଧୈର୍ଯ୍ୟଧର ନପାରି ଚିତ୍କାର କରି ଉଠିଲେ, “ସଇଡାନ୍, ଦୟା !”

ମି: ଫର୍ ପ୍ରବଚକ ଅବଚଳିତ ଭାବରେ କହିଲେ, “ମୁଁ ଆପଣଙ୍କୁ ଡକାଇବାର କାରଣ ହେଉଛି, ମୁଁ ଏହି ଜାହାଜଟି କଣି ନେବାକୁ ଚାହେଁ । ପ୍ରକୃତ କଥା ହେଉଛି, ମୋତେ ଜାହାଜଟିକୁ ଜାଳଦେବାକୁ ପଡ଼ିବ ।”

ଆଣ୍ଟୁ ନିଜକୁ ସମ୍ଭାଳି ପାରିଲେନାହିଁ । ସେ ଚିତ୍କାର କରି ଉଠିଲେ, “କ'ଣ କହିଲ; ମୋ ଜାହାଜଟିକୁ ତୁମେ ଜାଳଦେବ ?

ମୋର ପରାଣ ହଜାର ଡଲର ମୂଲ୍ୟର ଜାହାଜ । ତାକୁ ତୁମେ ଜାଳ ଦେବ ବୋଲି କହୁଛ ? କି ଦୁଃସାହସ ?”

ମି: ଫର୍—ମୁଁ ପୁର ଜାହାଜଟା ଜାଳ ଦେବ ନାହିଁ । କେବଳ ଉପରେଥିବା କାଠ ଅଂଶତକ୍ ଜାଳିବ । ଦେଲେ, ଜାହାଜରେ ଆଉ କୋଇଲା ନାହିଁ ଓ କୋଇଲା ନହେଲେ ଜାହାଜ ଚଳିପାରିବ ନାହିଁ । ତେଣୁ ମୋର ଏ ପ୍ରସ୍ତାବ । ଏଇ ଷାଠିଏ ହଜାର ଡଲର ନିଅନ୍ତୁ ।

ମି: ଆଣ୍ଟ୍ରିଙ୍କର ଏକ ବରଷ ପରିବର୍ତ୍ତନ ଦେଖାଗଲା । ଷାଠିଏ ହଜାର ଡଲର ପାଇବା ଆଶାରେ ସେ ଭଲ ରୂପ ଧାରଣ କଲେ । ତାଙ୍କର ହୋଧ କୁଆଡ଼େ ଉଠେଇଗଲା । ସେ ଯେ କିଛିକ୍ଷଣ ପୂର୍ବେ ବନ୍ଦୀ ହୋଇଥିଲେ ସେକଥା ମଧ୍ୟ ଭୁଲିଗଲେ । ୨୦ ବର୍ଷର ପୁରୁଣା ଅଳ୍ପ ମୂଲ୍ୟର ଜାହାଜ ପାଇଁ ଷାଠିଏ ହଜାର ଡଲର ! ଏଥିରେ କିଏ ଆନନ୍ଦିତ ନ ହେବ ?

ବର୍ତ୍ତମାନ ମି: ଆଣ୍ଟ୍ରି ଅତି ନମ୍ର ସ୍ଵରରେ କହିଲେ, “ଜାହାଜର ଦେହଟା ଲୁହାରେ ତିଆରି । ସେଇଟା ମୁଁ ରଖି ପାରିବି କି ?”

ମି: ଫର୍ ଉତ୍ତର କଲେ, “ଖାଲି ଲୁହାର ଦେହଟା କାହିଁକି ଜାହାଜର ଯନ୍ତ୍ରପାତି ମଧ୍ୟ ଆପଣ ରଖିପାରିବେ ।”

ମି: ଆଣ୍ଟ୍ରି ଟଙ୍କା ଗଣିନେବା ପରେ ମି: ଫର୍ କହିଲେ, “ମୁଁ କାହିଁକି ଏତେ ମୂଲ୍ୟ ଦେଇ ଆପଣଙ୍କ ଜାହାଜ କିଣୁଛି । ଜାହାର କାରଣ ଜାଣିଲେ ଆପଣ ବୋଧହୁଏ ଏଥିରେ ବିସ୍ମୟ ହେବେ ନାହିଁ । କଥା ହେଉଛି, ମୁଁ ୨୧ ତାରିଖ ଦିନ ସନ୍ଧ୍ୟାବେଳକୁ ଲଣ୍ଡନରେ ପହଞ୍ଚି ନ ପାରିଲେ ବାଜି ରଖିଥିବା କୋଡ଼ିଏ ହଜାର ପାଉଣ୍ଡ ହରାଇବ । ସେଥିପାଇଁ ମୋତେ ଜାହାଜଟି କଣିବାକୁ ହେଲା ।”

ମି: ପ୍ରତ୍ନ ଆଦେଶରେ ଜାହାଜରେ ଯେଉଁ କାଠ ନରହିଲେ
ଚଳିବ ସେ ସବୁ ହଣାହୋଇ ଇଞ୍ଜିନରେ ଜାଳିବାକୁ ଦିଆଗଲା ।

ଏବେ ଚେଷ୍ଟା ସତ୍ତ୍ୱେ ୨୦ ତାରିଖ ସନ୍ଧ୍ୟାବେଳକୁ ଦେଖାଗଲା
ଯେ ଜାହାଜଟି ଲିଭରପୁଲଠାରୁ କିଛି ଦୂରରେ ଓ ଆୟାରଲଣ୍ଡର
ଦକ୍ଷିଣପଶ୍ଚିମରେ ଚାଲି ନିକଟରେ ଅଛି । କପ୍ତାନ ଆଣ୍ଡ୍ କହିଲେ,
“ମି: ପ୍ରତ୍ନ, ଆପଣଙ୍କପାଇଁ ମୁଁ ବଡ଼ ଦୁଃଖିତ । ଆପଣ ଯଥାଶକ୍ତି
ଚେଷ୍ଟା କଲେ ସତ; କିନ୍ତୁ ସ୍ୱାଗ୍ୟ ଅନୁକୂଳ ନଥିଲେ ସବୁ ବୃଥାହୁଏ ।
ବର୍ତ୍ତମାନ ଲିଭରପୁଲ୍ ଯିବା ପ୍ରଶ୍ନ ଉଠି ନପାରେ । ପାଖରେ
କୁଇନ୍ସଟାଉନ । ସେହିଠାରେ ଓହ୍ଲାଇ ଯିବାକୁ ପଡ଼ିବ ।”

କୁଇନ୍ସଟାଉନ ହେଉଛି ଆୟାରଲଣ୍ଡର ଗୋଟିଏ ବନ୍ଦର ।
ଆମେରିକାରୁ ଯେଉଁ ସବୁ ଜାହାଜ ଡାକ ନେଇ ଆସନ୍ତି ସେମାନେ
ଏହିଠାରେ ଡାକ ଦିଅନ୍ତି । ସେଠାରୁ ଚିଠିପତ୍ର ଏକ୍ସପ୍ରେସ୍
ରେଳଗାଡ଼ିରେ ଡବ୍ଲିନକୁ ଯାଏ ଓ ଡବ୍ଲିନରୁ ସେଗୁଡ଼ିକ
ଦ୍ରୁତଗାମୀ ଜାହାଜଯୋଗେ ଲିଭରପୁଲକୁ ପ୍ରେରିତ ହୁଏ । ଜାହାଜଟି
ଗଲେ ଯେତେ ସମୟ ଲାଗନ୍ତା, ଏହିପରି ଯିବାଦ୍ୱାରା ବାରଢ଼ଣା କମ୍
ଲାଗେ । ମି: ପ୍ରତ୍ନ ସ୍ଥିରକଲେ ଯେ ସେ ଏହିବାଟେ ଯାଇ ବାରଢ଼ଣା
ବଞ୍ଚାଇ ପାରିବେ । ଲିଭରପୁଲ୍ରେ ୨୧ ତାରିଖ ସନ୍ଧ୍ୟାରେ ପହଞ୍ଚିବା
ପରିବର୍ତ୍ତେ ସେ ସେହିଦିନ ଦ୍ୱିପ୍ରହର ବେଳକୁ ସେଠାରେ ପହଞ୍ଚି-
ପାରିବେ ଓ ସନ୍ଧ୍ୟାକୁ ଲଣ୍ଡନରେ ପହଞ୍ଚିପାରିବେ ।

ଏହି ପଥ ଅନୁସରଣ କରି ମି: ପ୍ରତ୍ନ ତାଙ୍କ ସହଚରମାନଙ୍କ
ସହିତ ୨୧ ତାରିଖଦିନ ବାରଟା ପୂର୍ବରୁ ଲିଭରପୁଲ୍ରେ ପହଞ୍ଚି
ଗଲେ ।

ଠିକ୍ ଏହି ସମୟରେ ମି: ଫିକ୍ସ ନିଜର ପରିଚୟ ଦେଇ ଓ
ପ୍ରାର୍ଥନା ଦେଖାଇ କହିଲେ—“ଆପଣଙ୍କ ନାମ ଫିଲିଅସ ପ୍ରତ୍ନ ?”

—“ହଁ, ମୋର ନାମ ଫିଲିଆସ ଫଗ୍ ।”

—“ମହାରାଣୀଙ୍କ ନାମରେ ଏହି ଓ୍ଵାରାଣ୍ଟବଳରେ ଆପଣଙ୍କୁ ଗିରଫ କରାଗଲା ।”

ଏମ୍ପୋରୀଂଗ ପରିଚ୍ଛେଦ

ଗିରଫଦାର ଓ ମୁକ୍ତି

ଡିସେମ୍ବର ୨୧ ତାରିଖ ଦିନ ଦ୍ଵିପ୍ରହର ବେଳ । ଲିଭର-ପୁଲର ଶୁଲ୍‌କ ଅଫିସ୍‌ ସଂଳଗ୍ନ ହାଜତରେ ଗୋଟିଏ ବେଞ୍ଚ ଉପରେ ମି: ଫଗ୍ ବସି ରହିଛନ୍ତି । ତାଙ୍କ ମୁଖମଣ୍ଡଳରେ ଖୋସ ବା ବନ୍ଦାତର ସଙ୍କେତ ନାହିଁ । ଷ୍ଟୋର ସମୁଦ୍ଧା ପରି ସେ ପ୍ରଶାନ୍ତ ଓ ଗମ୍ଭୀର । ଘଣ୍ଟାଟିକୁ ଟେବୁଲ୍ ଉପରେ ରଖିଦେଇ ସେ ତାକୁ ହିଁ ଚାହିଁ ରହିଛନ୍ତି । ତାଙ୍କର ଏକମାତ୍ର ଭାବନା—ଆଉ ନଅଘଣ୍ଟା ମାତ୍ର ବାକି । ଏହି ଗିରଫଦାର ତାଙ୍କର ସମସ୍ତ କଳ୍ପନା ପଣ୍ଡ କରାଦେଲା ।

ସେ ଯେ ଶୁଷ୍କ ପରିସ୍ଥିତିରେ ପଡ଼ିଥିଲେ ସନ୍ଦେହ ନାହିଁ । ଧେଡ଼େବେଳେ ବିଜୟ ସମ୍ମୁଖରେ ଉପସ୍ଥିତ ଠିକ୍ ସେତିକିବେଳେ ଏ ବିପଦ । ଅଜି ତାଙ୍କ ଭାବ୍ୟର ମୀମାଂସା ହେବ । ହୁଏତ ସେ ଜଣେ ଡକ୍ଟର, ସରକାରୀ ବୋଲି ୧ ମାଣିତ ହେବେ; ଅଥବା ସେ ଜଣେ ସାଧୁ ଓ ସର୍ବ ପ୍ରକୃତିର ଲୋକ, ମାତ୍ର ଦୈବଦୂର୍ଘଟକରୁ ସଂରକ୍ଷିତ ବୋଲି ଜଗତ ଜାଣିବ ।

ଶୁଳ୍କ ଅଫିସ ବାରିଷ୍ଟ୍ରାରେ ଆହ୍ୱତା ଓ ଜାନ୍ ବିଷୟ ଭାବରେ ବସିଛନ୍ତି । ଡିସେମ୍ବର ମାସର ସେ ପ୍ରବଳ ଶୀତରେ ମଧ୍ୟ ସେମାନେ ବାହାରେ ବସିଛନ୍ତି । ସେମାନଙ୍କର ରକ୍ଷକ ଯେତେବେଳେ ବିପଦରେ ପଡ଼ିଛନ୍ତି, ସେମାନେ ନିଜ ସୁଖ କଥା ଚିନ୍ତା କରିବେ କିପରି ?

ଆହ୍ୱତା ମି: ଫର୍କର ଗିରଫଦାରରେ କାରଣ କିଛି ବୁଝି-ପାରି ନ ଥିଲେ । ଜାନ୍ ତାଙ୍କୁ ବ୍ୟାଙ୍କ୍ ଡକାୟତ କଥା କହିଲେ । ଏପରି ଜଣେ ସାଧୁ ଓ ଉଦାର ପୁରୁଷଙ୍କ ପ୍ରତି ମିଥ୍ୟା ଦୋଷାଗ୍ରୋପ ହେଉଥିବାର ଦେଖି ସେ ହୁତ୍ତ ହୋଇଉଠିଲେ; ମାତ୍ର ନିଜର ପ୍ରାଣ-ରକ୍ଷକଙ୍କୁ ବିପଦବେଳେ କିଛି ସାହାଯ୍ୟ କରି ନ ପାରି କେବଳ ନୀରବରେ ଅଶ୍ରୁତ୍ୟାଗ କରିବାକୁ ଲାଗିଲେ । ଜାନ୍‌ର ଗଣ୍ଡର ଦୁଃଖ ଓ ଅନୁତାପ ଜାତହେଲା । ମି: ଫର୍କର ଗିରଫଦାରପାଇଁ ସେ ନିଜକୁ ଅପରାଧୀ ମନେକଲା । ସେ ତ ଆଗରୁ ଜାଣିଥିଲା ଯେ ଫିକ୍ସ ହେଉଛି ଜଣେ ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ପୋଲିସ । ଏକଥା ସେ ଆଗରୁ ମି: ଫର୍କକୁ ଜଣାଇ-ଦେଇଥିଲେ ସେ ନିଜର ନିର୍ଦ୍ଦୋଷତା ପ୍ରମାଣ କରାଇପାରିଥାନ୍ତେ । କିନ୍ତୁ ଏବେ ଆଉ ସେ ସମୟ ନାହିଁ । ବର୍ତ୍ତମାନ ବିରୁଦ୍ଧଲୟ କଣ କରେ ସେଥିପାଇଁ ଅନେକା କରିବା ଉଡ଼ା ଗତ୍ୟନ୍ତର ନାହିଁ । ସେ ଦୀର୍ଘଶ୍ୱାସ ପକାଇଲା ।

ମି: ଫର୍କ ହାଜତଦ୍ୱରେ ବସି ନିଜର ନୋଟ୍ ଖାତାରେ ଲେଖିଲେ—“ଡିସେମ୍ବର ୨୧ ତାରିଖ ଶନିବାର-୮^୦ ତମ ଦିବସରେ ଲିଭୁରପୁଲ୍ ପଡ଼ିଥିବାର ସମୟ ଏକାଠିଟା ଗୁଳିଣ ମିଳିବ ।”

ସମୟ ଗଡ଼ିଗଲା । ଶୁଳ୍କ ଅଫିସଦ୍ୱାରା ଦୁଇଟା ବାଜିଲା । ହାଜତଦ୍ୱର କବାଟ ଫିଟିଲା ଓ ତାହା ସଙ୍ଗେ ବଡ଼ ଗୋଲମାଲ ଶୁଣାଗଲା । ମି: ଫର୍କ ଅଣନିଶ୍ୱାସୀ ହୋଇ ଦୌଡ଼ି ଆସି ହାଜତଦ୍ୱର

ହାର ମୁହଁରେ ଉପସ୍ଥିତହେଲେ । ସେ ଧଇଁସଇଁ ହୋଇ କହିଲେ
 “ମହାଶୟ, ମୋତେ କ୍ଷମା କରନ୍ତୁ । ବର୍ତ୍ତମାନ ସମ୍ଭାବ ପଡ଼ୁଥିଲା
 ଯେ ବ୍ୟାଙ୍କ ଡକାୟତର ଆସାମୀ ଲଣ୍ଡନରେ ଗିରଫ ହୋଇଛି ।
 ଆପଣ ବର୍ତ୍ତମାନ ସ୍ବାଧୀନ । ଏହି ଭ୍ରମ ପାଇଁ ମୁଁ ଦୋଷ ସ୍ୱୀକାର
 କରୁଛି । ଆଶାକରେ କ୍ଷମା ଦେବେ ।”

ମି: ଫର୍ ଏବେ ସ୍ବାଧୀନ ! ସେ କିଛିକ୍ଷଣ ଫିକ୍ସକ୍ସ ମୁହଁକୁ
 ଅନାଇଁ ରହି ଏପରି ଏକ ମୁଣ୍ଡୁଆଦାତ କଲେ ଯେ ସେଥିରେ ଫିକ୍ସ
 ତଳେ ପଡ଼ିଗଲେ ।

ଜାନ୍ କହିଉଠିଲା—“ଠିକ୍ ହୋଇଛି ।”

ମି: ଫର୍, ଅଦ୍ଭୁତା ଓ ଜାନ୍ ଗୋଟିଏ ଦୋଡ଼ାଗାଡ଼ିରେ ବସି
 ଲିଭରପୁଲ ଷ୍ଟେସନକୁ ଗଲେ । ଷ୍ଟେସନର ପଡ଼ୁଥିବାବେଳକୁ ସମୟ
 ଦୁଇଟା ବୁଲିଗଲା । ହାୟ ! ଏମାନେ ଷ୍ଟେସନରେ ପଡ଼ୁଥିବାର ୩୫
 ମିନିଟ ପୂର୍ବରୁ ଏକ୍ସପ୍ରେସ ଗାଡ଼ି ବୁଲିଯାଇଥିଲା ।

ମି: ଫର୍ ଗୋଟିଏ ସ୍ବଚ୍ଛ ରେଳଗାଡ଼ିର ବ୍ୟବସ୍ଥା କଲେ ।
 ଡ୍ରାଇଭରକୁ ଉପଯୁକ୍ତ ପୁରସ୍କାର ଦେବେ ବୋଲି କହିଲେ । ତିନିଟା
 ବେଳକୁ ସ୍ବଚ୍ଛଗାଡ଼ି ଲଣ୍ଡନ ଅଭିମୁଖେ ବାହାରିଲା । ଯଦି ରେଳ-
 ପଥରେ କୌଣସି ଛତବେଳକ ନ ଥାଏ ତେବେ ଲିଭରପୁଲଠାରୁ
 ଲଣ୍ଡନ ସାଡ଼େ ପାଞ୍ଚ ଦଣ୍ଡରେ ଯିବା ସମ୍ଭବପର ହୋଇପାରେ ।
 ଦୁଇବେଳେ ପ୍ରାୟ ଗାଡ଼ିଟିକୁ ବାଟରେ ସ୍ଥାନେ ସ୍ଥାନେ କିଛି
 ସମୟ ଅଟକିବାକୁ ପଡ଼ିଲା । ଲଣ୍ଡନରେ ପଡ଼ୁଥିବା ମି: ଫର୍ ଦେଖିଲେ
 ଯେ ସବୁ ଦଣ୍ଡରେ ନଅଟା ବାଜିବାକୁ ଦଶମିନିଟ ଅଛି ।

ଏତେ କଷ୍ଟରେ ପୃଥିବୀ ପରିକ୍ରମା ଶେଷକରି ମି: ଫର୍
 ଲଣ୍ଡନକୁ ଫେରିଆସିଲେ; ମାତ୍ର ତାଙ୍କର ପାଞ୍ଚ ମିନିଟ ମାତ୍ର ଡେରି
 ହୋଇଗଲା । ସେ ବାଜିରେ ହାରିଗଲେ ।

ଚତୁର୍ବିଂଶ ପରିଚ୍ଛେଦ

ଜୀନ୍ର ଅନୁଚିନ୍ତା ଓ ଆନନ୍ଦ

ତା ପରଦିନ ସକାଳେ ସେଭଲ୍‌ରେ ବାସ କରୁଥିବା-
ଲେକେ ମି: ଫଗ୍ ଫେର ଆସିଥିବା ଖବର ଶୁଣିଥିଲେ ଅତ୍ୟନ୍ତ
ବିସ୍ମିତ ହୋଇଥାନ୍ତେ; କିନ୍ତୁ ସକାଳକୁ ତାଙ୍କ ଘରର ଦୁଆର
ଝରକା ସବୁ ବନ୍ଦଥିଲା । କୌଣସିଠାରେ ଜୀବନର ଲକ୍ଷଣ ଦେଖା-
ଯାଉନଥିଲା ।

ଶ୍ଳେଷନରୁ ଘରକୁ ଆସିଲାବେଳେ ମି: ଫଗ୍ ଜାନ୍ତାବ କିଛି
ଶାନ୍ତ୍ୟନ୍ତ୍ରାପ୍ୟ କରି ନେଇଆସିଥିଲେ । ତାହାକୁ ଖାଇ ମି: ଫଗ୍, ଆତ୍ମତା
ଓ ଜୀନ୍ ତିନିହେଁଯାକ ଶୋଇବାକୁ ଗଲେ । ଆତ୍ମତାଙ୍କ ପାଇଁ
ଗୋଟିଏ ସ୍ୱଚ୍ଛ ବଖରର ବ୍ୟବସ୍ଥା କରାଗଲା । ମି. ଫଗ୍ ତାଙ୍କ
ବଖରରେ ଶୋଇଲେ; ମାତ୍ର ସେ ପ୍ରକୃତରେ ଶୋଇଥିଲେ କି ନା
ତାହା କହି ହେବ ନାହିଁ । ଜୀନ୍ର ଆଖିରେ ସାରା ରାତି ନିଦ ନାହିଁ ।
ସେ କବାଟ ଫାଙ୍କରେ ତାର ପ୍ରଭୁଙ୍କୁ ବାରମ୍ବାର ଚାହିଁଥାଏ ।

୨୫୦୦୦ ମାଇଲ ପଥ ଅତିକ୍ରମ କରି, ଏତେ କଷ୍ଟ ସ୍ୱୀକାର
କରି ମଧ୍ୟ ଆଜି ମି: ଫଗ୍ ସର୍ବସ୍ଥାନ୍ତ । ଏ ସବୁର ମୂଳ କାରଣ ସେହି
ଫକ୍ସ । ସେ ଯେଉଁ କୋଡ଼ିଏ ହଜାର ପାଉଁଶ ସଙ୍ଗରେ ନେଇ
ଯାଇଥିଲେ ସେ ସବୁ ପ୍ରାୟ ଖରଚ ହୋଇଯାଇଥିଲା । ଅତି ସାମାନ୍ୟ
ବଳକା ଥିଲା । ବେରିଙ୍ଗ୍ ବ୍ୟାଙ୍କରେ ତାଙ୍କର ଯେଉଁ ୨୦୦୦୦
ପାଉଁଶ ଥିଲା, ତାହା ରିଫର୍ମ କ୍ଲବ୍‌ରେ ବାଜି ରଖିବା ଚେକ୍ ପାଇଁ
ଦିଆଯିବ । ତେଣୁ ସେ ନିଷ୍ପ୍ର ।

ଜାନ୍ ଦରେ ପହଞ୍ଚିଲୁଣି ଅଶୀଦିନ ହେଲ ଜଳୁଥିବା ଗ୍ୟାସ ଆଲୁଅକୁ ଲିଭାଇଦେଲା । ସେ ଦେଖିଲା ଯେ ଚିଠି ବାକ୍ସରେ ଗ୍ୟାସ କମ୍ପାନୀର ଗୋଟାଏ ବଲ୍ ଫଡ଼ିଛି । ସେ ସବୁକଥା ଭୁଲିଯାଇ ଏକ ବିଶୁଦ୍ଧ ଶ୍ଵାନଭଳି ତାର ପ୍ରଭୁଙ୍କୁ ବଢ଼ିଯାକ ଜରିରହିଲା ।

ସକାଳେ ଉଠି ମି: ଫର୍ ଆହୁତାଙ୍କ ଖାଇବାର ବ୍ୟବସ୍ଥା କରିବାକୁ କହିଲେ । ସେ ଦିନଯାକ ଜାନ୍ ତଳ ଉପର, ଭିତର ବାହାର ଏହିପରି ହୋଇ ଦିନ କଟାଉଥାଏ, ଟିକିଏ ସମୟ ମିଳିଲୁଣି ମି: ଫର୍ଙ୍କ କୋଠରେ ଦ୍ଵାର ପାଖକୁ ଯାଇ ରହୁଥାଏ । ଏହା ପରେ ମି: ଫର୍ କଣ କରନ୍ତେ, ଏହା ଅଜଣା ଭୟରେ ସେ ଅସ୍ଥିର । ଶେଷରେ ସେ ଆହୁତାଙ୍କ ବଖରକୁ ଯାଇ ଦେଖିଲା ଯେ ସେ ମଧ୍ୟ ନିତାନ୍ତ ବିଷଣ୍ଣ ହୋଇ ବସିଛନ୍ତି ।

ସନ୍ଧ୍ୟା ସାତେ ସାତଟାବେଳେ ଆହୁତା ନିଜ କୋଠରେ ଏକୁଟିଆ ବସିଥିଲେ । ଏହି ଧମୟରେ ମି: ଫର୍ ସେହି ଦରେ ଛବେଶ କରି ଗୋଟିଏ ଆସନରେ ବସିଲେ । ସେ କେତେବେଳେ ଯାଏ ଆହୁତାଙ୍କ ବିଷଣ୍ଣ ମୁଖକୁ ରୁହିଁ ରହି ଧୀର ଗଳାଗର କହିଲେ — “ଆହୁତା, ମୁଁ ସେ ଭୂମକୁ ଇଂଲଣ୍ଡକୁ ନେଇଅସିଲି, ସେଥିପାଇଁ ମୋତେ କ୍ଷମାଦେବ । ମୁଁ ଏଠାରେ ଭୂମର ଚଳିବାପାଇଁ ବ୍ୟବସ୍ଥା କରଦେବାକୁ ପ୍ରିୟ କରିଥିଲି; କିନ୍ତୁ ଏବେ ମୁଁ ସବୁସ୍ଥାନ, ନିତାନ୍ତ ବଢ଼ିବୁ ।”

ଆହୁତା ସବୁଦିନ ମି: ଫର୍ଙ୍କ ପ୍ରତି କୃତଜ୍ଞତା ପ୍ରକାଶ କରି ଆସୁଥିଲେ । ସେ କହିଲେ, “ବରଂ ମୁଁ ଆପଣଙ୍କଠାରୁ କ୍ଷମା ପ୍ରାର୍ଥନା କରିବା ଉଚିତ । ହୁଏତ ମୁଁ ଆପଣଙ୍କର ସବୁନାଶର କାରଣ ଅଟେ । ମୋପାଇଁ ଆପଣ ଦୁଃଖ କରନ୍ତୁ ନାହିଁ । ଆପଣ ସବୁସ୍ଥ ହେଉଥିବାରୁ ମୁଁ ଦୁଃଖିତ । ଆପଣ ଏବେ କଅଣ କରିବେ ?

ମି: ଫର୍—ମୋର ତ କିଛି ଦରକାର ନାହିଁ !

ଆହୁଦା—ମୋର ବିଶ୍ୱାସ, ଆପଣଙ୍କ ବନ୍ଧୁମାନେ ଏ ଅସମୟରେ ସାହାଯ୍ୟ କରିବେ ।

ମି: ଫର୍—ମୋର କେନ୍ଦ୍ର ବନ୍ଧୁ ନାହିଁ ।

ଆହୁଦା—ତାହାହେଲେ ଆପଣଙ୍କର ସମ୍ପର୍କସୂତ୍ର ବନ୍ଧୁ-ବାନ୍ଧବ—

ମି: ଫର୍—ମୋର କେନ୍ଦ୍ର ସମ୍ପର୍କସୂତ୍ର ଲୋକ ମଧ୍ୟ ନାହିଁ ।

ଆହୁଦା—ଆପଣଙ୍କ ଦୁଃଖରେ ଭାଗୀ ହେବାକୁ କଥା ଦୁନିଆରେ କେନ୍ଦ୍ର ନାହାନ୍ତି ? ତାହାହେଲେ ମୁଁ ଆପଣଙ୍କ ସକାଶେ ନିତାନ୍ତ ଦୁଃଖିତ । କଥାଅଛି, ଜଣକୁ ଦୁଇଜଣ ହେଲେ ଦାନଦ୍ରା୍ୟ ଦୁଃଖ ସହିହୋଇଯାଏ ।

ମି: ଫର୍—ହଁ, ସେ କଥା ମୁଁ ଜାଣେ ।

ଏହା ଶୁଣି ଆହୁଦା ଉଠିପଡ଼ି ମି: ଫର୍ଙ୍କ ଆଡ଼କୁ ହାତ ଦୁଇଟି ବଢ଼ାଇଦେଇ କହିଲେ, “ମୁଁ ଏକାଧାରରେ ଆପଣଙ୍କର ସାଥୀ ଓ ବନ୍ଧୁ ହେବାକୁ ପ୍ରସ୍ତୁତ । ମୋତେ ଗ୍ରହଣ କରିବେ କି ?”

ମି: ଫର୍ ନିଜ ଆସନରୁ ଉଠିପଡ଼ି ଆହୁଦାଙ୍କ ଦୁଇହାତ ସହିତ ନିଜର ହାତ ଦୁଇଟିକୁ ମିଳାଇଦେଲେ । ଦୁହେଁ କିଛି ସମୟ ପାଇଁ ପରସ୍ପରର ମୁହଁକୁ ବୁଝିରହିଲେ । ତତ୍ପରେ ମି: ଫର୍ କହିଲେ, “ମୁଁ ତୁମକୁ ଭଲପାଏ । ଆହୁଦା, ମୋର ପ୍ରାଣଦେଇ ମୁଁ ତୁମକୁ ଭଲପାଇବି ।”

ଏହି ସମୟରେ ଜାନ୍ ଆସି ଦେଖିଲା ଯେ ଆହୁଦା ଓ ମି: ଫର୍ ପରସ୍ପରର ହାତଧରି ଠିଆହୋଇଛନ୍ତି । ସେ ସମୟ ଘଟିଲା ଜାଣିପାରି ଆନନ୍ଦରେ ଅଧୀର ହୋଇପଡ଼ିଲା । ମି: ଫର୍ କହିଲେ, “ତୁମେ

ଯାଇ ପାତ୍ରୀ ସାମୁଏଲ୍ ଉଇଲସନ୍‌ଙ୍କୁ ଆମର ବିବାହ କର୍ମ କରିବାକୁ କହିଥାଏ ।”

ଜାନ୍ ପରମ ଆହ୍ଲାଦରେ ପଢ଼ିଲେ, “ବର୍ତ୍ତମାନ ଆଠଟା ପାଞ୍ଚମିନିଟ ହେଲଣି । ମୁଁ ଯାଉଛି, ପାତ୍ରୀ ଉଇଲସନ୍‌ଙ୍କୁ କହିବି । କାଲି ସୋମବାରେ ବିବାହ ହେବ ବୋଲି କହିବି କି ?”

ମି. ଫଗ ଆହ୍ଲାଦାଙ୍କର ସ୍ତ୍ରୀକୁ ପାଇ କହିଲେ, “ହଁ, ଜାନ୍, କାଲି ସୋମବାରେ ଆସିବାକୁ କହିବି ।”

ଜାନ୍ ଆନନ୍ଦରେ ପାତ୍ରୀଙ୍କ ଘରକୁ ଘୋଡ଼ିଲା ।

ପଞ୍ଚଦଶ ପରିଚ୍ଛେଦ

ରିଫର୍ମ କ୍ଲବରେ

ବ୍ୟାଙ୍କ ରୋଡ଼ର ପ୍ରକୃତ ଆସାମୀ ଜେମସ୍ ବ୍ରାଣ୍ଡ ଡିସେମ୍ବର ୧୭ ତାରିଖ ଦିନ ଧରାପଡ଼ିଲା ।

ସେଦିନ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ସମସ୍ତେ ଭ୍ରାନ୍ତୁଥିଲେ ଯେ ଫିଲିଆସ ଫଗ୍ ଗୋଟାଏ ରୋର, ସଇତାନ; ସେ ଧର୍ଯ୍ୟବା ଉଚିତ । କିନ୍ତୁ ପ୍ରକୃତ ଆସାମୀ ଧରାପଡ଼ିବା ପରେ ସମସ୍ତେ ତାଙ୍କୁ ପ୍ରଶଂସା କରି କହିଲେ, “ମି. ଫଗ୍ ଜଣେ ସାଧୁ ଭଦ୍ରଲୋକ । ଗୋଟାଏ ବାକିରଣୀ ପୃଥିବୀ ପରିକ୍ରମା କରୁଛନ୍ତି ।” ଲୋକମତ ଏହିପରି ହୋଇଥାଏ ।

ଖବରକାଗଜମାନଙ୍କରେ ଏହି ବସ୍ତୁରେ ନାନା ସମ୍ବାଦ ବାହାରିଲା । ଲଣ୍ଡନରେ ଉତ୍ତେଜନା ଦେଖାଦେଲା ! ପୁଣି କେହି ମି: ଫ୍ରାଙ୍କ ବିଜୟ କେହି ବା ପରାଜୟ ବସ୍ତୁରେ ନିଜ ମତରେ ଦୃଢ଼ ରହି ବାଜି ରଖିଲେ । ଏଣେ ରାଫର୍ମ କ୍ଲବର ୫ ଜଣଯାକ ସଭ୍ୟ ଭିନ୍ନଭିନ୍ନଯାକ ଘୋର ଚନ୍ଦ୍ରାରେ କଟାଇଲେ ।

ମି: ଫ୍ରାଙ୍କ ଲଣ୍ଡନ ଛାଡ଼ିବାର ୭୭ ଦିନ ହେଲାଣି, ଅଥଚ ତାଙ୍କର କୌଣସି ସମ୍ବାଦ ମିଳିନାହିଁ । ଛାଡ଼ାହେଲେ ସେ କଅଣ ପୃଥିବୀ ପରିକ୍ରମା ଉଦ୍ୟମରୁ ବିରତ ହେଲେ ? ଅଥବା ସମୟାନୁବର୍ତ୍ତୀତାର ପ୍ରତିମୁଖି ସ୍ୱରୂପ ସେ ଠିକ୍ ଉପେନ୍ଦ୍ରର ୨୧ ତାରିଖ ଶନିବାର ସନ୍ଧ୍ୟା ଆଠଘଣ୍ଟା ପଞ୍ଚଗୁଳି ମିନିଟ୍ ସମୟରେ ରାଫର୍ମ କ୍ଲବରେ ଉପସ୍ଥିତ ହୋଇ ସମସ୍ତଙ୍କୁ ଚକିତ କରିଦେବେ ?

ଫିଲିଆସ ଫର୍କ୍‌ଙ୍କର ସମ୍ବାଦ ଜାଣିବାପାଇଁ ଏସିଆ ଓ ଆମେରିକାକୁ ଟେଲିଗ୍ରାମ ପଠାଯାଇଥିଲା । ସେଭଲ୍‌ରେ ତାଙ୍କ ଘରପାଖରେ କେତେଜଣ ଦିନରାତି ଜଗିରହିଥିଲେ । ଏଣେ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ସମୟ ଯେତକ ନିକଟବର୍ତ୍ତୀ ହେଉଥାଏ; ମି: ଫର୍କ୍ ମଧ୍ୟ ସେତକ ଲକ୍ଷ୍ୟର ନିକଟବର୍ତ୍ତୀ ହେଉଥାନ୍ତି । ମାର୍ଚ୍ଚ ଶେଷରେ ସେ ଜଣିପାରିବେ ତ ?

୨୧ ତାରିଖ ଶନିବାର ଦିନ ରାତ୍ରା ଘାଟରେ ଏତେ ଲୋକ ଜମିଗଲେ ଯେ ସେମାନଙ୍କୁ ସମ୍ଭାଳିବା ପୋଲିସ ପକ୍ଷରେ କଷ୍ଟକର ହୋଇପଡ଼ିଲା । ସନ୍ଧ୍ୟାବେଳେ ମି: ଫ୍ରାଙ୍କ ରାଫର୍ମ କ୍ଲବରେ ପହଞ୍ଚିବାର ସମ୍ଭାବନା ଥିବାରୁ ସେହିଠାରେ ଲୋକଗହଳ ସବୁଠାରୁ ବେଶି ହେଲା ।

ରାଫର୍ମ କ୍ଲବର ବୈଠକଶାଳାରେ ବାଜିରଖିଥିବା ପାଞ୍ଚଜଣ-ଯାକ ସଭ୍ୟ ଚନ୍ଦ୍ରାମଗ୍ନ । ଘଣ୍ଟାରେ ୮ ଟା ୨୦ ମିନିଟ୍ ହେଲା ।

ପ୍ଲାଗନାନ୍ ପଚାରିଲେ, “ଲିଭରପୁଲରୁ ଯେଉଁ ଶେଷ ଗାଡ଼ି ଆସିଲା, ତାହା କେତେବେଳେ ପହଞ୍ଚିଲା ?”

ରାଲ୍‌ଫ୍ ଉତ୍ତର କଲେ, “୭ଟା ୨୩ ମିନିଟ୍‌ରେ ସେ ଗାଡ଼ି ପହଞ୍ଚିଲା । ବଡ଼ କାରଟା ପୂର୍ବରୁ ଆଉ ଗାଡ଼ି ନାହିଁ ।”

ଷ୍ଟୁଆର୍ଟ କହିଲେ, “ମି: ଫଗ୍ ଯଦି ୭ଟା ୨୩ ଗାଡ଼ିରେ ଆସିଥାନ୍ତେ, ତେବେ ସେ ଏତେବେଳକୁ ଏଠାକୁ ଆସିସାରନ୍ତେଣି । ଆମେ ଏବେ ବାକି ଜିତିଲେ ବୋଲି ଜାଣି ।”

ସାମୁଏଲ୍ ଫାଲେଣ୍ଡିନ କହିଲେ, “ତା କହିଦେବ ନାହିଁ । ଆମକୁ ଶେଷ ମୁହୂର୍ତ୍ତଯାଏ ଅପେକ୍ଷା କରିବାକୁ ହେବ । ସେ କିପରି ସମୟାନୁବର୍ତ୍ତୀ ଜାଣିଛ ! ସେ କେବେହେଲେ କୌଣସି କାମ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ସମୟର ପୂର୍ବରୁ କରନ୍ତି ନାହିଁ କି ପରେ କରନ୍ତି ନାହିଁ । ଶେଷ ମୁହୂର୍ତ୍ତରେ ଆସି ପହଞ୍ଚିବା ତାଙ୍କ ପକ୍ଷରେ ବିରାଟ ନୁହେଁ ।

ଆଣ୍ଡ୍ ଷ୍ଟୁଆର୍ଟ ଘରଭିତରେ ପାଦଚାରିଣୀ କରୁଥିଲେ । ସେ କହିଲେ, “ଯଦି ମୁଁ ତାଙ୍କୁ ଏଠାକୁ ଆସିବାର ଦେଖେ ତେବେ ମୁଁ ମୋର ଆଖିକୁ ସୁଦ୍ଧା ବନ୍ଦାସ କରିପାରିବି ନାହିଁ ।”

ପ୍ଲାଗନାନ୍ କହିଲେ, “ନ୍ୟୁସ୍‌ପୂର୍ବରୁ ଯେଉଁ ଏକମାତ୍ର ଜାହାଜରେ ସେ ଆସିବାର ସମ୍ଭାବନା ଥିଲା, ତାହା କାଲି ପହଞ୍ଚିଲା; କିନ୍ତୁ ମି: ଫଗ୍ ସେଥିରେ ଆସିନାହାନ୍ତି । ମୋ ହସ୍ତାବଳରେ ସେ ୨^୦ ଦିନ ପରେ ଲଣ୍ଡନରେ ପହଞ୍ଚିବେ । ମି: ଫଗ୍ ସହଜେ ୨^୦ ହଜାର ପାଉଣ୍ଡ ହରାଇଲେ; ତାପରେ ଆଲବର୍ଣ୍ଣର ଜମିଦାର ବିରୁଦ୍ଧ ୫ ହଜାର ପାଉଣ୍ଡ ହରାଇବେ ।”

ଘଣ୍ଟାରେ ୮ଟା ୪୦ ହେଲା ।

ରାଲ୍‌ଫ୍ କହିଲେ, “କାଲି ଆମ ସମସ୍ତଙ୍କୁ ଯାଇ ବେରିଙ୍ଗ ବ୍ୟାଙ୍କରୁ ମି: ଫଗ୍‌ଙ୍କର ଚେକ୍‌ଟା ଉଠାଇବାକୁ ହେବ ।”

ଅଶ୍ରୁ ଶୁଆର୍ଚ୍ଚ—ଆଉ ମାତ୍ର ପାଞ୍ଚମିନିଟ ।

ପାଞ୍ଚଜଣଯାକ ବନ୍ଧୁ ପରସ୍ପରର ମୁହଁକୁ ଚାହିଁଲେ । ସମସ୍ତଙ୍କର ଛୁତି ଉଦ୍‌ବେଗରେ ସ୍ପନ୍ଦିତ ହେଉଥାଏ । ଏତେଗୁଡ଼ାଏ ଟଙ୍କାର ବ୍ୟାପାରରେ ଏପରି ହେବା ସ୍ବାଭାବିକ ।

ବାହାରକୁ ନିଜ ନିଜର ବ୍ୟଗ୍ରତା ନିଜଶାଈବାପାଇଁ ସେମାନେ କାଉଁ ମୁଁଠାଏ ଧରି ଟେବୁଲ୍‌ପାଖେ ବସିଗଲେ ।

ଅଶ୍ରୁ କହିଲେ, ‘ମୋର ଚାହିଦାର ପାଉଣି ଛୁଡ଼ିବି ନାହିଁ । ଏପରିକି ତିନିହଜାର ନଅଶହ ଅନେଶତ ପାଉଣି ନଦିଲେ ବି ମୁଁ ଛୁଇଁବି ନାହିଁ ।’

କାଉଁ ମୁଁଠା ଥୁଆହେଲୁ ସିନା; ମାତ୍ର ସମସ୍ତଙ୍କ ଆଖି ଦଣ୍ଡା ଉପରେ ରହିଥାଏ ।

ଫ୍ଲାନାନ୍ କହିଲେ, “୮ଟା ୪୨ହେଲୁ ।”

ସମସ୍ତେ ନୀରବ । କେବଳ ଦଣ୍ଡାର ଟିକ୍‌ଟିକ୍ ଶବ୍ଦ ଶୁଣା ଯାଉ ଥାଏ ।

ସଲିଭାନ କହିଲେ, “୮ଟା ୪୩ ହୋଇଗଲା ।”

ପ୍ରତ୍ୟେକେ ମନେ ମନେ ଦଣ୍ଡାର ଟିକ୍ ଟିକ୍ ଶବ୍ଦ ଗଣୁଥାନ୍ତି । ଏଣିକି ପ୍ରତ୍ୟେକ ସେକେଣ୍ଡ ଅତି ମୂଲ୍ୟବାନ ବୋଧହେଲା ।

“୮ଟା ୪୪ମିନିଟ ।”

ସମସ୍ତେ ତାସ ଫିଙ୍ଗିଦେଇ ପ୍ରତି ସେକେଣ୍ଡ ଗଣିବାକୁ ଲାଗିଲେ ।

ଶେଷ ମିନିଟର **ସେକେଣ୍ଡ ବେଳକୁ ଦୁଆର ମୁହଁରେ ପ୍ରବଳ ଗୋଲମାଲ ଶୁଣାଗଲା । ସେମାନେ ଦଣ୍ଡାଆଡ଼ୁ ମୁହଁ ଫେରାଇଲେ ।

ଠିକ ୮ଟା ୪୪ମିନଟ ୫୭ ସେକେଣ୍ଡ ବେଳକୁ ଦୁଆରମୁହଁରେ ମି: ଫର୍ ଦେଖାଦେଇ କହିଲେ, “ଭଦ୍ର ମହୋଦୟଗଣ, ମୁଁ ଆସି ଉପସ୍ଥିତ ହୋଇଛି ।” ତାଙ୍କ ପଛରେ ଶତ ଶତ ଲୋକ ଆନନ୍ଦଧ୍ବନୀ କରୁଥିଲେ ।

ପିଲିଆସ ଫର୍ ପୃଥିବୀ ପରିକ୍ରମା ସାର ଠିକ୍ ସମୟରେ ପହଞ୍ଚି ପାରିଥିଲେ ।

ଷଡ଼ବିଂଶ ପରିଚ୍ଛେଦ

ଶେଷକଥା

ପାଠକମାନଙ୍କର ମନେଥିବ ଯେ ମି: ଫର୍ ଆହୁତାଙ୍କ ସହିତ ତାଙ୍କର ବବାହରେ ପ୍ରୋବେନ୍ସ-ଏ କରିବାକୁ ରେଭରେଣ୍ଡ ଉଇଲସନଙ୍କୁ ସମ୍ମାନ ଦେବାକୁ ଜାନ୍‌କୁ ପଠାଇଥିଲେ । ଜାନ୍ ଆନନ୍ଦରେ ପାତ୍ରୀଙ୍କ ଘରକୁଗଲା; ମାତ୍ର ଇଉଲସନ ଘରେ ନଥିବାରୁ ତାକୁ ୧୦ମିନଟ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଅପେକ୍ଷା କରିବାକୁ ପଡ଼ିଲା । ସେଠାରେ ସେ ଉଇଲସନ୍‌ଙ୍କଠାରୁ ଶୁଣିପାରିଲା ଯେ ତତ୍ପରଦିନ ରବିବାର ହୋଇଥିବାରୁ ବବାହ ହୋଇପାରିବ ନାହିଁ । ମି: ଫର୍ ଓ ଜାନ୍ ଉଭୟେ ହସାବ କଣ୍ଠେଥିଲେ ଯେ ସେଦିନ ରବିବାର ୨୨ତାରିଖ; କିନ୍ତୁ ଜାନ୍ ଏହିଠାରେ ବୁଝିଲା ଯେ ସେଦିନ ପ୍ରକୃତରେ ହେଉଛି ୨୧ତାରିଖ ଶନିବାର । ଜାନ୍ ଭାବିଲା ମି: ଫର୍ଙ୍କ ହସାବରେ

ଦିନେ ଭୁଲ ହୋଇଯାଇଛି । ଯାହାହେଉ ତାକୁ ଅଧିକ ଶବ୍ଦବାକୁ ସମୟ ନଥିଲା । ଟା ୪୫ ମିନିଟ ହେବାକୁ ଆନ୍ଧ୍ରର ପ୍ରାୟ ୧୫ମିନିଟ ସମୟ ଅଛି । ସେ ପାଗଳଙ୍କ ପରି ମି: ଫର୍କେ ପାଖକୁ ଦୌଡ଼ିଯାଇ କହିଲା, “କାଲି ବିବାହ ହୋଇପାରିବା ଅସମ୍ଭବ ।”

ମି: ଫର୍କ — “କାହିଁକି ?”

ଜାନ — “କାଲି ରବିବାର ?”

ମି: ଫର୍କ — “କାଲି ହେଉଛି ସୋମବାର ।”

ଜାନ — “ନା, ନା, ଆଜି ହେଉଛି ଶନିବାର ୨୧ ତାରିଖ ।”

ମି: ଫର୍କ — “ଶନିବାର ? ଅସମ୍ଭବ ! ତା ହୋଇନପାରେ ।”

ଜାନ — “ହଁ, ହଁ, ହଁ ! ଆଜି ଶନିବାର । ଆପଣଙ୍କ ହସ୍ତାବରେ ଦିନେ ଭୁଲ ହୋଇଯାଇଛି । ଆମେ ଦିନକ ଆଗରୁ ଲଣ୍ଡନରେ ପହଞ୍ଚିଯାଇଛେ । ଆଜି ଦଶମିନିଟ ମାତ୍ର ସମୟ ଅଛି । ଶୀଘ୍ର ରେପର୍ମ କୁବକୁ ଚାଲନ୍ତୁ ।”

ଏହା କହି ସେ ମି: ଫର୍କଙ୍କୁ ଟାଣି ନେଇଗଲା । ଗୋଟିଏ ଦୋଡ଼ାଗାଡ଼ି ଭଡ଼ା କରଗଲା । ଟା ୪୫ ମିନିଟ ବାଜିବାର ଭିନ୍ନ ସେକେଣ୍ଡ ଫର୍କରୁ ମି: ଫର୍କ ରେପର୍ମ କୁବରେ ପହଞ୍ଚି ବାଜିରେ ଜିଣିଲେ ।

ବର୍ତ୍ତମାନ ପ୍ରଶ୍ନ ହେଉଛି, ମି: ଫର୍କଙ୍କପରି ଜଣେ ହସ୍ତାବ ଲୋକ ଏତେ ବଡ଼ ଭୁଲ କଲେ କିପରି ? ଦିନଟିଏ ହସ୍ତାବ ଭୁଲ ହେଲା କାହିଁକି ? ତାଙ୍କ ହସ୍ତାବରେ ସେ ୨୧ ତାରିଖ ଶନିବାର ଦିନ ଟା ୫୯ ମିନିଟରେ ଲଣ୍ଡନରେ ପହଞ୍ଚିଥିଲେ । କିନ୍ତୁ ପ୍ରକୃତରେ ସେଦିନ ହେଉଛି ୨୦ ତାରିଖ ଶୁକ୍ରବାର । ଏହା ସମ୍ଭବ ହେଲା କିପରି ?

ଟିକିଏ ଚିନ୍ତାକଲେ ଏହି ଭୁଲର କାରଣ ଜଣା ପଡ଼ିଯିବ । ମି: ଫର୍ ବରବର ପୂର୍ବମୁଖ ହୋଇ ପୃଥିବୀର ଚାରିପାଖେ ବୁଲି ଆସିଥିବାରୁ ଗୋଟିଏ ଦିନ ଲଭ କରୁଥିଲେ । ଯଦି ସେ ପଶ୍ଚିମ ମୁଖ ହୋଇ ପୃଥିବୀ ପରିକ୍ରମା କରିଥାନ୍ତେ, ତାହାହେଲେ ଗୋଟିଏ ଦିନ ହରାଇଥାନ୍ତେ । ଅର୍ଥାତ୍ ସେ ଯାହାକୁ ୮୦ ଦିନ ବୋଲି ଗଣନା କରିଥାନ୍ତେ ତାହା ଲଣ୍ଡନରେ ୮୧ ଦିନ ହୋଇଥାନ୍ତା । ମି: ଫର୍ ପୂର୍ବାଭିମୁଖରେ ଯାଉଥିଲେ । ଦ୍ରାଢିମାର ଗୋଟିଏ ଡଗ୍ରୀ ଅତିକ୍ରମ କଲବେଳକୁ ତାଙ୍କର ଦିନଟିରୁ ୪ ମିନିଟ କମିଯାଉଥିଲା । ପୃଥିବୀର ଦ୍ରାଢିମା ହେଉଛି ୩୬୦ ଡଗ୍ରୀ । ମି: ଫର୍ ୩୬୦ ଡଗ୍ରୀ ଦ୍ରାଢିମା ଅତିକ୍ରମ କରିଥିବାରୁ ତାଙ୍କର ଦିନର ପରିମାଣ $(୩୬୦ \times ୪ = ୧୪୪୦$ ମିନିଟ $= ୨୪$ ଘଣ୍ଟା $= ୧$ ଦିନ) ଏକଦିନ କମି ଯାଇଥିଲା । ତେଣୁ ତାଙ୍କର ୮୦ ଦିନଟି ପ୍ରକୃତରେ ହେଲା ୭୯ ଦିନ । ସେ ପୃଥିବୀ ପରିକ୍ରମା କରୁ କରୁ ସୂର୍ଯ୍ୟକୁ ମଧ୍ୟାହନ ରେଖାରେ ୮୦ ଥର ଦେଖିଥିଲେ, ମାତ୍ର ଲଣ୍ଡନର ଲୋକେ ୭୯ ଥର ଦେଖିଥିଲେ । ତେଣୁ ସେ ଲଣ୍ଡନରେ ଶୁକ୍ରବାର ୨୦ ତାରିଖ ଦିନ ପହଞ୍ଚିଥିଲେ ଓ ୨୧ ତାରିଖ ଶନିବାର ଦିନ ରାତ୍ରୀ କ୍ଳବରେ ଦେଖା ଦେଇଥିଲେ ।

ଜାନର ଦଣ୍ଡା ଠିକ ବୁଲୁ ଥିଲା; କିନ୍ତୁ ଏହା ବରବର ଲଣ୍ଡନର ସମୟ ଦର୍ଶାଉଥିଲା । ଯଦି ସେ ଦଣ୍ଡାରେ ତାରିଖ ଜାଣିବାର ବ୍ୟବସ୍ଥା ଥାଆନ୍ତା ତାହାହେଲେ ତାର ଏପରି ଭ୍ରମ ହୋଇ ନଥାନ୍ତା ।

ଫିଲିଆସ ଫର୍ ବାଜରେ ୨୦ ଡଗ୍ରୀର ପାଉଣ୍ଡ ଜଣିଲେ । ସେ ଯେଉଁ ୨୦ ଡଗ୍ରୀର ପାଉଣ୍ଡ ସାଥରେ ନେଇଥିଲେ ସେଥିରୁ

ବାଟରେ ୧୧୫ଜଣ ପାଉଣ୍ଡ ଫରା ହୋଇ ଯାଇଥିଲା । ଅବଶିଷ୍ଟ ଏକହଜାର ପାଉଣ୍ଡ ମାତ୍ର ତାଙ୍କପାଖରେ ଥିଲା । ଏହାଛଡ଼ା ବେରିଙ୍ଗ ବ୍ୟାଙ୍କରେ ୨୦୦୦୦ ପାଉଣ୍ଡ ରହିଥିଲା । ସେ ପାଖରେ ଥିବା ଏକହଜାର ପାଉଣ୍ଡକୁ ଜାନ ଓ ଫିକସଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ବାଣ୍ଟି ଦେଲେ । ଯେଉଁ ଫିକସ ତାଙ୍କୁ ଏତେ ଅସୁବିଧାରେ ପକାଇଥିଲେ ତାଙ୍କୁ ମଧ୍ୟ ପୁରସ୍କୃତ କରିବାଦ୍ୱାରା ତାଙ୍କର ଉଦାରତା ପ୍ରକାଶ ପାଇଲା । କିନ୍ତୁ ମାଡ଼ିଫୁର୍ଷ୍ଟରୁ ସେ ଜାନ୍‌ର ପୁରସ୍କାରରୁ ଗ୍ୟାସ କମ୍ପାନୀର ବଲ୍ ବାବତ ଟଙ୍କା କାଟିଦେଲେ ।

ସେଦିନ ସନ୍ଧ୍ୟାରେ ମି: ଫର୍ ଆନ୍ତୁଦାଙ୍କୁ କହିଲେ “ଏବେ ମୋତେ ବିବାହ କଲେ ତୁମେ ସୁଖୀ ହୋଇପାରିବ ତ ?” ଆନ୍ତୁଦା କହିଲେ “ଏଭଳି ପ୍ରଶ୍ନ ବରଂ ମୋର ଆପଣଙ୍କୁ ପଚାରିବା କଥା । ବର୍ତ୍ତମାନ ଆପଣ ଜଣେ ବିରାଟ ଧନୀଲୋକ ।”

ମି: ଫର୍ କହିଲେ, “ଏ ଟଙ୍କା ମୋର ନୁହେଁ, ତୁମର । କାରଣ ତୁମ ସହିତ ମୋର ବିବାହ ପ୍ରଶ୍ନ ଉଠି ନଥିଲେ ମୁଁ ଜାନ୍‌କୁ ଉଚ୍ଚଳସନଙ୍କ ପାଖକୁ ପଠାଇ ନଥାନ୍ତି କି ଆମର ଦିନ ହିସାବରେ ଭୁଲ ହୋଇଯାଇଥିବା ବିଷୟ ଜାଣିପାରି ନଥାନ୍ତି ।”

ଆନ୍ତୁଦା ଏତିକି ମାତ୍ର କହିଲେ “ମୋର ପ୍ରିୟ ଫର୍ !”

ମି: ଫର୍—‘ମୋର ପ୍ରାଣର ଆନ୍ତୁଦା !’

ଦୁଇଦିନ ପରେ ଦୁହଁଙ୍କର ବିବାହ ଯଥାବିଧି ସମ୍ପନ୍ନ ହୋଇ ଗଲା । ଜାନ୍ କନ୍ୟା ସମର୍ପଣ କରିବାର ଗୌରବ ଲାଭକଲା । ଯିଏ ଆନ୍ତୁଦାଙ୍କର ଜୀବନ ରକ୍ଷାକରିଥିଲା ତାର ଏ ଗୌରବ ଯଥାର୍ଥରେ ପ୍ରାପ୍ୟ ।

ତା ଆରଦିନ ସକାଳେ ଜାନ୍ ଆସି ମି: ଫଗକୁ ଜଣାଇଲ,
 “ମହାଶୟ ମୁଁ ବର୍ତ୍ତମାନ ଶୁଣିଲି ଯେ ଆମେ ଶାନ୍ତିଦିନରେ ମଧ୍ୟ
 ପୃଥ୍ବୀ ପରିକ୍ରମା କରିପାରିଥାନ୍ତେ ।”

ମି: ଫଗ୍ କହିଲେ, ‘ହଁ, ଭାରତ ବାଟେ ନଯାଇଥିଲେ ତାହା
 ହୋଇପାରିଥାନ୍ତା । କିନ୍ତୁ ଭାରତ ବାଟେ ଯାଇନଥିଲେ ଆମେ
 ଆହୁତାକୁ ଉଦ୍ଧାର କରିନଥାନ୍ତେ କି ସେ ମୋର ଧର୍ମପତ୍ନୀ ହୋଇ
 ପାରି ନଥାନ୍ତେ ।”

ଏବେ ପ୍ରଶ୍ନ ହୋଇପାରେ “ମି: ଫଗ୍ ପୃଥ୍ବୀ ବୁଲିପାରେ
 ବୁଲି ଆସିବାଦ୍ୱାରା କି ଲଭ ପାଇଲେ?” କେହି କହିପାରେ
 ତାଙ୍କର କିଛି ଲଭ ହୋଇନଥିଲା । ଗୋଟିଏ ସୁନ୍ଦରୀ ନାରୀରହୁ
 ଛଡ଼ା ସେ ଆଉ କିଛି ପାଇ ନଥିଲେ ଏକଥା ସତ୍ୟ । କିନ୍ତୁ ଏପରି
 ରମଣୀ ‘ପାଇବାକୁ କିଏ ପୃଥ୍ବୀ ପରିକ୍ରମା କରିବାକୁ ପ୍ରସ୍ତୁତ
 ହେବ ?

ଦିଶୁସାହିତ୍ୟ ଗ୍ରନ୍ଥମାଳା

- | | |
|---|---|
| <p>୧ । ଅଳିଭର ଟୁଇଷ୍ଟ
 ୨ । ଗଲିଭରର ଭ୍ରମଣ କାହାଣୀ
 ୩ । ମୁକ୍ତକଟିକ ଓ ମୁଦ୍ରାରାସସ
 ୪ । ସମୁଦ୍ରର ନାବିକ
 ୫ । ରାଜା ସଲେମନ୍‌ଙ୍କ ଶ୍ରାବଣଶିଳୀ
 ୬ । ବିପ୍ଳବୀ
 ୭ । ଭଜ ସିପାହୀ
 ୮ । ପର୍ବେଇନଗରର ଶେଷଦିନ
 ୯ । ରାଜପୁତ୍ର ଓ ଭିକାରୀ
 ୧୦ । ଦୁଇଟି ନଗରର କାହାଣୀ
 ୧୧ । ଡକ୍ଟର
 ୧୨ । ସାଇଲେସ୍ ମାରନାର
 ୧୩ । ଲୋହମୁଖାଧାର ମଣିଷ
 ୧୪ । ରବିନ୍‌ସନ ଝୁଣ୍ଟୋ
 ୧୫ । ଅଣୀ ଦିନରେ ପୁଅର ପରୀକ୍ଷାମଣ
 ୧୬ । ଦୁଃଖିନୀ
 ୧୭ । ବିରାଟ ଭାବନ
 ୧୮ । ଶେକ୍ସପିଅର କାହାଣୀ (୧ମ)
 ୧୯ । " " (୨ୟ)
 ୨୦ । " " (୩ୟ)
 ୨୧ । ଶ୍ରୀପଦେଶର ଉପକଥା
 ୨୨ । ଅନେକ ଆଶା</p> | <p>୨୩ । ସମୁଦ୍ର ଗର୍ଭରେ କୋଡ଼ିଏହଜାର
 ଲିଭ୍ ଭ୍ରମଣ
 ୨୪ । ଟମସ୍‌ଏର
 ୨୫ । ଟଲ୍‌ଷ୍ଟୟ କାହାଣୀ (୧ମ)
 ୨୬ । " " (୨ୟ)
 ୨୭ । ଚେକଭ୍ କାହାଣୀ
 ୨୮ । ଆଇସ୍‌ବନ୍‌ହୋ
 ୨୯ । ଚନ୍ଦ୍ର କାଳ ମଣି
 ୩୦ । ଚୂଡ଼ାପିପ
 ୩୧ । ପ୍ରବାଳ ଦ୍ଵୀପ
 ୩୨ । କଳାଗର
 ୩୩ । ରବିନ୍‌ହୁଡ୍
 ୩୪ । ଫ୍ରୋଜୋ
 ୩୫ । ନିକୋଲସ୍ ନିକଲ୍‌ସ୍
 ୩୬ । ହେଂଜୁର ରୂପର୍ଟ
 ୩୭ । ବଡ଼ଦର
 ୩୮ । ଡେଭିଡ୍ କପରଫିଲ୍ଡ
 ୩୯ । ହରଣ୍ଡଲ
 ୪୦ । କଳାଫୁଲ
 ୪୧ । ଟମ୍‌କାକ୍ କେବିନ୍
 ୪୨ । ଲେରନାଡୋର୍
 ୪୩ । ଓମର କାହାଣୀ
 ୪୪ । ଗର୍ଲ କାହାଣୀ</p> |
|---|---|